8-9.szám 1997. április

Soproni Műhely

A Soproni Egyetem lapja

Karvaly (Accipiter nisus)

Géczy Nóra II. belsőépítész-hallgató

Ezen számunk a Soproni Egyetemen kívül eljut: Az FM Erdészeti Hivatalához, az Országos Erdészeti Egyesülethez, az erdőgazdaságok központjaiba, az ország valamennyi erdészetéhez, az Országos Erdészeti Szolgálat irodáihoz, az ERTI kutatóállomásaihoz, az erdészeti szakoktatási intézményekhez.

*

Szerkesztőség címe:
H-9400. Sopron, Ady Endre u. 5. vagy
H-9401. Pf. 132.
e-mail: muhely@efe.hu
HU ISSN 1416-4892

SZERKESZTŐSÉG:

FŐSZERKESZTŐK:
Nyári László IV. emh.
Gőbölös Péter IV. emh.
*
GRAFIKA és TÖRDELÉSSZERKESZTŐ
Géczy Nóra II. bép.
*
SZERKESZTŐK:
Szabó József IV. emh.
Kovács János IV. emh.
*
FELELŐS KIADÓ:
Dr. Winkler András rektor

Köszönetet mondunk:

az **ERDÉSZETI, FAIPARI, PAPÍRIPARI, NEMZETKÖZI ÖSZTÖNDÍJAS ALAPÍTVÁNY**-nak, a **ZALAERDŐ Rt.**-nek, az **FM Erdészeti Hivatalának** anyagi támogatásáért, **Dr. Szitás Józsefnek, Facskó Ferencnek, Cseke Bencének, Dobó Bélának, Kiss Lászlónak, Stefcsik Viktóriának, Sulyok Ferencnek, Szabó Zsoltnak, Szövetes Krisztiánnak**, akik nagyon sokat tettek lapunk megjelenése érdekében. Köszönetet mondunk nem utolsó sorban **Endrődi Katalinnak, Glavanovics Orsolyának, Váray Ibolyának, Szulyovszky Saroltának**, hogy számunkra rajzokat készítettek.

A lapban megjelent írások nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség véleményét, azokért a szerzőik a felelősek!

Tisztelt Olvasó!

Szerkesztőségünk célja, hogy az Egyetemünkön folyó, a szellem alkotó nyugtalanságában fogant műhelymunkák megjelenési lehetőséget kapjanak, ill., hogy bármely vélemény, gondolat, építő kritika nagyobb nyilvánosság elé kerülhessen. Hisszük, hogy vélemények és ellenvélemények kavargásában biztos egyezség csak akkor alakulhat ki, ha véleményeket leírni és olvasni is büntetlenül(!) lehet. (Soproni Műhely 1. szám, 1995. május)

Soproni Műhely Szerkesztősége

Továbbra is várjuk írásaikat, észrevételeiket. A cikkeket számítógép lemezen adják le (beszerkesztetlenül), amit természetesen visszajuttatunk. A **SOPRONI MŰHELY** az **INTERNETEN** és a **DATA SYLVATICAN** is olvasható.
Megjelenik 600 példányban
Nyomdai munkák: LővérPrint Kft.
Vezető: Priszinger Imre

Bordal

Megáll a vén firma
Leteszi a gondját
Mögötte otthagyja
Kilyukasztott sorsát.
Ha életed nem más
Csak egy bús sóhajtás
Gyere velem pajtás!
Ne küszködj tovább
Foggal és körömmel
Töltsd meg a poharat
Soproni vörössel.

Verekedtünk sokat
Orosszal, porosszal
Megtömte a század
Tarisznyánkat rosszal.
Ha életed nem más
Csak egy bús sóhajtás
Gyere velem pajtás!
Ne harcolj tovább
Tatárral törökkel
Töltsd meg a poharat
Soproni vörössel.

Öleljük meg egymást
Idõnk már lejárta
Készülni kell nekünk
Végsõ valétára.
Ha életed nem más
Csak egy bús sóhajtás
Gyere velem pajtás!
Igyunk utoljára
Váljunk el örömmel
Töltsd meg a poharat
Soproni vörössel.

Szívemben az ország
Ahol én születtem
De anyám földjérõl
Jaj messzire estem.
Ha életed nem más
Csak egy bús sóhajtás
Gyere velem pajtás!
Üssél az asztalra
Keserves ököllel
Töltsd meg a poharat
Soproni vörössel.

Régi diák élet
Elvitte a kánya
Hová lettél Sopron
Ódon Selmecbánya
Ha életed nem más
Csak egy bús sóhajtás
Gyere velem pajtás!
Hozzad amíg folyik
Csöbörrel, vödörrel
Töltsd meg a poharat
Soproni vörössel.

Tóth Lajos
(Eastbourne, New-Zealand)

Sopron, Augusztus 1996.

Séta a soproni erdőben

Ma délután a Lővérekben jártam
Úgy ballagón, egy meredek kaptatón
Muszájból megálltam.
Szűkölt a szívem és vitatkozott
A gátoromban dohogva tiltakozott
"Ne másszál hegyre vén szamár
Nem vagy te gyermek többé már
Na meg ezzel a pocakkal
Hát csak lassan a lovakkal."
Hogy zsebre vágjak újra friss erőt
Szürcsölve szívtam a nyári levegőt,
Ahogy ott bénultan álltam
Előttem, mögöttem háttal
Amerre csak fordult a vállam,
Zöld zene.
Fiús fenyők közt komor tölgyek
És délre néző lompos gesztenye
Borzas fejével int felém tán
Egy zugba búvott bokros berkenye.
Nézem a hűsen hullámzó hegyeket
Látjátok, itt vagyok újból veletek
Ahol éltem, ide visszatértem
Majd ötven éve múlt
Hogy először simult
Árnyatok arcomra.
Most jöttem mint jött-ment
Üres markomban a semmi
De áldott ez a hely
És itt kell térdreesni
Lábamnál lágy szőnyeg a moha
Fölöttem az Isten kék temploma
Arany áhítattal az ágakat megáldva
Misézve a nap ráborult a fákra
Dicsértessék a madaras zsoltárt
Zúgva, zengő fákat
Smaragdba öltözött élő csodálat;
Erdő!
Ez itt az útkanyar,
Pihenni kéne most
Tűnődve várni az estét
A csendest, csillagost.
Ez itt az útkanyar
És mindjárt jóhamar
Merre mutat most balkarom
Élesen fordul el a nyom,
Ott összeérnek fent a fák
És az én utam az nincs tovább.
Lezárt a Nagy őr
És kint a kereszt meg a tábla
"Ez voltál" szögezte az utolsó fára
Vagy csak úgy döntve a fának
Hogy itt vége a komédiának
Finitó
The end!
Kusza káoszban kegyetlen
Sorsunkra kötözött egyetlen
Rémítő rend;
Véges utunk végén vár
A rög alatti csend
Ne még!
Ne legyen itt a vég!
Sántulva is de menni
Élni, légzeni, lenni
Csak egy métert még adjatok.
Egy összehúzott szűk napot,
Egy métert, egy napot, egy évet.
Hogy ne lássam tovább a véget.
Jézus, Mária, Buddha, Jehova
Segítsetek, hogy menjek,
Hogy menjek még; de nincs hova.
Talán nem is volt érdemes élni
Mégis részeg gyönyörrel
Oly jó visszanézni.
Kővé meredten, számolva kerestem
Akiket szerettem,
Az eltűnt sok barát, porba írott
névsorát.
Merre van messzi májusok múló
illata
Kedves nevének felejtett dallama
Hol az a szikra a tavaszi lángban
A pirosló vágy egy csokor virágban.
Isten veled szép szemű szerelem
Titokban lopott szájszéli csókocskák
Hazudtatok hazug húsz évek,
Hogy hol van a boldogság.
Megreped a szív
Ha veri magány aszály,
Tudom a túlsó parton
Majd semmi se fáj.
Egyszer csak begyógyul
Minden földi seb
A sors summája annyi;
Hogy minden egyre megy.
Törött karddal én harcoltam
hasztalan,
Véres arccal most megadom magam.
Zsold fejében fizetségül
Csak az ütés hullt
Jövőm bukott zászlóján át
Már bevonult a múlt.
Sovány áldás volt
Vagy szalonnás csapás
Maradt az életből
Morzsára harapás,
Már megettem kenyerem,
Horkant hideg széllel
Jön a novemberem.
Hoz deret, Hoz fagyot
Hozza, hogy mindenkit itthagyok.
Hoz mérget, hoz betegséget
És hozza és vonja a véget.
Ti itthoni, Soproni fák
Adjatok nekem őszi bölcsességet,
Hogy ami jön attól már ne féljek.
Legyek álom, mit temetnek a fába
Mindent elfeledve, mindent
megbocsátva
Hinni a mesében, hogy mégsem volt
hiába.
Én lelkem te csak legyél levél
Akit a fagy foga akkor elér
Mikor görcsökbe merednek
A gallyak ujjai,
Ó tanulj meg búcsúzni békén
És szelíd színekkel
A földre hullani.

Sopron, Augusztus 1996.

Tóth Lajos
(Eastbourne, New-Zealand)

Találkozásra

Nem ez a táj,
Nem is a város,
Ahol az álmos utcákon
Még alszik a középkor.
Nem ez a föld,
Nem is a fák,
Akik csendben ledobták
Negyvenszer a levél-ruhát.
Nem ez a nép,
Nem is az emberek,
Kik vasárnap kapálnak
Szőlőt, kerteket
És sóhajtva tartják a sörös
pohárt...
Mi az, mi idehúz minket
Kinyitni halkkal a kilincset
Az elporladt éveknek
Nyikorgó ablakán?

Menni, vissza a múltba
Egy fél életet átugorva
Most megfogjuk megint
Egymás kezét;
Ezért vagyunk itt!
Keresni kódorogva
Régi utcasarkot,
Ahol vágy-vászonra
Szőttünk álmokat,
Az iskolából várva
Zsenge lányokat,
Kikben rügyben ringott már
Az asszonyi szépség.
Májusban énekelni,
Lopni orgonát,
Tanulni veszetten éjjel,
Nappal kerülni az
Akadémiát.

Fiúsan szeretni
Az anyás falakat,
Vizsgák verejtékén
Csúszós köveket,
Tisztelni Tanár Úrt,
Eszes fiatalt, vagy szakállas
öreget.
Ezért vagyunk itt
Igaz kézfogásra,
Diákos férfi-barátságra.
S benn a szívnek alján
Mint összehordott kincsen
Az érzés
Mélyre vésett, vágott;
Keresni azt ami nincsen,
Keresni az eltünt ifjúságot.

Sopron, 1991. augusztus 7.
Tóth Lajos
/Wellington, Új Zéland/

---

id. Wisnovszky Károly a versekhez a következő sorokat írta:

A dátumok önmagukért beszélnek; a versek 40, ill. 45 éves valéta találkozóink alkalmából születtek. ***Tóth Lajos*** évfolyamtársunk volt. 1955-ben a Pedagógiai Főiskolán könyvtárosi oklevelet szerzett. 1956-ban külföldre menekült. 1963-ban Új-Zélandon is megszerezte a könyvtárosi diplomát és a Wellingtoni Viktória Egyetem könyvtár igazgatója volt nyugdíjaztatásakor.

Talán Ti is kiérzitek belőle azt, amit definiálni nem tudok, ma is bennünk él, kétannyi idő elteltével, mint a Ti életkorotok.

Ha a világ ellenkező végén élnék, nekem sem lenne itt rokonom; én is a valéta-találkozóra érkeznék haza sok ezer kilométerről. Nem az érettségi találkozóra, pedig 8 évet töltöttünk együtt a gimnáziumban, az is az ifjúságom volt, mégis azt keresném, amit a Főiskolán kaptam; azt a szellemet, ahogy Tóth Lajos tette.

Dr. Király Pál:

Mi lesz veled, Soproni Egyetem?

/Magyar ASZTALOS (AZ ORSZÁGOS ASZTALOS- ÉS FAIPARI SZÖVETSÉG LAPJA) 1996/12. 16-17.p./

Erdészeti és faipari szempontból is fontos törvényt alkotott az Országgyűlés 1996. július 3-án: a LXI. törvénnyel módosította a felsőoktatásról szóló 1996. évi LXXX: törvényt. Ez a jogszabály megszüntette a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemet, s a Soproni Egyetem elnevezésű intézményt mint regionális állami egyetemet léptette a helyébe.

Mielőtt a törvény nyomán kialakult soproni helyzet vizsgálatára rátérnénk, vessünk egy röpke pillantást a nagy múltú egyetem megpróbáltatásokban eddig sem szűkölködő (kétévszázados - negyedévezredes) történetére, a mához vezető útjára.

Történelmi visszatekintés

A tanintézet gyökerei köztudottan Selmecbányára nyúlnak vissza, ahol 1735-ben bányatisztképző iskolaként kezdte működését. Az intézményt 1770-ben Mária Terézia királynő *akadémiai* rangra emelte. Az akadémián - az ilyen irányú szükséglet növekedésének megfelelően - egyre több erdészeti ismeretet is oktattak a leendő bányamérnökök számára avégett, hogy a kincstári bányákhoz tartozó és azok faellátását biztosító erdőket szakszerűen tudják kezelni. 1808-ban *önálló erdészeti tan*széket (Forstinstitut) hoztak létre az akadémián, a Forstingenieur-ök képzésének céljára. Ettől az évszámtól kezdve számlálják Sopronban az oktatási éveket (a jelenlegi a 188.) A selmeci Berg- und Forstakademie elnevezése és hivatalos oktatási nyelve az 1867-es kiegyezés után magyarrá vált,1904-től pedig már *főisko*lai rangban működött tovább.

A mai soproni fejlemények és indulatok megértése szempontjából tudni kell, hogy *Selmecen igen* színes és sajátságos diákélet alakult ki, amelyhez hasonló nem akadt az ország más oktatási intéz-ményeiben. A diáknótákból, szokásokból, íratlan és írott szabályokból stb. álló hagyományokat ugyancsak páratlan emberi kapcsolat: testvéries összetartás, önzetlen bajtársiasság, mély barátság (és humor) hatotta át, ami azután a végzetteket az életben is tovább kísérte, mindhalálig. Ez volt a közmondásossá vált "selmeci szellem".

Az I. világháború végén, 1918-19-ben a főiskolának mint magyar állami intézménynek el kellett hagynia ősi fészkét, az éppen csak hogy megalakult Csehszlovák Köztársaság területét és Sopronba költözött (a k. u. k. hadsereg által kiürített épületekbe). *Selmec nosztalgikus emléke* azonban *kitörölhetetlenül élt tovább a soproni diákgenerációk lelkében,* s ezzel együtt a diákhagyományok és a selmeci szellem. Mindezt még az 1950-től alkalmazott kegyetlen megtorlásokkal, tilalmakkal sem sikerült kiirtani az ifjúságból.

Az intézmény 1934-ben kapott először *egyetemi* rangot: a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez csatolták (aminek a budapesti műegyetemisták nemigen örültek). 1949-től kezdve a bánya- és kohómérnöki kar fokozatosan a nehézipar egyik akkori fellegvárába, Miskolcra költözött, az erdőmérnöki kart pedig a budapesti Agrártudományi Egyetemhez csatolták. Az agráregyetem 1950-től kezdve áttelepült Gödöllőre, az ottani hatalmas, államosított premontrei épületkomplexumba, a soproni kar pedig 1952-től önálló *Erdőmérnöki Főiskolaként* folytatta tovább tevékenységét. Közben a gazdasági folyamatokkal és igényekkel párhuzamosan - egyre inkább izmosodott a faipari tantárgyak oktatása, mígnem 1962-ben a

főiskolából ismét egyetem: az *Erdészeti és Faipari Egyetem* lett.

Az évek múlása során a két karú egyetem újabb és újabb szakokkal, valamint a székesfehérvári földmérési és földrendezői főiskolai karral bővült. Az új szakok hallgatóit a régiek már egyetemista pályafutásuk legelején ("balek" korukban) beoltották a selmeci - és immár soproni - szellemmel, s bevezették őket a hagyományokba. A selmeci örökség azonban nemcsak továbbadásra került az új generációk számára, hanem tovább is gazdagodott újabb és újabb motívumokkal.

Kényszer szülte megoldás

Ebbe a nagyjából három és fél évtized alatt megállapodottnak tűnt helyzetbe hozott lényeges változást a bevezetőben említett új törvény. A jogszabály az egyetem helyzetével, sorsával, jövőjével valamelyest is foglalkozók számára tulajdonképpen nem okozott nagy meglepetést, talán inkább megkönnyebbülést. Az ugyanis még az átlagember előtt sem volt titok, hogy a rendszerváltás után, de különösen az 1994-es kormányváltást követően az ország (pontosabban: az állam, a központi költségvetés) nehéz helyzetére való hivatkozással előtérbe került az infrastruktúra, ezen belül az oktatási intézményrendszer reformnak elkeresztelt átszervezése; gyakorlatilag szűkítése, ahol lehet, leépítése. Az olyan kisebb intézmények önállóságának jövője, mint amilyen az EFE is volt, megkérdőjeleződött.

Azt a hosszú, izgalmakkal telített, küzdelmes folyamatot, amely a "Soproni Egyetem" kimondásáig elvezetett, csak az egyetem vezetői tudnák részletesebben megírni. Végül is ezt a végeredményt magának az erdészeti-faipari szakmának és kapcsolt részeinek is üdvözölniük kell, bármennyire is érzékenyen érinti az egykor Sopronban mérnöki oklevelet szerzetteket az "erdészeti" és "faipari" jelzők eltűnése az intézmény nevéből. Mert az igazi tét nem ez volt, hanem magának az egyetemnek a léte. Ha talán nem is szűnt volna meg a magyar erdő- és faipari mérnökképzés, de könnyen kerülhetett volna más és máshol székelő, más főprofilú felsőfokú tanintézet(ek) alárendeltségébe.

Mit mutat a statisztika?

Profilt emlegetve, *úgy tűnik* azonban, *hogy ez alkalommal nem* csupán *névváltozásról* van szó, *hanem* a belső *képzési arányok lényeges* (a következő években még tovább változó) *módosulásáról* is. Ennek szemléltetéséül szolgáljon egy kis statisztika a jelenlegi hallgatói létszámról, az októberi állapot szerint. A rövidség kedvéért a "hallgató" feltüntetést mellőzzük a felsorolásban.

Nappali tagozaton tanul összesen 247 erdőmérnök, 204 okleveles faipari mérnök,110 főiskolai szintű faipari mérnök, 74 környezetmérnök, 15 okl. papíripari mérnök, 57 belsőépítész és 150 gazdálkodási (!) hallgató. Székesfehérvárott a nappali tagozaton főiskolai szinten folytatja tanulmányait 150 általános földmérő-földrendező, 38 földmérő és 15 földrendező hallgató.

Levelező tagozaton 409 hallgató folytatja tanulmányait, a következő megoszlás szerint: 13 erdőmérnök (Csíkszeredán, távoktatás keretében), 3 okl. faipari mérnök kiegészítő, 9 okl. könnyűipari mérnök kiegészítő, 60 gazdálkodási, 8 közgazdasági kiegészítő,142 vadgazda (főiskolai szintű), 112 műszaki szakoktató (főiskolai szintű), 62 földmérő rnérnök hallgató (főiskolai szintű).

A teljesség kedvéért vegyük számba a *továbbképzésben* résztvevőket is, akik már természetesen korábban megszerezték diplomájukat. Egyetemi szintű továbbképzésben vesz részt 17 növényvédelmi, 29 termék- és bútortervező és 79 vállalkozási gazdasági szakmérnök. 18 okl. mérnöktanár egyetemi szintű, 19 mérnök-tanár pedig főiskolai szintű továbbképzés keretében folytat tanulmányokat. Székesfehérvárott főiskolai szintű továbbképzés részese 21 térinformatikai, 22 ingatlankataszteri, 33 UNIGIS térinformatikai, 17 Tempus-OLLO földmérő és 12 TempusOLLO ingatlan-nyilvántartó szakmérnök.

Végül megemlítjük, hogy a *doktoranduszok* száma a nappali tagozaton 35 fő, a levelezőn 25, egyéni képzős pedig 5 fő.

Az egyes szakok, képzési formák és diplomák tartalmi magyarázatába terjedelmi

szempontok miatt nem mélyedhetünk. E tekintetben az egyetem illetékesei bizonyára készséggel nyújtanak felvilágosítást a részletek iránt érdeklődőknek.

Ami a számokból következik

Az adatokból látható, hogy a jelenlegi felvételi arányokat feltételezve (és a székesfehérvári főiskolai kartól eltekintve) *öt év múlva Sopronban a nappali* tagozaton *a gazdálkodói hallgatók* száma önmagában *több lehet mint az* összes *többi mérnökhallgató* száma *együttesen.*

A profilmódosulást tetézni fogja, ha bekövetkezik (márpedig bizonyára bekövetkezik), amit dr *Winkler András* rektor az idei tanévnyitó beszédében mondott:
"A Benedek Elek Pedagógiai Főiskolával intézményi tanácsaink jóváhagyása alapján hamarosan egy egyetem keretében egyesülünk... Így Sopronnak olyan felsőoktatási intézménye lesz, amelyben közel 3000 hallgató tanul majd."

Ez az egyesülés tehát a közgazdászok mellé további *jelentős* számú *pedagógushallgató* beáramlását *fogja jelenteni a* Soproni Egyetemre, ami *tovább fogja szűkíteni a tradicionális mérnökhallgatók* arányát.

A rektor tanévnyitó beszédét így folytatta: "Akkor maradunk meg régi hírünknek megfelelve, ha nem térünk el a selmeci, soproni tradícióktól, ha a család új tagjait is e szellemen fogja nevelni, képezni."

Elvész-e a selmeci-soproni szellem?

A szakmát is, az erdő- és faipari rnérnöki karok hallgatóit is éppen ennek az utóbbi mondanivalónak a feltételes módja, az a bizonyos "ha" aggasztja. Eddig ugyanis erdészek és fások valóban egy nagy családot képeztek az egyetemen is, az életben is. (Ami persze nem zárta ki egy kis időnkénti csipkelődés lehetőségét.) Ennek a közvetlen kollegiális kapcsolatnak az volt az alapja, hogy minden soproni hallgató átment azon a bizonyos balekkeresztelőn és mindazon, ami az után következett két évszázad óta. S bár minden ember sajátos egyéni jelenség és a selmeci-soproni nevelés eredményét sem lehet naiv idealizmussal kezelni, a *Sopronban végzettek* mégis tudták *egymásról, hogy egyivásúak.* S ennek a hagyományos szellemiségnek már nemcsak országos ismertsége volt, de híre az országhatáron is túlterjedt. Ennek a felhígulásától, esetleges elsikkadásától fél most az erdész-fás szakma.

Így lesz-e vagy sem, annak prognosztizálásába nem bocsátkozunk. Ehelyett inkább idézünk néhány sort a "Soproni Műhely" című egyetemi házi lap 1996. 6-7. (októberi) számából. (Az érdekes, tartalmas és nem is kis lapot témánktól függetlenül is érdemes kézbe venni!)

Így látja az ifjúság

Bagdán Levente IV. évf. erdőmérnök- hallgató, a Selmeci Társaság titkára többek között a következőket írta (20. oldal): Az adatokból látható, hogy a jelenlegi "A létszám növekedésével azonban el fog veszni minden , amit SELMECI HAGYOMÁNYUNKNAK tartunk. Veszni fog az a bensőséges légkör, ami a személyes ismeretségeken alapult. Néhány éve még szinte mindenki ismert mindenkit, legalább látásból. Ennek vége! Ilyen óriási mennyiségű pogánnyal nem tudunk megfelelően foglalkozni! Ha, mint már néhány éve, mindenkit megkeresztelünk, a társaság nagyon felhígul, a hagyományokat nem teljes szívükkel elfogadók aztán belülről fognak bomlasztani. Kérek minden DICSŐ FIRMÁT, hogy csak azt keresztelje meg, aki hagyományainkat elfogadja, lelkesedik érte és a balektól elvárt tudással rendelkezik! NE ADJATOK WALDENT ARRA, AKI CSAK LILA ZAKÓBAN ÉRZI JÓL MAGÁT! Ha nem így teszünk, néhány éven belül csak legenda lesz, amit őseinktől örököltünk. A SELMECI SZELLEM csak szűk és zárt körű társaságban őrizhető meg."

Még keményebben fogalmaztak annak a szeptember 7-én kelt memorandumnak a szerzői, amely *a "Gerencsérpusztai nyilatkozat"* címet viseli, s amelyet két okl. erdőmérnök és 10 erdőmérnök-hallgató írt alá (kilenc IV. évf. és egy I. évfolyamos). Íme a lényege:

"Nem kívánjuk kétségbe vonni ezen új szak indításának szükségszerűségét, jogosságát és pozitívumait, de meglevő értékeink felhígulását kiküszöbölendő, el kell vetnünk azon felvetéseket, melyek e képzési formának a selmeci hagyományokhoz való igazíthatóságát szorgalmazzák.

Javasoljuk, hogy az újonnan indult képzés hallgatói a későbbiekben próbáljanak egy, az átlagos egyetemeken bevált ún. "gólyatáborok" nevezéktanában és szellemiségében gondolkodva saját közösségi fórumaikat megszervezni.

Véleményünk szerint a balekséggal, firmasággal járó kötelezettségek és jogok ilyen módon bekövetkező és ilyen mértékű torzulása az e szellemben működő szakmák emberi kapcsolataiban kezelhetetlen torzulásokat eredményezne.

A korábbiakban elmondott gondolatok szellemében kijelentjük: a közgazdász hallgatók esetlegesen balekokká történő megkeresztelését ellenezzük és ehhez részünkről nem járulunk hozzá!"

E megnyilatkozások is mutatják: (egyelőre) nincs (igazi) béke a Soproni Egyetemen! Aggodalommal vegyes kíváncsisággal várjuk a helyzet további alakulását.

Közben azért annak a bizonyos "erdészeti" és "faipari" jelzőnek a magyar felsőoktatási intézmények palettájáról történt eltűnését - azt meggyászoljuk!

SOPRONI MŰHELY
Szerkesztőségének

SOPRON

Kedves Barátaim!

A minap Sopronban jártam és felkerestem kedves barátomat, Szodfridt István professzor urat, az ifjúság nagy barátját, aki meglepett a SOPRONI MŰHELY 1996 októberi számával. Nem ismertem lapotokat; eleinte belelapoztam, majd egyre nagyobb érdeklődéssel mentem végig a cikkeken, míg végül minden cikket figyelmesen elolvastam. Gratulálok. Alig hiszem, hogy több ilyen magas színvonalú, érdekes, tanulságos egyetemi folyóirat jelenik meg ma Magyarországon. Ha pedig visszagondolok egészen Selmecig, nem emlékszem, hogy volt-e ilyen kulturált, az egyetemi diáklapok színvonalát jóval meghaladó, lapja egykori Főiskolánknak, Egyetemünknek.

Levelem megírására, az elismerésen túlmenően, az a három cikk késztetett, amelyik a selmeci hagyományok jövőjével foglalkozik, bennük Bagdán Levente biztatásával, hogy mondjuk el erre vonatkozó véleményünket.

Bevezetésül elmondom, hogy 1937/38-ban voltam a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Körének elnöke; akkor is nehéz döntés előtt állt, a selmeci hagyományok jövőjét illetően, az ifjúság. Akkor a szakestély, a többi szertartás, a dalok zömének nyelve -az ősi hagyományok folyamatosságában- még teljesen német volt. Ebben az időben azonban a náci rendszer már erőteljesen megkezdte a Volksbund szervezését Magyarországon és Burgenlandban már voltak hangok, melyek megkérdőjelezték Sopron hovatartozását is, tekintve, hogy a trianoni békeszerződés Sopront Ausztriának ítélte. Ekkor a Kör fiatalabb tagjai -elsősorban az erdőmérnök hallgatók- felvetették a német szokások magyarosításának szükségességét; ezzel a programmal választottak meg elnöknek. Szenvedélyes viták folytak egy éven keresztül; az idősebbek, elsősorban a bányászok, meg voltak győződve, hogy ez a selmeci hagyományok végét jelentené. A döntő érvet maguk a németek szolgáltatták; 1938 március 12 -én megszállták Ausztriát és a német katonák megjelentek Sopron határában, Ágfalvánál. Az ezt követő közgyűlésen a Kör egyhangúlag megszavazta az összes szokások magyar nyelvre történő átformálását. A történelem hamar igazolta ennek a döntő lépésnek

a helyességét; ha német nyelvűek maradtak volna a szokások, kizárt, hogy a háború után, német nyelven újra lehetett volna éleszteni a hagyományokat.

Ezek az akkori események jutottak eszembe, amikor most teljesen más történelmi viszonyok között- de újra nehéz döntés előtt áll a hagyományokat őrző ifjúság. Engedjétek meg, hogy több, mint hatvan év gazdag tapasztalataiból merítve, meggyőződéssel vallva selmeci szellem időállóságát, szükségességét, elmondjam az ezzel kapcsolatos gondolataimat.

Mindenekelőtt meg kell fogalmaznunk a "selmeci - soproni szellem" lényegét, két évszázados üzenetét a mai kor ifjúsága számára.

1/ Ez a szellem Selmecbányán, a föld alatt, nehéz körülmények között dolgozó bányászok között alakult ki, ahol az egymás kölcsönös megsegítése baj estén, minden mást megelőző, életet mentő, parancsoló szükségesség volt. Ez, az évszázadok folyamán, a bányászok életformájává, erkölcsi értékrendjük egyik alappillérévé vált. Ezt vette aztán át az ott tanuló akadémiai ifjúság, először a bányászok, majd, amikor megindult az erdőmérnökök képzése, maradéktalanul az erdészek is.

Így lett és maradt a mai napig az egyik erkölcsi alapja mindazoknak, akik Sopronban végeztek, az összetartozás érzése, az egymás kölcsönös megbecsülése, tisztelete, támogatása. Ezért van az, hogy hivatali beosztástól függetlenül, tiszteljük a nálunk idősebbeket és segítjük a nálunk fiatalabbakat az életútjuk során.

2/ Aki Selmecbányára, majd később Sopronba ment bányásznak, vagy erdésznek, az elkötelezte magát egy életre szakmájának, amit nem csak foglalkozásnak, hanem mindenekelőtt hivatásnak tekintett. Aki csak a hírből hallott vidám diákéletért, az érdekességért jött közénk, az kihullott az első év után. De ez nem is lehetett másképpen; ahol a termelési periódus száz év, ott nem lehet minden évben helyet változtatni, mert évek kellenek, amíg egy erdész megismeri a kezére bízott erdőt, megtanulja múltját, sajátságait; ahogy Roth professzor úr mondta az erdőműveléstan órán: "Isten malmai lassan őrölnek!" Kiss Ferenc, aki egy emberöltőn keresztül telepítette az erdőket Szeged környékén, kilencven éves korában még egyszer kilátogatott a keze alatt felnőtt erőkbe, a legöregebb feketefenyőt átölelte, könnyezve úgy búcsúzott kedves fáitól.

A hivatásszeretettől elválaszthatatlan a hazai föld, a hazai erdőkhöz való ragaszkodás, szeretet; mintha Vörösmarty nekünk írta volna : " Itt élned, halnod kell ".

Nem azt akarom ezzel hangsúlyozni, hogy mindenkinek egy helyen kell az életét eltöltenie; ez régen sem volt így, a mai rohanó élet pedig ezt lehetetlenné teszi. De azt igen, hogy pályánkat tekintsük hivatásnak, melyben a közösséget, a társadalmat kívánjuk szolgálni úgy, hogy munkánk gyümölcsét a következő generáció fogja élvezni.

Ezek az eszmék a mai, egymástól elidegenülő, egymást taposó világban, egyesek szemében korszerűtlenek, másokéban lenézően megmosolygott eszmék azonban pillérei egy egészséges társadalomnak; ezek hiánya miatt keresik a nemzet jövőjéért aggódók az erkölcsi megújulást a mai, szétesőben lévő társadalmunkban.

3/ Beszélnünk kell a hagyományaink néhány jellegzetességéről, melyek ma ugyan papíron társadalomépítő rendező elveknek számítanak, de a valóságban messze nincsenek ott, ahol már egy évszázaddal azelőtt Selmecen a diákélet alapját képezték. Ma ezt úgy mondják, hogy a demokrácia megvalósulásának alapja az önkormányzat. A Ifjúsági Körben folyó életbe sem Selmecen, sem Sopronban soha nem szólt bele a Főiskola, majd Egyetem tanári kara, vezetése. A Ifjúsági Kör elnökének megválasztását, nem egyszer olyan választási kampány előzte meg, melyre az egész város felfigyelt. A szakestély elnökét közfelkiáltással választották meg, de mindig egyhangúan. A megválasztott elnök azonban nagy hatáskörrel tevékenykedett, fegyelmi jogköre egyenesen a hallgatói közösségből való kizárásig terjedhetett, ha például valaki erkölcsileg főbenjáró bűnt követett el.

Az önkormányzat és az önként vállalt fegyelem volt az alapja a diákéletnek és a szórakozásnak is. A szakestélyeknek nem a mértéktelen ivás volt a célja, hanem a szellemes, fordulatos, sok nevetéssel járó felszólalások, majd fegyelmezett nóták. Kedves színt, új stílust hozott

a szakestélyek rendjébe a lányok megjelenése, akik jelenlétükkel kulturáltabbá, vonzóbbá tették a szórakozásokat. Az ötvenes évektől örvendetesen teret kezdett hódítani a magyar népdal a szakestélyeken, megjelent a gitár; a szórakozás lépést tartott a korral.

Még folytathatnám, de talán ennyi is elég annak megvilágítására, mit értek a "selmeci-soproni szellem" megfogalmazásán.

Adva van a Selmeci Társaság, célszerű lenne írásban megfogalmazni -ha még nincs meg- ennek a társaságnak az alapszabályát. Ebben, többek között:

- fel kellene sorolni azokat az eszméket, erkölcsi alapelveket, melyek betartására a Társaság tagjai vállalkoznak, szövetkeznek; körülbelül azokat, amelyeket az előzőekben említettem.
- eztán meg kellene határozni a Társaság szervezetét működési szabályait, mint például az egyenruha viselését.
- Érdemes lenne a szakestély, temetés és egyéb vidám valamint ünnepélyes szokások, szertartások rendjét is leírni, rögzíteni. Ezt az alapszabályt célszerű lenne alaposan megvitatni és aztán elfogadtatni az Erdőmérnöki és Faipari Kar hallgatóinak lehetőleg teljes ülésén.

Ezután térek rá a kérdés lényegére, kik lehetnek, legyenek a Selmeci Társaság tagjai? Mindenekelőtt, lehetőleg minden erdőmérnök és faipari mérnök hallgató. Itt azonban nem állnék meg.

Csak az én életemben ez a hatodik átszervezése az ősi intézményünknek; a selmeci szellem ezeknél nagyobb veszedelmet is átvészelt már. Ez azonban más, mint az eddigiek, mert eddig megmaradtunk mindig a szakmán belül. Azon most már nem érdemes elmélkedni, hogy esetleg megmaradhatott volna Egyetemünk az új karok, a nagymértékű létszámnövelés nélkül is; a döntés megszületett, létrejött a Soproni Egyetem, egy kiépülő Közgazdasági Karral, melynek létszáma néhány év múlva lényegesen meg fogja haladni az Erdőmérnöki és a Faipari Kar hallgatóinak létszámát. Ez már egy más profilú, más arculatú egyetem lesz, különösen, ha csatlakozik az Óvóképző Főiskola is.

Úgy vélem az új Egyetem minden Karának, minden oktatójának és főleg minden hallgatójának érdeke, hogy:

- ez egy magas színvonalú, jó, elismert, Egyetem legyen;
- adja meg a magyar felsőoktatásnak azt a különleges jelleget, sajátos színt, amit csak Sopron, a Civitas Fidelissima, a sajátos polgárváros, annak Egyeteme, szelleme adhat meg.

Az új Egyetem jellegének, sajátos levegőjének kialakításában fontos, bizonyos szempontból döntő szerepe van és lesz az ifjúságnak, elsősorban az erdészeknek, faiparosoknak. Nem hiszem, hogy jó ügyet szolgálna, ha az erdészek, a házigazdák, most elzárkóznának az újonnan érkezettek elől. Persze nem arra gondolok, hogy most, akár "szelíd" erőszakkal, mind a kétszáz közgazdászt balekoktatásra fognátok, egyenruhába bujtatnátok és megkeresztelnétek. Ez súlyos hiba lenne.

Összefoglalva az eddig elmondottakat, a következőket javasolom:

- A Selmeci Társaság készítsen egy alapszabályt, melyben megfogalmazza a Társaság alapelveit, célkitűzéseit, működés szabályzatát, tagjainak felvételi feltételeit és rendjét;
- a Társaság alapító tagjai lennének automatikusan az Egyetem erdőmérnök és faipari mérnök hallgatói;
- az egyéb karokról, mindenekelőtt a közgazdászok közül egy éves próbaidőre fel lehetne venni, korlátolt számban, előzetes elbeszélgetés alapján az érdeklődőket, akik egy év után, a kölcsönös egyetértés esetén, a Társaság rendes tagjai lehetnének.

Így meg lehetne akadályozni az azonnali felhígulást, de nem lenne elzárva az út az Egyetem egyetlen tagja elől sem, hogy részt vegyen a selmeci hagyományok ápolásában és ezzel kifejlesszen magában olyan magatartásformát, ami a saját, a szakma és az egész társadalom hasznára lehet.

Baráti üdvözlettel:

Dr. Madas András

Agócs József egyetemi adjunktus:

GONDOLATOK AZ ÚJ SZAKOKRÓL

Alig van olyan egyetem az országban, ahol ne lenne már környész és közgazdász képzés a hagyományos képzés mellett. Ahogy növekszenek a környezeti és gazdasági problémák, úgy nő a képzési helyek és a képzésben résztvevők száma. A közoktatás döntéshozói bizonyára úgy gondolják, hogy a bajok oka a környezetmérnöki és a közgazdasági képzettségű emberek hiánya.

A lineáris gondolkodás első lépéseként valóban leszűrhető ilyen következtetés: az a baj, hogy valamit rosszul, például hiányos képzettséggel csinálunk. A problémák világméretű megnyilvánulása és világméretű megoldatlansága azonban további gondolkodási lépéseket sugall, s nem is csak a lineáris gondolkodás terén. Hivatalos fórumokon például nem feltételezik, hogy az is lehet rossz, s a bajok oka, amit csinálunk, akárhogy csináljuk is: a gazdasági problémáknak oka lehet maga gazdaság, a közgazdasági ismeret is, a környezeti problémáknak oka lehet maga a környezetvédelem, a környezeti ismeret is.

A környészképzésben ezért föl kell vetni a környezet hiányainak kérdését, s a hiányok megszüntetésének problémáját a maradékok védelme mellett, sőt helyett. A tananyag meghatározásánál tudomásul kell venni az e téren már megszerzett, de eddig figyelmen kívül hagyott kutatási eredményeket. Nem lehet tovább kitérni a jó környezet, a tartós létezés feltételeinek megfelelő környezet paramétereinek, az őket fenyegető veszélyeknek, s a jó környezet előállítását és fenntartását lehetővé tevő technológiáknak az oktatása elől.

A közgazdász képzésben ugyanígy föl kell vetni létforrásaink végességének kérdését, s a kimerült, erodált, elszennyezett létforrások regenerálásának problémáját további kitermelésük, fölélésük, megmérgezésük helyett. A tananyagba be kell építeni az e téren is már megszületett, de eddig ugyancsak elhallgatott kutatási eredményeket. Nem lehet tovább kitérni a jó gazdaság, a természettel /létforrásainkkal/ való viszonyban kölcsönös előnyökön alapuló gazdaság /a Bioszféra piacára is termelő gazdaság/ céljainak, módszereinek és eszközeinek ismertetése elől.

Az új szakoknak tehát nem a jelenlegi környezetvédelmi és közgazdasági gyakorlatot kell/ene/ jobbá, hatékonyabbá, "versenyképesebbé" tenniük, hanem új elméletet és gyakorlatot kell kidolgozniuk és bevezetésre javasolniuk. Egyetemi szakokként, karokként, mint legmagasabb szintű kutatási és oktatási fórumokként azt is nekik kell meghatározniuk, milyen döntéshozási mechanizmusra van szükség a változtatások megvalósításához. Nekik kell javasolniuk az erre a célra alkalmatlan politikai módszerek felváltását, s az alkalmas kibernetikai módszerek bevezetését is.

Az új szakok megjelenését generáló problémák persze szükségessé teszik a régi szakok megreformálását is. Az erdészeti oktatás és gyakorlat sikerességéhez például nem lesz elég azt tudni, hogyan kell több vagont megrakni az erdővel együtt kivágott fával, hogyan kell a kiirtott erdő helyét beültetni valamilyen facsemetével. A fatermesztés, a vadtenyésztés tartamosságát összhangba kell hozni az erdő tartamosságával.

Ha a közgazdaság és a természetvédelem /az élő környezet védelmének/ szempontjait egyeztetjük a hagyományos erdészeti /fatermesztési/ és vízrendezési, stb. szempontokkal, akkor ebből egy szintetikus erdőtenyésztői, környezetéltetői, vagyis Élet-szak elmélete és gyakorlata áll elő. Az elmélet már készen is van, csak egy minta- vagy tangazdaság hiányzik hozzá. Ez az, amihez Európának és a többieknek csatlakozniuk kell, nem pedig nekünk hozzájuk.

Sopron, 1997. március 15.

Soproni Egyetem
Idegen Nyelvi Lektorátus
Sopron, Ady E. u. 5.
Vezető: Krisch Imre

9401 Sopron, Pf.132.
Tel:/fax: 99-329-870

Nyári László
IV. erdőmérnök-hallgató úr
részére

Kedves Barátom!

ne haragudj , hogy a társalgásnak ezt a szokatlan formáját választom . Választásom azért esett a levélformára, mert levelet kapni mindíg öröm, levelet írni pedig egyfajta izgalmas folyamat, ugyanakkor felelősséggel is teljes. A „Verba vollent, scripta manent" bölcs mondás is erre késztet.

Az utóbbi negyed században, amelyet itt töltöttem az egyetemen, rengeteg levelet írtam. Visszapillantva erre az időszakra nyugodtan állíthatom, hogy nem kell szégyenlenem egyiknek sem a tartalmát.

Arra a felkérésedre, hogy mondjam el véleményemet a Soproni Műhely 1996. októberi számában megjelent állásfoglalásotokról, örömmel teszek eleget. Az előzményekből tudom, hogy előkelő társaságban vagyok. Áttanulmányoztam dr. Madas András okleveles erdőmérnök, nyugalmazott miniszterhelyettes tartalmas, elgondolkodtató sorait. Titulusai közül számomra ebben a kérdésben az a legfontosabb, amelyet 1937/38-ban viselt: a soproni egyetemi hallgatók ifjúsági körének elnöke volt. Ha valaki, akkor ő biztosan átérzi a napjainkban felmerülő kérdések fontosságát, ezért az ő véleménye megszívlelendő.

Engedtessék meg nekem, hogy én egy másik szemszögből mondjam el véleményemet. Mint kívülálló, de ügyetek iránt egyáltalán nem közömbös. A hosszú évek alatt meggyőződhettem arról, hogy tisztelitek és becsülitek azokat a tanáraikat is, akik nem közvetlenül a szakmát oktatták.

Ez bizonyára más egyetemeken is így van. De a Soproni Egyetemen végzett mérnökök az összetartozásban és az egymás segítésében valamilyen többlettel bírnak. Ennek gyökerei az alma materben eltöltött években keresendők. Abban, hogy itt mindenki mindenkit ismer, mindenki mindenkinek köszön és olyan ősi hagyományokat ápol, melyek máshol nincsenek, vagy nem alakultak ki. Vendégeimet kísérve a botanikus kertben kivétel nélkül megjegyzik, hogy számukra szokatlan az a légkör, amely mély barátságot és kölcsönös tiszteletet sugall.

A forrásnál az összetartó erő bizonyára a természet, az erdő, amely nem engedi meg a rövidtávú, felszínes, felületes gondolkodást. De az ilyen barátságokat sem.
Felmerül a kérdés, hogy a szoros összetartozás nem jelent-e egyben kirekesztést is, azoknak a kirekesztését, akik szakmájukban nem közvetlenül az erdőhöz kapcsolódnak. Nem okoz-e egyfajta belterjességet? A biológia törvényeiből tudjuk, hogy a beltenyészet gyengít.

A végzett erdő- és faipari mérnökök sokoldalú képzést kaptak az egyetemen. Többekkel beszélve - közülük néhányan ma már maguk is a katedrán állnak - az egyetemi évekről és az itt kapott képzésről elmondták, hogy a sokoldalúság egyben hátrányt is jelent. Sok területen laikusok vagyunk - mondták. Az utóbbi években az alapozó tanszékek élére a szakmát tudományegyetemi szinten művelők kerültek és ez nagyon jó.

A diákok egyetemi tanulmányaik során önkéntelenül is utánozzák azokat, akik hatással vannak rájuk, tehát elsősorban tanáraikat. Ezért rendkívül fontos a példamutatás. Ha ti, erdészek, fások példát mutattok szervezettségben, összetartásban, az egymást segítésben, akkor ennek a közösségnek kisugárzása lesz. A most még számotokra idegenek „akik lila zakóban érzik csak jól magukat" vonzónak és megtisztelőnek fogják tartani, ha beveszitek őket ebbe a közösségbe. Lesznek majd olyanok, akik nem akarnak ebbe a körbe kerülni. A demokráciához hozzátartozik az is, hogy tisztelem a másságot. Türelmes vagyok vele szemben és nem tartom feltétlenül elvetendőnek, hogy ők más formát látnak üdvözítőnek. Nevezzük nevén a gyermeket: a Selmeci Társaság legyen az a mag, amely

kihajt, terebélyesedik. A mag akkor hoz termést, ha jó földbe kerül. Ez a föld legyen a ti esetetekben egy olyan közeg, olyan életforma, amely gazdag rendezvényekben és nem befelé fordul. Ha ez a kör a hagyományok ápolása mellett táncházat szervez, énekkart, zenekart, közös programokat, amelyek mindenki előtt nyitva állnak, akkor sokan szeretnének majd csatlakozni hozzátok. Akit bevettetek a társaságba, annak ez a társasági tagság legyen olyan, mint a fa: a bölcsőtől elkíséri a sírig.

Most veszem csak észre, hogy kívülállóként másokat oktatgatok. Ez nem akart kioktatás lenni, csupán baráti , jó tanács.

És ne feledd! A diverzitás mindíg erősít, vitalitást ad.

Az IC Budapest felé száguld, amikor fogalmazom e sorokat. A sorok között egy fiatal hölgy jön felém. Mellém érve „jó szerencsét"-tel üdvözöl. Megismertem: közgázos volt.

Szeretettel üdvözöl:

Krisch Imre

Kerekes Árpád okl. geológusmérnök, ultra supra veteranissimus:

Tempora mutantur ...

El kell fogadnunk a gondolkodók azon megállapítását, hogy ismert világunkban egy állandó van: az örök változás.

A montanisztikum hármas ikrei, hajdanán együtt járták útjukat; a bányász felkutatta és kitermelte az ásványi nyersanyagokat, az erdész által biztosította fában rejlő energiával dolgozta fel a kohász. A kapcsolatrendszert ilyen egyszerű képlettel lehet bemutatni.

Az utak a 19. és 20. századi technikai fejlődésből fakadóan a szakok eltávolodtak egymástól, nem csak a szakmai praktikum miatt, hanem az ősi Alma mater is ketté osztódott. De a három szakma művelői az ősiség jogán szívükben őrzik ma is a testvéri összetartozásukat. Ez olyan jelkép, amit mások máig sem értenek.

Amikor 1949-ben Miskolcon megalapították a Nehézipari Műszaki Egyetemet (NME) kezdetét vette a bányász és kohász hallgatók kálváriája.

Az NME hagyományok nélküli új képződmény volt, amely jóformán szocialista elveken alapult, ott nem volt helye a selmeci hagyományoknak. A Kohómérnöki Kart valamennyi tanszéket 1952-ig áttelepítettek Miskolcra. 1949-1959 között a Bányamérnöki Kar hallgatóinak oktatása megosztva történt, alaptárgyakat Miskolcon, a szaktárgyakat Sopronba hallgatták.

Az 50-es években Miskolcon nem türték meg, tűzzel-vassal írtották a selmeci hagyományokat, pogányként éltünk. A hallgatók több mint 60 %-a gépész volt, akiknek a selmeci hagyományokról fogalmuk sem volt, ill. volt de cáfolatból, hogy az burzsoá vadhajtás azt írtani kell.

A "Gerencsérpusztai nyilatkozat" megfogalmazóinak írtam le a fentieket, akik féltő aggodalommal kelnek a hagyományaink védelmére lássák ilyen kilátástalanságból is van a felemelkedésre lehetőség. Ott is megjelent a Közgazdasági Kar, a gépészekkel együtt nőtt a laikus társaság száma.

A 60-as évektől kezdődően nagy viták közepette a hagyományok fokozatos feléledésének vagyunk tanui. Ebben az időben még sokan kétségbe vonták a hagyományok szükségességét, hasznosságát. (Nem a bányász és kohász hallgatók.)

Szívós, kitartó meggyőző munkával elérték, hogy a hagyományok újból élnek, újakkal bővültek. Ma már a gépészeknek is van kari szinten balekfogadás, szakmai körök, szalagavató és gyűrűavató szakestély, ismerik a diákdalainkat stb.

A mi közös selmeci hagyományunk lényegében a céhes és a bajtársi egyesület

(Burschenschaft) életéből vett példákból építkezett. Az előzőre a szolidalítás, a szakmaszeretet, az utóbbira a feltétlen engedelmesség, semmi kiváltság, valamint a szigorú szakmai elkülönültség volt a jellemző.

Nem tartanám szerencsésnek, hogy a régi, meghaladott bursch szellemben, szigorú szakmai szempontok alapján szekértáborba vonulni, elkülönülni, még akkor sem, ha a közgazdászok nem a "természethez kapcsolható termelő tevékenységgel foglalkoznak". Gyakorlati szakember lévén mondhatom nem is állnak távol a termelő tevékenységtől. Szoktuk is mondogatni némi ironiával, hogy ők a gazdasági élet lelkipásztorai.

Valószínűnek tartom ők soha nem fognak waldent vagy grubent hordani, ne is mert ez a mi szakmai örökségünk, jelvényünk. Viszont a közös alma materünkben az örökölt nem tárgyi hagyomány a már kibővült közösségünk létének feltétele. Ennek elfogadása, megtanulása az elsajátítás folyamatában válhat a kibővült közösség tagjainak birtokává és szervezik viselkedésüket a jövőben.

Egy közös alma materen belül hogyan állhatna idegenül kirekesztetten az új szak hallgatói hol lenne a céhes szellem, a szolidalitás, ez már kirekesztő bursch mentalitás, amely felett az elődeink is pálcát törtek.

Amikor a szépséges városunk Sopron 1919-ben befogadott bennünket a Soproni Napló ezt írta: "Jönnek a selmeci főiskolások... akik magukkal hozzák a jókedvet, az ifjúságot, az életet". Elődeink erre így feleltek a lap hasábjain: "Víg kedélyt, vidám életet, meleg szívet hoztunk magunkkal, kegyelettel őrzött szokásokat, kollegalitást, igazi baráti szeretetet".

Kívánom, hogy ez a kvázi ars poetica segítsen bennünket a fenti gondok okos, higgadt, toleráns megoldásában.

Vivat, crescat, floreat Academia!

Szenthéné Madas Anna okl. kertészmérnök:

LEGYEN A SOPRONI EGYETEM "ZÖLD EGYETEM"!

A soproni diákok nagyon színvonalas újságát olvasva több gondolat merült fel bennem. Az újság oldalairól féltő aggodalom sugárzik, ahogyan megpróbálják őrizni a soproni erdészeti egyetemi szellemet és hagyományokat és féltik ezeket a felhígulástól, az új karokkal járó megnövekedett diáklétszám okozta óhatatlan változásoktól.

Ám nem dughatjuk fejünket a homokba! A változások -az egyetem vezetőinek nyilván nem volt más választásuk- szükségesek voltak és próbáljunk meg a szükségből erényt csinálni.

A Soproni Egyetemen folyó oktatás mindig a természetből indult ki, alapállása mindig a természet megóvása, fejlesztése és alapvetően a tisztelete volt. Ez az elv a főiskola és az egyetem egész élete folyamán minden nehézség, átszervezés, átalakulás ellenére is az itt tanuló diákok nevelésének és oktatásának alapja volt.

Legyen ez az alapelv továbbra is a legfontosabb és vállalják a nehezebb utat, próbálják meg a "zöld közgazdaságtant" oktatni az új egyetemi karon! Arról kellene dönteni, hogy meg lehet-e valósítani egy teljesen új, a környezetgazdaságtan fogalmával jellemezhető oktatást nyújtani, vagy párhuzamosan a mai -még egyeduralkodó: pénz és gazdasági növekedésszentségű- közgazdaságtan oktatását és az újat együtt tanítani.

A végzős diákok elhelyezkedési esélyei valószínűleg jobbak lennének, ha a mai szemléletű oktatást kapnák, én azonban mégis azt ajánlanám, hogy óriási lehetőségek lennének egy tisztán zöld közgazdaságtan oktatásában. Ha ezt meg lehetne valósítani, azt hiszem egyedülálló lehetne az egyetem a világon. Ha sikerül egy jó programot kidolgozni, biztos vagyok benne, hogy külföldről is nagy érdeklődés lenne, el tudnám képzelni, hogy később egy angol nyelvű

évfolyamot is be lehetne indítani, ami pénzt is hozhatna az egyetemnek és a tanároknak.

Azok a diákok, akik ide jelentkeznének, tisztában lehetnének azzal, hogy milyen jellegű közgazdasági oktatást kapnak, és ez már egy bizonyos szűrőt is jelentene az ide jelentkezők körében. Nem kellene tehát félni, hogy nagyon felhígul a diáktársadalom, hiszen azonos szellemű fiatalok tanulnának, csak éppen más részét a tudománynak.

Ha a tanítóképző is az egyetemhez kerül, az itt folyó oktatást is "zöld irányba" lehetne terelni. Nagy szükségünk van olyan tanítókra, akik a legfogékonyabb korban lévő gyerekeket a természettel való aktív és szeretetteljes kapcsolatra nevelik. Sok ilyen kezdeményezés van az országban, de sajnos elszigetelten és egy-egy személyhez, pedagógushoz kapcsolódóan csupán. Miért ne lehetne Sopronban egy olyan tanítóképző, ahol egy ilyen oktatási programot dolgoznak ki és vállalnak fel, ahova a jelentkező diákok is tudják ezen a főiskolán ilyen oktatást fognak kapni.

Ez a fajta szemlélet jó reklámja lehetne a Soproni Egyetemnek, megőrizhetné sajátosságait és jó értelemben vett "másságát". Biztos, hogy messze földön híre menne a "zöld egyetemnek" és központja lehetne egy új szemléletű európai környezeti nevelésnek.

Hajdu Endre egyetemi docens:

Biztos, hogy baj?

A mostanában megjelent, s a selmeci hagyományokat féltő írásokkal nem tudok teljesen egyetérteni.

Azt magam is úgy vélem: a hagyományokat ápolják csak azok, akik igazi örökösei azoknak és valóban a magukénak érzik: az erdőmérnök hallgatók és -ma már- a faipari mérnök hallgatók (Miskolcról most nem szólva). Csupán azokkal nem értek egyet, akik azon sajnálkoznak, hogy nem leszünk csupán erdő- és faiparimérnökképző intézmény.

Néhány éve a Magyar Nemzetben jelent meg egy, a hazai egyetemekről szóló cikk. Lényeges mondanivalója ez volt: Nálunk voltaképpen nincsenek a szó igazi értelmében vett egyetemek. Az egyetem ugyanis olyan oktatási intézmény, ahol a tudományok egyetemét, összességét művelik és tanítják, a fizikától a metafizikáig, a geológiától a teológiáig.

Ilyen egyetem van Párizsban, Oxfordban, New Yorkban, de nálunk csak szakegyetemek léteznek. Így a szerző. Cikkét ezzel az -alighanem rólunk szóló- ironikus mondattal zárta: Méhészeti egyetemünk még nincs...

Kétségtelen, hogy van előnye is az olyan kis, családias egyetemnek mint az EFE volt: mindenki mindenkit ismert, érzelmi közösség alakult ki. A hátrányok azonban számosabbak: beltenyészet kialakulása, az egészséges verseny hiánya, apró tanszékek, szűkös kutatási lehetőségek, protekciózás (egyesek számára áprilisig tart a "januári" vizsgahónap...), stb.

Egyetemünket csak az veszélyeztetheti, ha oktatási és erkölcsi színvonala süllyed. Semmi esetre sem az hogy a selmeci hagyományok feledésbe merülnek. Az erdész- és faipari kar -ha valóban akarja- ápolni fogja a hagyományokat. Az új karok pedig idővel bizonyára kialakítják a maguk szokásait, melyek később hagyománnyá válnak.

Tény, hogy annak az átmeneti időszaknak, melybe most kerültünk, vannak veszélyei is, de távlatilag előnyösnek tűnik az átalakítás.

Feiszt Ottó vezérigazgató, ZALAERDŐ RT.:

Az új vadászati törvényről és hatásairól a zalai vadgazdálkodásban

A törvény igazi erénye, hogy hosszú vajúdás után végre megszületett, tíz éves távlatot nyitva az átmeneti állapottól szenvedő vadgazdálkodás előtt.
A legtöbb vita a vadászterület legkisebb nagysága körül alakult ki. A több ezer hektár mellett elsősorban szakmai érvek szóltak. A 300 ha-os kisterület pártiak, a mai birtokhelyzettel és a jelenlegi vadásztársasági rendszer elavulásával indokolták álláspontjukat.

A 3000 ha-ban megállapított minimál terület lehetőséget ad a nagyvadgazdálkodáshoz és ahhoz, hogy a növekvő kiadásokat a bérvadásztatás fenntartása mérsékelje, vagy akár fedezze is. De ez a méret ad lehetőséget arra is, hogy a múltbeli vadásztársaságok zöme átmentse magát, a földtulajdonhoz kötött vadászati jog mellett is, megtartva a vadászati lehetőségét.

Egyes szélsőséges álláspontot képviselő vadászok csoportjai az elmúlt hónapokban az állami erdőket kezelő részvénytársaságok ellen fordultak. Demagóg módon visszaállamosításról, újra államosításról beszélnek, és cikkeznek a napi sajtóban, a vadászújságokban. Holott nem történt más a terület kialakításoknál, mint néhány vadásztársaságnak nem maradt lehetősége a nagy állami, zömében hegyvidéki összefüggő erdőkben, saját hasznára, szórakozására vadászni. Politikai, érzelmi és személyes nyomást is felhasználtak, hogy kikényszerítsék ezeknek a területeknek a haszonbérbe adását. Természetesen licit és verseny nélkül előjogaikat megőrizve. Az érdekképviseleti szervezeteknek be kellene látniuk, hogy a földtulajdonosok és a hivatásos vadászok is magyar vadászok, tehát az ő érdekeik ellen nem kell fellépniük.

Az állami erdők kezelőinek joga és kötelezettsége az erdő és a benne élő vadállomány legjobb hasznosítása. A piacgazdasággal, a megváltozott gazdasági törvényszerűségek között összeegyezhetetlen és érthetetlen, miért éppen az a kis csoport élvezze a vadászat jogát, aki eddig is ott azon a területen vadászott? Természetesen lehetséges, hogy jól és szakmaian helyesen kezelték a rájuk bízott területen a vadállományt. Mégis a mérlegelés más szempontok alapján is történhet. A tulajdonosok másképpen is hasznosíthatják a vadászat jogát, társult formában, vagy üzemszerű módon. A törvény és a világ is megváltozott, ezen nem sértődhet meg senki.

Az állam, mint a legnagyobb földtulajdonos, a földjeit és erdeit kezelőknek adta a lehetőséget a vadászat gyakorlására, vagy haszonbérbe adására. A korábbi rendszerben a vadászterületek 18 %-át tették ki az állami kézben lévő üzem területek. Az országnak 82 %-án pedig vadásztársaságok vadásztak. Összesen 840 darab vadászterület volt.

1997.03.01-től 1135 vadászterületet alakítottak ki a földtulajdonosi közösségek, illetve a vadászati hatóság. Az állami erdők és mezőgazdasági földek kezelői mintegy 12 %-on fogják társult formában hasznosítani a vadászati jogot. Pontos adat arról, hogy a magántulajdonosok mekkora területen társultak, akár gazdasági társaságba, vagy vadásztársaságba tömörülve, még nem áll rendelke-

zésünkre. Nagy valószínűséggel állítható, hogy az ország területének cca. 70 %-a haszonbérleti formában került hasznosításra.

Az átlagterület nagysága Magyarországon 7000 ha körül lesz. Zalában ez valamivel nagyobb, mint 10.000 ha. /380 ezer ha-on 36 terület/. A területek aprózódása, ha kismértékben, de már megkezdődött és ez a tendencia nem fog megállni. Egy éven belül a vadászati hatóság jogosult a határok megváltoztatására. Várhatóan a közeljövőben bekövetkező vadásztársasági csődök után is kisebb területek jönnek majd létre.

Ha lezajlottak a terület kialakítási viták, az új üzemtervek elkészítése a következő feladat. Az érzelmi megítélést fel kell, hogy váltsa az ésszerű gazdálkodás. A törvény jelentős változást hoz a vad-gépjármű ütközésből eredő károk térítésének módjában. Ez két "veszélyes üzem" találkozása a polgári törvénykönyv szerint, így a vadászatra jogosult mentesül a kártérítési kötelezettség alól. Ez az egyetlen pont, ahol a költségek csökkennek, minden más esetben növekedni fognak.

A területbérleti díj, a vadvédelmi hozzájárulás, a kötelező vadőr és fővadász alkalmazása, mezei és erdei vadkárok térítése, a vadföldművelés és a vad takarmányozása, mínuszpontos trófeák bírsága, a bérvadászatra rakodó egyéb költségek, illetékek növekedése, a burjánzó bürokrácia ára nem gazdálkodható ki a vadból, hanem anyagi áldozatokat követel majd a vadászoktól.

A nagyméretű területek kiegyenlítő hatása jelentősen befolyásolja majd a magyar vadászok egyéni költségeit, de vadászati lehetőségeiket is. Át fog strukturálódni a magyar vadásztársadalom. A fizetőképességtől függ majd: ki vadászik és ki kénytelen lemondani erről a passzióról.

A másik igazán nagy kérdés mi lesz a magyar vaddal? A vad védelméről szól a törvény, de megvédi-e majd azt? Ha a nagyüzemi kezelésű területek hosszabb távon is megmaradnak, akkor a gímszarvas, dám, őz minősége megőrizhető. Ha génrezervátumokban külön forrásból is áldozhatnak a kiváló minőség megőrzésére, akkor van jövője a magyar nagyvadnak. Az apróvad sorsa a vadászatba áramló tőkétől függ. Ha lesz tőke a tenyésztésre, lesz vad is, ellenkező esetben azonban nem. Ésszerű kímélet és a mezőgazdaság átalakulása segíthet a természetes vadállomány felszaporodásában. Az apróvad gazdálkodásban a ragadozó kérdés megoldása a természetvédelemmel való együttműködés nélkül nem képzelhető el.

A magyar vadgazdálkodás és a vadászat átalakulása csak megkezdődött, de még időlegesen sem fejeződött be. A tulajdonviszonyok rendeződése, a piacgazdaság kialakulása újabb és újabb változások lehetőségét, szükségességét és kényszerét fogja hozni az elkövetkezendő években.

Donkó Ferenc főerdész, NEFAG RT.:

Szalonkavadászat anno '97

Azon a szép, bár kissé hűvös márciusi estén, hazafelé tartva idei első sikeres szalonkavadászatról, miközben beázott csizmám cuppogását hallgattam elgondolkodtam jelenről, s jövőről, valahogy így:

Az ország vadászati térképét gyakorlatilag újrarajzolták! Nem hiszem hogy van Magyarországon olyan vadgazdálkodási egység, amelyet nem érintett a területi átrendezés. Nagyon sok társaság több részre szakadt, aztán vesztettek el területe(ek)et, míg másoknak sikerült nö-

velniük azt. Alakultak új társaságok, hogy terület birtokában vadgazdálkodásba kezdjenek, és régi gazdálkodók vesztették el teljesen területüket, mivel nem sikerült összeszedni a minimális 3000 Ha-t. Jómagam is végigkilincseltem a földtulajdonosokat, hozzájárulásukat kérve vadgazdálkodási egységünk területének megőrzéséhez. Mivel sikerült összegyűjtenünk a kellő számú meghatalmazást, a tulajdonosi közgyűlésen vita nélkül rendeződtek területünk határai. Más állami területeken viszont — tudomásom szerint — nem ez volt a jellemző. A velük határos kishagymási terület például teljesen kikerült a Hidaskúti Állami Gazdaság fennhatósága alól, és részekre szakadva több helybéli vadásztársaság alakult rajta. De ez nem jelenti azt, hogy az új törvény életbelépésével jelentősen nőt volna a vadászok létszáma, mindössze arról van szó, hogy sokan jutottak területhez azok közül, akik korábban annak bérkilövők voltak.

Sajnálatos módon valamennyien tapasztaljuk, hogy hazánk vadállománya az utóbbi években erősen lecsökkent. Panaszkodnak a nagyvadas társaságok is, de nálunk — az Alföldön gazdálkodóknál — még rosszabb a helyzet. A fácán visszavadászása sok társaságnál alig éri el a 10%-ot, a nevelési költségek viszont évről-évre ugrásszerűen emelkednek. A vízi vad is nagyon sok területről eltűnt, vagy jelentősen lecsökkent. A mi területünkön például 2000 Ha-on termesztettek rizst, ami évente 5-600 vadkacsa lelövését tette lehetővé, ugyanakkor a területet behálózó csatornarendszer valamennyi vadfaj számára kedvező élőhelyi feltételeket biztosított. Sajnos ez is múlt idő, mert a vízdíj emelkedésével a rizstermesztés veszteségessé vált, majd megszűnt. Ezáltal az élőhelyi viszonyok egyik évről a másikra katasztrofálisan átalakultak. A csatornák kiszáradtak, a területünk víz nélkül maradt. Mindennek mi, vadgazdák csupán tehetetlen szemlélői és később szenvedő alanyai voltunk. Máig sem értem, kinek és miért jó az, ha a sok milliárd forintba kerülő csatorna-, és gátrendszer kihasználatlanul marad, állaga pedig évről-évre romlik. Vajon számolt-e valaki annak idején ennek a gazdasági döntésnek a környezetet érintő hatásaival?

A mezei nyúl állományról tudjuk, hogy létszáma évről-évre erősen ingadozik. A tavalyi évben például annyira mélypontra "ingadozott", hogy tapasztalt hű öreg vadőrök legszívesebben földhöz vágták volna a jó öreg vadászkalapot — ha ugyan meg nem tették valójában —. Mi is csupán a tervezett mennyiség felét (200 db-ot) lőttünk ki a területről, hogy a törzsállomány ne károsodjon, és reménykedni tudnak, hogy a nyulak majdcsak "összeszedik magukat", és az idei őszi téli szezonban nem lesz ilyen problémánk.

A próvadas társaságoknak jelentős bevételi forrást jelent az őzbakok kilövetése. Igaz, hogy világszínvonalban is szép eredményeket mondhatnak magukénak, de e téren ugyancsak érezhető a negatív tendenciájú változás: kevesebb a vendég. A környező országok (Szlovákia, Románia) egyre több külföldi vadászt csábítanak el kedvezőbb áraikkal, de hazánkon belül is megfigyelhető, hogy a vadászok nem szívesen jönnek át a Dunán. Ezek a ténynek nemcsak, vagy nem elsősorban az őzbak vadászatra jellemzőek, hanem a vadászatra is. Sajnos...

Az új törvény bevezetésével járó változások elbizonytalanították kissé a régi vadászvendégeket is. A gazdát cserélő területeken folytatott mértéktelen vadászatok híre, de ezek puszta lehetősége is kétkedést váltott ki a hagyományosan vadászni szándékozó külföldiekből. Bár a megyei vadászati felügyelők tettek intézkedéseket, hogy ezeket visszaszorítsák, de megakadályozni — véleményem szerint — csak teljes tilalommal és szigorú ellenőrzéssel lehetett volna. A miniszter által elrendelt februári vadászati tilalom már "eső után köpönyeg" volt. Néhány róka és vaddisznó életét kímélte meg. A vadászati felügyelők egy személyben képtelenek voltak ellenőrizni a törvény betartását, amikor a területi átrendezés során kirobbant viták egyébként is bőven adtak feladatot. Mindenképpen nagyobb apparátusra lett volna ehhez szükség.

Nem lesz tehát könnyű dolguk a jövőben vadgazdálkodni akaróknak. Bízom azonban abban, hogy akik ráléptek erre az ösvényre, nem csak a vadászat szépségét látták és látják, hanem a vadgazdálkodás nehézségeivel is számolnak, és felelőséget éreznek a rájuk bízott vadállomány iránt. Általában a újonnan alakult társaságok is alkalmazzák a területet jól ismerő hivatásos vadászokat, és a törvény is határozottan rendelke-

zik a szakszemélyzetről, ezért nem hiszem, hogy a szakmai dilettantizmustól kellene tartani.

A sportvadászok részéről viszont már — szomorúan tapasztalom magam is — sokkal rosszabb a helyzet. Egyre több a "puskás ember" a vadásztársadalomban, akik számára a vadászat nem erdőjárás, sem vadűzés, pusztán kulináris örömök tárgyának agyonlövése. Volt alkalmam magyar bérkilövőket vadásztatni, akik a fácánkakas szépségét annak súlyával mérték és hittek abban, hogy a megsörétezett vadászkutya gyógykezelésre (s ki tudja, talán a hajtóé is adott esetben?) a fácán lelövési díjában benne foglaltatik... Ilyenkor eszembe jut, hogy néhány éve, amikor megszigorították a vádászok egészségügyi vizsgálatát hány öreg vadász kényszerült szögre akasztani a puskáját, aki ugyan már az esti kacsázásról lemondani kényszerült, de a fácántyúk lelövését a legnagyobb bűnnek tartotta és a vadászkutyát sem tekintette volna a teríték részének...

Az új vadászati törvény biztosítja ugyan vadgazdálkodásunk folytonosságát, annak rendjét-módját is szabályozza, de betartásukért minket vadászokat terhel a felelőség. Meg kell erősíteni a vadászati felügyeleteket, hogy segítse az új rendszer működését, de nem szabad odáig sülylyednünk, hogy vadállományunkat vadászoktól kelljen megvédeni. Jómagam erdész ember vagyok, így tudom azt, hogy az erdőt is nagyon nehéz felszerelni, de nagyon könnyű elrontani azt. El kell fogadnunk, hogy itt is egyre inkább meghatározó a pénz ereje, egyre inkább GAZDÁLKODNI kényszerülünk. Azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy amit a kezünkbe adtak — legyen az fa, vad — évszázados érték, nemzeti kincs: okosan kell vele gazdálkodnunk, óvni kötelességünk, gyarapítani pedig illik.

Idáig jutottam el gondolatban azon a szép, bár kissé hűvös márciusi estén hazafelé tartva az idei első sikeres szalonka vadászatomról, amikor hazaértem. Mikor vadásztársaim kíváncsi tekintetének gyűrűjében elővettem törékeny, ámde annál nagyobb becsben tartott zsákmányomat elfelejtettem minden kétséget, borús gondolatot ami hazáig kísért (még beázott csizmámat is), csak az járt a fejemben ez az , ez az erdőzúgás, ez a szépség, ami miatt csinálni folytatni kell, hogy érdemes.

Dr. Molnár Sándor tanszékvezető egyetemi tanár
Faanyagismerettani Tanszék

Beszéljünk őszintén a hántáskárról!

(Kutatási eredmények és tapasztalatok)

Az elmúlt 3 évben a Vadgazdálkodási, Erdővédelmi és a Faanyagismerettani tanszékek együttműködésében közös kutató munka folyt a csülkösvad okozta sebzések faanyagminőségre gyakorolt hatásainak tisztázására. E munkához kapcsolódva és negyed százados vadász tapasztalataim alapján szeretnék néhány gondolatot a hántáskárral összefüggésben elmondani.

A szarvas (és a többi csülkös vad is) az erdei ökoszisztéma része. Így alapvető táplálékát az erdei növényzet adja. E táplálék sajátos formája a fák kérge, háncsa, amelyet alsó metszőfogaival hánt le a vad.

Kéreg sérülést (hántást) okozhatnak a szarvas, a dám, a muflon és az őz. A seb magassága, nagysága, alakja alapján jól elkülöníthetők a különböző vadfajok károsításai. Komoly jelentősége a szarvashántásnak van.

A szarvashántás körüli viták (a téves nézetek és a valós problémák) okai a következők:

- A hántás kárról részletes felvételek nincsenek a 10 évente történő üzemtervezés erről nem adhat pontos információt, az erdőfelügyelőségek kárbecslései általában csak a műszaki átadásig terjednek ki.

- A kárfelvételre nem alakult ki egységes metodika. A sebzésre a különböző fafajok eltérően reagálnak. Kárláncolat (korhadással) elsősorban a lucfenyőnél és az ezüst hársnál alakul ki, de jelentős károk figyelhetők meg a nyáraknál, fűznél, bükknél, gyertyánnál és a kőrisnél is. Tehát az eseti kárfelvételek a legjobb esetben sem adhatnak objektív képet a minőségi kárról.

-A legnagyobb gond az együtt gondolkodás, és az együttműködés gyakori hiánya az erdészek-vadászok között.

1. kép:
Az elegyetlen ezüsthársak különösen sokat szenvednek a szarvashántástól
(Bőszénfa 54/b erdőrészlet)

Röviden a szakirodalomról

A vadkárnak és így a hántáskárnak egyaránt igen gazdag szinte "könyvtárnyi" a szakirodalma. ***Reimoser*** osztrák kutató közel 3000 cikkből szakirodalmi gyűjteményt állított össze. Különösen Németországban foglalkoztak kiemelten a hántáskár problémájával. E külföldi kutatások igen alaposan tisztázták a kárfelvétel módszereit (e területen ***Kató Ferenc*** göttingeni professzor munkássága kiemelkedő). Sajnos azonban a nagy kiterjedésű legtöbbször elegyetlen lucfenyvesekben egyes erdőtulajdonosok a gímszarvast tekintették az első számú közellenségnek. Így Németország, Svájc és Ausztria több tartományából sikerült a szarvast likvidálni! A jelenlegi iszonyatos mértékű "szúkárok", a 4-5 évvel ezelőtti példátlan viharok azonban rá kell, hogy döbbentsék a német szakembereket arra, hogy ezek a lucfenyő monokultúrák nagyon sérülékenyek és nem a szarvas az egyedüli ellenségük.

A hazai kutatások közül a teljesség igénye nélkül ki kell emelnünk ***Páll Miklós*** munkásságát, aki a Zalai fenyvesekben a közelmúltban végzett átfogó igényes munkát. Mintegy 573 erdőrészletet vizsgált és becslése szerint a hántáskárok együttes értéke 50 millió Ft-ot meghaladó.

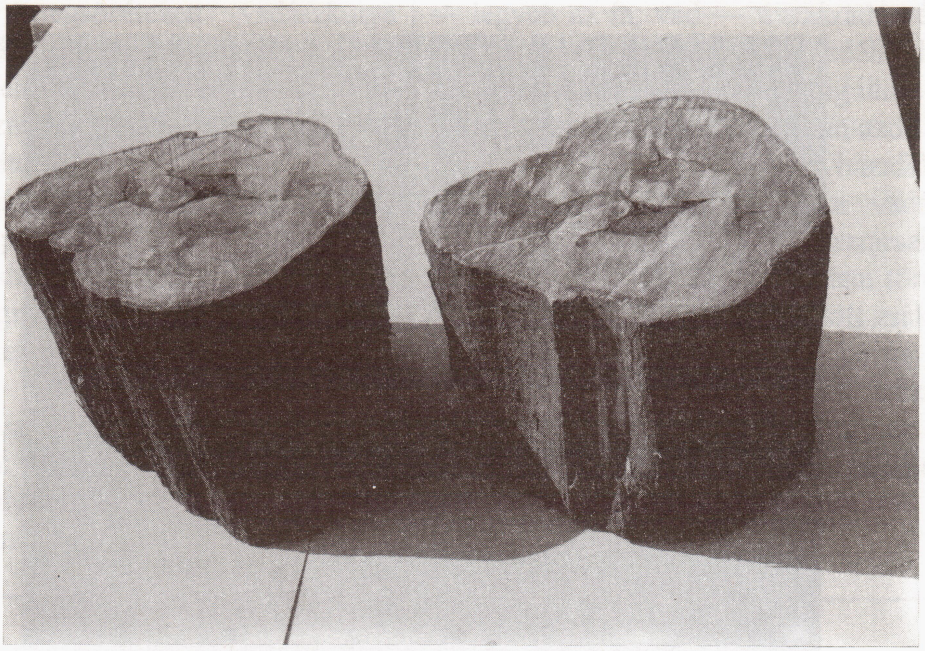
Az Erdészeti Tudományos Intézet Bondor A. vezetésével átfogó kutató munkát végzett az erdő-vad kapcsolatának a tisztázá-

sára. A hántáskár Zselici felmérésében pedig *Hajdú G.* irányításával folyt érdekes ma még publikálásra váró munka.

A Soproni Egyetem Vadgazdálkodási Tanszékén már az 1970-es évektől intenzív kutató munka folyt *Bencze L.* professzor irányításával az erdei vadkár problémakörének feltárására. Itt kell megemlékeznünk fiatalon elhunyt kollégánk *Nagy Gy. Cs.* munkásságáról, aki a soproni és lillafüredi lucfenyő állományokban vizsgálta a hántáskár mérésének módszereit. Az erdei vadkárok felvétele, megelőzése tekintetében ma is jelentős tudományos munka folyik a tanszéken (*Kőhalmy T.* és *Walterné dr. Illés V.* vezetésével).

A hántáskárral összefüggő kutatások általában nem terjednek ki a faanatómiai, fafizikai és egyéb faanyag minőségi kérdésekre. A különböző mechanikai sérülésekre vonatkozóan az ERTI-ben *Keresztes Gy.* vezetésével folyt figyelemre méltó kutatás. A mechanikai sebzések által kiváltott reakciók anatómiai kutatása az elmúlt évtizedben bontakozott ki a Hamburgi Egyetem Fabiológiai Intézetének (*Liese W.*) kezdeményezésére. Az itt folyó munkához csatlakozott 1992 évben az a soproni Egyetem Faanyagismerettani Tanszéke az ezüsthárs sebzési reakcióinak vizsgálatával (*Molnár S., Schmitt U*).

A kutató munka fontosabb eredményei, tapasztalatok

2. kép:
A faanyag vizsgálatokhoz kivágott károsodott ezüsthárs törzsdarabok

A kísérleti területeket két rendkívüli módon károsított erdészetnél Jánossomorján (Kisalföld) és a Zselicben (Somogy) jelöltük ki. (1. kép)
Innen biztosítottuk az anatómiai, fizikai és technológiai vizsgálatokhoz szükséges faanyagot is. (2. kép).

Fontosabb eredményeink, megfigyeléseink a következők voltak.

Hazánkban a legjelentősebb kéregsebzést a gímszarvas télvégi károsítása jelenti. Ennek mértéke függ a téli időszak táplálkozási lehetőségeitől, az időjárástól és a fafajtól egyaránt. A lombosfajok közül a sima héjkérgű viszonylag puhaháncsú fafajokat éri a legnagyobb károsítás, így kiemeljük

az ezüsthársat, a szürke nyárakat, de természetesen megfigyelhető a hántás a bükknél, gyertyánnál, szelídgesztenyénél, kőriseknél és egyéb fafajoknál is.

- Mivel a hántás célja ez esetben a táplálkozás, így feltételezhetően a háncstest kémiai összetétele (sajátos ízanyagai) is szerepet játszanak a károsításnál. E területen célszerű további kutatásokat végezni, de feltétlenül javasolható a nemes nyár ültetvények esetében a "Villa-Franca" szürkenyár fajta "csali" faként történő elegyítése. Ugyanilyen célként felhasználható az ezüsthárs is.

-A sebzési reakciók anatómiai és patológiai elemzése azt mutatta, hogy a felszíni héjkéreg sérülésnek nincs semmilyen további következménye. Amennyiben a háncstest sérülése a vaszkuláris kambiumot is érinti, akkor két alapvető helyzetet kell elkülönítenünk: Az esetben ha a sebzés nagysága meghaladja a 15-20 cm^2-t, és egy éven belül a hegszövet nem tudta a sebet benőni, akkor fertőzési kapu nyílik gombák és rovarok számára. Második eset, amikor a biotikus károsítók nem lépnek fel és a fatestben a parenchimasejtek reakció képessége alapján belső védőzóna alakul ki, jelentős tilliszedéssel, gesztesítő anyag berakódással esetenként szubernizálódással. A kutató munka során részletese feltártuk ezen reakciókat, amelyek hatással vannak a faanyag esztétikai tulajdonságaira is (belső elszíneződések a fatestben).

- A kutató munka teljesen új területét képezte a károsodott fatest fizikai és mechanikai vizsgálata. A gombafertőzés nélküli elváltozások esetén különbséget tapasztaltunk a zsugorodás-dagadási (alakváltozási) és rugalmassági (E-modulusz) jellemzőknél. A szilárdsági tulajdonságok átlagértékei hasonlóak voltak, de az elváltozott szöveteknél az eredmények igen nagy szórása volt tapasztalható. Ezen tapasztalatok alapján megfogalmazható, hogy a sebzett fatest későbbi ipari felhasználása elsősorban a deformációk ill. a szerkezeti megbízhatóság szempontjából okozhat problémát.

- A fűrészüzemi kísérletek arról győztek meg bennünket, hogy a nemes nyárak esetében az előhasználatok során a károsított törzsek általában eltávolításra kerülnek és a véghasználati faanyagban nem jelentős a belső sérülések mennyisége. Az ezüsthárs állományokból kikerülő faanyag fűrészipari feldolgozásakor már lényegesen több károsodást (60% mértékű belső korhadást) tapasztaltunk. Itt a korhasztó gombák fellépése szinte általános volt.

-A hároméves megfigyelési időszakban jelentősen csökkenő hántáskár volt megfigyelhető. Ez elsősorban a szarvas létszám jelentős csökkentésének és változó időjárásnak tudható be. A Bőszénfa 54/b és Kislak 8/b ezüsthársas állományban kijelölt mintaterületeken 90%-os, a Jánossomorja 5/a és 6/a szürkenyár állományokban pedig 60%-os kár volt regisztrálható

Összefoglalás

-Befejezésül megemlítjük, hogy kutató munkánknak nem volt célja a hántáskár elleni védekezési módszerek kidolgozása. Tapasztalataink szerint azonban értékes állományok esetén eredményesen alkalmazható az Avenarius cég Schällstop nevű védőszere, ennek felvitelét azonban korszerűsíteni szükséges. Hasonló eredmény érhető el helyi kerítések alkalmazásával is. Mindemellett szeretnénk kiemelni azt a tapasztalatot, hogy a vad táplálkozási szokásait is figyelembe vevő elegyítés és faállomány-szerkezet szabályozás ill. a vadlétszám kívánt határok közötti tartása hozhat csak megnyugtató eredményt.

További fontos feladat az érdekelt erdőgazdaságok bevonásával az egységes kárfelvételi lap és kárbecslési módszer kimunkálása.

Gőbölös Péter IV. erdőmérnök-hallgató:

Tisztelt Természetet kedvelő, Vadat tisztelő Firmák!

Évek óta bevett programpont a balekoktatás menetében a szeptemberi szarvasbőgés- hallgatás. Ezt valamikor a Természetet kedvelő Firmák találták ki a legjobb szándékkal. Azt szerették volna elérni, hogy az idejövő, az Erdőtől, Természettől távol felnövekedett balekok rácsodálkozzanak a Soproni-hegyvidék vadregényes őszi szépségeire, a párás esték, a csípős hideg hajnalok kirándulásai során.

Hiába a jó szándék, de ezek a túrák az Erdő csendjét, a vadállomány nyugalmát teljesen tönkreteszik. A Firmák Balekjaikkal közösen nótázva, beszélgetve járnak az Erdőben, amely cselekedet emberlekta területen helyénvaló. Az már közhely, hogy az emberek jelentős része a Természettől teljesen elidegenedett, így ott nem is tudnak viselkedni. Sajnos ebben mi erdőmérnök-hallgatók sem mutatunk jó példát.

"Erdeink koronás fejedelmét különleges tisztelet, rendkívüli nagyrabecsülés illeti."
gróf Széchenyi Zsigmond

A szarvasbőgés a szarvasok szerelmi időszaka, a legóvatosabb, legmegfontoltabb öreg szarvasbikát is kizökkenti a nyugalmából. Ilyenkor az egész szarvaspopuláció mozgásba lendül. Fontos esemény ez az ő életükben. Küzdelemek, szerelem, utódok nemzése mind erre az időszakra esik. Ebben az időszakban az ember jelenléte nagyon káros az Erdőben. De az Erdőben való kiabálás, nótázgatás az összes többi vadon élő állatunk életét is megzavarja, nemcsak a szarvasét.

A Soproni-hegyvidék turistában bővelkedik. Az állandó zavartság -az újgazdag ifjak hegyvidéki autóversenyei, az autósparkolókban bömbölő Danubius rádió, a 20-30 fős ordítozó turistacsoportok, a terep-biciklisták stb.,- legalább éjszakára úgyahogy elnyugszik. Ekkor azonban megjelennek a nótázgató, egyetemisták.

Véleményem szerint, ennyi indoknak élgségesnek kell lennie, a Természetért rajongó hallgatótársaimnak, hogy ezeket a szeptemberi esti, éjszakai ill. hajnali túrákat beszüntessék. Az év többi szakaszában pedig rendkívüli fegyelemmel és tisztelettel járják az Erdőt, ügyelve annak minden élőlényére.

*

A programokat rendező Firmák között sokan vannak olyanok, akik vadásznak. A következő sorokat csak nekik írom. *"Aki nem tartja magát annak, akár bele se kezdjen...",(Sz. Zs.)* nehogy csalódás érje!

"...mi nem úgynevezett józan ésszel, hanem a rajongó szarvasvadász speciális, vadtisztelő, vadkímélő, romantikus eszével gondolkozunk. Ami persze merő paradoxon -hangoztatják ilyenkor, teljes joggal, a nem vadászok. Mi azonban, akik buzgó rajongással űzzük-vadásszuk, kíméljük-tiszteljük a szarvast, nagyon is jól ismerjük ezt a fából vaskarikát. Mégis érezzük -legalábbis éreznünk kéne- a szarvasbikának kijáró, kivételes, mondhatnám áhítatos nagyrabecsülést." (Széchenyi Zsigmond).

Ti jól tudjátok, hogy mennyi kárt okozunk a területen vadgazdálkodónak egy- egy ilyen, az Erdőben megrendezett "bulival". A vadászatot eredménytelenné tesszük a gazdálkodónak, sikertelenné a vendégvadásznak. Itt nem anyagiasságról van szó, de a vadászatnak anyagilag is eredményesnek kell lennie, éppen a vadállomány védelme érdekében. Századunk felfogása szerint, ha valami pénzügyileg nem rentábilis, arra nincs is szükség. A vadat (főleg a szarvast) a természetben gazdálkodók közül szinte mindenki üldözi, minden fórumon, sőt sokan közülük, ha tehetné tűzzel-vassal ki is írtaná.

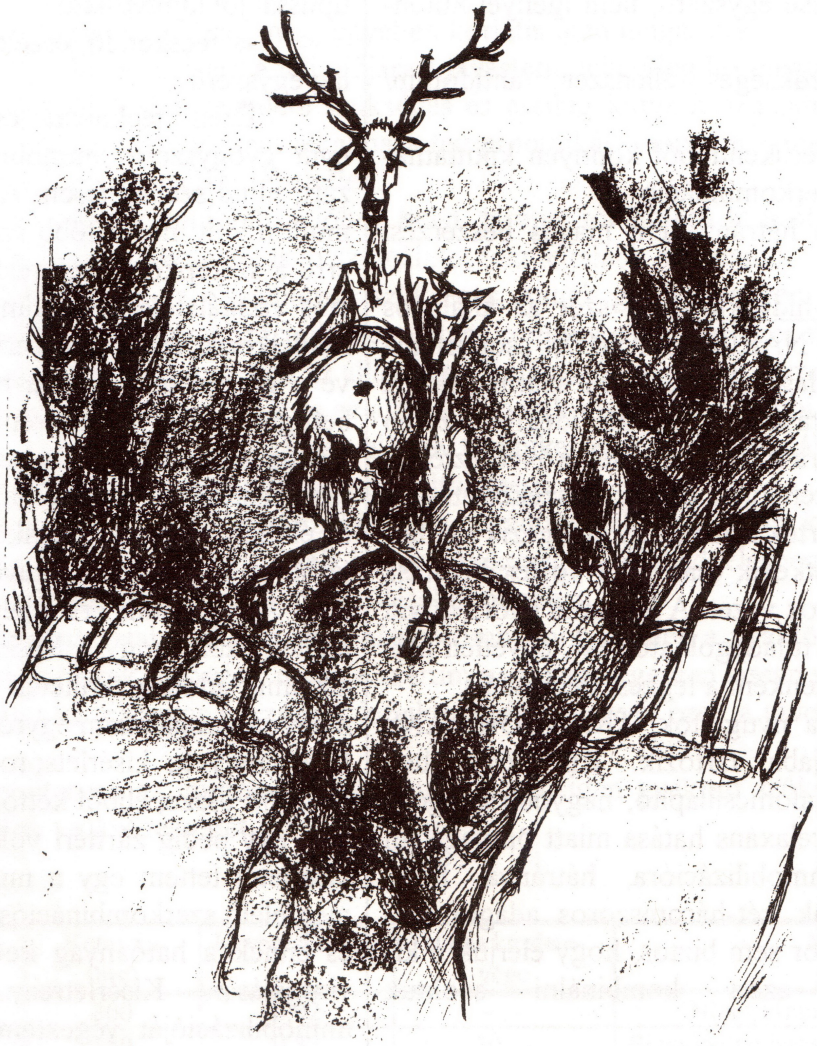
Hogy a vendégvadász számára -ki, ha szívében is vadász- mit jelent egy szarvasbika elejtése, ismét kedvenc vadászírómat Széchenyi Zsigmondot idézném: *"Megértjük tehát azt is, hogy a szarvaslövés magas kitüntetésére, a*

szarvasvadásszá való avatás ünnepére kellőképpen el kell készülnünk. S hogy ezt a készülődést, főképpen a készülődés lelkigyakorlatát, nem lehet múról holnapra felfújni. Ehhez kitartó türelem, évekig tartó ütegyengetés szükséges. Az első szarvas eljövetelét -bármennyire kívánatos a fiatalvadász szemében- nem lehet, nem szabad siettetni. Hanem lassan múló, fokozatosan erősödő csodavárással, vadászbecsülettel eltöltött ádventtel kell kiérdemelni."

Persze nagy távolságból (hallótávolságból), néhány fős csoportokban, "nagyragadozóként" az Erdőben mozogni tudó, szélirányra, ágreccsenésre ügyelő, szarvasrudlit meg nem zavaró, szarvasvadászaton már tapasztalatokat szerzett, hozzáértő Firma kíséretével meg lehet hallgatni:*"...Az öreg bika, ritkán megbődülő, álmosan vontatott orgonáját -a dühös, féltékeny szarvas érces, messze harsanó kürtjét- a magányos tehénkereső, nyugtalanul bódorgó bika hangos vágyakozását- a nyálas kamaszok félénken nyekergő legénykedését- a párbajra készülő bajnokok fenyegető rivalgását..." (Széchenyi Zsigmond)*

Ezzel a példával sikerül "beoltani" néhány Balekot az Erdő szeretetére, a Vad tiszteletére.

A vadászvendég -aki, ha szívében is vadász- jelmondata pedig ismét az lehet: *"A VADÁSZAT: vadűzés és erdőzúgás. De több erdőzúgás!...Már mi nálunk Babám...c. nóta nélkül..."*

A megzavart szarvasbika... Glavanovics Orsolya II. bép

Sándor Gyula V. erdőmérnök-hallgató:

Immobilizáció- a korszerű vadgazdálkodás eszköze

A dolgozatban szereplő vizsgálatokat és kísérleteket a lehetőségek, igények és a kíváncsiság szerencsés találkozása hívta életre. Vizsgálataim tárgyát az élővadbefogás, ezen belül is a gyógyszeres immobilizáció képezte. Lehetőségem nyílt az irodalmi adatok egyrészét a gyakorlatban is kipróbálni, muflon, európai szürkefarkas és dámszarvas esetében saját kísérleteket végezni.

Anyag és módszer: kísérleteimet 1994-ben kezdtem el. Első lépésként a hatóanyag kiválasztására került sor. Alkalmazandó szerkombinációként a Xylazin-Ketamin keveréket választottam a következő megfontolások alapján:

-az egyik leggyakrabban alkalmazott szerkombináció

-beszerzése egyszerű, nem igényel különleges engedélyt

-nem szükséges ellenszer /antidótum/ használata

-repülő fecskendőből könnyen kijuttatható, folyékony szerkombináció

-egyetlen hátrányaként magas beszerzési ára említhető

Ketamin-hidroklorid: a szer az általános érzéstelenítők, a NARCOTICUMOK csoportjába tartozik, kémiailag ciklohexanon származék. A Ketamin fő hatása a központi idegrendszeren belül a talamuszra irányul, aminek következtében megszakad a szenzoros pályák összeköttetése a periféria és a kortex között, így analgézia jön létre. Ezután következik csak be a kortex bénítása amely hipnózishoz vezet. A Ketamin gyors, rövid hatású, nehezen túladagolható szer, egyetlen hátránya, hogy esetenként a légzést deprimálja.

Xilazin: a nyugtatók, TRANQUILLÁNS szerek csoportjába tartozik. Kis dózisokban nyugtató és fájdalomcsillapító, nagyobb adagokban pedig izomrelaxáns hatása miatt önmagában is alkalmas immobilizációra, hátránya, hogy nyugtalan állatok két-háromszoros adagot igényelnek, de ekkor sem biztos, hogy elérjük a kívánt hatást, ezért kombinálni szoktuk Ketaminnal.

Ezek után a kijuttatás módját választottam meg a legtöbb előnnyel kecsegtető hideggázos, azon belül sürített levegővel működő lábpumpás projektor és a túlnyomásos repülő fecskendő formájában.

A kiválasztás szempontjai:

-a Miskolc Városi Vadaspark rendelkezésemre bocsátotta saját lábpumpás fegyverét

-a projektor használata egyszerű

-a kiválasztott hatóanyag ezen projektil típussal jól kijuttatható

-a fecskendő kezelése, feltöltése viszonylag egyszerű

Ezen technikai eszközökkel alkalmam nyílt gyógyszeres immobilizációt végezni mind zárt, mind szabad téren. A kísérletek fő alanya a muflon volt, mivel több szempontból is alkalmas erre a szerepkörre, egyrészt a hazai immobilizációs vizsgálatokban minimális publikált adtsorral rendelkezik, (pl. a gímszarvas adataival összevetve a gímről 666, míg a muflonról 17 publikált befogási eredmény állt rendelkezésre) másrészt a Vadgazdálkodástani Tanszéken Dr. Náhlik András vezetésével végzett muflon élőhely fejlesztés és élőhely vizsgálat témakörében folytatott kutatásba az immobilizáció tevékenysége jól illeszkedett. A harmadik érv mely a muflon választása mellett szólt, hogy a Miskolc Városi Vadaspark alkalmat adott a területén található muflon állományon vizsgálataim egyrészének elvégzésére.

Eredmények: kísérletsorozatom három részből tevődött össze, ebből kettő szabadtéren végrehajtott, egy pedig zárttéri volt. A vizsgálatok során kísérletet tettem egy a muflon immobilizálására megfelelő szerkombinációs arány megállapítására és ennek a hatóanyag keverési aránynak a bevizsgálására. Kísérletreim során húsz muflon immobilizációját végeztem el, ezen vizsgálatok adatait és eredményeit tartalmazza az egyes és kettes táblázat. Ezen kívül alkalmam volt még európai szürkefarkas és dámszarvas zárttéri alta-

tására, adatsoruk a 3-as és 4-es táblázatban megtalálható.

Javaslatok: az elvégzett kísérletek alapján megállapítható, hogy a Xylavet-Ketamin szerkombináció megfelelő keverési arányban jól alkalmazható muflon, európai szürkefarkas és dámszarvas immobilizálására. A projektor zárt kertekben jól alkalmazható, szabad területen hatótávolsága rövidnek bizonyult. A repülő fecskendős projektilt a téli kísérletek nehézségei ellenére is megfelelőnek találtam, így mind az általam használt eszközöket, mind a szerkombinációt a gyakorlati felhasználásra alkalmasnak tartom.

Gyakorlati javaslatok:

- a projektor bekerített térben jól használható
- szabad területen a rövid hatótávolság és az ismételhetőség hiánya miatt, nem ezt a projektor típust javaslom, hanem a G.U.T.50 típusjelűt, ennek gyári adatai:
  súly: 2,5 kg
  méret: 1300x60x175 mm
  kaliber:11mm, 13mm, 8mm
  használható nyomás: 2-16 /25/ bar
  technikai kivitelezés: CO2 patronos kijuttatás
  hatótávolság: 70 /90/ m
- a projektilt megfelelőnek ítéltem meg, egyetlen korlátja igen magas ára
- az immobilizáció végrehajtására a téli időjárást javaslom, lehetőleg hó megléte mellet. Ha ez nem lehetséges több kísérő jelenléte szükséges és esetleg kutya használata a meglőtt állat követésére. Erősen szeles idő nem alkalmasa terepi munkára, mivel a könnyű fecskendőt a szél dobálja, így a pontos célzás lehetetlen.
- idegen területen végzett immobilizációhoz helyi, terepet jól ismerő kísérőt kell alkalmazni, de ismerős terepviszonyok mellet is jó szolgálatot tesz legalább egy segítő.
- a befogott állatoknál ha az elszállításuk szükséges, annak gördülékenyen, jól szervezetten kell lezajlania, felesleges várakozási idő nem lehet, kerülni kell a felesleges stressz okozást.
- ha elszállítás nem történik, óvni kell az állatokat a felfázástól, meg kell várni minden esetben míg a bódulat is teljesen megszűnik és az állatok képesek maguktól elmenni.
- javaslom az immobilizáció megkezdése előtt a technikai eszközök használatának tökéletes elsajátítását, különös tekintettel a fecskendő feltöltésére.
- mielőtt élő vadra lőnénk feltétlenül szükséges a céltáblára való gyakorlás, külön erre a célra kapható gyakorló fecskendővel. Csak biztos lőkészséggel szabad élesben is használni az eszközöket mivel kis hibázás is súlyos sérüléseket okozhat.
- célfelületre legalkalmasabbnak tartom a hátsó combizmot, esetleg a nyaktövét. Feltétlen elkerülendő a lágy részek belövése, innen a szérum nem vagy egészen lassan szívódik fel.
- a gyakorlati munka bizonyos készségek kifejlesztését is igényli, ezek a távolság becslés és a súlybecslés.

meg kell még említenem az immobilizációs munka során igen gyakran szükséges türelem és kitartás meglétének szükségességét.

Állatok száma	Xylavet (mg)	Ketamin (mg)	Keverési arány	Hatás kezdete-vége	Megjegyzés
1-10	6	300	0,02	- , -	Nincs kimutatható hatás
11-12	50	150	0,33	20 , -	Bizonytalan járás, nem megfogható
12-13	100	150	0,66	12 , -	Zavart mozgás, futva befogható
14-20	125	100	1,25	5 , 18	Elfekszik, megfogható

1. Táblázat

11	Lövést követően /lágy lövés / 9 perc az első megrogyás, az elfekvő állatot a többi mozgása, zavarása többször felrántja, 27 perc után a fejét leteszi, befogva.
22	Lövést követően /gerinc alatt / 5 perc alatt elfeküdt, majd újra felállt, 12 perc után a fejét leengedte, befogva.
23	Haslövést követően lassú felszívódás, 20 perc után kézzel befogva.
24	Comblövést követően gyors hatás, 3 perc múlva rogyadozik, 8 perc múlva befogva.
25	Comblövést követően gyors hatás, 2 perc múlva első reakciók, 8 perc múlva befogva.
26	Comblövés, 2 perc múlva megrogyott, 9 perc múlva befogva.

2. Táblázat

Állatok száma	Xylavet (mg)	Ketamin (mg)	Arányuk	Hatáskezdet, befogás	Megjegyzés
1	125	100	1,25	12-16	Két fecskendő belövése történt meg, mert a felizgatott állaton nem volt látható hatása az első dózisnak (vezérfarkas)
2	125	100	1,25	3-6	Tökéletes hatás
3	125	100	1,25	2-6	Tökéletes hatás
4	125	100	1,25	3-8	Tökéletes hatás
5	125	100	1,25	3-7	Tökéletes hatás
6	125	100	1,25	3-7	Tökéletes hatás
7	125	100	1,25	3-7	Tökéletes hatás
1	125	100	1,25	14-16	Megismétlődött az előző évi eset
2	125	100	1,25	2-7	Tökéletes hatás
3	125	100	1,25	3-7	Tökéletes hatás
4	125	100	1,25	4-8	Tökéletes hatás
5	125	100	1,25	3-7	Tökéletes hatás
6	125	100	1,25	3-6	Tökéletes hatás
7	125	100	1,25	-	Az utolsó nőstény farkas izgalmi állapota miatt 3 fecskendőnyi szérum sem váltott ki látható hatást, így a szükséges kezelést teljes tudatállapot mellett, lefogva kellett elvégeznünk.

3. Táblázat

Állatok száma	Keverési arány	Mennyiség (ml)	Hatáskezdet (perc)	Befogás (perc)	Megjegyzés
1	1,25	1,00	3	17	Nyaklövés, ingó járás
2	1,25	0,80	4	14	Nyaklövé
3	1,25	1,00	3	13	Nyaklövé
4	1,25	0,60	4	16	Nyaklövés elfékvésnél hangadás
5	1,25	1,00	4	15	Nyaklövé
6	1,25	1,00	3	12	Nyaklövé

4. Táblázat

A Hold senkié! - szögezték le a Kölni Egyetem Légi- és Űrjogi Intézetének munkatársai, miután leleményes amerikai üzletemberek megkezdték a Hold felparcellázását, és telkeket kínálnak eladásra. (Magyar Nemzet, 1997. február 17.)

Dr. Somkuti Elemér:

Az erdőgazdálkodás hosszú távú fejlesztési irányelveit érintő javaslatok

Az emberiség ősi fejlődésében hatalmas változást eredményezett a természeti függőség oldása, a hagyományos halász-, vadász- és a gyűjtögető életmódnak, rendkívüli időigényessége miatt a lélekszám megnövekedését megakasztó, hosszantartó koplalásokat előidéző időszakának, növény- és állattenyésztés meghonosításával való felváltása. Az európai fejlődést, a lélekszámnövekedés ütemének felgyorsulását segítette a külföldről behozott nagy termőképességű növényfajok és fajták termesztésbe vonása, mint a burgonya, a kukorica, stb., a keleti árukereskedelem jelentős méretűvé növelése. Mai ismereteink fényénél természetes és a tudományok elévülhetetlen sikereit dicsérni, hogy az ember, korábbi időkben elképzelhetetlen teljesítményekre vált képessé, az általa konstruált berendezések és gépek segítségével, a növénytermesztés és az állattenyésztés terén a szelekció és a nemesítés, a hibridizáció révén. Miközben a robotizációval, a mára másodpercenként 1 billió számítási műveletre képes számítógép, számítástechnikai lehetőség mellett óriási katarzis előidézője a munkanélküliek táborának feltartóztathatatlan növekedése, a nyomorszint alá süllyedők, az éhezők lassan 1 milliárdos létszámhoz való közelítése furcsa ellentmondás, egyre javulnak a feltételei annak, hogy a sokszorosára szaporodó emberiség élelmezése, termesztési oldalról nézve a feladatot, gond nélkül legyen megoldható, a termelés és szaporodás üteme szinkronban tartható. A világ problémái és megoldásuk tehát, nem gazdasági természetű, nem olyan mint őseinké, hogy tudniillik a természetben előforduló és s táplálkozásra felhasználható javak - természetes evolúciója - igen hosszú időn át volt változatlan, igen apró mennyiségi változásokat mutató, amivel szemben a tehetetlen emberi közösségek, révületbe eső sámánok útján jövőbe pillantva, pogány áldozatokkal kíséreltek meg javítani. A mai problémák sikeres megoldhatóságának kilátástalanságát a világ elosztó funkcióinak a hatalmasokat, az erőseket mindenek előtt tisztelő piaci értékítéletre alapozása, az elesetteknek pedig a véletlenszerűen és nem a szükséglethez mérten alakuló "jótékonykodás" szerinti megsegítése fémjelzik. A pénztőke diktatúrája, az "ököljog" széles lakossági rétegeket foszt meg jogaitól, tesz jogfosztott rabszolga helyzetűvé, miközben a "politika" az emberi jogok, a demokrácia visszaállításáról szól, a jogaitól megfosztott ember felszabadítását hirdeti.

Az emberiség a 3. évezred beköszöntésével, egy az egész jelenlegi társadalmi - gazdasági felépítményrendszert gyökeresen átalakító, valóban forradalmi átalakulás elé néz. A "hagyaték" tekintetében, minket itt a természeti környezet, legutóbbi évszázad alatti, hihetetlen mértéket öltött pusztítása, óriási területeken az erdők kiirtása, a levegő, a vizek, a talaj elszennyezése, s miatta mára a szennyezett levegőjű városok, a városi élet elviselhető feltételeinek megteremtéséért folytatott küzdelem, az édesvíz tartalékok szennyeződéstől való megóvása, /ma már ez ivóvíz drága pénzért árusított, nem pedig szabad felhasználású természeti jószág/ azok amire közös összefogásra, kormányok kiterjedt nemzetközi együttműködésére van szükség, a mindent liberalizálni szándékozó, a haladás irányát spontán individuális érdekeket nem korlátozó, az államot a gazdaságból száműzni szorgalmazó törekvéseivel szemben. A terv, a tervezés, a több évre való előretekintés, annak ellenére, hogy sokak szóhasználatában és tetteiben úgy elkerült, mint ördögi körökben a tömjén füstje, a holnap építésének nélkülözhetetlen eszköze ma is, jóllehet a jelenlegi "statisztikai" informáltság, a nagyfokú beszűkülés és sok vonatkozásban a közöltek, megbízhatatlanság képét mutatja. Nem rendelkezünk semmiféle megbízható információval a "fekete gazdaság" méreteiről, pénzforgalmáról, tisztára mosott nyereségéről, felhalmozásairól. Nem hitelt érdemlőek a hazai munkanélküliségről közzétett adatok. Nem tud-

juk, csak sejteni lehet, hogy hány hektár erdő lett az utóbbi néhány évben a falopás áldozatául, vált bozótos dzsungellé, vagy talaja a szél- és a vízerózió hordalékává. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az erdőterület mintegy 40 %-a, kisparcellás magántulajdon, míg az 1 millió ha körüli nagyságú állami erdővagyon tulajdonosi jogait a PM, felügyeletét az ÁPV Rt., a gazdálkodói feladatokat 19 erdőgazdasági Rt. látja el, míg a szakmai felügyeletet a FM, illetve az Erdészeti Hivatal és Erdőfelügyelőségi szervei látják el. A meglévő zűrzavaros állapotokat jól jellemzi, hogy az állam nagy pénzek kifizetése mellett most vásárolja vissza azokat a korábban privatizált, kiosztott erdőterületeket, amelyek védett területek, nem lett volna szabad kiengedni az állami tulajdonból.

Amennyire megállapítható, hogy az emberiség nem kellő felkészültséget árul el a világméretű kihívások leküzdését, feloldását illetően, túlságosan erős az individuális kiváltságokhoz, jóléti kényelem megtartásához való ragaszkodás, a tetszetős fogadkozások ellenére is, ugyanúgy a hazai viszonyok között széttekintve, nagyon nehéz megítélni, hogy az erdészet jövője, a nagyon szükséges erdőterület növelése miként lesz rendezhető, az ehhez szükséges feltételek hazai, és az EU-ba történő belépés esetén, az Unió előírások keretei között. A szakmai körökben "demagógnak" minősülő, magántulajdonosi erdősítési kedv kialakulását felvázoló propaganda csődjének forrása, mint eddig is az, hogy a sok évtizedes megtérülésű erdészeti befektetéseknek a tőke hátat fordít, legfeljebb a jótékonykodás méretű adományaival áldoz ilyen célokra. Az EU országok többségében, csak az állam hathatós pénzügyi támogatásának lehet köszönni, hogy a meglévő erdőket tulajdonosaik karbantartják, a szükséges ápolási és faállomány nevelési, szanitáris feladatokat hajlandók elvégezni. Ennek ellenére igen nagy előhasználati hátralékok halmozódtak fel a fejlett nyugat számos országában. Az erdő-felújítási költségek többségét az állami költségvetés viseli, bár Ford autógyáros mondásának így is sok követője található: "... az erdőbirtokos feladata az, hogy a legelőnyösebben használja ki az erdőt, annak felújításáról gondoskodjon a természet." De hivatkozni lehet a XIX. század nagy gondolkozójára, Humboldra is, aki szerint: "Az embert megelőzték az erdők, de az embert a sivatag követi." A korabeli Kanadában így foglaltak állást: "... az erdőgazdálkodás bármiféle javulása a befektetések növelését jelenti, ezeket a befektetéseket pedig a domínium erdőterületére nézve a valóságban nem lehet növelni... " A brazíliai hatalmas erdőirtásokat megelőző 200 év alatt az USA területén 540 millió ha területről tűntek el az erdők.

Miközben az elmúlt évtizedek mező- és erdőgazdálkodása világra szóló sikereket ért el szervezettsége és teljesítményei révén, korántsem Széchenyi István lelkesedése jellemezi a közhangulatot: "Befásítom a nagy magyar sztyeppét, oázist teremtek a nagy Szaharában, ez lesz a világ legszebb nemzeti parkja, Európa veteményes kertje, ott lesz a Dunamedence éléskamrája és a kamra gazdái büszke, dolgos parasztok lesznek." Képletesen szólva botorkálunk a megtagadott múlt és a mások méretére tervezett, egyelőre csak lebegtetett és nem kinyilvánított jövő idealizált képzetei között.

Paradox módon a 70-es 80-as évek erdőgazdálkodása is már kétoldali bírálatnak volt kitéve. Erdészeti körök oldaláról támadásnak volt kitéve azért, mert a biológiai-, műszaki-, technológiai, valamint ökonómiai értelemben adott potenciális lehetőségeknek csak részbeni hasznosítására volt képes, miközben a természeti környezet eredeti állapota visszaállítását, a természet- és tájvédelem érdekeit előtérbe állító zöldek, botanikusok már ezt a belterjes gazdálkodást is túlzónak minősítették. Erre az egymásnak élesen ellentmondó, önmagukban azonban jogosnak ítélhető követelményeknek a megszüntetéséhez, a gazdálkodásba vont területek elsődleges funkció szerinti, korábbiaknál körültekintőbb differenciálásával járulhatunk hozzá. A gazdálkodás, a gazdálkodó korlátozása szigorúan a közösségi célokat, érdekeket szolgálóan kerülnek előírásra, egységes harmonizált rendszer formájában.

A természetszerű és ültetvényes fatermesztés elkülönítésének időszerűsége és gazdasági jelentősége

Fenti kérdés köré csoportosítva került sor 1984 október 18-19-én, Sopronban és tanulmányút szervezésével, az elmélet és gyakorlat

szakavatott képviselőinek bevonásával egy olyan tudományos ülésszakra, amelynek számos megállapítása máig se veszített jelentőségéből. Ezek közül adjuk közre:

"Az erdőgazdálkodás, az erdőgazdasági termelés rövid távon hatékonyabb, a hosszú távú társadalmi érdekeket kielégítő dinamikus fejlesztése, ... korszerű műszaki színvonalra való differenciált felzárkóztatása érdekében, az elsődlegesen fatermesztési célú erdőkben, azok törvényi, állami szabályozásában, két nagy eltérő kategóriát szükséges elismerni és elkülöníteni:

A.- a természetszerű, hagyományos nevelési elvekre, őshonos fafajokra alapozott erdőgazdálkodást;

B.- a mezőgazdaság iparszerű termelési rendszereivel analóg ültetvényes fatermesztési gyakorlatot."

Ezeken kívüli kategóriába sorolandók a különböző védelmi fokozatba sorolandó, illetve a különböző szolgáltatásokat nyújtó /sétálóerdő, parkerdő, üdülőerdő/, s ezért egyedi előírások szerint nevelt és ápolt erdőtestek, mivel itt a fahozam nagyságának nincsen meghatározó jelentősége. Persze azt feltételezni, hogy a faállomány jó karban tartása -különböző ismert emberi beavatkozások, erdőművelési teendők elvégzésével- teljesen mellőzhető, a célt nem sértő fahozam, fakitermelés elhanyagolható, minden feladat a természet erőire hárítható, csak a szakmai kérdésekben járatlanok képzelgése, a szükségtelen pocsékolás káros hatását felmérni képtelenek korlátoltsága. Ha figyelembe vesszük, hogy az ember előtti időkben az erdő, a faállomány is ki volt téve a hó- és széltörés, különböző biotikus károsodásoknak, s mi a ma ismert állapotában és nem a degradálódó csúfságában akarjuk az erdőt megőrizni, úgy ezért tenni is kell. Ezért példátlanul károsak azok a megkötések, amelyek a szigorúan védett területek megvédését, emberi beavatkozás nélkül, a semmittevés elrendelésével tartják teljesíthetőnek, a szakmai tiltakozások ellenére is.

A tudományos ülésszak javaslatai:

A

1.- A természetszerű erdőgazdálkodás keretei között kell meghagyni mindazokat az erdőterületeket /beerdősítésre váró területeket/, amelyek a természeti környezet vagy táj természetes állapota megőrzéséhez, valamely védelmi funkció betöltéséhez elengedhetetlenül szükségesek, illetve legértékesebb fafajaink, a nemes tölgyek és a bükk természetes előfordulásának övezeteit, termőhelyeit képviselik.

2.- A természetes erdőfelújítás és mesterséges erdősítés hatékonyságának javítása, az erdők minőségének fokozása érdekében ezeket a területeket, amelyek a tartamos erdőgazdálkodás stabil bázisai, fokozatosan tehermentesíteni szükséges a véghasználati fakitermelések növelése miatti vágáskor csökkentések, fokozódó vágáscserék gyakorlata alól.

3.- A fakitermelési munka hatékonyságának javítása érdekében sem lehet indokolt hegyvidéken 5 ha, sík és dombvidéken 10 ha fölé vinni a vágásterületek nagyságát. Egy-egy ilyen vágásterület közvetlen szomszédságában műszakilag át nem vett fiatalosok sem lehetnek. A vad károsítása miatt 0,3-0,5 ha pótlásigény feletti területeken kötelezően kell előírni a terület bekerítését. Törekedni kell többszintű, elegyes állományok létrehozására, az erdőtipológiai elvek érvényesítésével.

4.- A természetszerűen kezelt erdőkben a felújult vagy felújított területek pótlását 1987 évtől kezdve csak méretes és burkolt gyökerű csemetékkel lehet eszközölni.

5.- A hozamszabályozás finomítása révén, az üzemtervileg potenciálisnak tekinthető hozamnagyság mellett, azt is ki kell mutatni, hogy a betervezett erdőrészletek közül az erdők feltáratlanságára, a piaci kereslet hiányára stb. /fafaj, választékok/ visszavezethetően, melyek levonásával képezhető a vállalat aktuálisnak tekinthető éves, 5 éves fahozam előírása.

B

6.- Az ültetvényes gazdálkodásra kijelölt területeken a cél, gyors növekedésű egzóta fafajok, válogatott gazdasági fajták /klónok/ segítségével, rövidített vágásérettségi korra beállított, nagy fatömeget produkáló /10 m^3/ha/éves átlagnövedék fölötti/ fás növénytermesztés.

7.- A telepített fafajok között a nemes nyárak mellett fokozott szerepet kell biztosítani azoknak a hazai földön bizonyító egzóta fafajoknak, amelyek az utódállományokban kiváló növekedést /helyenként már természetes úton újulatot is

hozva/ mutatnak. Ilyenek többek között e simafenyő /Pinus strobus Z./, zöld-duglász /Pseudoteuga Mensiesii / Mirb./Franco/, a hibrid vörösfenyő /Larix eurolepis Henry/, a mamutfenyő /Sequoia Wellingtonia Mayr. Franco/, az atlaszcédrus /Cedrus atlantika Man./, az oregoni hamisciprus /Chamaecyparis lawsonia A. Murr./, továbbá a nemesített luc, illetve erdeifenyő.

8.- Az ültetvényeket monokultúra jelleggel, sematikus, térbeli elrendezéssel ami a gépi ritkítást lehetővé teszi, méretes burkolt gyökerű csemetékkel, illetve e hálózat megválasztása miatt nagy fatömegkiesést nem okozó 3 x 3, 4 x 4 m-es induló növőterekkel szükséges tervezni. A szaporítóanyag megneveléséhez ismert származású hazai egzóták magját /vagy őshazájából importált magját/ kell biztosítani.

9.- Ültetvény céljára a rontott erdeifenyő /feketefenyő/, a cser, gyertyán sarj és akác állományok termőhelyeit és az erdőtelepítésre átadott mezőgazdasági területek egy részét célszerű kijelölni, ott ahol egy-egy fafaj részére legkevesebb 5 ha terület biztosítható. Az ültetvény erdőrészlet /az egy fafaj által elfoglalt terület/ nagysága 25-30 ha-ig tervezhető. Az ültetvényeket legalább a fiatalos 5 éves koráig kerítéssel kell védeni a vad és egyéb károsítók ellen."

A tudományos ülésszak keretében elhangzott fontosabb megállapítások közül, a részletes kifejtés igénye nélkül, ismertetjük az alábbiakat:

- Az egzóta fogalma máig sincs szabatosan tisztázva még a szakirodalomban sem. A külföldi fafaj megnevezés is szabados, mivel a növényvilágban nincsenek politikai határok, a növényeknek area-juk van. Egzóta tehát az area-ján kívüli területen termesztésbe vont fafaj, kultúra. Mivel ilyen értelmezéssel, a fenyőfői area-ján kívül, az erdeifenyő is egzóta, nehéz megérteni a fekete- és erdeifenyő hogyan kerülhetett oly széleskörű üzemi alkalmazásra, míg más ígéretesebb egzótákkal, az agostyáni, jeli, Budafa, Neszmély, Pornóapáti, Rátót, Bajcsa, Rigyác, Homokkomárom ültetvényeivel nem törődtek, holott már tíz olyan masszív egzóta volt található, amelyek a legkülönbözőbb termőhelyi adottságok között, a hektáronkénti 10 m^3 feletti vastag fahozamot nagyon biztosan hozni tudták, lábon álló fakészleteik tanúsága szerint. Az ERTI közrejöttével, az 1960-as évek óta, a IUFRO előírásainak megfelelő egzóta kísérletek folynak hazánk területén.

- Az agostyáni rontott erdő átalakítási kísérletekben, kezdete 1961, száraz- és félszáraz cseres-tölgyes termőhelyeken, 29 ha-on, az 1968. évi erdőtelepítés befejezésével, illetve a 80-as évek közepéig, a "B" pontban javasolt fafajok, továbbá a görög jegenyefenyő, a selyemfenyő a gyenge termőhelyen feltűnő gyors és nem várt módon nagy növekedést mutatott. Itt figyelték meg, hogy ezek az egzóták iparilag szennyezett környezetben is ellen tudtak állni az ártalmaknak.

- Gazdasági értelemben előnyös, kifizetődő az erdőből minden munkát, amit csak lehet, az intenzív munkaszervezésre alkalmasabb csemetekertekbe átcsoportosítani. A méretes csemete előállítására a dél-zalai tapasztalatok: az 1 literes konténerben, speciális táptalaj keverékben 0,5-1,0 m magasságot elért nagycsemetét lehet előnyösen kiültetni, főleg rontott erdők felújításaiban. Előnyei a tágabb hálózatra tekintettel csökkenthető ha-kénti csemeteszám, a "gyom nyomása" alól kikerült csemete jobb megmaradási számai, a pótlási költségek minimális szintje, a zöldduglasz és a vörösfenyő esetében a zöld dugványról történő vegetatív szaporítás megoldása.

- A rátóti Fenyvesalja MGTSZ-ben 1967-69. években lucfenyővel végeztek nagycsemetés /1 m magasságú csemetékkel /, tághálózatú telepítést. Az elgazosodott, gyenge termőhelyen 100 %-os volt a megmaradás, és a 15 éves korú állomány méreteinél fogva, a fatermési táblák 30 éves korú lucosaira jellemző adatokat mutatta. Itt is elmaradt a munkaigényes ültetési munka nem lebecsülendő része, az erdőápolás, a tisztítás, míg a törzskiválasztó gyérítés korát a kultúra fele annyi év alatt érte el, mint hagyományos esetekben szokásos.

- A burkolt gyökerű csemetetermelés meghonosításával és elterjedésével megteremthetők a feltételei a vegetációs idő nagy részére kiterjeszthető, mesterséges erdőfelújítás sikeres gyakorlatának.

- Az egzóta fafajok /átlagos/ testsűrűsége légszáraz állapotban: simafenyő - 0,370, duglaszfenyő - 0,470, óriás tuja - 0,350, hibrid vörösfenyő - 0,480, mamutfenyő - 0,340, oregoni hamisciprus - 0,450, atlaszcédrus - 0,560 g/cm^3. Ezeket az értékeket összevetve az erdei-

fenyő 0,490 g/cm^3, az óriásnyár 0,410 g/cm^3, és az olasznyár 0,330 g/cm^3 testsűrűségi adataival látható, hogy az olasznyár testsűrűségi adatainál mindegyik egzóta fafajnak jobb a testsűrűségi értéke.

- A leendő döntések meghozatala szempontjából, nem lebecsülendő érv lehet, hogy a budafai arborétum mamutfenyői által az 1 ha-ra számított átlagnövedék meghaladta a 40 m^3/év értéket.

ÖSSZEFOGLALÓAN arra a következtetésre juthatunk, hogy a hazai tájak és természetes növénytenyészeti viszonyok a környezetvédők, zöldek szorgalmazta megőrzése, alig észrevehető sérelmet szenved, ha az ország területén mintegy 300.000 ha területen, az ország területének alig 3 %-án létesülnek ültetvények. Ezeket az ültetvényeket nem nagy összefüggő erdőtestek alakításával, hanem 20-30 ha-os egységekben, lehetőleg mozaikszerűen, ügyesen a tájba illesztve, illetve rejtve célszerű létrehozni. Ez a követelmény ez ideig nem merült fel sem a szakma, sem a környezetvédelmet szorgalmazók körében. Igaz, így elesik annak a lehetősége, hogy a leendő erdőtelepítéseket a spontán egyéni elhatározásra és annak megfinanszírozására hajlandó vállalkozókra, magántulajdonra lehessen bízni. E téren az állam és -ha megerősödnek- az önkormányzatok aktív kezdeményező szerepe nélkülözhetetlen. A távlatilag beerdősítésre kerülő további 500-700 ezer ha tekintetében természetesen elsősorban az őshonos fafajainkból és lehetőleg elegyes, elsősorban lombos fafajaink szálerdőit lesz kívánatos felkarolni. A szakmai szakértelemre, szaktudásra alapozva távlatilag, 10-15 év múlva már jelentős többlet fakitermelési lehetőséggel lehet kalkulálni, ami csak az ültetvényekről 3-6 millió m^3 éves fahozamig várható. Jól ismert, hogy az országnak nem csupán a faszükséglete indokolja az erdősültség, az erdőterület további növelését, de a lakosság egészségi állapota szempontjából nélkülözhetetlen tiszta levegő, egészséges környezet, amit főleg a fásnövények zöld felületének továbbnövelésével lehet biztosítani. Ezzel párhuzamosan szükséges a városi zöld felület létesítésének, a pelenkát hirdetők szívósságával vetekedve, híveket toborozni, pl. a zöldek és a környezetvédők tétlen bírálatai helyébe, azokat a zöldfelület-növelés propagálóivá tenni. Az erdőtelepítés ügye így magánügyből sürgős cselekvést követelő közügyünkké válhat, amit a rendszerváltás nehézségeire való hivatkozással sem lehet tovább halogatni, vagy a döntésre illetékeseknek hamarosan a szabotáló jelzőt kell kiérdemelniük. A faipar képviselőinek, a javasolt egzóták arborétumokban ma meglévő faanyagából a nagy szilárdságú keménylapok és lemezek, önhordó és szigetelő termékek legyártásával, felhasználási vizsgálatokat kellene elvégezni, s a gyártmányok széles skálájával - furnértól a rétegelt- a farostlemez, a bútorlap, a forgácslap, a fűrészporlap és a kéreglap legyártásán és bevizsgálásán keresztül. A Faipari Kutató Intézet, amit Kft-vé alakítottak át, természetesen minden jó szándéka mellett sem eléggé tőkeerős ahhoz, hogy állami megrendelés nélkül indíthasson ilyen vizsgálatot. Az ország egész területére kiterjedő erdőtelepítés, országos méretű közmunka lehetőséget teremtene, ami a falu megsegítése szempontjából is előrelépést eredményezhetne. Sajnálatos módon, ott ahol a közérdek, a társadalmi érdek érvényesítése érdekében szükséges cselekvésről döntenek, a pillanatnyi pénzügyi lehetőségek alapján rangsorolnak és döntenek, sok évtizeden át aktuális és szükséges beruházások, cselekvés külön kategóriaként való kezelése nélkül. A piaci értékítéletnek alárendelt közérdek, sajnos rendszeresen alul kell maradjon a profitgazdag, igaz csak szűk érdekcsoportokat boldogító, agressziójával szemben. Az állami szervek közérdek érvényesítő aktivitása, a rendszerváltozást követő évek alatt, látványos sorvadásnak indult. Csak reménykedhetünk abban, hogy létre fog jönni az egészséges jövőkép, az együttgondolkodás nyer teret az individuális önzés, a nagyfokú elidegenedés helyett. A tudomány és a szakértelem visszanyeri a jövő tervezésének, a fejlődés, s fejlesztés irányításának, megbecsülésre méltó nagy felelősségét, úrrá tud lenni a napjainkat jellemző kaotikus állapotokon.

NAGYON elgondolkoztató, hogy az EU BIZOTTSÁG "1996 évi erdőállapot jelentése" az Unió 15 tagállamára vonatkoztatva, az 1995. évihez képest 2,6 %-os egészségromlást, illetve a 26.000 ponton végzett próbamérés alapján, az erdők minden ötödik fájának, 18,1 %-nak, maradandó károsodását kényszerült megállapítani, a környezetszennyezésre, a szárazságra, rovarkárosításokra, stb. visszavezet-

hetően. Az erdők fogyatkozásának ez a szempontja is kell, hogy ösztönözze a hazai erdőterület növelésének mielőbbi erőteljes elindítását. A mi adottságaink között, az EU ökószisztéma stabilizációra koncentráló erdészeti politikája, a feladatnak csak egyik részét jelentheti.

Ormos Balázs vezérigazgató TAEG Rt.:

Megalakult az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály

Az 1995. szeptember havi brit-columbiai erdészeti szakmai tanulmányút "buszos konferenciáján" felvetődött, hogy az erdésztársadalom felé történő elfogadtatása egyre sürgetőbb feladatává kell, hogy váljon az erdőgazdálkodóknak. Kanadában tanulságos példákat láthattunk, akár az információs központokra, akár a szakszerű, de a közvélemény által is érthető célirányos szórólapokra, kiadványokra, ismertetőkre gondolva.

Szóba került, hogy itthon is hatékonyan el kell indítani egy hasonló folyamatot. Az akkori ígéretemnek megfelelően Sopronban 1995. október 17-én országos konferenciát szervezett a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. "Az erdő és erdőgazdálkodás szerepe az erdei iskolai oktatásban" címmel. Sajnos az erdőgazdálkodók kis létszámban képviseltették magukat. Talán nem ismerték fel többen, hogy az erdőgazdálkodás valós folyamatainak megismertetése, az erdő, a természet megszerettetése a társadalom széles rétegeivel éppen a tanuló ifjúságon keresztül, a szülők irányába a leghatékonyabb. Ezért is fogalmazódott meg többünkben, hogy az erdőgazdálkodóknak nem egy "egyszerű" erdei iskolával kell foglalkozni, hiszen ezekből közel száz működik már országosan, hanem kimondottan az erdőgazdálkodó érdekeit is szolgáló erdészeti erdei iskolákat és szervezett, országos hálózatot szükséges létrehozni.

Többen javasolták, hogy az OEE-nek kellene koordináló szerepet felvállalni, valamint, hogy Sopron vállaljon szerepet benne, hiszen a TAEG Rt. már szervezett e témában konferenciát. Az egyedüli erdőgazdaság, melynek deklarált feladata az oktatás és Sopronban vannak meg leginkább a szükséges tárgyi és személyi feltételei annak, hogy szakmai irányító központtá váljék. Javaslatot tettünk dr. Szikra Dezső főtitkár úrnak, hogy terjessze elő az erdészeti erdei iskola gondolatát az OEE elnöksége elé. Az elnökség az előterjesztést támogatta és a választmányt írásban kérte fel, hogy szavazataival támogassa a szakosztály megalakulását. A választmány a szakosztály megalakítását megszavazta az 1996. évi közgyűlésén.

Közben egy érdeklődő kis csoport próbálta összeállítani, mik is legyenek a főbb kritériumai és hogyan működjön az erdészeti erdei iskolák hálózata, mint szakosztály. A kérdés rendkívül nehéz, hiszen egy szakosztály időnként összejövő, azonos szakmai érdeklődésű egyesületi tagok szerveződése. Ugyanakkor az erdei iskola a Nemzeti Alaptantervhez is kötődő, rendszeres (napi, heti) elfoglaltságot jelentő komoly nevelési, oktatási munkát követel, melynek megfelelő személyi, tárgyi és pénzügyi feltételeinek is meg kell lennie. Ezen kívül az erdőgazdaságoknak, mint az erdészeti erdei iskolák fenntartóinak anyagiakban is támogatni kell a tevékenységet. Fel kell ismerni az erdőgazdálkodásban dolgozó vezetőknek, hogy ma különféle reklámokra, támogatásokra fordított összeg sokkal hatékonyabban szolgálná az erdőgazdálkodás érdekeit, ha az erdészeti erdei iskolák működtetésére fordítanák. A tanuló ifjúság és szüleik a legjobb "hangszórói" lehetnek az erdőgazdálkodásnak, mely végső soron az erdő, a fa, a fa hasznosításának propagálásával egyértelmű gazdasági érdekeket is szolgál.

Tulajdonképpen az erdészeti erdei iskoláknak a természet megszerettetése, megismertetése mellett ez a legfőbb célja. Az erdészeti erdei iskola bemutatja az adott erdőterület és körzetének kultúrtörténeti értékeit is. Az alakuló szakosztály senki és semmiféle más hasonló értékeket magáénak valló személy vagy szervezet ellen nem irányul, kizárólag az erdőgazdálkodó részére kíván egy szeletet az erdei iskolák tortájából. Együttműködést ajánl mindenkinek, aki hasonló célokat tűzött maga elé.

hetően. Az erdők fogyatkozásának ez a szempontja is kell, hogy ösztönözze a hazai erdőterület növelésének mielőbbi erőteljes elindítását. A mi adottságaink között, az EU ökószisztéma stabilizációra koncentráló erdészeti politikája, a feladatnak csak egyik részét jelentheti.

Ormos Balázs vezérigazgató TAEG Rt.:

Megalakult az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály

Az 1995. szeptember havi brit-columbiai erdészeti szakmai tanulmányút "buszos konferenciáján" felvetődött, hogy az erdésztársadalom felé történő elfogadtatása egyre sürgetőbb feladatává kell, hogy váljon az erdőgazdálkodóknak. Kanadában tanulságos példákat láthattunk, akár az információs központokra, akár a szakszerű, de a közvélemény által is érthető célirányos szórólapokra, kiadványokra, ismertetőkre gondolva.

Szóba került, hogy itthon is hatékonyan el kell indítani egy hasonló folyamatot. Az akkori ígéretemnek megfelelően Sopronban 1995. október 17-én országos konferenciát szervezett a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. "Az erdő és erdőgazdálkodás szerepe az erdei iskolai oktatásban" címmel. Sajnos az erdőgazdálkodók kis létszámban képviseltették magukat. Talán nem ismerték fel többen, hogy az erdőgazdálkodás valós folyamatainak megismertetése, az erdő, a természet megszerettetése a társadalom széles rétegeivel éppen a tanuló ifjúságon keresztül, a szülők irányába a leghatékonyabb. Ezért is fogalmazódott meg többünkben, hogy az erdőgazdálkodóknak nem egy "egyszerű" erdei iskolával kell foglalkozni, hiszen ezekből közel száz működik már országosan, hanem kimondottan az erdőgazdálkodó érdekeit is szolgáló erdészeti erdei iskolákat és szervezett, országos hálózatot szükséges létrehozni.

Többen javasolták, hogy az OEE-nek kellene koordináló szerepet felvállalni, valamint, hogy Sopron vállaljon szerepet benne, hiszen a TAEG Rt. már szervezett e témában konferenciát. Az egyedüli erdőgazdaság, melynek deklarált feladata az oktatás és Sopronban vannak meg leginkább a szükséges tárgyi és személyi feltételei annak, hogy szakmai irányító központtá váljék. Javaslatot tettünk dr. Szikra Dezső főtitkár úrnak, hogy terjessze elő az erdészeti erdei iskola gondolatát az OEE elnöksége elé. Az elnökség az előterjesztést támogatta és a választmányt írásban kérte fel, hogy szavazataival támogassa a szakosztály megalakulását. A választmány a szakosztály megalakítását megszavazta az 1996. évi közgyűlésén.

Közben egy érdeklődő kis csoport próbálta összeállítani, mik is legyenek a főbb kritériumai és hogyan működjön az erdészeti erdei iskolák hálózata, mint szakosztály. A kérdés rendkívül nehéz, hiszen egy szakosztály időnként összejövő, azonos szakmai érdeklődésű egyesületi tagok szerveződése. Ugyanakkor az erdei iskola a Nemzeti Alaptantervhez is kötődő, rendszeres (napi, heti) elfoglaltságot jelentő komoly nevelési, oktatási munkát követel, melynek megfelelő személyi, tárgyi és pénzügyi feltételeinek is meg kell lennie. Ezen kívül az erdőgazdaságoknak, mint az erdészeti erdei iskolák fenntartóinak anyagiakban is támogatni kell a tevékenységet. Fel kell ismerni az erdőgazdálkodásban dolgozó vezetőknek, hogy ma különféle reklámokra, támogatásokra fordított összeg sokkal hatékonyabban szolgálná az erdőgazdálkodás érdekeit, ha az erdészeti erdei iskolák működtetésére fordítanák. A tanuló ifjúság és szüleik a legjobb "hangszórói" lehetnek az erdőgazdálkodásnak, mely végső soron az erdő, a fa, a fa hasznosításának propagálásával egyértelmű gazdasági érdekeket is szolgál.

Tulajdonképpen az erdészeti erdei iskoláknak a természet megszerettetése, megismertetése mellett ez a legfőbb célja. Az erdészeti erdei iskola bemutatja az adott erdőterület és körzetének kultúrtörténeti értékeit is. Az alakuló szakosztály senki és semmiféle más hasonló értékeket magáénak valló személy vagy szervezet ellen nem irányul, kizárólag az erdőgazdálkodó részére kíván egy szeletet az erdei iskolák tortájából. Együttműködést ajánl mindenkinek, aki hasonló célokat tűzött maga elé.

Az erdei iskolák palettájának sokszínűsége a tevékenység eredményességét növeli. Célszerű lenne minél több szervezet megalakítása, hiszen a ma működő erdei iskolák a tanuló ifjúság töredékét képesek fogadni.

A szakosztály 1996. őszén Szolnokon megalakult 18 taggal, mely azóta folyamatosan gyarapodik.

ERDÉSZETI ERDEI ISKOLA SZAKOSZTÁLY
OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály programja

A szakosztály működési köre, célja:

1. A természet megszerettetése
2. Az erdei életközösségek megismertetése, az erdő hármas feladatának (rekreáció, védelem, gazdálkodás) bemutatása
3. A feldolgozott fa, és egyéb erdei termékek (vad, gomba, erdei gyümölcs, stb.) fontosságának, hasznosításának megismertetése
4. Az erdőgazdálkodás természetvédelmi jelentőségének bemutatása
5. Az adott terület természeti és kultúrtörténetének feldolgozása
6. Írott és elektronikus sajtón, kiadványokon keresztül ezen témakörök rendszeres propagálása
7. A társadalom minden rétegét megcélozva, különös tekintettel a tanuló ifjúságra felelős környezeti tudat kialakítása. Az ilyen téma iránt érdeklődő pedagógusok, erdész szakemberek továbbképzése.
8. Az erdészeti erdei iskola hálózat bővítése Erdészeti Információs Központok létrehozása, egymás közötti információáramlás biztosítása, egymás munkamódszereinek, tapasztalatainak átadása-átvétele.

Az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály ajánlásai:

- Éves környezeti nevelési, oktatási program kialakítása, amely megfelel a szakosztály célkitűzéseinek, kapcsolódik a Nemzeti Alaptantervhez.
- Oktatási bázishelyek kialakítása. (Szabadtéri és fedett foglalkoztató helyek)
- Megfelelő gyakorlattal rendelkező környezeti nevelésben jártas erdészeti szakember alkalmazása.
- A működéshez szükséges pénzügyi háttér megteremtése.

Az ajánlott oktatási program változatok:

- Iskolához kapcsolódó rendszeres oktatási program.
- Neves napok tervezése és tartása (évi legalább három alkalommal megrendezett akciónap (Föld napja, Víz világnapja, Állatok világnapja, Takarítási világnap, Madarak és fák napja, erdők hete stb.).
- Több napos szaktábor rendezése.
- Ezen programok részletes írásbeli rögzítése.

A rendszeres oktatási program ajánlott tagolása a következő:

A természeti évszakok változásához kötődő tavasz, nyár, ősz, tél alaptagolás, ezen belül különböző korosztály szerinti szétválasztás. Be kell építeni a programba a természetismereti rész mellé az erdőgazdálkodás ismereti anyagot is. (A mellékelt táblázat szerint.)

Az Erdészeti Erdei Iskola program felépítése:

ERDÉSZETI ERDEI ISKOLA PROGRAM

Időszak	Tavasz	Nyár	Ősz	Tél
Korosztály		Óvoda Általános iskola Középiskola Felnőtt korosztály		
Oktatási ismeretterjesztési program		Tematikus természetismereti anyag Erdőgazdálkodási ismeretek Erdőgazdálkodási PR.		

Az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály 1997. Évi tervezett programja

Ssz.	Téma	Helyszín	Időpont
1.	• Ajánlott oktatási program összeállítása. • Az erdészeti információs központok lehetséges helyszíneinek kijelölése.	Budapest Fő u.	Február
2.	II. Erdőpedagógiai továbbképzés (A Deutsche Waldjugend szervezettel közös rendezvény)	Pécs	Április 1-5.
3.	Környezeti nevelés lehetőségei az erdei létesítményekben, a MEFAG Rt. területén.	Szilvásvárad	Május (2-napos)
4.	Erdészeti Információs központok működési feltételeinek kialakítása.	Budapest Csillagvölgy	Szeptember
5.	Működő Erdészeti Erdei Iskola bemutatása.	KEFAG Rt, Ravazdi erdészet	Október

Rafi a mi kutyánk (Régi Kollégium)
fotó: Nyári László IV. emh.

Dr. Szendrődi László egyetemi docens:

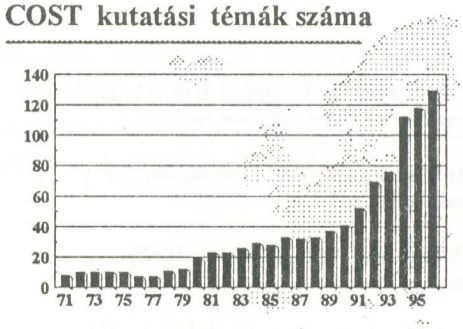
Európa felé, félúton.....

Koordinált erdészeti kutatások az európai országokban

A **COST** (*European COoperation in the field of Scientific and Technical Research*) néven ismert európai tudományos és műszaki kutatási együttműködést 19 európai ország Miniszteri Értekezletén aláírt szerződéssel alapozták meg 1971-ben. Jelenleg a COST-nak 15 úniós tagország, 10

Ábra 1 A COST tagországai

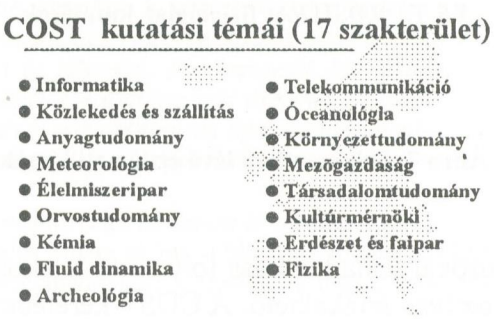
Ábra 2 A koordinált európai kutatások száma

csatlakozásra váró ország és az Európai Közösség (*European Commission*) a tagja (*1. ábra*). Magyarországot csak 1991-ben Bécsben, a második miniszteri konferencián vették fel a tagországok közé Izlanddal, Csehszlovákiával és Lengyelországgal együtt. A COST keretében európai koordinációban kutatott témák száma az elmúlt években dinamikusan növekedett. Amíg a hetvenes évek elején mindössze 8-10 téma egyeztetett kutatása folyt évente, a közösen kutatott témák száma 1996-ra már 120-nál is több volt (*2. ábra*). A COST tevékenységét a nemzeti képviselőkből álló testület (*Committee of Senior Officials*) irányítja. A COST titkársága az Európai Közösség (*Comission of the European Communities*) Tudományos Kutatási és Fejlesztési Minisztériumában (*Directorate General for Science, Research and Development, DG XII, Brüsszel*) működik.

A COST keretén belül 1996-ban 17 szakterületbe sorolható témát kutattak (*3. ábra*). Az egyes szakterületek munkáját szakmai bizottságok (*Technical Committe*) koordinálják, de nincs min-

Ábra 3 A COST Szakbizottságai

Ábra 4 A COST kutatási témái

den szakterületnek önálló szakmai bizottsága. Így például bár környezetvédelemi témákat is kutatnak, de ezeket nem irányítja önálló szakbizottság, hanem mindig valamilyen ipari, mezőgazdasági, orvostudományi, erdészeti stb. tématerülethez kapcsolják. A COST-nak összesen 9 szakbizottsága van, ezek felsorolását a *4. ábra* mutatja. A kilenc szakbizottság egyike az erdészeti és faipari (*Technical Committee on Forestry and Forest Products*), amelynek keretében három munkabizottság működik (*5. ábra*). Az Erdészeti Munkacsoportban (*Sector Group of Forestry*) Magyarország képviselője Szendrődi László egyetemi docens (*SE, Sopron*), a Faipari Munkacsoportban (*Sector Group of Wood Products*) Kovács Zsolt intézetigazgató egyetemi tanár (*SE, Sopron*), a Papíripari Munkacsoportban (*Sector Group of Pulp and Paper*) Horváthné Polyánszky Éva igazgató asszony (*PKI, Budapest*) a magyar képviselő.

A COST keretében végzett kutatásokhoz való csatlakozás önkéntes, nem minden ország csatlakozik minden kutatási témához. A kicsi (*vagy kisebb gazdasági potenciállal bíró*) országok

COST Erdészeti és Faipari Bizottsága
Technical Committee on Forestry and Forest Products

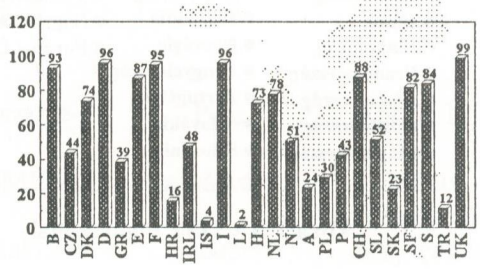
Erdészeti Munkacsoport (*Szendrõdi L.*)
Sector Group of Forestry

Faipari Munkacsoport (*Kovács Zsolt*)
Sector Group of Wood Products

Papíripari Munkacsoport (*Polyánszky É.*)
Sector Group for Pulp and Paper

Ábra 5 A COST Erdészeti Bizottsága

COST kutatási témák száma (1995)

Ábra 6 Az egyes országok kutatási témái

(*pl. Izland, Törökország, Horvátország, stb.*) rendszerint kevés számú téma kutatásában vesznek részt, a nagyobb és fejlettebb országok több témához tudnak csatlakozni. Az egyes országokban 1995-ben folyó koordinált kutatások számát mutatja a *6.ábra*. Magyarországon ebben az évben 73

COST Erdészeti Munkabizottsága kutatási témái 1996. december 31-én

E3 Erdõgazdákodás szerepe a térségfejlesztésben
E4 Erdõrezervátum hálózat
E6 EUROSILVA: fiziológiai kutatások

Ábra 7 Folyamatban lévő erdészeti témák

COST Erdészeti Munkabizottsága 1997. január 15-én meghirdetett témái

E9 Az erdõgazdákodás és a fatermékek anyagkörforgalma (*Cross-Sectoral*)
E10 A faanyag alkalmassága ipari célokra (*Cross-Sectoral*)
E12 Városi erdõk és fák
Elõkészítés alatt:
Fában és kéregben élõ rovarok (BAWBILT)

Ábra 8 Új erdészeti kutatások

európai téma kutatása folyt, ami a lakosság számához és a gazdaság helyzetéhez viszonyítva nagyon pozítvan értékelhető. A COST keretében folyó kutatásokat a tagországok ugyanis saját intézeteikben, és saját anyagi bázisukon végzik, csak a kutatási metodika egyeztetett, illetve a munkamódszereket és az eredményeket vitatják meg konferenciákon menetközben. A COST csak az információcseréhez és

szervezéshez nyújt nagyon csekély anyagi támogatást. Magyarország elismerését és megbecsülését az is mutatja, hogy a COST jelenlegi elnökhelyettese Koncz Pál (*OMFB*) személyében magyar.

Az Erdészeti Munkacsoport keretében 1996. évben három kutatási téma volt (*7. ábra*), ebből Magyarország kettő kutatásában vett részt. Az E3 kutatási téma magyar koordinátora Szepesi András erdőtervező (*FM-ERSZ, Budapest*) volt, az E4 témában Standovár Tibor egyetemi docens (*ELTE, Budapest*) szervezte a magyar kutatásokat. Az E6 témához (*lévén nagyon költségigényes*) Magyarország nem csatlakozott. Az egyéb témák között folyik a szelidgesztenye megbetegedésével kapcsolatos kutatás, amelynek erdészeti kapcsolatai is vannak. A magyar témavezető Radócz László egyetemi adjunktus (*DATE, Debrecen*), a kutatásban résztvesz Szabó Ilona egyetemi docens (*SE, Sopron*). A COST vezetősége 1997. januárjában újabb három erdészeti témát hirdetett meg (*8. ábra*), ezekhez a bejentéstől számított 6 hónapon belül lehet csatlakozni. Egy további erdészeti kutatási téma előkészítése folyamatban van. Az E9 és E10 témaszámú kutatásokban erdészeti, faipari és papíripari kutatók interdiszciplináris együttműködését tervezik.

A magyar kutatók megbecsülését és elismerését fémjelzi, hogy 1997. november 6-án és 7-én a COST Erdészeti és Faipari Bizottsága, valamint ennek mindhárom munkacsoportja Sopronban, a Soproni Egyetemen tartja rendes évi ülését. A konferencia fő védnöke Dr. Nagy Frigyes mezőgazdasági miniszter úr, aki terv szerint a pénteki ülésen napirendi pont keretében felszólal majd.

Szmorad Ferenc egyetemi tanársegéd:

Elrettentő példaként ...

Jelentős mértékben ferdítenénk az igazságot, ha azt állítanánk: ma Magyarországon az erdőgazdálkodás tevékenysége során hangsúlyosan figyelembe veszi a biológiai, vagy ha úgy tetszik termőhelyi-ökológiai szempontokat (persze tisztelet a kivételnek). E tény sajnos szinte valamennyi szakterülettel kapcsolatban megemlíthető. Rossz példaként most egy rövid szövegrészt adok közre, melyre nemrégiben akadtam egy még érvényben levő, de szerencsére hamarosan lejáró erdészeti üzemterv lapjain. A konkrét gazdálkodási egység, illetve az üzemtervet készítő erdőtervezési iroda megnevezésétől eltekintek, mivel célom nem a "piszkálódás", hanem inkább figyelemfelhívás: az erdőrendezés szakterületén (is) van mit tennie még az erdészeti ágazatnak.

14.2. Faállománytipusok értékelése (III-2 táblázat)

Északi Középhegység északkeleti (Mátricum) borsodi florajárásának (BORSODENSE) része. Többségében a Mercurialis-Aegopodium tipusu bükkösök, Gy.tölgyesek és tölgyesek alakultak ki.

Mint a táblázatból is kiderül a faállománytipus csoport legnagyobb képviselője:

Bükkös	*57,8 %*	*8972,0 ha*
Gy.tölgyes	*18,2 %*	*2828,9 ha*
Tölgyes	*14,0 %*	*2178,9 ha*
Fenyvesek	*6,7 %*	*1030,4 ha*

Figyelemre méltóak a bükkök másik extrén termőhelyen kialakult társulása a sziklai bükkös (Sesleiró Fagetum), melyet alacsony és rosszul záródó bükk alkot,itt-ott kocsánytalan tölggyel. Bükkösök szurdok völgyeiben találjuk a szurdokerdőket, bükk mellett sok kőrissel és juharral. A mészkerülő bükkösök (luzula fagetum) ritkák. A bükkösök sokszor elgyertyánosodnak. Ezek társulatilag már átmenetet képeznek a gyertyános tölgyesek felé, mely utóbbiak, abükkösök tipusaival paralel tipusok formájában jelentkeznek. A bükkösöknél alacsonyabb termőhelyen, illetve tengerszint felett a tölgyesek különböző társulásai találhatók.

Az erdőterv a jövőre vonatkozóan is, a fenti faállománytipusok megtartását javasolja és tervezi.

Ennyi (is lehet) egy hazai üzemterv biológiai információtartalma! Ha jeles erdész eleink, különösen az erdőtipológia professzorai a fenntebb idézett sorokat látnák, valószínűleg erősen szörnyülködnének, s egyáltalán nem biztos, hogy büszkék lennének az utódokra ...

Jeszenszky Géza:

Szarajevotól Sopronig, 1914-1921

Kevés dolog van, amiben minden magyar, bárhol is él, bármilyen politikai eszméket is vall, úgy egyetért, mint a trianoni békeszerződés megítélésében. Mégis, mit illene tudnia a fiatal nemzedéknek Trianonról és következményeiről, túl azon, hogy Európa egyik legrégibb államát és benne a magyarságot földarabolták? Minimálisan azt, hogy ma is több mint három millió magyar él és áll helyt - sokszor igen mostoha körülmények közepette - a velünk szomszédos hét államban. Hogy Trianonnak nemcsak a magyarok voltak vesztesei, de a látszólag győztesek is, hiszen a rossz békék és a győztesek rövidlátó politikája tette lehetővé Hitler majd Sztálin számára, hogy embertelen rendszerét Közép-Európa vonakodó, tiltakozó népeire kényszerítse. De a Soproniaknak jó azt is tudni, hogy jött létre a mai határvonal, miért kapták a "leghűségesebb" város címet.

1914 előtt a fönnálló európai határok megváltoztatását elsősorban a többnemzetiségű nagy birodalmakban – Oroszország, Törökország, Osztrák-Magyar Monarchia – élő, magukat elnyomottnak, hátrányos helyzetűnek tartó nemzetek néhány politikusa szerette volna elérni. Erre nagyhatalmi támogatás nélkül semmi reményük nem volt. A világháború kitörése és még inkább elhúzódása azonban arra késztette mindkét hadviselő szövetséget, hogy új szövetségesek bevonásáért, ellenfeleik belső rendjének felbomlasztásáért dobja sutba a hatalmi egyensúly és a területi status quo évszázados elveit. Így ígérte oda a háború folyamán az angol-francia-orosz antant Magyarország területének jelentős részét Romániának, Szerbiának és a párizsi, illetve londoni emigrációban élő cseh politikusoknak.

Az 1918 végére gazdaságilag és lélektanilag teljesen kimerült Monarchia október 4-én fegyverszünetet kért a Wilson amerikai elnök által meghirdetett 14 pont alapján. Ez kimondta a nemzetek önrendelkezési jogát, de azt is, hogy akaratuk ellenére senkit sem fognak egyik államtól egy másikhoz csatolni. A győzelmet már a zsebében érző antant azonban ragaszkodott Csehszlovákia és egy új délszláv állam függetlenségének elismeréséhez. 1918 december végére a francia vezetés alatt álló szerb, román és csehszlovák hadsereg - a győztesek támogatásával és jóváhagyásával -birtokába vette az igényelt területek jelentős részét. A Károlyi Mihály által vezetett, a régi rendszerrel való szakítást meghirdető magyar kormánymegbízott a győztesek ígéreteiben és a majdani békekonferencia méltányosságában, nem látta esélyét a fegyveres ellenállásnak, ezért a szétesett, egyesek szerint a forradalmárok által szétkergetett hadsereg maradványait Erdély és a mai Szlovákia területéről visszavonta.

A Párizsban összeülő békekonferencia 1919 márciusára elkészítette a Magyarország új határaira vonatkozó javaslatait, s az öt győztes nagyhatalom külügyminisztere ezeket május folyamán jóváhagyta. A már megszállt területek elcsatolását tetézve a történelmi Magyarország nyugati határsávját, túlnyomó többségben németajkú lakosságára hivatkozva, Ausztriának ítélték. Tekintettel arra, hogy a többi határszakaszon egyáltalában nem vették tekintetbe a lakosság etnikai összetételét és az új határok mindkét oldalán magyarok éltek, fölmerül a kérdés, miért érvényesítették az etnikai elvet a háborút velünk együtt elvesztő osztrákok javára? Ennek fő oka az volt, hogy a korábbi tartományai jórészétől megfosztott Ausztria ekkoriban nem tudta elképzelni önálló állami létét, ezért lakosságának túlnyomó többsége a Németországgal történő egyesülés az Anschluss híve volt. A győztesek azonban nem akarták megengedni, hogy a vesztes riválisa, Németország területe és lakossága csökkenés helyett növekedjék, ezért a német békeszerződés egyenesen megtiltotta az Ausztriával történő egyesülést. Nyugat-Magyarország átengedésével jobb kedvet akartak csinálni Ausztriának az önálló állami léthez.

A győztesek, mindenek előtt szomszédaink mohósága óriási felháborodást keltett a magyar lakosság körében, ez vezetett az antanttal való szembeszállást és a bolsevik Oroszországgal

való szövetkezést meghirdető Tanácsköztársaság kikiáltásához. A Kun Béla által vezetett rendszer csődjét saját belpolitikája is előidézte, de a döntő a román és a szlovák hadsereg támadása volt. 1919 őszén azután Horthy tengernagy vezetésével létre jött az új, konzervatív irányzatú, magát ellenforradalmiként meghatározó politikai rendszer. A trianoni békeszerződést 1920. június 4-én már ennek képviselői írták alá.

Nyugat-Magyarország, vele együtt Sopron és környéke kiürítése és átengedése csak a szerződés ratifikációja után vált esedékessé. A magyar kormány a kiürítést a Trianonban Magyarországnak ítélt, de szerb megszállás alatt álló Pécs és Baja kiürítéséhez kötötte. Ez 1921 augusztusában megtörtént. A Horthy hatalomra juttatásában is jelentős szerepet játszó, főként tisztekből, egyetemistákból és jómódú gazdákból álló ún. különítmények azonban megpróbálták megakadályozni Nyugat-Magyarországot átadását. Az Ostenburg, Prónay és Héjjas vezette tiszti különítmények átvették az uralmat az Ausztriának ítélt területeken és október 4-én kikiáltották az ún. Lajta-bánságot, abban a reményben, hogy meg lehet alkudni legalább az elcsatolásra ítélt területek egy részének Magyarországhoz tartozásában. A különítményhez számos akadémiai hallgató csatlakozott, akik 1918 végén a csehszlovák hadsereg elől Magyarországra, Sopronba menekítették a nagyhagyományú selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia felszerelését és tanszemélyzetét.

A bevonuló osztrák csendőrség ellenállásba ütközött. Kisebb, halottakat is követelő összeütközések után – olasz közvetítésre – az osztrák és a magyar kormány október 13-án Velencében megállapodott, hogy Sopron és környéke végső hovatartozásáról népszavazás fog dönteni. Így került sor 1921. december 14-16-án arra a népszavazásra, amelynek eredményeképp Sopron és környéke 15.343 : 8227 arányban úgy döntött, hogy Magyarországnál marad.

Abban az időben Sopron lakosságának közel fele, környékének pedig többsége német anyanyelvű volt, de magyarnak tartotta magát. Ma ezt talán nehéz megérteni, de akkoriban az egykori Felvidéken élő németek, a "cipszerek" döntő többsége hasonlóan érzett, csakúgy mint az Alföld déli részén élő svábok. A Sopronival majdnem egyidőben tartott szilézíai és karintiai népszavazás hasonló eredményt hozott: Szilézíában a lengyelül beszélő lakosság többsége a Németországhoz tartozást választotta, a Klagenfurtban és környékén élő szlovének pedig Ausztriát részesítették előnyben. Az sem volt véletlen, hogy a Magyarország szomszédainak ítélt területeken a békekonferencia nem mert népszavazást tartani, ugyanis az elcsatolásra ítélt három és fél millió magyar választása nem volt kétséges, de a német mellett nagy valószínűség-

A felkelő főiskolások egy csoportja
fotó: archív

gel igen sok szlovák és román is az ezeréves történelmi haza megőrzése mellett szavazott volna.

A hetvenöt évvel ezelőtti események fölidézésével semmiképp sem kívánunk éket verni a ma egymást kölcsönösen megbecsülő magyar és osztrák nép közé és nem is kívánunk álmokat kergetni. Mának szóló üzenet azonban, hogy az I. világháború végén húzott határok nem az etnikai viszonyokat tükrözték, mesterségesek voltak, gazdaságilag összetartozó területeket választottak szét, és korábban alig létező ellenséges érzelmeket keltettek Közép-Európa népei között. A jó megoldást az jelenti, ha Magyarország és szomszédai valamennyien az Európai Unió tagjai lesznek, ezzel helyreáll Közép-Európa gazdasági egysége, a határok jelentősége pedig lecsökken, mert többé nem jelentenek választóvonalat. Bízzunk abban, hogy a most felnövő nemzedék már az egységesülő Európában lesz múltjára, kultúrájára büszkeséggel tekintő magyar.

Nemeskürty István:

MEGBŰNHŐDÖTT JÖVENDŐNK

"Kikfitymálva szóltok az elmúlt időkről,
Essetek kétségbe inkább a jövőtől."

/BUDAKESZI HÍRMONDÓ/

Ma a magyar társadalom éppen csak létezik. Jövőjét nem tervezheti. Igyekszik átvészelni a jelent, lemorzsolni a külső erők által ránk terhelt életet. Országgyűlés és kormány "válságot kezel", vagy inkább tapasztal és tűr. Kapkodva igyekszik kikecmeregni a mocsárból, de e kapkodás miatt egyre mélyebben csúszik abba. Minek folytán - Szekfű Gyula 1934-ben fogalmazott szavaival - jövőnk csupán a nyomorúságos mának állandósulása.

1945 és 1948 között az ország újjáépítése volt meglepő sikerrel és gyorsasággal valóra váltott jövőképünk. 1948-tól néhány éven át a szocializmus akkor még megvalósíthatónak képzelt utópisztikus eszméi váltottak a hatalomra jutott politikai erők által fölvázolt jövő képeivé. A hatalomra szavazott szocialista párt nem kecsegtet a nevében jelzőként viselt eszme megvalósításával, hanem a hozzá csatlakozott párttal együttműködve, megtervezett jövő helyett csupán magatartásformákat ajánl az állandósított jelen jegyében: törődjünk bele kiszolgáltatottságunkba, vetkezzük le nemzeti önérzetünket, mert azzal másokat sértünk, fizessünk minél több adót, hogy tovább gazdagíthassuk egyre türelmetlenebb hitelezőinket: az erkölcs avítt fogalom, "önmegvalósításunk" érdekében mindent szabad, másokra tekintet nélkül...

Az állandósított jelennek ez a meghökkentő következetességgel végrehajtott programja ijesztő jövőt sejtet.

Mert úgy tűnik, mégis van a hatalmon lévőknek jövőtervük, s ez: egy minden korábbinál maradibb és kártékonyabb iskolarendszer törvényesítése.

Az ijúság maga a jövő. Milyen lesz negyedszázad múlva az ország társadalma? Amilyennek mától az ijúságot neveljük, vagy inkább nevelni kényszerítjük.

A művelődés állami irányítói könyörtelenül haladnak céljuk felé. Az előző kultuszkormányzat még tehetett volna valamit ez ügyben; ehelyett tehetetlenül sodródott.

Döbbenetes, hogy a magyar társadalom mintha bekötött szemmel botorkálna el a végzetessé válható terv mellett. Persze, mert napi gondjaira figyel, lesi az árakat, retteg a rohamos pénzromlástól (vagy rontástól) és az adóhivataltól. Sikeres napnak számít, ha nem támadnak rá az utcán vagy ha sikerült a szükséges gyógyszerhez hozzájutnia. Közben törvényesülni kezd a hat elemi, megszűnik az erkölcsi nevelés, a nemzeti nyelv, művészet és történelem tanítása.

Figyelemre méltó, hogy a pedagógustársadalom sejti a veszélyt, de mintha csupán fizetését és létalapját féltené. Érthető. De vajon féltik-e a rájuk bízott ijúságot?

Ki van ez találva!

A hatalom valószínűleg komolyan gondolja, hogy az országlakosságot boldogabbá tudja tenni, ha sikerül leszoktatni a nemzeti nyelvről, önérzetről, történelemről, erkölcsről, ha sikerül beolvasztani bennünket a nagyvilág nemzetközi szürkeségébe, mert így talán befogad bennünket a nagyvilág és az egyesült Európa finnyás közössége. Mindig akadtak, akik őszinte idealizmussal hittek ebben. Főleg, amikor bajban volt az ország, és a szokásosnál is jobban elszigetelődtünk a nagyvilágtól.

Például 1855-ben, amikor a retrográd nacionalistáknak igazán nem nevezhető Mocsári Lajos így morfondírozott:

"Ugyan micsoda élet lesz e hazában, ha nem lesz többé haza? Hanem csupán különféle vidékek, hegyek, völgyek; térségek összege, melyet minden nyerészkedő szabad tetszése szerint igyekszik kizsákmányolni?" (A magyar társasélet)

Közismert a kormány viszonya - túl az oktatásügyön - a nemzeti művelődéshez. Ahol lehet, korlátozzák. Remek ürügy a pénzhiány.

Ne legyenek illúzióink: a művelődést irányító hatalom könyörtelenül végrehajtja terveit. Érvelések itt nem számítanak. Tapasztalhattuk.

Van-e lehetősége a hazájában kisebbségbe szorult magyar önérzetű társadalomnak a többség által törvényesen hatalomra jutottak intézkedéseivel szemben?

Történelmünk bizonysága szerint igenis van.

A török időkben kis falvak is létesítettek és működtettek iskolákat, nyomdákat és templomokat. Néha a földesúr is besegített - a sajátjából. Melius Péter debreceni lelkipásztor a kereskedő és árus népeknek mondott köszönetét prédikációskönyvének kiadásáért (1561, 1567); nemritkán iparosok, szatócsok, kofák adnak összse pénzt a kultúrára. Egy-egy iskola azért (is) tartott diák-színielőadást, hogy pénzhez jusson, hogy fennmaradhasson. Egy ránk maradt tizenhetedik századi gyermekszíndarabban így szólították meg a közönséget:

Ím az kapufélre asztal teríttetett
Amelyre egy persely ládácska tétetett
Annak fedelin egy kis lyuk metszetett
Vesd abba számunkra, ha pénzt készíttetett
Matériát pedig idegen országból
Nem kerestünk, hanem a magunk hazánkból...

Cáfolhatatlan tény, hogy noha központilag szervezett állami oktatásügy Mária Terézia uralkodásáig nem volt - mégis létezett magyar kultúra; családok, kisközösségek, falvak, városok, felekezetek tartották fenn önerejükből a magyar művelődés ügyét.

Ne áltassuk hát magunkat azzal; hogy úgysem tehetünk semmit. Hogy ki vagyunk szolgáltatva a felsőbb hatalmaknak. Önerőből kell működtetnünk óvodákat, iskolákat, kollégiumokat. Az egyházak se várják állami támogatástól üdvüket - hiszen az állam ideológiai ellenfelük.

Vegyük a magunk kezébe a jövőnk tervezését, az ijúság nevelését! Ne bízzuk azt a nemzetköziség eszményeit túlzásba vivő államra. Ne alkudozzunk, ne könyörögjünk - ez csak időhúzás. Talán akad még néhány százezer kisebbségbe szorult magyar e hazában, akinek lesz ereje. Ha pedig nem, akkor utánunk az özönvíz. De akkor mi akartuk. Akkor igazuk lesz azoknak, akik szerint össztársadalmi érdek, hogy lemondunk nemzeti önérzetünkről és kultúránkról. Talán valóban az. De vajon tényleg szívesebben látnak-e bennünket abban a fenemód nemzetközi Európában?... (Részlet)

Ember, ne légy büszke

"Der Mensch soll nicht stolz sein..."

Ne légy büszke hírre és kincsre soha!
A sors szeszélyétől függ élted sora.
Az egyik kap bőven ezüstöt, aranyt.
A másik azt ássa a földben alant.
A másik azt ássa a földben alant.

Ne ítéld el társad, ha más úton jár,
Az élet leckéje tán épp őrá vár.
Sorsa az egyiknek nagy tisztet adand,
míg küszköd a másik a földben alant.
Míg küszköd a másik a földben alant.

Ne gyűlölködj pajtás, oly kurta e lét!
Nyújtsál jobbot annak, ki ellened vét!
Hány volt, ki haraggal társára rohant,
S barátok levének a földben alant,
s barátok levének a földben alant.

A nap útja jelzi világunk rendjét,
A bányásznép sorsa nem fordul másként.
Az óra üt egyszer, s ott borítja hant,
Hol életét töltét - a földben alant.
Hol életét tölté - a földben alant.

(Selmeci nóta)

Géczy Nóra
II. belsőépítész-hallgató:

Gondolatok a hazai felsőoktatás történetéből

*

Nők az egyetemen

A felsőoktatás XX. századi történetének egyik meghatározó színfoltja a női hallgatók megjelenése és arányuk növekedése, mely napjainkban külföldön és hazánkban is egyre erősödö tendencia. A hazai felsőoktatásban a koedukált képzés kialakulásához egy évszázadra volt szükség, és a fejlődés korántsem volt zökkenő mentes. A múlt század elején még elképzelhetetlen volt, hogy Magyarország bármely egyetemén ill. főiskoláján nő tanulhasson. A kor általános véleményét tükrözte Kálniczky Endre miskolci ügyvéd írása, miszerint:" a legjobb női erények: a hallgatni tudás, és minél kevesebb szellemi tudás, mert a lányt "a társaságban leginkább megutáltatja, ha tudományos dolgokról okoskodik". Először 1895-ben adódott arra lehetőség, hogy nők teljes jogú hallgatóként részt vehessenek felsőfokú képzésben. E jelentős művelődéstörténeti korszak megismerése hozzásegít, hogy felsőoktatásunkról kialakított képünk teljesebb és sokszínűbb lehessen.

A nők egyetemi képzésének gondolata a középkorra nyúlik vissza, ekkor már lehetőségük nyílt spanyol és itáliai egyetemeken felsőbb tanulmányokat folytatni. Ezek azonban csak szórványos esetek voltak. A nők, mint teljes jogú hallgatók csupán a XIX. századtól tanulhattak felsőoktatási intézményekben, legelőször az Egyesült Államokban. Itt eleinte külön női collegeok alakultak, majd az 1860-as évektől kezdve megvalósult a koedukáció a legtöbb egyetemen és collegeban. A fejlődés gyors ütemben folyt, a század végére a hallgatók 35,9%-a volt nő.

Európában legkorábban Svájc nyitotta meg az egyetemi képzés lehetőségét a nők előtt 1864-ben, majd sorban következett Franciaország, Svédország és Dánia.

A századfordulón Angliában a női felsőoktatás szolgálatában már nyolc intézmény állt, és 1902-ben Oxford és Cambridge kivételével mindenütt vizsgázhattak nők. A fejlődés gyors ütemét bizonyító számok azonban számos ellentmondást tartalmaznak. Egy angol professzor például spanyolfal mögé ültette a szabályosan beiratkozott női hallgatóit, több német professzor pedig addig nem kezdte el óráit, míg a nők el nem távoztak. Érdekes, hogy valamennyi országban a nők jogi karra való felvétele okozta a legnagyobb nehézséget.

Az 1890-es évek elejére az európai országok nagy többségében az egyetemek és főiskolák kapui megnyíltak a nők előtt. A leghevesebb ellenállást — a cári Oroszországon kívül — Németországban, és az Osztrák-Magyar Monarchiában tanúsították a nők egyetemi felvételével szemben. Ausztriában a XIX.sz.-ban csak mint rendkívüli hallgatók látogathatták az egyetemeket, s csupán 1900-ban nyitották meg előttük az kapuikat. Itt — miként hazánkban is — a nők egyetemi tanulmnyainak engedélyezését közgazdasági megfontolások is késleltették. Gautsch osztrák kultuszminiszter nem akarta a nőket a felsőbb oktatásba bekapcsolni, mert félt, hogy a férfi munkaerő számára az új értelmiségi réteg konkurenciát jelent.

Az "egyetemi nőkérdés" előzményei Magyarországon

Hazánkban a reformkorban merült fel először a nők egyetemi tanulmányainak gondolata. Az 1815-től 1848-ig terjedő korszak kultúrpolitikájának legfontosabb feladata a népnevelés intézményének kiterjesztése mellett az elmaradott nőnevelés fejlesztése volt. A XIX. század 20-as éveiben még mindig a családon belüli leánynevelés volt általános. A tehetősebbek nevelőnőket, igen gyakran francia nevelőnőket alkalmaztak. A házi leánynevelés mellett a nyilvános leánynevelés az 1770-től működő Angol Kisasszonyok zárdájára hárult Budán és Pesten. Magyarországon az első világi leányiskola 1822-ben nyílt, a budai várban.

A nők felsőfokú oktatásának biztosítására irányuló törekvések kezdeményezője Nyiry István sárospataki főiskolai tanár volt. A "Nőjogtan" című tanulmányában kijelentette:

"Igaz, hogy a szépnem mind a tudományokra, mind a gyakorlásokra igen alkalmatos. Miért engedik tehát a felsőbb akadémiai s egyetemi tanulás pályáit tőlük elzárni?...Mely nagy előmenettel dolgoznának a tudomány mezején...ha rendszerint nyitva volnának a felsőbb tudományok hajlékai a szépnem előtt, közülök minden tudományokban remek elmék állhatnának elő.

Mindez az 1830-as évek közepén hangzott el, mikor még csak egy-két amerikai college nyílt meg a nők számára, Európában pedig még sehol sem folytathattak nők egyetemi tanulmányokat.

A kiegyezés utáni első évtizedben a viszonylag szabadabb politikai légkör hatására sűrűbben, és határozottabb formában merült fel a nők egyetemi tanulmányainak kérdése is.

Pisztóry Mór — a győri, később a pozsonyi jogakadémia, majd a kolozsvári egyetem tanára—1872-ben megcáfolta a nők szellemi munkájával szemben felhozott érveket (testi gyengeség, az agy kisebb súlya) és megállapította: "Nincs tehát semmi ok arra, hogy a nőnemtől megtagadjuk a képességet az önálló életpályára." Az orvosi és ügyvédi pályát, valamint a magasabb állami hivatalokat azonban nem nem volt szándékában megnyitni a nők számára, mert azok megfosztaná a nőt nőies jellegétől, szemérmétől. Külön női egyetemek felállítását "merész kísérletnek" tartotta, az egyetemek férfiakkal együtt történő látogatásától pedig szerinte "nem lehet üdvös eredményt várni". Egyedüli megoldásnak azt tartotta volna, hogy az egyetemek külön előadásokat hirdessenek a nők számára.

A nők magasabb szintű tanulmányokat csak néhány, főiskolai szintre még nem emelkedett intézményben folytathattak. Így az 1871-ben megszervezett Mintarajztanodában és Rajztanárképezdében (a Képzőművészeti főiskola elődjében). Ez utóbbi intézményben a nők már az első évtől felvételt nyerhettek mind a művésznövendékek, mind pedig a rajztanító-jelöltek közé; arányuk a 90-es években 30% fölé emelkedett.

Egyetemi tanulmányaik kezdete

A nők egyetemi felvételének kérdése hivatalosan először 1895-ben merült fel a képviselőházban. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ez alkalommal kijelentette: "Én magam az iránt teljesen tisztában vagyok, hogy a gyermek- és nőorvosi és gyógyszerészeti pályára mindenesetre célszerű lenne a képzésről gondoskodni."

Még ebben az évben megalkották azt a rendeletet, mely a szabályszerű érettségi vizsgát tett nők egyetemi felvételét lehetővé tette. (Ferenc József a nők egyetemi tanulmányainak valamennyi karra kiterjedő engedélyezését ellenezte, és csak a bölcsészkari, orvosi, és gyógyszerészeti tanulmányokhoz járult hozzá.) A rendelet kibocsátása utáni első években úgy tűnt, azoknak lesz igazuk, akik azt jósolták, hogy a nők - a korlátozástól függetlenül is - csak igen kis számban fognak jelentkezni az egyetemekre. A nőhallgatók gyér létszáma elsősorban a megfelelő előképzettséggel (középiskolai

érettségivel) nem rendelkező lányok magas számával függött össze.

Bár az állami ún. felsőbb leányiskola lehetővé tette a leányok egy része számára a korábbinál magasabb műveltség megszerzését, a tényleges iskolai (gimnáziumi és reáliskolai képzés szintjét nem érte el, és az egyetemi tanulmányokra nem készített elő. Ezért természetes volt, hogy a nők egyetemi képzésére irányuló törekvések célul tűzték ki a szükséges előképzettség biztosítását is.

A nőhallgatók aránya 1895/96. tanévben a számukra megnyílt karokon kezdetben elenyésző volt, és a századfordulóig is csak a budapesti orvoskaron érte el a 2%-ot.

Az első évek lassú fejlődése után a századfordulót követően a nőhallgatók száma már gyorsabb ütemben, öt év alatt (1899-1903 között) közel hatszorosára emelkedett, melynek hatására a budapesti egyetem professzorai indítványozták a nők tanulmányainak korlátozását.

1910-ben megalakult a nők választójogáért küzdő férfiak ligája. Ennek elnöke Dirner Gusztáv orvoskari magántanár volt, és vezetői között is több egyetemi tanár — Beke Manó, Lánczy Gyula, Pikler Gyula, Zipernovszky Károly — szerepelt.

A nők egyetemi tanulmányainak helyzetéről Genersich Antal (a budapesti egyetem rektora) 1911-ben tartott ünnepi beszédében adott képet. Hangsúlyozta, hogy a nők szorgalma, tehetsége és előremenetele "nem gyarlóbb a férfiakénál ... voltak és vannak női hallgatóink közt olyanok, akik szellemi képesség, kitartó szorgalom, ügyesség által a legjobb férfihallgatók közül kiemelkedtek... egyetemi pályadíjakat nyertek, sőt ismerek köztük olyanokat is, akik ha szerénységük nem tartja vissza - a legnagyobb királyi kitüntetésre való felterjesztésnél is szóba jöhetett volna."

A nőhallgatók számának emelkedése szoros összefüggésben volt a leányok középiskolai oktatásának előrehaladásával. Több vidéki városban létesültek leánygimnáziumok, így Debrecenben, Kolozsvárott és Sopronban is (1913 őszén).

"...Az új véleményeket mindig gyanakvás és rendszerint ellenkezés fogadja és csupán azért, mert még nem általánosan elismertek."

(Locke)

Az első világháború mélyreható változásokat idézett elő a nők helyzetében, és jelentős mértékben kihatott egyetemi tanulmányaik alakulására is. Az 1895 óta megnyitott értelmiségi pályák közül különösen az orvosi munkakörökben volt tevékenységük nélkülözhetetlen. A háborús viszonyok között jelentős mértékben növekedett az egyetemeken a nőhallgatók száma, és még inkább az aránya.. A budapesti egyetemen az orvosi karon 1914 és 1918 között 5,64%-ról 28,4%-ra, a bölcsészkaron 24,6%-ról 52,29%-ra, a kolozsvári egyetemen az orvosi karon 3,04%-ról 30,4%-ra, a bölcsészet- , nyelv- és történettudományi karon 7,94%-ról 46,46%-ra, a matematikai és természettudományi karon pedig 8,05%-ról 63,27%-ra nőtt. Számottevő mértékben emelkedett a nők aránya a gyógyszerészhallgatók között is, az 1914-ben megnyílt debreceni egyetem bölcsészkarán pedig - ahol az első félévben mindössze kettő nőhallgató akadt — arányuk 1917 őszén 74,6%-ra emelkedett.

E folyamatot — amely a világháború természetes következménye volt — az érintett karok, akadémiák tanárai nyilván különböző módon értékelték, azt azonban el kellett ismerniük, hogy jónéhány intézmény folyamatos oktatómunkáját nagy részt ez tette lehetővé.

A jogi karok és jogakadémiák, a műegyetem, a Bányászati és Erdészeti Főiskola, valamint az Állatorvosi Főiskola továbbra is zárva maradtak a nők előtt, és fennálltak a korábbi tanulmányi korlátozások is.

A nők egyetemi tanulmányai ellen a budapesti bölcsészkar konzervatív többsége, és a műegyetem néhány osztálya foglalt állást. (A nők felvételét Bánki Donát, Réthy Mór, Wittmann Ferenc, Hermann Miksa, és Bresztovszky Béla támogatta.)

Végül is a nők egyetemi egyenjogúsítására 1918. december 17-én került sor, mikor Lovászy, vallás- és közoktatásügyi miniszter megjelentette 206626/1918.sz. rendeletét: "...elrendelem, hogy a nők ugyanazok mellett a feltételek mellett, mint a férfiak az

Az "egyetemi nőkérdés" előzményei Magyarországon

Hazánkban a reformkorban merült fel először a nők egyetemi tanulmányainak gondolata. Az 1815-től 1848-ig terjedő korszak kultúrpolitikájának legfontosabb feladata a népnevelés intézményének kiterjesztése mellett az elmaradott nőnevelés fejlesztése volt. A XIX. század 20-as éveiben még mindig a családon belüli leánynevelés volt általános. A tehetősebbek nevelőnőket, igen gyakran francia nevelőnőket alkalmaztak. A házi leánynevelés mellett a nyilvános leánynevelés az 1770-től működő Angol Kisasszonyok zárdájára hárult Budán és Pesten. Magyarországon az első világi leányiskola 1822-ben nyílt, a budai várban.

A nők felsőfokú oktatásának biztosítására irányuló törekvések kezdeményezője Nyiry István sárospataki főiskolai tanár volt. A "Nőjogtan" című tanulmányában kijelentette:

"Igaz, hogy a szépnem mind a tudományokra, mind a gyakorlásokra igen alkalmatos. Miért engedik tehát a felsőbb akadémiai s egyetemi tanulás pályáit tőlük elzárni?...Mely nagy előmenettel dolgoznának a tudomány mezején...ha rendszerint nyitva volnának a felsőbb tudományok hajlékai a szépnem előtt, közülök minden tudományokban remek elmék állhatnának elő.

Mindez az 1830-as évek közepén hangzott el, mikor még csak egy-két amerikai college nyílt meg a nők számára, Európában pedig még sehol sem folytathattak nők egyetemi tanulmányokat.

A kiegyezés utáni első évtizedben a viszonylag szabadabb politikai légkör hatására sűrűbben, és határozottabb formában merült fel a nők egyetemi tanulmányainak kérdése is.

Pisztóry Mór — a győri, később a pozsonyi jogakadémia, majd a kolozsvári egyetem tanára—1872-ben megcáfolta a nők szellemi munkájával szemben felhozott érveket (testi gyengeség, az agy kisebb súlya) és megállapította: "Nincs tehát semmi ok arra, hogy a nőnemtől megtagadjuk a képességet az önálló életpályára." Az orvosi és ügyvédi pályát, valamint a magasabb állami hivatalokat azonban nem nem volt szándékában megnyitni a nők számára, mert azok megfosztaná a nőt nőies jellegétől, szemérmétől. Külön női egyetemek felállítását "merész kísérletnek" tartotta, az egyetemek férfiakkal együtt történő látogatásától pedig szerinte "nem lehet üdvös eredményt várni". Egyedüli megoldásnak azt tartotta volna, hogy az egyetemek külön előadásokat hirdessenek a nők számára.

A nők magasabb szintű tanulmányokat csak néhány, főiskolai szintre még nem emelkedett intézményben folytathattak. Így az 1871-ben megszervezett Mintarajztanodában és Rajztanárképezdében (a Képzőművészeti főiskola elődjében). Ez utóbbi intézményben a nők már az első évtől felvételt nyerhettek mind a művésznövendékek, mind pedig a rajztanító-jelöltek közé; arányuk a 90-es években 30% fölé emelkedett.

Egyetemi tanulmányaik kezdete

A nők egyetemi felvételének kérdése hivatalosan először 1895-ben merült fel a képviselőházban. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ez alkalommal kijelentette: "Én magam az iránt teljesen tisztában vagyok, hogy a gyermek- és nőorvosi és gyógyszerészeti pályára mindenesetre célszerű lenne a képzésről gondoskodni."

Még ebben az évben megalkották azt a rendeletet, mely a szabályszerű érettségi vizsgát tett nők egyetemi felvételét lehetővé tette. (Ferenc József a nők egyetemi tanulmányainak valamennyi karra kiterjedő engedélyezését ellenezte, és csak a bölcsészkari, orvosi, és gyógyszerészeti tanulmányokhoz járult hozzá.) A rendelet kibocsátása utáni első években úgy tűnt, azoknak lesz igazuk, akik azt jósolták, hogy a nők - a korlátozástól függetlenül is - csak igen kis számban fognak jelentkezni az egyetemekre. A nőhallgatók gyér létszáma elsősorban a megfelelő előképzettséggel (középiskolai

érettségivel) nem rendelkező lányok magas számával függött össze.

Bár az állami ún. felsőbb leányiskola lehetővé tette a leányok egy része számára a korábbinál magasabb műveltség megszerzését, a tényleges iskolai (gimnáziumi és reáliskolai képzés szintjét nem érte el, és az egyetemi tanulmányokra nem készített elő. Ezért természetes volt, hogy a nők egyetemi képzésére irányuló törekvések célul tűzték ki a szükséges előképzettség biztosítását is.

A nőhallgatók aránya 1895/96. tanévben a számukra megnyílt karokon kezdetben elenyésző volt, és a századfordulóig is csak a budapesti orvoskaron érte el a 2%-ot.

Az első évek lassú fejlődése után a századfordulót követően a nőhallgatók száma már gyorsabb ütemben, öt év alatt (1899-1903 között) közel hatszorosára emelkedett, melynek hatására a budapesti egyetem professzorai indítványozták a nők tanulmányainak korlátozását.

1910-ben megalakult a nők választójogáért küzdő férfiak ligája. Ennek elnöke Dirner Gusztáv orvoskari magántanár volt, és vezetői között is több egyetemi tanár — Beke Manó, Lánczy Gyula, Pikler Gyula, Zipernovszky Károly — szerepelt.

A nők egyetemi tanulmányainak helyzetéről Genersich Antal (a budapesti egyetem rektora) 1911-ben tartott ünnepi beszédében adott képet. Hangsúlyozta, hogy a nők szorgalma, tehetsége és előremenetele "nem gyarlóbb a férfiakénál ... voltak és vannak női hallgatóink közt olyanok, akik szellemi képesség, kitartó szorgalom, ügyesség által a legjobb férfihallgatók közül kiemelkedtek... egyetemi pályadíjakat nyertek, sőt ismerek köztük olyanokat is, akik ha szerénységük nem tartja vissza - a legnagyobb királyi kitüntetésre való felterjesztésnél is szóba jöhetett volna."

A nőhallgatók számának emelkedése szoros összefüggésben volt a leányok középiskolai oktatásának előrehaladásával. Több vidéki városban létesültek leánygimnáziumok, így Debrecenben, Kolozsvárott és Sopronban is (1913 őszén).

"...Az új véleményeket mindig gyanakvás és rendszerint ellenkezés fogadja és csupán azért, mert még nem általánosan elismertek."

(Locke)

Az első világháború mélyreható változásokat idézett elő a nők helyzetében, és jelentős mértékben kihatott egyetemi tanulmányaik alakulására is. Az 1895 óta megnyitott értelmiségi pályák közül különösen az orvosi munkakörökben volt tevékenységük nélkülözhetetlen. A háborús viszonyok között jelentős mértékben növekedett az egyetemeken a nőhallgatók száma, és még inkább az aránya.. A budapesti egyetemen az orvosi karon 1914 és 1918 között 5,64%-ról 28,4%-ra, a bölcsészkaron 24,6%-ról 52,29%-ra, a kolozsvári egyetemen az orvosi karon 3,04%-ról 30,4%-ra, a bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karon 7,94%-ról 46,46%-ra, a matematikai és természettudományi karon pedig 8,05%-ról 63,27%-ra nőtt. Számottevő mértékben emelkedett a nők aránya a gyógyszerészhallgatók között is, az 1914-ben megnyílt debreceni egyetem bölcsészkarán pedig - ahol az első félévben mindössze kettő nőhallgató akadt — arányuk 1917 őszén 74,6%-ra emelkedett.

E folyamatot — amely a világháború természetes következménye volt — az érintett karok, akadémiák tanárai nyilván különböző módon értékelték, azt azonban el kellett ismerniük, hogy jónéhány intézmény folyamatos oktatómunkáját nagy részt ez tette lehetővé.

A jogi karok és jogakadémiák, a műegyetem, a Bányászati és Erdészeti Főiskola, valamint az Állatorvosi Főiskola továbbra is zárva maradtak a nők előtt, és fennálltak a korábbi tanulmányi korlátozások is.

A nők egyetemi tanulmányai ellen a budapesti bölcsészkar konzervatív többsége, és a műegyetem néhány osztálya foglalt állást. (A nők felvételét Bánki Donát, Réthy Mór, Wittmann Ferenc, Hermann Miksa, és Bresztovszky Béla támogatta.)

Végül is a nők egyetemi egyenjogúsítására 1918. december 17-én került sor, mikor Lovászy, vallás- és közoktatásügyi miniszter megjelentette 206626/1918.sz. rendeletét: "...elrendelem, hogy a nők ugyanazok mellett a feltételek mellett, mint a férfiak az

egyetemek világi karaira, a műegyetemre és a jogakadémiákra beiratkozhassanak (gyógyszerészi pályára léphessenek), és miután tanulmányaikat az érvényben levő szabályok szerint befejezték és a képesítő vizsgákat letették, részükre a képesítő oklevél kiadassék. "

Az első nő hazánkban, aki - ha külső előadóként is - egyetemi katedrára került Dienesné Götz Irén volt 1919-ben. A budapesti bölcsészkaron az elméleti kémiát oktatta.

A Horthy-korszakban konszolidálódott oktatási helyzet a második világháborúig állt fenn. Ekkor a volt kolozsvári egyetem Szegeden talált új otthonra, a pozsonyi pedig Pécsett. Bővült az egyetemek száma az 1920-ban megnyílt Közgazdaságtudományi Karral. Az 1921/22. tanév első felére beiratkozott 17030 férfi hallgató mellett 1579 nőhallgatót találunk.

Az 1922/23. tanévtől az utolsó békeévig, 1938-ig , évről évre csökkenő irányt mutatott az egyetemi és főiskolai hallgatók száma. Ennek az egyik oka a gazdasági világválság elmélyülése, a másik pedig az első világháború éveinek születése kiesése, melynek hatása a felsőoktatásban 1934-től jelentkezett.

Az alábbiakban a háború előtti legutolsó tanév (II. félévi) nőhallgatóinak tudományszakok szerinti megoszlása látható:

A nőhallgatók megoszlása tudományszakok szerint az 1938/39-es tanévben

Megnevezés	Fő
Hittudományi kar és főiskolák	5
Jog- és államtodományi kar és főiskolák	3
Orvostudományi kar	230
Bölcsészeti kar	648
Gyógyszerészeti tanfolyam	62
József Nádor Műszaki és Közgazdaságtudományi Egyetem	160
Gazdasági akadémiák	23
Egyéb főiskolák	594

A nők magas arányszáma a bölcsészeti karon mutatja, hogy továbbra is ez a stúdium felelt meg leginkább az érdeklődésüknek, és az életben is ezen a páyán, a tanári pályán kívántak a legnagyobb részben elhelyezkedni. A második világháború után új helyzet állt elő.

Az 1946. XXII. tc. minden korábbi korlátozást megszüntetett és valamennyi karon és főiskolán szabaddá tette a nők beiratkozását. Több új egyetem és főiskola alakult. A nőhallgatókat a minden téren való egyenjogúsításuk vonzotta az egyetemre és főiskolára.

Minden addig előlük elzárt pályán megpróbáltak elhelyezkedni, vezető állásokba kerültek: miniszteri tárcát kaptak, egyetemi katedrákat foglaltak el, ami azelőtt elképzelhetetlen volt.

Nőhallgatók száma 1937 és 1959 között

tanév	összes nőhallgató	az összes hallgató %-ában
1937/38	1706	14,5
1953/54	12125	25,6
1957/58	8633	26,2
1958/59	8654	26,3

A nappali tagozaton majdnem minden harmadik hallgató nő volt. Legtöbben a gyógyszerész és pedagógus pályák iránt érdeklődtek, sokan folytattak művészeti és közgazdasági tanulmányokat is.

A felsőoktatási intézmények rendszerében számos szervezeti módosítást hajtottak végre. Egyes tudományágak fejlesztésére új egyetemeket hoztak létre. A megnövekedett műszaki felsőoktatás igényeinek kielégítésére 1949-ben Miskol-

con nehézipari és Veszprémben vegyipari egyetem kezdte meg működését.. A mezőgazdasági felsőoktatás kivált a műszaki és gazdasági tudományok szervezeti kereteiből és előbb önálló agrártudományi egyetem, majd később önálló állatorvosi, erdőmérnöki, kertészeti és szőlészeti főiskolák és akadémiák alakultak.

A nőhallgatók arányának növekedése az eddig "hermetikusan" elzárt jogi kar, a műszaki, agronómiai és közgazdasági karokon volt a legjelentősebb.

Az ötvenes évek elején Magyarországon a felsőoktatás ugrásszerű és nagyarányú mennyiségi fejlődésére került sor, a hallgatólétszám 1950 és 1953 között 86,7%-kal emelkedett. Az egyetemekre és főiskolákra elsősorban munkás és paraszt származású fiatalokat vettek fel. Míg 1938-ban a hallgatók 96,5% volt értelmiségi családból való, 1954-re ez az arány csaknem a felére csökkent.

Az ötvenes, hatvanas évek jelentős társadalmi folyamatai, és emellett bizonyos értelmiségi szakmák presztízsvesztésének hatása az volt, hogy a társadalmi hierarchia magasabb szintjére különösebb végzettség nélkül feljutott szülők igyekeztek gyermekeiknek olyan végzettséget biztosítani, amelyet ők megszerezni nem tudtak. Gyakran vált céllá e családokban, hogy a gyermek mindazokat a képességeket elsajátítsa, amelyeket a szülők a háború előtti felső polgári réteg gyermeknevelési szokásairól nyert ismereteik alapján elengedhetetlenül fontosnak tartottak. Rohamosan növekedett az iskola utáni nyelvi, zenei stb. különórák száma. Ugyanakkor sokan — ahol a szülők nem voltak képesek a továbbtanuláshoz szükséges költségeket előteremteni — úgy végezték el a felsőbb iskolákat, hogy alkalmi munkákat vállaltak. Az értelmiségi szakmák presztízsvesztése — a rosszul fizetettség miatt — lehetőséget adott arra, hogy a kevésbé jó képességű gyerek is jusson diplomához. Az egyetemi felvételi kereteket be kellett tölteni. Számos jó képességű fiatal viszont inkább lemondott a diploma megszerzéséről, mert tudta, hogy a leendő kis fizetésből úgysem tudná az induló összeget előteremteni.

Az 1965/66. tanévben 92 felsőoktatási intézményünk volt, ebből 16 egyetem, 14 főiskola és 62 egyéb felsőoktatási intézmény. Budapesten az egyetemek és főiskolák legtöbb karára több nő jelentkezett, mint férfi és lényegesen több a közgazdasági, a jogi és művészeti karra, a bölcsész és a tanári karokon pedig a női jelentkezők száma majdnem háromszorosa volt a férfiakénak.

"Minthogy a lányok középiskolai tanulmányi eredménye átlagosan jobb, mint a fiúké, nagyobb esélyeik is vannak az egyetemi felvételre." — állapította meg dr.Szabady Egon "A nők helyzetének néhány problémája " című tanulmányában.

1980 után több tervezet készült a magyar felsőoktatás fejlesztési programjáról. 1988 után megszűnt az egyetemek pártirányítása, eltörölték a kötelező ideológiai oktatást, nagymértékben megnőtt a rektorok és dékánok hatásköre, visszaállt az egykori egyetemi autonómia korszerűsített változata. 1993-ban elkészült Magyarország első felsőoktatási törvénye, melyben az egyetemek visszanyerték a tudományos minősítés jogát, és így doktori fokozat (Ph.D.) adásának jogát.

Száz év elteltével a nők nem csupán teljes jogú hallgatókká válhattak, hanem felismerték képességeiket, hivatalosan egyenrangúvá váltak a férfi hallgatókkal.

A nőhallgatók megjelenése az erdészeti felsőoktatásban

Egyetemünkön a nők felvételének kérdése elől sokáig elzárkóztak az oktatók. A műszaki egyetemmel karöltve a bányászati, kohászati, erdészeti felsőoktatás hevesen tiltakozott a nők képzése ellen. A felvett hallgatók kevés száma miatt gyakran más elbánásmódban részesültek. Azonos arányban érte őket pozitív illetve negatív megkülönböztetés.

Az 1895-ben kiadott, a nők felsőfokú művelődését engedélyező rendelet a Selmeci Akadémia látókörén kívül esett. Több mint húsz évig fel sem merült, hogy nők felvételüket kérjék, erre először 1917-ben került sor. A felvételi kérelemmel kapcsolatban a selmecbányai főiskola tanácsa "beható eszmecsere" után határozatilag kimondotta, hogy "az erdőmérnöki pályán s a főiskolán képviselt többi szakokon is nőket nem tart alkalmasnak s célszerűnek, ennélfogva a kérés teljesítését nem javasolja."

1919 nyarán újabb nő jelentkezett felvételre. Idézet a kérelemből:

"...azon kérelemmel fodul Elvtárshoz, hogy a nálunk szolgálatban levő Török Gyöngyi elvtársnőt, ki a debreczeni

református leánygimnáziumot elvégezte és ott érettségizett, rendes hallgatóvá a vaskohászati szakosztályra felvegyék. —Tekintettel arra, hogy az első női hallgatóról van szó, kérem szíves értesítését, hogy lehetséges-e ezen felvétel."

Ügyében Réz Géza rektor a Főiskolai Tanács döntését kérte, mely a kérelmet elutasította. Ebben az időszakban csupán néhány felsőoktatási intézmény — az Állatorvosi Főiskola, a jogtudományi karok, a Műegyetem és a Bányászati és Erdészeti Főiskola — ragaszkodott ahhoz, hogy a nők kapuikon kívül maradjanak. Ez a hozzáállás a bányászati és erdészeti oktatásban volt a leghatározottabb. Egyrészt az intézmény hagyományaihoz való makacs ragaszkodásával függött össze, másrészt azzal a nyilvánvalónak tartott ténnyel, hogy a kohászat, bányászat és az erdészet kizárólag "férfi" szakma.

Az 1923-24. tanévet az intézmény már mint Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola kezdte meg. Ekkor a főiskolát oklevél kiadásának jogával is felruházták. Az oklevél teljesen egyenrangú volt a műegyetemen szerzett mérnöki diplomával.

Az 1934/35. évi tanévtől a főiskolát az akkor alapított M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez csatolták, és a mérnökképzés időtartamát négy évről négy és fél évre emelték.

A háború után a politika és gazdaság mellett a kultúrában, s így a felsőoktatásban is radikális átalakítás kezdődött mind az intézményhálózat, mind a professzori kar, mind a hallgatóság számának, származási hovatartozásának tekintetében. Ekkor kaphattak a nők először lehetőséget arra, hogy a műszaki felsőoktatásba bekapcsolódjanak. Az első nagyobb egyetemi reform 1948-ban indult, - többek között - célul tűzte ki a műszaki és közgazdasági képzés erőteljes növelését. Jelentős erőket mozgósítottak arra, hogy Budapest mellett másutt is legyen mérnökképzés (Miskolcon 1949-ben Nehézipari Műszaki Egyetem, Veszprémben 1951-ben Vegyipari Egyetem nyílt meg).

1949-ben a Bánya és Kohómérnöki Karok leválasztásával egyidőben az Erdőmérnöki kart az Agrártudományi Egyetem szervezetébe sorolták. Önálló egyetemi rangú intézmény Erdőmérnöki Főiskola névvel 1952-ben lett.

A Főiskola keretein belül 1957-ben elindul - a fafeldolgozó ipar mind sürgetőbb igényeinek kielégítésére - a faipari mérnöki szak. Majd 1962-ben az addig műszaki egyetemi rangú Erdőmérnöki Főiskola mint Erdészeti és Faipari Egyetem működött tovább Erdőmérnöki és Faipari Mérnöki Karokkal.

1948-ban kerültek először az okleveles erdőmérnök szakra nőhallgatók, és így 1953-ban vehette át az első kilenc valétáló nő a diplomáját. A főiskolán megindult a nőhallgatók számának lassú növekedése. Az 1963/64-es tanévben a nők aránya az összes hallgatót nézve 15,0% ; az 1964/65-ös tanévben ugyan ez az arány 16,73%, 1969/70-ben 18,07% és 1974/75-ben 20,1% volt.

A nőhallgatók száma karok szerint, az első évfolyamos hallgatók és az egyetem összes hallgatójának számát tekintve 1963 és 1975 között

	Erdőmérnöki kar				Faipari mérnöki kar				Faipari üzemmérnöki szak			
	I. évfolyam		hallgatók		I. évfolyam		hallgatók		I.évfolyam		hallgatók	
	össz.	nők	össz.	nők	össz.	nők	össz.	nők	össz.	nők	össz.	nők
1963/64	79	n.a.	338	40	49	n.a.	156	34	---	---	---	---
1964/65	83	n.a.	539	44	39	n.a.	173	45	---	---	---	---
1969/70	64	7	274	27	45	10	208	63	---	---	---	---
1974/75	45	2	244	17	44	13	186	58	41	14	102	32

Az Erdészeti és Faipari egyetemen hallgató nők aránya százalékban, karonkénti felosztásban

	Erdőmérnöki kar	Faipari mérnöki kar	Faipari üzemmérnöki szak
1963/64	11,8%	21,8%	---
1964/65	12,53%	26%	---
1969/70	9,85%	30,28%	---
1974/75	6,96%	31,18%	31,37%

1988-ban a Magyar Erdésznők konferenciája alkalmából Az Erdő c. folyóiratban számos írás jelent meg az nők helyzetéről, lehetőségeiről az erdészetekben és az erdészeti oktatásban.

"Ebben az évben az Erdészeti és Faipari Egyetem erdőmérnök hallgatóinak kb. 10%-a nő, tehát hasonló ez az arány a foglalkoztatott férfi és női erdőmérnökök arányához. A nők részaránya az erdészei felsőoktatásban megközelíti az optimális szintet, tudomásom szerint azonban - írja Kondorné Szenkovits Mariann 1988-ban megjelent írásában - *az erdészeti szakmunkásképzőkben, szakközépiskolákban, egy-kettő kivételével, ma már alig akad lánytanuló. A körülmények néha arra kényszerítik az intézményeket, hogy még azt a néhány, felvételre jelentkezőt is eltanácsolják. Ugyanis a kis létszám helyenként megoldhatatlan problémákat állít mind az iskola, mind a gyakorlatokat lebonyolító gazdaságok elé (külön kollégium, női nevelők stb.)*

Az erdészeti oktatásban részt vevő nők számát nem célszerű egy bizonyos határon túl növelni, hiszen a diploma megszerzése után is csak bizonyos hányaduk kerül végül erdészetekhez. Ennek magyarázata a szakma jellegében található; a külső feltételek közötti munkavégzés, egyes műveletek (terepi megfigyelések, felvételezések stb.) nehéz fizikai munkát igényelnek, melyek nem a nőknek valóak. A végzett erdőmérnök nők ezért elsősorban a fizikai adottságaiknak jobban megfelelő erdőművelés különböző területeit, illetve az egyetemi oktatói-kutatói pályát választják." Egyetemünkön első alkalommal 1966-ban adtak először doktori címet nőnek. Az itt maradt női oktatók feladatkörébe elsődlegesen az oktatás, másodlagosan a kutatás tartozott. Egyetemi tanár, docens egy sem volt közöttük, az első docensek 1990-től és egyetemi tanár 1995-től van az egyetemen.

Az oktató nők számának alakulása 1965 és 1995 között

	Egyetemi tanár		Egyetemi docens		Egyetemi adjunktus		Egyetemi tanársegéd		Egyéb oktatók*		Oktatók összesen	
	Nők	Össz.	Nők	Össz.	Nők	Össz.	Nők	Össz.	Nők	Össz.	Nők	Össz.
1965	---	17	---	15	---	32	5	24	2	8	7	96
1970	---	20	---	16	5	51	2	6	5	13	12	106
1975	---	18	---	17	5	44	4	18	1	5	10	102
1980	---	20	---	16	5	50	4	12	3	8	12	106
1985	---	13	---	19	9	55	1	11	5	14	15	112
1990	---	10	2	26	9	48	3	16	6	18	20	118
1995	1	17	7	36	10	46	1	10	7	16	26	125

* *Nyelvtanárok, testnevelő tanárok stb.*

A Erdészeti és Faipari Egyetem 1994-től fogva folyamatosan veszíti el kizárólagos műszaki jellegét; megjelenik a művészeti oktatás és 1996-ban a közgazdász képzés is. Ebben az évben az egyetem új nevet - Soproni Egyetem - választ, ezzel is jelezve a szerkezetében történt változásokat. Az új szakok beindításával pedig újabb nőhallgatók jelentkezése várható és így az egyetemen kialakulhat az országos átlagokat tükröző női-férfi hallgatói arány.

Bindes Ferenc atya, Sopron Szent György Plébánia:

Vigyázat! Feltámadás-veszély!

Politikai vicc a hatvanas évekből:

Meghalt Rákosi Mátyás. Végrendeletében az áll, hogy végső kívánsága szerint ősei földjén temessék el. Nosza, indul a diplomáciai levél az izraeli kormányhoz: Kérünk egy díszsírhelyet valahol Jeruzsálemben Rákosi elvtársnak! Pár nap múlva jön a zsidó kormány udvarias válasza: Természetesen szívesen teljesítik a magyar kormány kívánságát. A levél végén a bölcs tanács: "Kérjük jól fontolják meg a dolgot, mert ebben a városban egyszer már valaki feltámadt!"...

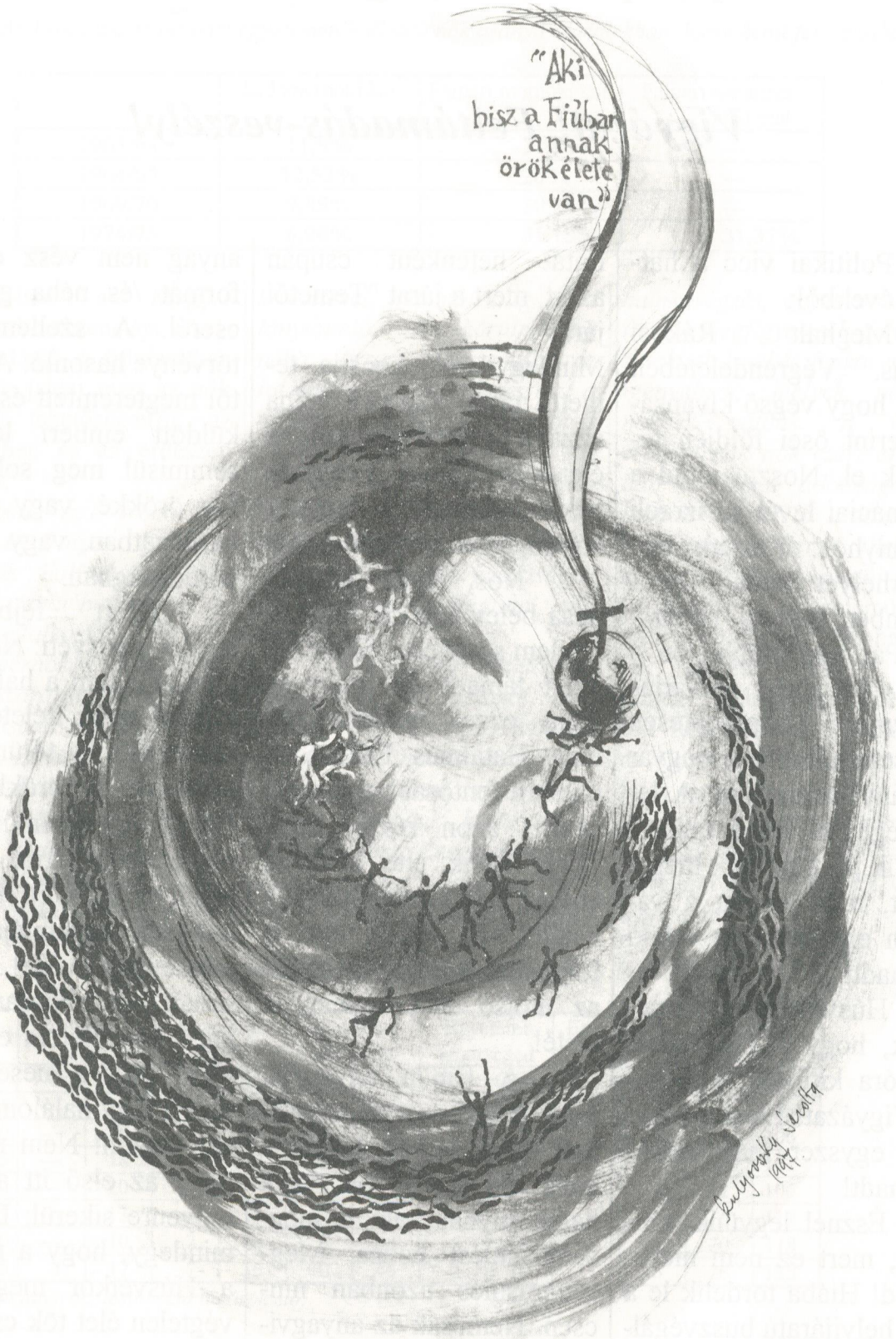
Húsvétkor azt ünnepeljük, hogy a Föld nevű bolygóra kitűzték a feliratot: Vigyázat! Ezen a bolygón egyszer már Valaki feltámadt!

Észnél legyünk, emberek, mert ez nem mesebeszéd! Hiába tördelik le a győri helyijáratú buszvégállomáson az egyik járat feliratát hetenként csupán azért, mert a járat "Temetői járat"! Mindegyikünk kocsija temetői járat. Szörnyű volna azzal a tudattal furikázni az élet-úton, hogy egyszer bekanyarodunk a temetőkapun, és ott a végállomás!

Nos, Jézus feltámadása belevillámlott a halálfélelem sötétjébe. Nemcsak azért támadt fel, mert az Atya ezzel igazolta Őt, mint Hatalmas Fiát. Számunkra fontosabb a húsvéti üzenet azon része, hogy Jézus elénk élte a teljes emberi életet a születéstől a halálig, és elénk élte a folytatást is: Nem a halálé az utolsó szó, hanem az életé!

A Biblia úgy írja, hogy a kárhozottak a szörnyű kínok között hívják a halált, de az nem jön. Azt a halált hívnák, aki a megsemmisülést hozza. Megsemmisülés azonban nincsen. Nemcsak az anyagvilág törvénye, hogy az anyag nem vész el, csak formát /és néha gazdát.../ cserél. A szellemi világ törvénye hasonló: Az Istentől megteremtett és világba küldött emberi lélek se semmisül meg soha. Élni fog örökké, vagy az örök kárhozatban, vagy az örök boldogságban.

Ezért fejbekólintó üzenet a húsvéti: Nem lehet elkerülni sem a halált, sem a halál utáni ítéletet! Nem kérdezik meg tőlünk, hogy óhajtunk e örökké élni! Őrjítő könnyelműség berendezkedni arra, hogy a halálom után én leszek a kukacok uzsonnája, aztán mindennek vége!...A mesebeli hős elkurjantja magát: "Egy életem egy halálom!" Nos a mesebeli hős téved: Egy halálom van, de két életem! Nem mindegy, hogy az első itt a Földön milyenre sikerül: De az se mindegy, hogy a második, a Húsvétkor megmutatott végtelen élet tök csőd lesze, vagy óriási telitalálat!

Szulyovszky Sarolta II. csomagolástervező-hallgató

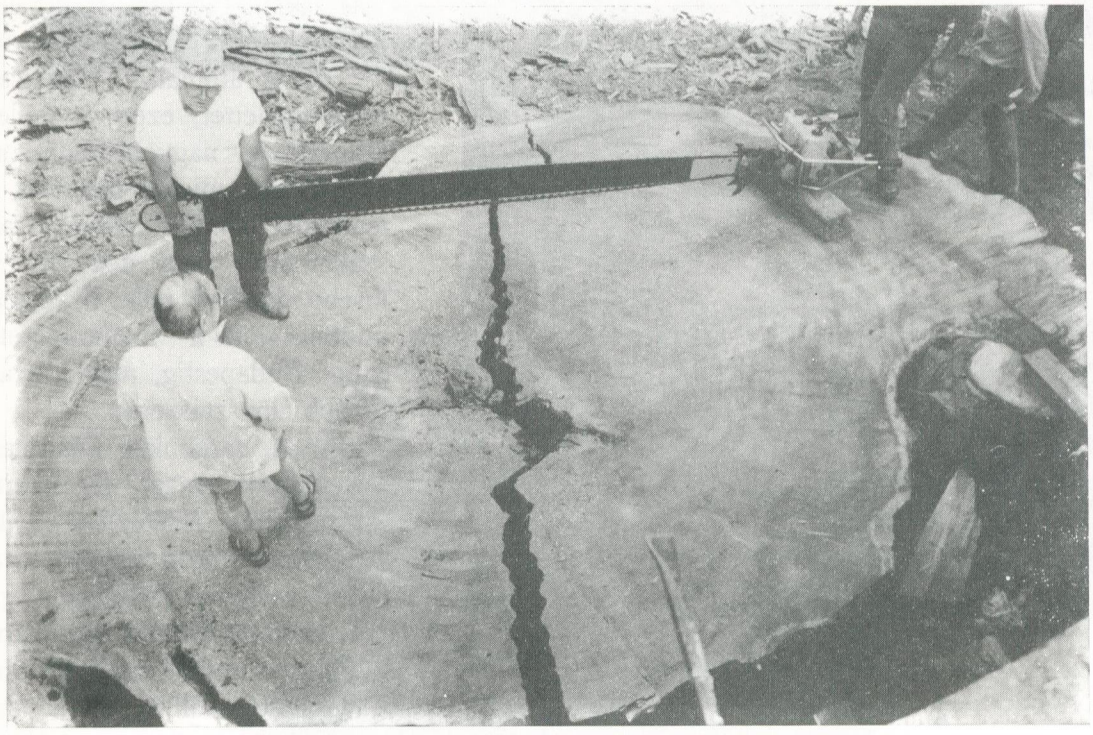
Gőbölös Péter IV. erdőmérnök-hallgató:

Egy szelet mamutfenyő Ópusztaszeren

Ópusztaszeren megépült ***"Erdő-Ember Múzeum és Erdő Temploma"*** kiállítás-együttes, mely az ember és az erdő kapcsolatáról szól. A már messziről is csodálatos látványt nyújtó jurta alakú épületek gyöngysorként futnak a kis ökumenikus templomhoz. Az épületek szemet gyönyörködtető faszerkezettel épültek *Csete György* és *Dulánszky Jenő* építészek tervei alapján.

Az épületegyüttes egy újabb koronaalakúval egészült ki, mely helyet ad a messzi Kaliforniából Magyarországra érkezett mamutfenyő szeletnek.

"A *Hegyi mamutfenyő (Sequoiadendron giganteum)* hazája Kalifornia, ahol a Sierra Nevada nyugati lejtőin 1420-2000 m tengerszint feletti magasságban nő. A fatermetű életforma számára igen kedvező termőhelyi körülmények közt a hegyi mamutfenyő patriarchális kort és lenyűgöző méreteket ér el. A legidősebbeket 3500 év körülire becsülik, alsó törzsátmérőjük 4-5 m közt van, és 85-95 m magasak."(Gencsi L. - Vancsura R./1992/: Dendrológia).

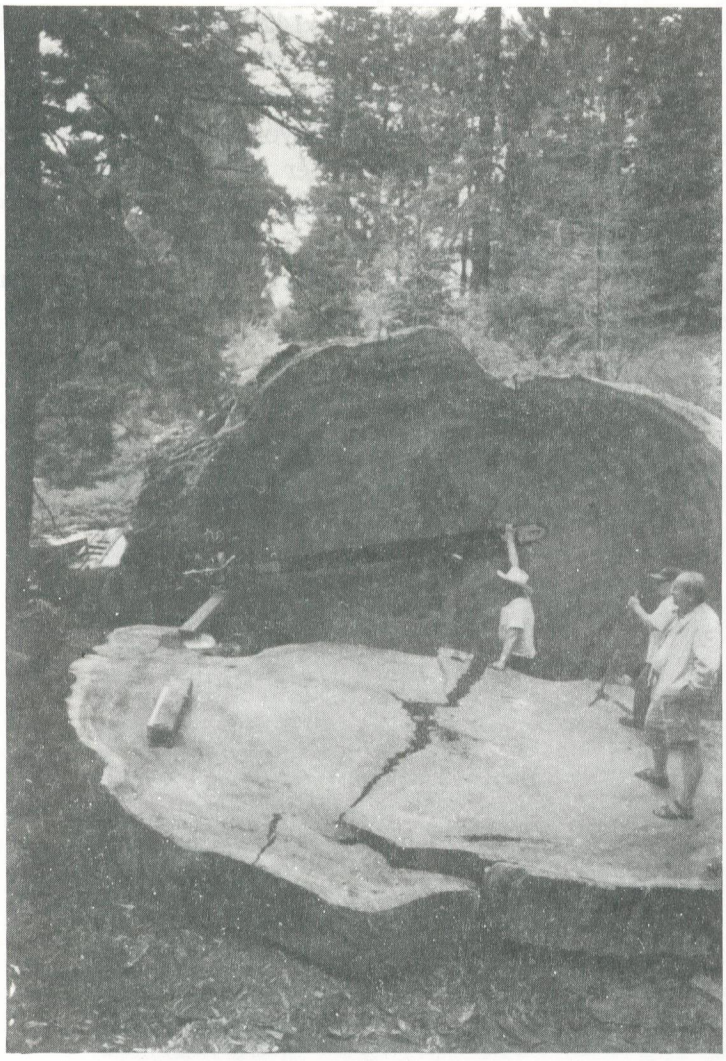

1. kép:
Amerikai mesterfavágó motorfűrészével

Az általam ismert legnagyobb mamutfenyő Giant Forestben található a Sequoia Nemzeti Park területén, több, mint 83 m magas, 29 m kerületű (átmérő adatot nem találtam, lehet hogy kinőtt minden átlalót) és legalább 2200 éves, a nevét pedig Sherman tábornokról kapta.

Dr. Debreczy Zsolt dendrológusnak és egy Amerikában élő magyarnak *Czene Ferencnek* jutott az eszébe, hogy kellene hozni Magyarországra az új hazájából Kaliforniából egy mamutfenyő darabot. *Samay Attila Géza* a Magyarok Világszövetsége USA-beli Keleti Szekció alelnökének közbenjárására megkapták az enge-

délyt a mamutfenyő "korong" levágására. Nagyon körülményes volt az engedély megszerzése, hisz a Sziklás hegységben található nemzeti park területén feküdt az az óriási törzs melyből a korongot kivágták. Ez a faegyed villám és tűz hatására dőlt ki és pusztult el. A gyökéralaphoz közel kivágott korong méretei lenyűgözőek: *egyik átmérője 6,3 m, a másik 5,4 m; 0,8 m vastag; tömege mintegy hét és fél tonna, kora körülbelül 1400 év!*

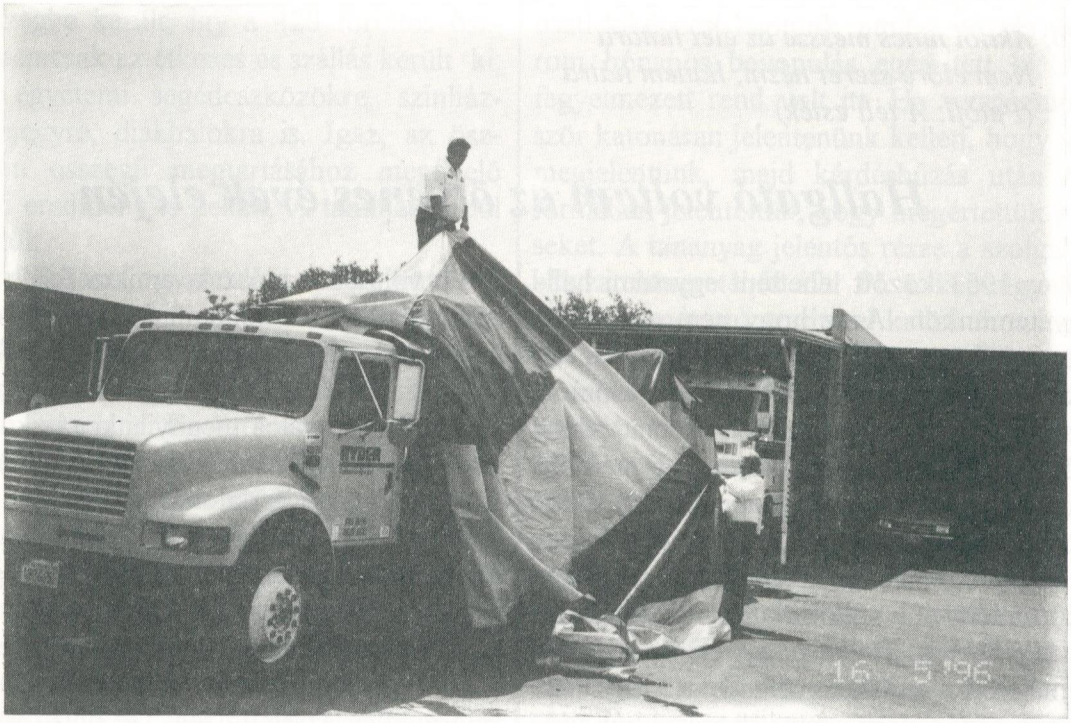
2. kép:
A munkálatok befejeztével

A korongot egy amerikai mesterfavágó vágta le, óriási vezetőlemezű motorfűrészével. A vágásrésbe a vezetőlemez megszorulását kiküszöbölendő éket vertek. A vágás csak egy irányban történhetett a gigantikus méretek miatt. A levágott hatalmas korongot a sűrű erdővel borított területről kamionnal lehetett lehozni, melynek közlekedését egy nyiladék vágásával tették lehetővé. Az elszállítás után hátramaradt nyiladékot természetesen nyomtalanul vissza kellett állítani. Egy kaliforniai mérési ponton a szállítmány tömege 12 dekagrammal(!) meghaladta a megengedettet, ezért át kellett pakolniuk egy nagyobb kamionra. Az óceánjáróra mielőtt felrakták fertőtlenítették, majd konténerbe rakták a szállítmányt, mely négy fő és több kisebb darabból állt. Brémából kamionnal jött a "mamutméretű korong" Budapestig, majd ott átrakva tovább Ópusztaszerig.

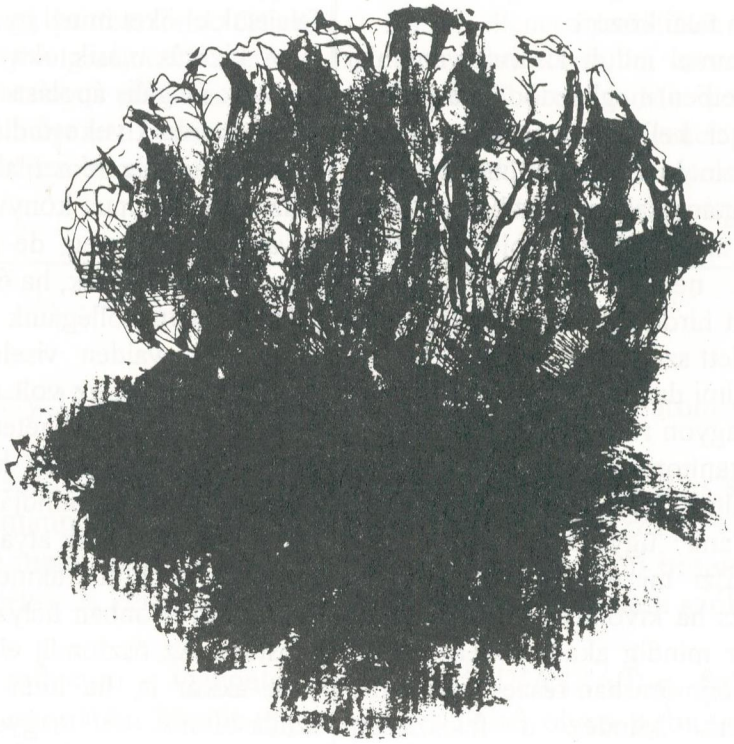
A darabokat Ópusztaszeren egyesítették, majd farestaurátorok konzerválták. A felépített pavilonban a korongot ferde helyzetben állították ki, melyre a köré épített galériából lehet rátekinteni, körüljárni. Az 1400 éves bütün, az évgyűrűhatárokon zászlócskákkal jól ábrázolható az 1100 éves millecentenárium, és az összes többi a magyarság történelmével kapcsolatos dátum. A pavilon "héjazata", mely koronához hasonlítható, alulról felfelé fekete, vörös, zöld, és sárga színekkel az erdő pompáját és tekintélyét hirdeti.

Az egész épületkomplexum a *Kecskeméti Erdőfelügyelőség (ma Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága)* szervezésében és a *Földművelésügyi Minisztérium* támogatásával épült.

. Aki teheti feltétlenül nézze meg...

3. kép:
Fertőtlenítés a tengerjáró hajóra való felrakás előtt

Sequoiadendron giganteum

Váray Ibolya II. formatervező-hallgató

Dr. Szodfridt István Professor Emeritus:

Mottó: Akitől nincs messze az élet határa
Nem előre szeret nézni, hanem hátra
(Petőfi: A téli esték)

Hallgató voltam az ötvenes évek elején

1949 és 1953 között lehettem egyetemi hallgató egyetemünkön. Azaz hogy nem egészen a mi egyetemünkön, mert első évben a Budapesti Műszaki Egyetemi Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karára iratkozhattam, másod-harmadévre a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Karára, végül az záróévre az önállósult Erdőmérnöki Főiskolára. A sok szervezeti változás nekünk nem okozott semmiféle változást, tanáraink és körülményeink változatlanok maradtak.

Az előbbiek jelzik, hogy ez az időszak nagyon nyugtalan volt. De a nyugtalanság nem a szervezeti változásokból adódott, sokkal inkább a demokráciából diktatúrába alakuló, vagy inkább erőszakkal alakított politikai rendszer bizonytalanságai miatt. Az emberek akkortájt megtanultak szerepeket játszani, az álarc viselése kötelező volt, ha benn kívántunk maradni az egyetem falai között.

90 feletti létszámmal indult az évfolyamunk, de mindjárt a kezdetben megkezdődött a polarizálódás: különbséget kellett tennünk azok között, akik előtt őszintén beszélhettünk és azok között, akik előtt tanácsosabb volt hallgatni.

Egy szemeszter alatt többször volt kivonulás, fáklyával vagy a nélkül, ilyenkor vagy a "béketábor" értékeit hirdettük vagy a kulákok és feketézők ellen kellett szót emelnünk. És énekelnünk kellett mozgalmi dalokat. Ezeket szép hangú, becsületes és nagyon rendes, de erősen megfélemlített társunk tanította be az előadások szüneteiben. Igy tanultuk meg olaszul a taliánok munkásindulóját, ami úgy kezdődött, hogy "Avanti popolo". Ezt mi úgy énekeltük hogy "Avanti lópopó". És ha kivonulás közben valaki nem énekelt, akkor mindig akadt ennek spiclije és az illetőt kiadós fejmosásban részesítették eme "ellenséges" tettéért. Mindez a feloszlatott Selmeci Diákkör helyét elfoglaló újmódi ifjúsági szervezetben történt.

Ez volt az az időszak, amikor felállva, ütemes tapssal kellett köszöntenünk szeretett édesapánkat, ama kugligolyófejűt, no meg másikat, a bajszost, (néha a kettőt együtt), valahányszor valaki a nevüket hivatalos megnyilatkozás közben száján kiejtette. Akkortájt ez szolgáltatta a kötelező gimnasztikai gyakorlatokat.

A politikai tisztogatások is állandóan napirenden voltak. Emlékezetes az 1951-es nagyszabású tisztogatás, egy húzással kb. 50 hallgatót vágtak ki, többnyire olyanokat, akik apjuk foglalkozását vagy saját katonaviselt dolgaikat nem írták be valósághűen az életrajzba. De olyan is volt, akit "társai kérésére jampec magatartás miatt" zárták ki. A jampec magatartás akkor gondosabban ápolt külsőt jelentett, ami a topisan öltözött hallgatók között már feltűnő jelenség volt. Hogy kik voltak a társak? Nevüket nem érdemes említeni, felejtsük el őket minél gyorsabban!

A kizárás másik oka a tiltott selmeci hagyományok illegális ápolása. A politikai rendszer ezt a hatáskörén kívül eső diákmozgalmat nem nézte jó szemmel, ezért a tilalom. A hagyományokat Ruzicskai Tempus könyvének kézről-kézre adásával ismertük meg, de a nóták is jobbára csak akkor hangozhattak, ha év végi tanulmányutakon már végzett kollégáink társaságába kerültünk. Csupán a walden viselése volt engedélyezett. Voltak, akiknek ez volt az egyetlen szalonképes öltözéke, ebben mehetett diákbálba vagy vizsgázni. Szerencse, mert ha valaki új ruhában jelentkezett, akkor mindjárt elkezdtek szimatolni, nincs-e valami kulák atya vagy nagyatya a hallgató háta mögött, akinek ilyesmire is tellett. Anyagilag azonban helyzetünk jobb volt, mint a mostani. Az ösztöndíj elég volt a megélhetésre, még akkor is, ha kinn a városban albérletben szállásoltunk. A megyeszékhely jelleg ennek Győrbe költöztetésével megszűnt, a határközelség miatt sokan mentek el innen, volt tehát kiadó albérlet bőven. Ketten, kamarásommal havi 100

forintért laktunk egy szép, összkomfortos szobában, a menzai ebéd és vacsora havonta180 forint körüli összegbe került, igy a 420 forintos ösztöndíjból nemcsak az étkezés és szállás került ki, de jutott egyetemi segédeszközökre, színházvagy mozijegyre, diákbálokra is. Igaz, az ösztöndíj ilyen összegű megtartásához megfelelő tanulmányi eredmény is kellett. A tandíjat hirből sem ismertük.

Az előadásra, gyakorlatra járás kötelező volt, mitöbb politikai követelmény. Mindezt megnövelték a gyengébb előképzettségű társak segítését szolgáló un. tanulóköri foglalkozások is. Ezekről nem lehetett hiányozni, akkor sem, ha a heti kötelező elfoglaltságunk meghaladta az 50 órát. A csoportvezetők vezették a katalógust, náluk lehetett a távollétet is igazolni. S ha valaki ezt nem tartotta maga számára kötelezőnek, akkor számíthatott rá, hogy becsukják mögötte az egyetem kapuját.

Az erdészkaron a mi évfolyamunkon voltak először lányhallgatók. Egy részük első év végén kimaradt, férjhez ment, ki felsőbb éves hallgatóhoz, ki tanársegédhez, ki pedig egyszerűen csak kimaradt. Vagyis a kezdeti 14-es létszám megcsappant 9-re, ők végig kitartottak és szakmánk elismert emberivé váltak. A Selmecet is megjárt idős és gavallér-természetű professzorok eleinte zavarban voltak a leányhallgatókkal szemben. Vizsgán elég volt egy bársonyos pillantás a vizsgáztatóra vagy egy jól elhelyezett könnycsepp a szem sarkában és már kedvezőbb elbírálást jelentett nekik.

Új színfolt volt az egyetemen a katonák megjelenése. Mert másod évtől kezdve tartalékos tiszti kiképzést kaptunk, amit a végzés utáni három hónapos bevonulás egészített ki. Nagyon fegyelmezett rend volt itt. Ha vizsgáztunk, először katonásan jelentenünk kellett, hogy vizsgára megjelentünk, majd kérdéshúzás után hasonló formában jelentettük, hogy megértettük a kérdéseket. A tananyag jelentős része a szolgálati szabályzat ismeretéből állt. Pl. a kapuügyeletes 14 féle kötelmét szó szerint el kellett mondanunk és ha ez nem sikerült, gyengén képzett tisztjeink gúnyos mosollyal igazítottak ki bennünket. Fatta főhadnagy elvtárs, vagy Penke László egyetemi tanár elvtárs (volt vagy 22 éves és hadnagy, de egyetemi tanárnak titulálta magát) emlékezetes alakításokat tettek, különösen, ha trigonometria feladatok megoldására került sor. Dunára való verítéket termeltek, mire egy háromszögből egy sinus-függvényt fel tudtak írni. Nem ők tehettek arról, hogy ilyen felkészültségű embereket küldtek egyetemi oktatásra.

A négy és fél év alatt elfogyasztottunk közel tucatnyi orosz prepodavátyelt. Ennek eredményeként a negyedik év végére meglehetős biztonsággal felismertük a cirill betűket. Ez pedig már majdnem elég volt a jeleshez.

Ennek ellenére szerettünk itt lenni és később is mindig öröm volt, ha valami jogcímen visszatérhettünk Sopronba. Ma is ezzel a jó érzéssel zárom soraimat. Bármilyenek is voltak az akkori körülmények, nekünk szépek voltak és ezt az egykoron volt ifjúság adta meg nekünk.

Kedves Fiatal Barátaim!

A Soproni Műhely 1996. októberi száma Dr. Alpár Gyula barátom szívességéből került hozzám.

Nagy érdeklődéssel olvastam az igen változatos témájú írásokat és szívből gratulálok a Szerkesztőknek. Ruhmann Jenő utolsó köri elnökünk cikkéhez hozzá kell szólnom.

Egyetértek azon megállapításával, hogy a megjelent "irodalmi beszámolókat" nem az események résztvevői írták és kényszerűen (?) eltorzították. (Ruhmann szóhasználata szerint "lakkozták".)

Molnár László múzeum - igazgató úrnak a BÁNYÁSZAT c. folyóirat 1996. évi szeptember - októberi számában közölt egyik cikke az első olyan nyomtatásban megjelent anyag 1948 óta, amely hitelesen írja le az Ifjúsági Kör önfeloszlatásának körülményeit. Ezt szeretném kiegészíteni az alábbiakkal:

1948 tavaszán nyilvánvalóvá vált, hogy a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Köre sorsáról vagy nekünk kell döntenünk, vagy döntenek mások, nem titkolt politikai céllal.

Ruhmann Jenő csepeli munkahelyére távozott köri elnökünk helyett Schmidt Ernő emh. alelnök, közgyűlést hívott össze a téma megtárgyalására. A matézis teremben lezajlott parázs vitán megfigyelőként részt vett szeretve tisztelt dékánunk, Sébor János professzor úr. Szép számmal akadtak érvelők a

- várjuk meg mi történik; azután folytatjuk, ahogy lehet,
- oszlassuk fel a Kört,
- "haladnunk" kell,

fő csoportokba sorolhatóan. A Kör alapszabálya a feloszlatás kérdésében mind a létszámra, mind a szavazat arányra vonatkozóan szigorú követelményeket támasztott. Minthogy kiderült, döntéshez szükséges számú köri tag a vitán nem volt jelen, május 7-re rendkívüli közgyűlést kellett meghirdetni a feloszlatás tárgyában.

Sébor professzor úr azzal a szomorú dicsérettel búcsúzott a közgyűléstől, hogy a témához méltó, érett vitának volt tanúja és reméli, a továbbiakban is az alapszabályok szigorú betartásával, bölcs mérlegeléssel dönt majd az ifjúság.

A szavazást megelőzően május 5-re a sörgyár kerthelységébe szakestélyt hirdetett a vezetőség. Erről Molnár László, említett cikkében szépen megemlékezett.

Az Ifjúsági Kör 1948. május 7-i rendkívüli közgyűlésén egyetlen felszólalás hangzott el; Gombás László kmh. beszélt. (A felolvasott szöveg eredeti példányát megkaptam; másolatban mellékelem.) ez mindent világosan összefoglalt. (A szövegben többször is szereplő kerek 200 év a selmeci diákhagyományok múltjára és nem az Ifjúsági Kör szervezetére utal, hiszen ez 1849-ben alakult meg.)

A beszéd elhangzása után az elnöklő Schmidt Ernő azt a Laczkó Györgyöt kérte fel a szavazási bizottság vezetésére, aki 1944-45-ben volt az Ifjúsági Kör elnöke és akinek el kellett menekülnie Sopronból a nyilasok fokozott "érdeklődése" miatt. (A Kör sem németbarátságával nem tűnt ki, sem a Főiskola második költözésének gondolatát nem tette magáévá.) A köri pecséttel ellátott szavazócédulák megszámlálása után kiderült, hogy az alapszabályban előírt négy-ötödös arányt meghaladó, 88 %-os többséggel a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Körének feloszlatása mellett döntött a tagság.
Laczkó György, a szavazóbizottság elnöke tehát

1948. május 7-én, a matézis teremben kimondta a Kör feloszlatását.

A MEFESZ-szel való további tárgyalásokon résztvevő soproni csoport vezetésével Thomesz Dezső bmh.-t bízta meg a közgyűlés, majd a Himnusz és a Szózat eléneklése után szétoszlott.

Sajnálom, hogy utolsó köri elnökünk nem értesült a történtekről, csak azért írhatta azt, hogy belügyminiszteri rendelet oszlatta fel a Kört 1948. május 25-én. Cikkének címét is helytelenítem. Agóniáról nem beszélhetünk, sőt, tudomásom szerint, az Ifjúsági Kör volt az egyetlen olyan társadalmi egyesület, amelyik 1948 tavaszán ilyen világosan meg tudta ítélni az országban várható fejleményeket és ilyen -Hazánkban szokatlan- imponáló egyetértéssel hozta meg döntését.

Ha ez az önfeloszlatás halálnak nevezhető, akkor csak a Vörösmarty által használt jelzővel igaz:

a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Körének
NAGYSZERŰ HALÁLA

A szervezet megszűnt, a külsőségek (balek-fogadás, -oktatás, -vizsga, -keresztelés, szakestély, firma-költöztetés, szalamander, stb.) tiltottá váltak. A Kör szellemi célkitűzése: "A hazafiasság, a bajtársiasság és a jókedv ápolása" tovább élt. Ennek bizonyítéka az a dühödt igyekezet, amellyel szétrobbantották az ősi szakokat (a selmeci Főiskola volt a világ első felsőoktatási intézménye, amelyik a fapusztító, környezetromboló ipari tevékenységek mellé szervezte az újratelepítés, erdőnevelés tudományát!!) és, ami végül elvezetett az 1951-es nagy kizárásokig...

Budapest, 1997. január 8.

id. Wisnovszky Károly
erdőmérnök

Gombás László kohómérnök-hallgató 1948. május 7-én tartott rendkívüli Közgyűlésen elmondott beszéde:

Mélyen tisztelt Köri Közgyűlés!

Szomorú kötelességemnek érzem, hogy egyszerű tagként az Ifjúsági Kör jelenlévő tagjai előtt vázoljam azokat az okokat, melyek szükségessé tették, hogy a mai közgyűlés egybeüljön.

Mint ismeretes, a MEFESZ itt járt küldöttsége a lehető legszomorúbb, számunkra legkedvezőtlenebb véleményt alkotta Ifjúsági Körünkről. Jelzőikből, megjegyzéseikből elég kiragadnunk "reakciós banda, szét kell robbantani", "a reakció melegágya" jelzőket, melyet igaz vendégszeretetünkért tőlük kaptunk.

A Technikus Kör vezetősége, valamint a MEFESZ elnöke, Szalai Béla Pesten járt küldöttségünknek azt a felvilágosítást adta, hogy a május lO-én összeülő 5. diákparlament elhatározza, hogy az összes egyetemi ifjúsági egyesületet, mint tagszervezeteket a MEFESZ magába olvassza. A hivatalos értesítést ezen diákparlament megtartásáról a Kör elnöksége már megkapta.

Ezért Tomesz bányamérnök hallgató javaslata alapján fölöslegessé válna új tisztikar magválasztása e pár napra, mert kérdéses, hogy a megválasztott elnökség ellen nem emelne-e a MEFESZ kifogást? Ezért jelöljünk ügyvezető bizottságot 6 taggal, melynek feladata a soproni műegyetemi ifjúságot Pesten a diákparlamenten képviselni, onnét a MEFESZ alapszabályokat ide lehozni, hogy itt megkezdje az új ifjúsági egyesület a MEFESZ alapszabályok szerint való működését.

A MEFESZ belépéses alapon óhajtja új érdekvédelmi szervét felállítani, mely csak akkor lehetséges, ha előbb a kört külső, vagy belső erők feloszlatják.

Ezért javasolta ő, hogy az ifjúsági kör alapszabályait függesszük fel. Ezt azonban éppen alapszabályaink megsértése nélkül nem tehetjük. /A Kör feloszlatásának okai./

Mindezen következmények megelőzése céljából kértük többen legutóbb a mélyen tisztelt elnökséget, hogy a Kört oszlassa fel, mert:

1. Az Ifjúsági Körre záporozó kifogások, neheztelések és támadások pergőtüzében az Ifjúsági Körnek be kell látnia, hogy a selmeci szellemű Ifjúsági Kör helyzete tovább tarthatatlan.

2. 1-2 nap múlva alapszabályainkat ugyanaz a MEFESZ ugyanis felülvizsgálja, melynek itt járt küldöttei oly lesújtóan vélekedtek arról az Ifjúsági Körről, melynek lelkületébe - Dékán Úr szerint - nem lehet egy vagy két nap alatt belátni.

3. A MEFESZ azt óhajtja, hogy az Ifjúsági Kör régi keretét töltsük meg új tartalommal. Mi azt mondjuk: új képhez új keret is illik. Nem minden képhez illik ugyanaz a keret. Azt kérjük, hogy az Ifjúsági Körünk évszázados történelmi köveit nem használják fel modern házuk alapjául.

4. /kimaradt/

5. A MEFESZ az új szellemű Ifjúsági Kör első feladatául az alapszabályok rugalmasságát kívánja. Az így túllépett és túlhaladott merev alapszabályokat időnként módosítják, s mi elfogadjuk őket - mert mért ne fogadnánk el, mint legutóbbi közgyűlésünkön Burkus Béla IV. erdőmérnök hallgató úr mondotta - talán mindaddig, míg a hagyományainkból csak a félévi tagdíjfizetési kényszer a régi.

6. A régi - ezt a jelzőt kell használnom - Ifjúsági Körnek a selmeci szellem képezte a szívét, a lelkét és a vérét, s a MEFESZ-nek legelső és legnagyobb kifogása - nyíltan megmondották - ez. Hogy a selmeci szellem elvesztése után, lassan vagy gyorsan, kevés vagy sok alapszabályunkat veszítjük még el, az már a lényeg elvesztése után számunkra nem fontos.

7. Mikor az Ifjúsági Körbe léptünk, abba mint politika mentes, kulturális egyesületbe léptünk. S hogy ezt az álláspontját e Kör mindenkor betartotta, arról 200 esztendős múltja adott garanciát.

Ennek ellenére sajnálattal kell elismernünk, hogy a MEFESZ kifogásai, melyeket akár hivatalos lapjában, akár másutt hangoztat, ha túlzók is, de nagyrészt igazak.

Tagjaink többsége a 3 év óta tartó elnökválasztásokon megakadályozta azt, hogy a haladó népi erők vegyék át a Kör vezetését. Az Ifjúsági Kör ezzel megmutatta, hogy a ma öles léptekkel előrehaladó demokráciával lépést tartani nem tud. Az Ifjúsági Kör ma is olyan szellemű, mint 200 évvel ezelőtt, és haladást ma sem mutathat. Alapszabályaihoz való merev ragaszkodásával elérte azt, hogy megtarthatta ugyan "demokratikus" jelzőjét, de továbbfejlődni nem képes.

Ugyanakkor azonban sajnálattal kell megállapítani, hogy a tradicióőrzés a tagok legnagyobb részének nézete. Hiába minden erőlködése a kisebbségi csoportnak, a mindenkori elnökség megváltoztathatatlanul ragaszkodik alapszabályainkhoz, evvel az intézménnyel tehát a haladó népi erők mindaddig nem bírnak megvívni a többség miatt, amíg vagy az elnökválasztás eddigi módszere nem születik meg - vagy ami evvel úgyszólván egyértelmű - az alapszabályokat nem módosítják.

8. A külső feloszlatás megelőzésére egybehívott közgyűlésünk is az alapszabályokhoz való ragaszkodás jegyében született: átadjuk-e az Ifjúsági Kört nevével együtt egy új tartalmú egyesületnek, vagy csupán helyet hagyunk neki, hogy itt a műegyetem hallgatói közül és nem az Ifjúsági Kör tagjaiból szerezze meg tagjait.

9. Mielőtt az Ifjúsági Kör határoz, fel szeretném hívni az igen tisztelt közgyűlés figyelmét arra, hogy a Kör csak akkor oszlik fel, ha a szavazatok 4/5-e, 80 %-a emellett lesz. A Kör tagjainak hiába szavaz akár 79 %-a a feloszlás mellet vagy ellen, egyetlen egy %, 4 szavazat elégséges ahhoz, hogy a 21 %-os kisebbség álláspontján legyen kényszerülni a 79 %-os többség. Bízom abban, hogy a Kör tagjai felismerték a helyzet válságosságát. A tét nagy, az Ifjúsági Körről van szó. Lehajtsa-e zászlaját szomorúan, de a régi szellemben, vagy átadja-e zászlaját a mi keretünkben működni óhajtó új szellemű egyesületnek? A régi szellemű Ifjúsági Kör, a selmeci szellemű - bármelyik fél szavazatainak álláspontja érvényesül - a múlttá válik egy-két nap múlva. A döntést csak arról kell meghozni: átadjuk-e a zászlót?

És végül:

10. Felelősek vagyunk a leadott szavazatokért. Felelősek. Felelősek balekjainknak, akiknek még nem volt idejük megismerni a köri szellemet, hiszen csak ízelítőt kaptak belőle, és most talán értetlenül állnak azelőtt, miért is akar ilyen hirtelen feloszlani a Kör.

Felelősek vagyunk magunknak, társainknak és firmáinknak, azoknak is, akik már elhagyták az Alma Matert, s akiket nem annyira az Ifjúsági Kör, hanem maga a selmeci szellem vonz vissza ide, akár a Steingruben nagyközségbeli barátainkhoz, akár még itt nyűgösködő balekjainkhoz, akár másokhoz.

Felelősek vagyunk a selmeci szellemben élt Professzor Urainknak.

De - legelsősorban - felelősek vagyunk azoknak az alapítókank, akiktől kaptuk a Kört, akik 200 évvel ezelőtt firmáról balekra hagyományozták ezt a selmeci-szellem éltette Kört.

A Kör feloszlása haladás. Mert az már magában véve haladás, hogy a feloszlás szükségszerűségét felismertük. Nem akarunk a haladás kerékkötői lenni. Csak lelkünk mélyén él tovább a selmeci szellem.

/Következmény: a Kör feloszlatása./

Utolsó tettünk az, hogy - hagyományainkhoz híven, most is demokratikusan - Sébor Dékán Úr szavaival élve: ragaszkodunk az alapszabályokhoz, hogy bennünket soha, semmiféle oldalról támadás ne érhessen - belátva azt, hogy a selmeci szellemű Ifjúsági Körünk tarthatatlan tovább, vérző szívvel bár, de inkább megszűnése mellet szavazunk. Szavazatunkkal helyet adunk egy új egyesületnek, új vezetőséggel, kevésbé merev alapszabályokkal, vívja ki magának azt az elismerést, azt a nevet, melyet ifjúsági körünk városunkban, sőt: szerte az országban szerzett. Cserébe csak egyet kérünk: ne kívánják és ne kérjék tőlünk azt a nevet, azt a pár szót, mely nekünk mindmáig tradíció, a múlt, a történelem, Selmec, hősi halottak, és lelkünk volt, amely pár szónak a csengése a szívünkig hatolt: BÁNYA- KOHÓ ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE.

Soproni Újság 1948. május 8.:

"Feloszlatták az Ifjúsági Kört. A Bánya-Kohó és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Köre folyó hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésén 88%-os többséggel az Ifjúsági Kör feloszlatása mellet döntött. A határozat értelmében az egyesület megszüntette működését. Az új ifjúsági érdekképviselet megalakításánál az intézkedés a budapesti diákcsúcsszervezet (MEFESZ) útján fog megtörténni."

Dr. Márkus László:

A magyar erdészeti irodalom bibliográfiájáról

Századunk első éveiben határozta el az Erdészeti Kísérleti Állomások Nemzetközi Szövetsége (IUFRO) az erdészeti irodalom bibliográfiáinak összeállítását. A szépen meginduló munka nemzetközi végrehajtását az időközben kitört első világháború megszakította. Az 1923. évi IUFRO határozat hazánkra is kötelezővé tette a magyar erdészeti bibliográfia összeállítását. Az érdemi munka 1934 nyarán kezdődött el és a IUFRO Magyarországon 1936-ban tartott IX. kongresszusára készült el.

Gerlai Arnold Gusztáv okl. erdőmérnök állította össze: "A magyar erdészeti irodalom könyvészete 1934-ig" címmel a 619 oldalon 9470 tételt tartalmazó munkát, amely az alábbi három csoportba sorolta az anyagot:

I. Szerzők nevével jelzett munkák (1-7021)

II. Ismeretlen és társszerzők munkái (7022-8768)

III. Együttes munkák (gyűlések, tanulmányutak, kiállítások, egyesületek, törvények, rendeletek, utasítások, folyóiratok, évkönyvek, évi jelentések és egyéb időszakos kiadványok) (8769-9470)

A bibliográfia I. csoportjában a szerzők, a II. III. csoportjában a cím szerinti betűrendben találhatók meg az egyes munkák. Az egyes szerzők munkái idő sorrendben következnek. Az egyes tételeknél a sorszám, a szerző, a munka eredeti címe, megjelenési helye, ideje, majd német nyelven a cím illetve a tárgykör található meg. Az "Előszó"-ban olvasható, hogy "a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a feldolgozott anyag tárgyak szerint való csoportosítása nem készülhetett el. Ez a második kötetben fog rövidesen megjelenni éspedig a tárgymutatóval együtt. Az első kötet ennek ellenére is útnak indítható, mert egy befejezett, lezárt egységet alkot."

A beígért második rész amely a tárgy szerinti csoportosítást adta volna azonban nem jelent meg, amelynek több oka volt. A kongresz-

szus után az Erdészeti Kutató Intézetnél jelentősen csökkentették a létszámot, Gerlai kivált az Intézettől, majd a második világháború és az azt követő szegénység akadályozta meg a kötet megjelenését.

Gerlai (Klee) Arnold Gusztáv erdőmérnöki diplomáját és később doktorátusát is külföldön szerezte. A bibliográfia készítésekor a M. Kir. Erdészeti Kutató Intézet, Sopron munkatársa volt, majd a besztercei erdőigazgatóság szamosvölgyi alsó erdőhivatalának (Dombhátfürdő) vezetője volt főmérnöki rangban. A második világháború utáni sorsa ismeretlen.

A tárgyalt Gerlai bibliográfia ma már ritka, drága könyv, amelynek az is az oka, hogy a raktárban lévő példányokat az 1950-es évek papírgyűjtésekor bezúzták.

A Gerlai bibliográfiában fel nem vett erdészeti törvények, rendeletek Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az Erdészeti Rendeletek Tára (1880-1904. évi) című Selmecen kiadott könyvben találhatók meg. Ez a hézagpótló munka kb. 1350 tételt tartalmaz.

Szólni kell még Csapody István 1954 évben összeállított munkájáról is, amely a Gerlai bibliográfiából kimaradt - főleg növénytani vonatkozású - irodalmat foglalta jegyzékbe. Sajnos ez az értékes munka kéziratban maradt és elkallódott. Itt kell megemlíteni Csapody István másik munkáját, amely az Országos Erdészeti Főigazgatóság által kiadott "Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőfelújítási, erdőtelepítési irányelvei és eljárásai" című könyvsorozat bevezető kötetében jelent meg (303-346 p.) A természeti földrajzi, geológiai, éghajlati, talajismereti, növényföldrajzi, erdőművelési fejezetekre tagolt munkában kb. 1300 tételben adja meg a vonatkozó irodalmat.

A hazai bibliográfiákat tárgyalva meg kell emlékezni, Kolossváry Szabolcsné által az Országos Erdészeti Egyesület munkaközösségének közreműködésével az ERTI-ben készült összeállításról, amelynek címe: Az "Erdészeti Lapok" 1962-1950. aug., és "Az Erdő" 1952- 1960. évfolyamaiban megjelent cikkek tárgykör szerinti bibliográfiája". Az 1962-ben több példányban elkészült munka a FAO és a IUFRO közös erdészeti bibliográfiai bizottsága által kidolgozott erdészeti tizedes osztályzási rendszerben dolgozta fel a hazai erdészeti irodalom vonatkozó időszakának irodalmát. Főleg a kutatás forgatta nagy haszonnal a kéziratos munkát.
Ugyancsak Kolossváryné állította össze és Jerome René lektorálta:

"A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1945-1964"

című, az Országos Erdészeti Főigazgatóság által 1966-ban kiadott 3436 tételt tartalmazó munkát, amely könyvárusítási forgalomba nem került, ma hozzájutni meglehetősen nehéz.

A könyv bevezetőjében a következők olvashatók: "A most közreadott bibliográfia az 1945-1964 évek szakirodalmát tartalmazza. A tárgykörök szerinti rendezés nemcsak valamely témakör irodalmának áttekintését teszi lehetővé, hanem hű képet is ad az adott termelési ágazat vagy tudományszak fejlődéséről." A szakirodalom tárgykörökbe rendezése - a FAO, IUFRO erdészeti tizedes osztályozási rendszerben történt, amely a könyv elején található meg. A közreadott anyag a hazai és a külföldi sajtóban a magyar erdészeti szakírók tollából megjelent irodalmat, valamint külföldi szerzők külföldi sajtóban megjelent magyar erdészeti vonatkozású műveit tartalmazza. A keresztutalások sajnos nincsenek, vagyis a több témát érintő közlemények csak egy témakörben szerepelnek, központi témájuknak megfelelően. A faipar irodalmából csak az erdészeti sajtóban megjelentek szerepelnek a munkában.

Az egyes tételek alatt a sorszám, a szerző neve, a cím, a megjelenés helye és ideje található meg. A bibliográfiai tételek felsorolása után a szerzők szerinti mutatóban megtalálható az egyes szerzők munkáinak a bibliográfiai sorszáma.

Az EFE könyvtára folyamatos munkával dolgozta fel a magyar erdészeti irodalom tárgykör szerinti bibliográfiáját. Sajnos az értékes, alapvető munka - anyagiak hiányában - kinyomtatásra nem került, de alapja lett a később megjelent hazai erdészeti bibliográfiáknak azáltal, hogy átadta anyagát IUFRO erdészeti tizedes osztályozása szerint csoportosítva.

"A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1965-1990" 1995 évben jelent meg Bartha Dénes - Oroszi Sándor szerkesztésében.

A 440 oldalt kitevő könyv 1769 szerző, 8947 publikációját tartalmazza. A bibliográfiában a tárgyalt időben megjelent EFE jegyzetek, a függelékben pedig az akadémiai doktori és kandidátusi, valamint az egyetemi doktori értekezések is megtalálhatók. A névmutatóban szerzők szerint részletezve közli a bibliográfiai tételszámokat. (Rövid ismertetése dr. Csötönyi J.: A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1965-1990. Erdészeti Lapok 1995. 254 p.).

Bartha Dénes és Oroszi Sándor szerkesztésében és Frank Norbert közreműködésével 1996-ban jelent meg: **"A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája 1935-1944"** címmel 1183 tételt tartalmazó könyvecske, amelynek felépítése, szerkezete teljesen egyezik a szerkesztők előzőekben ismertetett munkájával.

Végeredményben tehát az alábbi időrendben következő négy munka megadja a feldolgozott magyar erdészeti irodalom bibliográfiáját.

1./ Gerlai	-1934	9470 tétel	41,1%
2./ Bartha-Oroszi-Frank	1935-1944	1183 tétel	5,1%
3./ Kolossváryné	1945-1964	3436 tétel	14,9%
4./ Bartha-Oroszi	1965-1990	8947 tétel	38,9%
		23.036 tétel	100,0%

Gerlai bibliográfiája az összes feldolgozott irodalom kb. 41,1%-át teszi ki, kb. háromnegyed század irodalmát öleli fel. A magyar erdészeti irodalom kb. fele, 46%-a az erdők államosítása előttről származik.

A hazai erdészeti bibliográfia tárgy szerinti megoszlását ma még csupán becsülni lehet a Gerlai bibliográfia feldolgozásának hiányában. A teljes, több mint 23 ezer tétel IUFRO osztályozás szerinti becsült megoszlása közel állhat az alábbi első oszlopban olvashatókhoz.

A második oszlopban a IUFRO szerinti (1935-től) megoszlás adatai találhatók meg. A két oszlop adatai között csupán a 1. termőhelyi tényezők sorban található lényeges eltérés. Ennek oka, hogy a Gerlai bibliográfia igen nagyszámú vadászati tételt tartalmaz, későbbiekben már a vadászati anyag sokkal kisebb számú.

0.	Átfogó munka	0,1%	0,2%
1.	Termőhelyi tényezők, az erdő biológiája, ide sorolva a vadászatot	26,6%	19,4%
2.	Erdőművelés	15,5%	15,7%
3.	Munkatudomány, fakitermelés, szállítás	9,1%	11,9%
4.	Erdővédelem	6,0%	6,1%
5.	Fatermesztés, geodézia	2,7%	3,3%
6.	Erdőrendezés, üzemgazdaságtan	5,1%	8,1%
7.	Erdészeti termékek kereskedelme	1,0%	1,0%
8.	Erdei termékek és felhasználásuk	3,9%	6,0%
9.	Erdészeti politika, törvények, felügyelet, munkaviszonyok, stb.	300,0%	28,3%
		100,0%	100,0%

Miután áttekintettük az eddig elvégzetteket, felvetődik a kérdés, milyen munkák elvégzése szükséges a közeli, távolabbi időben.

Véleményem szerint a legsürgősebb feladat a Gerlai bibliográfiában találhatók IUFRO szerinti besorolásának elkészítése. Ennek hiányában a hazai erdészeti irodalomban igen nehéz az eligazodás. Egy-egy téma, feladat feldolgozásakor végig kell böngészni a teljes irodalom közel felét, hogy teljes áttekintést kapjunk.

A másik feladat a pótlások elvégzése. Csak néhányat említek. Fel kell dolgozni az erdészeti törvények, rendeletek, utasítások teljes területét 1935. évtől. Hiányzik az 1935-44. évek viszonylag gazdag, főleg a fahasználattal, fake-

reskedelemmel foglalkozó, főleg folyóiratokban megjelent cikkek összegyűjtése, publikálása is.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a hazai erdészeti irodalom szerzők szerint részletezett közel teljes bibliográfiája immár elkészült. Reméljük, hogy a Gerlai bibliográfia tárgykörök szerinti feldolgozása is hamarosan rendelkezésünkre fog állni., és ezzel teljessé lesz 1990-ig terjedő időszak bibliográfiája.

Az élet azonban nem áll meg. Feltétlen szükséges időközönként pl. 5 évenként kiadni az újabb és újabb bibliográfiai füzeteket, amelynek gazdája, az EFE könyvtára lehetne. Egy-egy ilyen füzet előreláthatólag kb. 1500 tételt dolgozna fel.

A bibliográfiák összeállítói szükséges, fontos munkát végeztek és nagy segítséget adnak az erdészi gyakorlati, oktatási és kutatási munkák viteléhez és ezért elvitathatatlan, maradandó elismerést érdemelnek.

Soproni Egyetem III. Erdészeti és Faipari Állásbörzéjéről

A *Soproni Egyetemen* **március 27-én csütörtökön** megrendezték a *III. Erdészeti és Faipari Állásbörzét.*

A részletes program:

8^{00} - 10^{00}	**Érkező vendégeink fogadása a főépület aulájában**
10^{00} - 10^{15}	**Dr. Winkler András rektor úr megnyitja az 1997-es Állásbörzét**
10^{20} - 12^{30}	**A vállalatok 5-10 perces bemutatkozása, elvárásai, stb.**
12^{30} - 13^{30}	**Ebéd**
13^{40} - 18^{00}	**Állásbörze, beszélgetés a végzős hallgatókkal**

A rendezvény célja:

- a végzős diákok elhelyezkedésének elősegítése,
- a cégek és a hallgatók közötti intenzív információcsere lehetőségének megteremtése,
- oktatási-kutatási feladatok számára szakmai fórum biztosítása (szakmai gyakorlatok, tudományos diákköri munkák, diplomatervek, megbízásos munkák stb.).

A rendezvény elősegíti a gyakorlati igényeknek jobban megfelelő mérnökök képzését.

Soproni Egyetem
IAESTE-Hungary, Magyar Mérnökhallgatók Egyesületének Soproni Helyi Bizottsága
Állásbörze
9400 Sopron Ady Endre út 5.
Tel.: (99) 311-100/270 Fax:(99) 311-103
E-mail: iaeste@larix.efe.hu

TERMESZTÉSI ELŐÍRÁSOK

a *Tuber melanosporum* és a *Tuber uncinatum* termesztéséhez

Dr. Barna Tamás
KEFAG Rt. -Erdészeti Szaporítóanyag Termesztési Központ
Kecskemét

A szarvasgombák termesztésére Magyarországon már a századfordulót követő években javaslatot tett HOLLÓS László, őt követően pedig a hatvanas években SZEMERE László. Mindketten európai hírű mikológusok voltak, akik főleg a földalatti gombákkal foglalkoztak. Kezdeményezésüket azonban nem kísérte siker.

Franciaországi tanulmányútjaimon több helyen láttam furcsa, tág hálózatú, tölgy és mogyoró ültetvényt, amelynek a talaját gondosan megművelték, a fák koronáját szemmel láthatóan metszéssel alakították, de nem voltak a törzsek magasan felnyesve. Kérdezősködésemre kiderült, hogy ezek szarvasgomba termesztő ültetvények.

Elkezdett érdekelni a dolog! Megtudtam, hogy a franciák kifejlesztették a mesterséges mikorrhizálás technológiáját, és az ültetvényben történő szarvasgomba termesztés módszerét. Felvettem a kapcsolatot egy mikorrhizáló céggel, majd miután itthon, 1996-ban megalakítottuk a *Magyar Szarvasgombász Kört*, már célirányos szarvasgombász tanulmányutat is szerveztünk Franciaországba. Felvettük a kapcsolatot a francia szarvasgomba termelők szövetségével, megtudtuk, hogy kétféle szarvasgombát is tudnak mesterségesen termeszteni. Ezek a termesztési eljárások azonban csak annyiban mesterségesek, hogy tudatosan hozzák létre a fa és a gomba kapcsolatát, igyekeznek a gomba fiziológiai és ökológiai igényeit a termesztés során kielégíteni, de tulajdonképpen az ültetvény létrehozása után lényegében minden a természetre van bízva. Mivel a vegyszerek alkalmazása erősen korlátozott, az eljárás tulajdonképpen bio-módszernek is tekinthető.

1996. őszén létrehoztam Sopronban a saját szarvasgomba termesztő ültetvényemet, amely tudomásom szerint az első Magyarországon. A tanulmányutak tapasztalatainak birtokában, és támaszkodva természetesen a francia technológiai leírásra az alábbiakban megpróbálom röviden összefoglalni a szarvasgomba termesztés módszerét.

Csak zárójelben jegyzem meg, hogy hasonló módon termeszthető kétféle tinóru (*Suillus granulatus* és *S. luteus*), valamint kétféle rizike (*Lactarius deliciosus* és *L. sanguifluus*).

1. A fafaj, mint gazdanövény

A ***T. melanosporum*** - perigordi és a *T. uncinatum* - burgundiai szarvasgomba termesztése az alábbi fafajok, mint gazdanövények ültetvényében eredményes:

* molyhos tölgy (Quercus pubescens)
* kocsányos tölgy (Quercus robur)
* cser (Quercus cerris)
* mogyoró (Corylus avellana)
* törökmogyoró (Corylus colurna)
* nagylevelű hárs (Tilia plathyphyllos)
* gyertyán (Carpinus betulus)
* fekete fenyô (Pinus nigra)
* atlasz cédrus (Cedrus atlantica)

2. A terület kiválasztása

A legmegfelelőbb jelenlegi hasznosítási mód:

* parlagon álló, vagy művelt mezôgazdasági terület;

* felhagyott szôlô, vagy gyümölcsös;

Kitettség: T. melanosporum - kelet, dél vagy nyugat, északi kitettség nem megfelelô.
T. uncinatum - közömbös, mély völgy is lehetséges

Terület nagyság:
nincs korlátozva, megfelelôek az egymástól távol esô, felaprózódott birtokrészek is, tulajdon-képpen a beruházó teherbíróképességétôl függ.
Az öntözési lehetôség biztosítva legyen!

3. A talaj

A perigordi és a burgundiai szarvasgomba termesztése azokon a talajokon lehetséges, amelyek megfelelnek az alábbi követelményeknek:

* a talajképzô kôzet mészkô, dolomit vagy meszes homok;
* termôréteg vastagság min. 15 cm;
* a termôréteg kôtörmelékes, vagy homokos, jól szellôzött és jó víz, valamint tápanyag-ellátottságú;

A számszerű értékek a következôk:

Talaj tulajdonság	Mennyiségi jellemzôk			
Összes mész %	*Nem kielégítô*	*Gyengén meszes*	*Eléggé meszes*	*Nagyon meszes*
	< 1	1 - 5	5 - 50	> 50
pH	*Rossz*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 7,0	7,0 - 7,4	7,4 - 7,9 8,3 - 8,5	7,9 - 8,3
Szerves anyag %	*Szegény*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 1,5	1,5 - 4,0	4,0 - 8,0	> 8,0
Nitrogén %	*Szegény*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 0,1	0,1 - 0,2	0,2 - 0,3	> 0,3
C/N arány	*Rossz*	*Jó*		*Nagyon jó*
	< 8 vagy > 11	8 - 9,5 és 10,5 - 11,0		9,5 - 10,5
Foszfor ($P_2Ö_5$) %	*Szegény*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 0,1	0,1 - 0,2	0,2 - 0,3	> 0,3
Kálium K2O %	*Szegény*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 0,01	0,01 - 0,02	0,02 - 0,03	> 0,03
Magnézium MgO %	*Szegény*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 0,01	0,01 - 0,02	0,02 - 0,03	> 0,03
CaO %	*Szegény*	*Elég jó*	*Jó*	*Nagyon jó*
	< 0,5	0,5 - 0,7	0,7 - 0,9	> 0,9

A telepítés elôtt a talajmintákat minden esetben részletes laboratóriumi vizsgálattal kell elemezni. A vizsgálat eredményétôl függôen lehet megtervezni az esetleg szükséges talajjavítási munkákat. Ha a fenti értékeknél kisebbeket találunk, a pótlásról még a telepítés előtt gondoskodni kell.

Klór tartalmú műtrágyák használata tilos!

4. A talaj-elôkészítés

Az ültetést megelôzô ôsszel, a termôréteg vastagságától függô szántással és a talajvizsgálat eredményétôl függô tápanyagutánpótlással kezdôdik.

Ha nem mezôgazdasági területen, vagy szôlô-gyümölcsös területén történik a beruházás, hanem részben, vagy egészben erdei fákkal borított területen, illetve letermett ültetvény felújításáról van szó, akkor a területet teljesen ki kell tuskózni és fertôtleníteni az idegen gombacsíráktól. Ez történhet vegyszerekkel (metil-bromid), vagy természetes úton, több évig tartó árpa, lucerna, vagy baltacim termesztéssel.

5. Az ültetés

5.1 Az ültetési hálózat

Tuber melanosporum

Az ajánlott hálózat 5.0 x 5.0, 6.0 x 6.0, 6.0 x 4.0, 8.0 x 3.0, vagy 10.0 x 2.0 m lehet. A sövényszerûen létesített ültetvény hamarabb fordul termôre és viszonylag sokáig terem, a szabályos négyzetes hálózat (5.0 x 5.0 vagy 6.0 x 6.0 m) viszont megkönnyíti a kétirányú talajművelést. A tágabb hálózat esetén az ültetvény hosszabb ideig megtartja termôképességét. A sűrű hálózatú ültetvény a késôbbiekben intenzívebb koronametszést igényel. Hektáronként 400-500 db fa ültetendô.

Az öntözôberendezés beruházási költségének csökkentése érdekében célszerű növelni a sortávolságot - ezáltal csökkenteni a sorok számát - és csökkenteni a tôtávolságot.

Soronként lehetôleg ugyanazon fafajt ültessük, de nem kizárt a különbözô fafajok soron belüli elegyítése sem. Az elegyetlen sorok művelése, fenntartása könnyebb. Másrészt az elegyes sorokban a különbözô típusú gyökérrendszerű fafajok elônyösebben hasznosítják a talajt. Például a molyhostölgy elegyíthetô a mogyoróval, mert a molyhostölgy gyökérzete mélyre-hatoló, a mélyebb talajrétegeket hasznosítja, ugyanakkor a mogyoró sekély gyökérrendszere csak a felszinközeli talajrétegeket hálózza be.

Tuber uncinatum

Az elôbbi növôtér felét kell kialakítani azért, hogy minél jobban árnyaljuk a talajt. Elônyös az eredeti erdôtársulást utánzó, elegyes ültetvény létrehozása. Hektáronként 800-1000 db fa ültetendô.

5.2 Az ültetés kivitelezése

Az ültetés idôpontja lehetôleg tavasszal legyen, borult idôben, közvetlenül esô után, vagy esô elôtt, de mindenképpen fagymentes és szélcsendes idôben. Az ültetési hálózatot célszerű elôzetesen karókkal kitűzni. A karók helyén ásóval olyan méretű gödröt készítünk, hogy a mikorrizált csemete gyökérzete kényelmesen beleférjen. A csemetét 1-2 cm-el mélyebbre kell ültetni, mint ahogy az elôzô helyén volt.

Konténeres csemete ültetése esetén a csemetét konténerestôl legalább 2-3 percre tegyük vízbe mielôtt kivennénk a konténerbôl. Közben készítsük el az ültetôgödröt. Miközben a csemetét kiemeljük a konténerbôl, ügyeljünk arra, hogy a földlabda ne essen szét. A csemetét gyorsan, de óvatosan helyezzük a gödörbe és minél több finom földet gyűjtsünk a gyökérzet köré. A gyökérzetre húzott földet óvatosan, egész talppal történô taposással be kell tömöríteni.

A csemete töve köré helyezett 60 x 60 (100) cm-es fekete fólia, vagy más árnyaló anyag (kartonpapír, forgácslap) segít a talaj nedvességtartalmának megôrzésében és a gyomosodás megfékezésében. A fóliát a 3. évben kell felszedni.

6. A gazdanövény kiválasztása

Az ültetvény helyének megfelelô természetes erdôtársulás fô- és elegyfafaját, illetve a termôhelynek megfelelô fafajt kell választani az 1. fejezetben felsorolt fafajok közül.

7 Az ültetvény fenntartása

7.1 Talajművelés

A sorközökben az elsô 3 évben lehetséges a köztesművelés különbözô mezôgazdasági növényekkel. A csemete sorok mellett azonban mindig el kell hagyni mindkét oldalon 1.0 - 1.0 m-t. A

köztesművelés segít megfékezni a gyomosodást, fenntartja a jó talajszerkezetet és csökkenti az evapotranspirációt. A gombatermô ültetvény termôrefordulásáig bevételt biztosít.

A 4. évtôl kezdve nem tanácsos a köztesművelés folytatása. Az ezzel együttjáró talajművelés megsérti a mikorrizált gyökereket és tönkreteszi a gombatermést. A túlzott gyomosodás ellen igen sekély, felületi talajművelés alkalmazható csak, amelynek mélysége nem haladhatja meg a 4 - 6 cm-t. Ez a talajművelés a sorközökben végezhetô géppel, például talajmaróval, vagy kultuvátorral, a sorokban, a csemeték tövénél pedig kézzel. A nehéz erôgépek alkalmazását, a talaj túlzott tömörödése miatt kerülni kell.

A 4. évtôl kezdve várható az ültetvény termôrefordulása mogyoró esetében, ekkor kezd kialakulni az ún. "égés", vagyis az a felület, ahol a gomba által kiválasztott anyagok megakadályozzák a lágyszárú növényzet megtelepedését. Ekkor tavasszal - márciusban, vagy áprilisban, Húsvét tájékán - 4-6 cm mélyen meg kell lazítani az "égés" felületét. Utána már nem kell talajművelést végezni a tenyészidôszakban. Tölgyek esetében a termôrefordulás legkorábban a 6. évben, általában azonban csak a 8-10. évtôl kezdve következik be. Ilyen ültetvényben a talajművelést eddig az idôpontig kell folytatni.

7.2 Az öntözés

A szarvasgombának, különösen az intenzív növekedési szakaszban - júliustól októberig - viszonylag sok vízre van szüksége. Mivel ezek a hónapok a legszárazabbak a Kárpát-meden-cében, ekkor öntözni kell az ültetvényt. Ez történhet csepegtetô, vagy porlasztásos rendszerrel, esetleg tartályban a helyszinre szállított vízzel. Fontos, hogy az öntözôvíz ne legyen hideg, legjob a 20 °C körüli hômérsékletű víz.

Az öntözés hatékonyságát növeli az "égés" felületének takarása szalmával, vagy mulccsal. Ezt a takarást legalább a felület negyed részén célszerű elvégezni. Ezt a takarást az elsô ôszi esôk idején el kell távolítani. Elôfordulhat, hogy a takarás alatt a szarvasgomba közvetlenül a talaj felszinén alakul ki. Ezeket a gombákat, a takarás eltávolítása után, vékony földréteggel be kell takarni.

Általában 10-14 naponként 20 mm, vagy 15-20 naponként 30 mm víz kijuttatása elegendô. Amennyiben közben kiadós zápor áztatta meg az ültetvényt, a következô öntözés idôpontja kitolható.

7.3 Fenntartó tápanyagutánpótlás

Amennyiben a kiültetett csemeték lassan indulnak fejlôdésnek, a tövük köré 30-50 cm-es sugárban kiszórt 0/25/25 arányú N/P/K műtrágyát használhatunk.

Késôbb 5 évenként célszerű általános talajvizsgálatot végeztetni, aminek során figyelemmel kísérhetô a talaj tápanyagtartalma a 3. fejezetben megadott értékek szerint és elvégezhetô a szükséges beavatkozás.

7.4 A fák kezelése, fenntartása

Az ültetés után a csemetéket tôre kell vágni, ami javítja a megmaradási arányt. Az elsô tenyészeti év közepén, június végén, a tôbôl elôtörô sarjak közül ki kell választani egyet, amibôl alacsony törzsű fácskát alakítunk ki a következô években. A mogyoró tôsarjait éles metszôollóval rendszeresen tôrevágjuk. A sarjak visszaszorítása lombperzselô vegyszerekkel is elvégezhetô, a mechanikai tôrevágás azonban jobb eredményt ad, emellett nem terheli feleslegesen vegyszerekkel a növényzetet és a talajt.

A *T. melanosporum* ültetvény fáinak koronáját rendszeres metszéssel lazán tartjuk. Nem szabad megengedni a koronák összenövését, mindig biztosítani kell a talaj benapozását. A termôrefordulástól kezdve a metszés intenzitása csökkenthetô.

Ezzel szemben a *T. uncinatum* ültetvényt éppenséggel sűrű hálózatba, lehetőleg elegyesen telepítsük és hagyjuk, hogy a koronák minél előbb záródjanak.

8. Az ültetvény védelme

A szarvasgomba-termesztô ültetvényt általában a gazdanövény károsítóitól kell védeni. Ezen kívül természetesen magának a gombának is vannak károsítói.

Emlôsök

A nagyobb állatok közül a legelô háziállatoktól (juh, kecske, marha), valamint a lomb és hajtásfogyasztó vad állatoktól (nyúl, ôz, szarvas) a gazdanövényt kell védeni. A vaddisznó magát a gombát fogyasztja elôszeretettel. Mindegyikük ellen kerítéssel lehet leghatékonyabban védekezni.

A kis rágcsálók (mezei egér, mezei pocok) magát a gombát fogyasztják. Ellenük a szokásos rágcsálóirtó szerek kihelyezésével lehet védekezni.

Meztelen csigák

A gomba megrágásával érzékeny kárt okozhatnak. Ellenük a kereskedelemben kapható szokásos csigaölô vegyszerekkel lehet védekezni.

Rovarok

A gombának két rovarkárosítója van. Az egyik a ***Liodes cinnamomea*** nevű bogár, amelynek lárvája és az imágó is a szarvasgombával táplálkozik, járatokat, üregeket rágva a gomba belsejébe, ezáltal kereskedelmi értékét jelentôsen csökentve. Mindazonáltal a bogár hasznot is hajt azáltal, hogy az érett gombát szétrágva, hozzájárul a spórák terjesztéséhez.

A másik a ***Suilla gigantea (syn.: Helomyza tuberivora)*** nevű gombalégy, amely petéit a gombába rakja, lárvái kikelve a gombát összerágják.

Ezen rovarok ellen egyelôre nincs hatásos védekezési mód.

Gombák

A gombakárosítók közül a tölgyek esetében a tölgy lisztharmat ***(Microsphaera quercina)*** ellen különbözô kéntartalmú vegyszerek rotációjával kell védekezni. A tölgyek és más gazdanövények esetében veszélyes károsító lehet az ***Armillaria mellea***. Legérzékenyebbnek a mogyoró bizonyult ellene, különösen csapadékos ôszön. Védekezni igen nehéz ellene. Legbiztosabb, ha az ültetvénytelepítésnél kerüljük a korábban erdôsült területet. Elôfordulhatnak még különbözô rozsdagombák, ellenük a rügyfakadás elôtt kipermetezett bordói lével lehet védekezni (1 kg rézgálic 1 hl vízben).

Levéltetvek, lombrágó hernyók

Mindegyik gazdanövényen megjelenhetnek levéltetvek, különbözô lombrágó hernyók, valamint pajzstetvek. Ellenük a kereskedelemben kapható, szokásos vegyszerekkel lehet védekezni.

Baktériumok

Baktériumos fertôzések ellen bordói lé ajánlható (200 g fém réz 1 hl vízben). A legfontosabb azonban a fertôzött ágak lemetszése és elégetése.

Gyomok

Amint arról már szó volt a mechanikai gyomirtás az ültetvény elsô 3-4 évében a gazdanövények megmaradása érdekében szükséges. A gyomirtásra késôbb csak akkor van szükség, ha a lágyszárú vegetáció vizet von el a fáktól. Ez a gyomirtás történhet vegyszerekkel is. A gyomirtó vegyszerek alkalmazása azonban nagy körültekintést és óvatosságot igényel. Alkalmazása csak akkor javasolható, ha mechanikai módszerekkel nem érhetô el kielégítô eredmény.

9. A gomba begyűjtése

Mivel a gomba a föld alatt terem, gyűjtéséhez idomított kutyára van szükség, amely az érett gombát az illata alapján találja meg. Így elkerülhetô a felesleges ásás az ültetvényben, ami tönkreteheti a kialakult mikorrizákat.

Dr. Koloszár József tanszékvezető egyetemi tanár:

A hidegvízvölgyi szálalóvágásos erdőrészlet

Sopron, 1996.

Előzmények

Az egyetem Sopronba költözésével kísérleti területeinek zöme elveszett. Ezen területek pótlására, valamint új kísérletek beállítására dr. Roth Gyula már 1923-ban területeket kért a várostól. Ily módon kerülhettek kialakításra az un. "házoldali" (Sopron 189 C, Sopron 190 A erdőrészletek) és a "hidegvízvölgyi" (Sopron 178, 179, 180, 181, 182-es tagok) kísérleti területek. Roth professzor halála után 7 évvel, 1968-ban dr. Majer Antal újítja fel a munkát.

Mivel a kísérletek döntő többsége az országban egyedülálló, sőt a Roth-féle vonalas - csoportos (kombinált) szálalóvágásos rendszer a magyar erdőgazdál-kodás szellemi örökségének tekinthető, ezért kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy a megkezdett munkát folytassuk és jó karban az utókor számára megőrizzük.

A Sopron 182 A erdőrészlet

Az erdőrészletet a Roth-féle vonalas - csoportos szálalóvágás elvei szerint kezeljük. Indokolja ezt, hogy szálalóvágásként a módszer még sehol nem került teljes kipróbálásra. A terület alapadatait az 1. sz. táblázatban mutatjuk be.

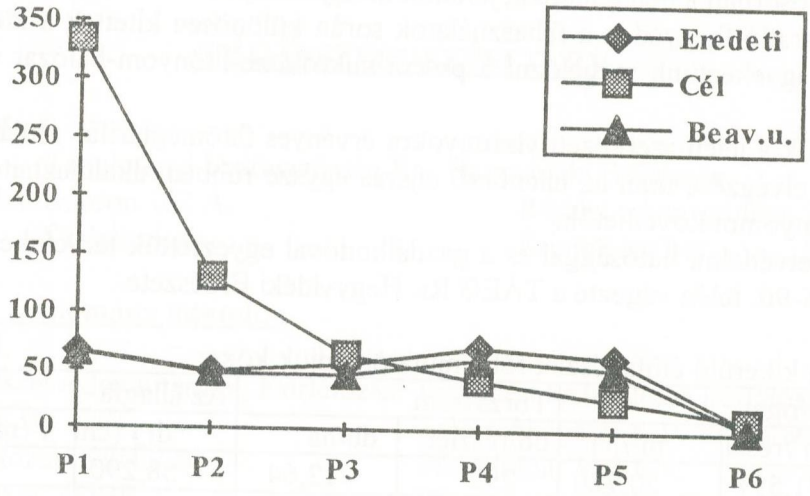
Fontos feladat volt a majdani célállapot megállapítása. Meghatároztuk a célállapot Prodan osztályonkénti törzsszámát, mind pedig az osztályonként szükséges élőfakészletét, melyeket az 1. és 2. ábrán, valamint a 2. sz. táblázatban mutatunk be.

A Prodan - féle átmérőosztályok az alábbiak:
P1: 7 - 14.9 cm
P2: 15 - 24.9 cm
P3: 25 - 36.9 cm
P4: 37 - 50.9 cm
P5: 51 - 69.9 cm
P6: 70 cm -

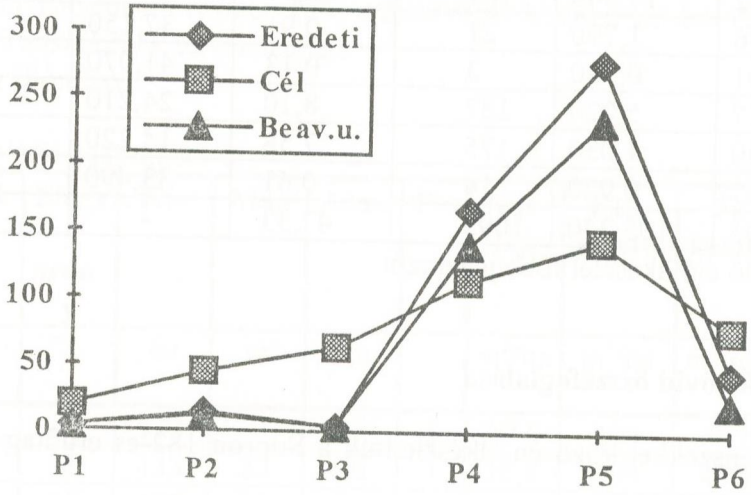
Mivel nálunk a felújulási viszonyok tekinthetők a legkritikusabb pontnak ezért szükségesnek éreztük egy P0 osztály felállítását is, amely a felújulási szint állapotát hivatott jelezni.

	Fafaj							
	B		LF		EGY		Összesen	
Prodan oszt.	N (db/ha)	V (m^3/ha)	N (db/ha)	V (m^3/ha)	N (db/ha)	V (m^3/ha)	N (db/ha)	V (m^3/ha)
P0	5882	0,0000	132	0,0000	1167	0,0000	7182	0,0000
P1	47	2,3794	9	0,5368	13	0,9838	69	3,9000
P2	26	8,2353	10	2,8676	13	3,5735	50	14,6765
P3	21	23,5147	12	9,4265	19	18,8162	51	51,7574
P4	43	105,7941	7	19,1618	23	59,9412	74	184,8971
P5	28	127,8529	28	116,0441	11	51,2353	68	295,1324
P6	0	0,0000	6	49,7794	0	0,0000	6	49,7794
Össz.	6047	267,7765	204	197,8162	1249	134,5500	7500	600,1426

1. sz. táblázat: Az eredeti törzsszám- és fatérfogatmegoszlás Prodan osztályon-ként

1. ábra: Az eredeti, a beavatkozás utáni és a célállapot törzsszámeloszlása Prodan osztályonként

2. ábra: Az eredeti, a beavatkozás utáni és a célállapot élőfakészlet-megoszlása Prodan osztályonként

Mint az 1. és 2. ábrából kitűnik a területen vastagfa többlet mutatkozott, mely a felújulást már erősen gátolta. A kezelés ennek a megváltoztatásátását kellett, hogy szolgálja.

	Eredeti		Cél	
Prodan oszt.	N (db/ha)	V (m^3/ha)	N (db/ha)	V (m^3/ha)
P0	5882	0,0000	-	0,0000
P1	47	2,3794	331	0,5368
P2	26	8,2353	131	2,8676
P3	21	23,5147	65	9,4265
P4	43	105,7941	43	19,1618
P5	28	127,8529	27	116,0441
P6	0	0,0000	11	49,7794
Össz.	6047	267,7765	611	197,8162

2. sz. táblázat: Az eredeti törzsszám- és fatérfogatmegoszlás, valamint a célállapot megoszlása Prodan osztályonként

Az elvégzett jelölés fő szempontja tehát nyilvánvalóan ez volt. A vastagabb átmérőosztályokban elsősorban a beteg lucokat jelöltük kivágandónak.

A visszamaradó faegyedek a fahasználatok során különösen kitettek a különféle mechanikai sérüléseknek. Ezt igyekeztünk megelőzni a precíz mikroköze-lítőnyom-hálózat megtervezésével és kitűzésével.

Elkészítettük a jelen szerkezeti viszonyokra érvényes fatömegtarifát , mely segítségével a fahasználati munka elvégzése után az ellenőrző eljárás egysze-rűbben alkalmazható, a szerkezeti módosulások jobban nyomonkövethetők.

A természetvédelmi hatósággal és a gazdálkodóval egyeztettük terveinket. A szerkezetjavító beavatkozást 1995-96. telén végezte a TAEG Rt. Hegyvidéki Erdészete.

A 3. táblázatban a kikerülő élőfakészlet főbb mutatóit adjuk közre.

	Fatérfogat		Törzsszám		Az állagfa	
	m^3/részl	m^3/ha	db/részlet	db/ha	$d_{1,3}$ (cm	v (m^3)
LF	1171,597	50,720	292	12,64	58,290	4,010
B	616,446	26,690	240	10,39	44,000	2,570
KTT	424,342	18,540	161	6,97	44,240	2,660
VF	41,296	1,790	21	0,91	37,150	1,970
EF	7,601	0,330	3	0,13	41,070	2,530
GY	120,517	5,220	187	8,10	24,210	0,640
NYI	23,830	1,030	175	7,58	14,220	0,140
ELO	21,367	0,920	14	0,61	33,490	1,530
ÖSSZ.	2430,996	105,240	1093	47,33	-	

3. táblázat: Az kikerülő élőfakészlet főbb jellemzői

Az elvégzett munkák rövid összefoglalása

- A Földméréstani Tanszékkel közösen elkészítettük a Sopron 182-es erdőtag 1:1000 méretarányú munkatérképét.
- Felvettük az érintett erdőrészletek - a kutatómunka szempontjából fontos - állományszerkezeti alapadatait, melyeket kiértékeltünk.
- A kiértékeléshez kifejlesztettünk egy speciális, állományszerkezeti jellemzőket értékelő programcsomagot.
- Elkészítettük a beavatkozási terveket.
- Elvégeztük a szükséges jelöléseket.
- Beszereztük a szükséges szaporítóanyagot és a vadkár elleni védőeszközöket.
- Terepi bejáráson egyeztettük elképzeléseinket a természetvédelmi hatósággal és a gazdálkodóval.

A Hidegvíz völgyben ily módon egy 63,3 ha-os, elsősorban a természetszerű erdőgazdálkodási módokat - középhegységi körülmények közt - bemutató oktatási - kutatási objektum valósulhat meg. **Ennek létrejöttét nagyban elősegítette a Mezőgazdasági és Erdészeti Alaptól kapott támogatás, melyet ezúton is szeretnénk megköszönni.**

Természetesen a kialakítás ezzel nem zárult le, hiszen az alapelképzelések megvalósítása további hosszútávú kutató, tervező és kivitelező munkát igényel.

Sopron, 1996. szeptember 2.

Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. Szám: 8/1996.
S o p r o n

VÁGÁSSZERVEZÉSI TERV

I. Általános adatok:

- Egység: Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. Hegyvidéki Erdészete
- Község, tag, részlet: Sopron 182 A, Részlet teljes területe: 23,1 ha
- Használati mód: Szálalóvágás, Érintett terület: 23,1 ha

II. Erdőrészlet- és faállomány adatok:

- Erdőrészlet adatai:

Rendeltetés: Természetvédelmi terület; Korlátozás: Termelési technológia korlátozása
Távlati célállomány: B - KTT; Fatermőképesség: 10 m^3/ha/év
Termőhelytípus változat: Klíma: B; Hidrológia: VFLEN;
Genetikai talajtípus: PGBE; Termőréteg: MÉ; Fiziaki talajf.: V;
Tengerszint f. mag.: 500 m; Fekvés: D; Lejtés: 10°

Megjegyzés: Soproni Tájvédelmi Körzet, EFE szálalóvágás kísérleti terület. A fahasználati előírás az EFE Erdőművelési Tanszékének tervei alapján.

- Állományleírás: jó állomány

A faállomány üzemtervi állapotleírása:

S.sz. Jelző sz.	Fafaj	Eredet	Elegy-arány	Kor	Mag	Átm.	Fto	Körlap	Fakészlet	Fakészlet	Folyó növ.	Záródás
			%	év	m	cm		m^2/ha	m^3/ha	m^3/részl	m^3/év /részl.	%
1/1	B	M	41	133	31	47	2	29,5	208	4805	57,8	65
2/1	LF	M	30	133	33	60	1	19,8	198	4574	18,5	65
3/Í	KTT	M	19	133	30	52	1	8,5	100	2310	27,7	65
4/1	VF	M	4	133	30	40	2	2,5	23	531	4,6	65
5/1	GY	M	6	133	133	26	3	1,1	12	277		65
6/2	B	M	100	25	4	6	6	7,7	20	462	39,3	50
							Összesen:	69,1	561	12959	147,9	

A faállomány üzemtervi fahasználati tervezése:

Sorszám	Fafaj	Vágásérettségi kor	Vágásérettségi mutató	Sürg: 1 Ter.: 3,6 H.mód: SZV	Sürg.: 2 Ter.: 1,5 H.mód: SZV	Sürg.: 2 Ter.: 9,7 H.mód: TI
				m^3/részlet	m^3/részlet	m^3/részlet
1	B	150	17	1317	578	
2	LF	150	17	1271	507	
3	KTT	150	17	647	277	
4	VF	150	17	139	69	
5	GY	150	17	46	46	
6	B	150	125			46

III. Fahasználati előírások:

- Éves fakitermelési terv előírása:

Fafaj		KTT	B	GY	EKL	LF	VF	Összesen
Kiter-	Br m^3	430	620	120	50	1200	40	2460
melendő	Nt m^3	380	570	110	45	1100	35	2240

- Részletes választékterv előírás: me.: m^3

Fafaj/Választék	KTT	B	GY	EKL	LF	VF	Összesen
Lemezipari rönk	10	40					50
Fűrészrönk	120	170	20		610	20	940
Fagyártmányfa	60	100	10		80		250
Farost-, forgácsfa	50	130	40	20	310	10	560
Iparifa összesen	*240*	*440*	*70*	*20*	*1000*	*30*	*1800*
Vastag tüzifa	100	70	30	20	20		240
Vékony tüzifa	40	60	10	5	80	5	200
Tüzifa összesen	*140*	*130*	*40*	*25*	*100*	*5*	*440*
Föld feletti összes nettó fatérfogat	**380**	**570**	**110**	**45**	**1100**	**35**	**2240**

- Termelendő választékok mérete és minősége:

Lemezipari rönk:

KTT: h: 2,20 m-től 10 cm-es ugrásokkal, túlmérettel
d: 34 cm kéreg nélküli csúcsátmérőtől
minőség: Magyar Szabvány (MSZ 13307-79)

B : h: 2,80 m, 3,00 m és 3,60 m kötött hosszban, túlmérettel
d: 38 cm kéreg nélküli csúcsátmérőtől (MSZ)
ill. 45 cm kéreg nélküli középátmérőtől (OFSZ)
minőség: : Magyar Szabvány (MSZ 13307-79)
ill. Osztrák Fakereskedelmi Szokvány "F"

Fagyártmányfa:

B : h: 1,50 m és 2,20 m kötött hosszban, túlmérettel
d: 24 cm kéreg nélküli csúcsátmérőtől
minőség: TAEG Rt. fagyártmányfa házi szabvány

(További választékok mérete és minősége a Fakitermelési és Fakereskedelmi Utasítás előírásai szerint.)

IV. Tervezett munkarendszer és technológia:

- Fakitermelés és közelítés:

a./ Rövidfás tőmelletti felkészítéses mr. választékrakatos gépi közelítéssel, átlagos közelítési távolság: 220 m

b./ Rövidfás közbenső rakodói felkészítéses mr. fogatos előközelítéssel és gépi közelítéssel, átlagos közelítési távolság 40 + 150 m

- Vágástakarítás: Vágástéri hulladék kupacolása tuskókra.
- Talajelőkészítés: Talajelőkészítés nem történik.
- Erdőfelújítás: Természetes újulattal.
- Technológiai korlátozások és tilalmak:

1.) A fakitermelés végrehajtása csak a kivágásra kerülő fák és a közelítőnyomok teljes területen történt megjelölése után kezdhető!

2.) A vágásterületet vágáspásztákra kell osztani! Egy vágáspásztán belül egyidőben csak egy munkacsapat dolgozhat!

3.) A munka az 1-es és 4-es vágáspásztákban kezdhető!

4.) Minden esetben irányított döntést kell végezni!

5.) A kivágásra ítélt fák megjelölése: nagy, pirossal festett "X"'.

6.) Az előközelítés legfeljebb 6 m-es, jellemzően 4 m-es hosszban illetve készre darabolt választékban történhet! (b./ munkarendszernél)

7.) Kerekes közelítő géppel vágásterületen mozogni (főközelítőnyomról letérni) kizárólag a 4. és 5. számú vágáspásztákban, valamint a választékrakatos munkarendszer számára kijelölt területrészeken lehet! Ennek elengedhetetlen feltétele a kellően teherbíró talajállapot és a hóval borítottság!

8.) A gépi közelítő eszközzel közlekedésre igénybe vehető főközelítőnyomok jelölése: a nyomvonal mellett álló fák törzsére kötött sárga színű jelölőszalaggal.

9.) A hosszúfás közelítés tilos! Az értékmegőrző hossztolást a tő mellett kell elvégezni.

10.) Csörlős közelítő eszközzel főközelítőnyomra történő rácsörlőzést végezni annak két oldalán 1-1 m távolságból szabad! A 60 cm csúcsátmérőnél vastagabb, fogatos eszközzel nem mozgatható darabokat 10 m-nél nagyobb csörlőzési távolságról is szabad csörlőzni, az újulat, a talaj és a visszamaradó fák kellő védelme mellett!

11.) Az egyes vágáspásztákon belül a fadöntés befejezését követően a vágástakarítást (és vékonyfa gyűjtést) a lehető legrövidebb időn belül meg kell kezdeni és be kell fejezni!

V. Ütemezés:

- Fakitermelés kezdő és tervezett befejező időpontja: 1996. jan. 18. - ápr. 15.
- Vágástakarítás legkésőbbi befejezése: 1996. április 30.
- Erdősítés tervezett időszaka: (erdősítési munka nem történik)
- Ütemezési korlátozások, tilalmak:

1.) Fülledékeny feldolgozási alapanyagot május 15-ig rendeltetési helyére kell továbbítani!

2.) A közbenső rakodókról való elszállítást július 31-ig be kell fejezni!

VI. Egyebek:

- Felelős szakmai munkairányító: **Hédl** András ny. erdész
- Készletkezelő: **Nyul** Károly kerületvezető erdész
- *Megjegyzés:* Ezen vágásszervezési tervet a Fertő-Hanság Nemzeti Parkkal kell jóváhagyatni!

Kelt: Sopron, 1996. január hó 15. napján

Az alábbiakban az erdélyi távoktatásban résztvevő hallgatók Föld Napja alkalmából közzétett tanulmányainak kivonatait közöljük:

I. Russu Tibor: Gyöngyöző kincseink

Hargita megye változatos geológiai felépítése lehetővé tette, hogy létrejöjjön egy ásványvizekben gazdag vízrendszer: sós, kénsavas, karbonátos, vasas stb. ásványvizek, társulva számos gyógyhatású mofettával. Ritka az olyan község, melynek határában nem tör fel ásványvíz. Számos gyógyfürdő, palackozó üzem használja föl ezen források értékes vizét.

Földrajzilag megyénk ásványvízfeltöréseit hét nagyobb csoportba oszthatjuk:

1. Gyergyótölgyes-Bélbor-Borszék-Maroshévíz csoportja, szénsavas és hipotermális vizekkel.

2. A Gyergyói-medence csoportja, az előbbi csoporthoz hasonló tartalmú forrásokkal, azzal a különbséggel, hogy nagyobb a széndioxid- és kisebb a vastartalmuk.

3. A felcsíki csoport, enyhén hipotermális jellegű, magas vastartalmú borvizekkel.

4. Az alcsíki csoport, amelyre jellemző a szénsavas, vasas magnézium-karbonátos, esetenként kénes ásványvíz.

5. Keleti (kászonjakabfalvi) csoport, változatos típusú ásványvizekkel, melyek között találunk karbonátost, kénest, klórost is.

6. Nyugati csoport: az itt található ásványvizek szénsavas-karbonátosak, helyenként nátrium-, kálium-, klórtartalommal.

7. Déli csoport (Tusnádfürdő körzete): ide tartoznak az Olt jobb és bal oldalán levő erőteljes vas-hidroxid lerakódású, illetve kis ásványosodottságú források.

A fenti felsorolást végigtekintve levonhatjuk azt a következtetést, hogy megyénkben óriási, egyben nagyon értékes ásványvíz-állomány van, egyike a legnagyobbaknak az országban, kb. 2000 forrás ismert.

Ha megyénk ásványvizeiről beszélünk, akkor a gyógyhatásukra is gondolnunk kell, - mondhatjuk, hogy ezen két fogalom majdnem minden forrás esetében együtt jár. A legismertebb gyógyfürdők közül megemlíthetjük a zsogodi, csíkszeredai Katalin, homoródi kiruji, Szejke, Büdös, parajdi, Szeltersz-fürdőket. Ezen fürdők számos betegség gyógyítására vallottak: reumatikus, nőgyógyászati, ér- és idegrendszeri, valamint gyomor-, máj- és epebántalmakra. Annak ellenére, hogy az ásványvízforrások és környékük környezetvédelmi szempontból védett területek, nagyon elhanyagoltak, gondozatlanok, higiéniailag nem megfelelőek és egy részük sajnos már használhatatlanná vált. A helyzet megváltoztatása nemcsak az illetékes szervekre, hanem mindenkire kell hogy tartozzon.

II. Derzsi Zoltán: Az erdőgazdálkodás és a környezetvédelem kapcsolata

Az erdők fokozott használatával egyidejűleg megjelent az erdőgazdálkodás fogalma is. Kezdetben ez az erdők faanyagának kitermelésére szorítkozott. Mai szemmel az erdőgazdálkodás az erdők hosszú távú, folyamatos és sokirányú hasznosítását célzó tevékenység. Fő feladata a faanyag előállítása és ennek érdekében végzi tervszerűen az erdőtelepítési, -felújítási és -nevelési, fakitermelési és ehhez kapcsolódó egyéb munkákat. Az erdőgazdálkodás során hasznosítják az erdőben gyűjthető melléktermékeket, az erdei gyümölcsöket, gyógynövényeket, gombákat. Az erdőgazdálkodás különleges feladatokat jelent azokban az erdőkben, amelyeknek elsődleges rendeltetése nem a fatermelés, hanem a környezetvédelem vagy az esztétikai hatás fokozása. Ahhoz, hogy fenntartható erdőgazdálkodást folytassunk, elsődleges célunk kell legyen a környezetbarát módszerek alkalmazása. A környezeti erdőgazdálkodás a termelőképesség megőrzése mellett az erdők megfelelő egészségi állapotának, valamint az erdei ökoszisztéma működőképességének hosszú távú megőrzését jelenti.

III. Somay Péter vegyész, a Környezetvédelmi Ügynökség igazgatója: Föld napja

Negyed százada annak, amikor 1970. április 22-én 25 millió amerikai ünnepelte meg először a Föld Napját, felismerve, hogy politikai, faji, vallási ellentéteket félretéve közösen kell fellépni mindnyájunk élettere, a Föld megóvása érdekében. Mára a Föld Napja világméretű demonstrációvá nőtte ki magát.

Az ökológiai válság mellett -a termonukleáris háborút kivéve- a Földünkre leselkedő minden egyéb veszély eltörpül. A tudósok szerint élet és halál kérdésében ez az évtized mondja ki a döntő szót. A kilencvenes évekbe lépve, remélhetőleg egy új világrend kialakulásának kezdetéhez érkeztünk, amikor az elmúlt évtizedek ideológiai háborúja helyébe a Föld megmentéséért folytatott világméretű küzdelem lép.

Április 22-e a kollektív aggodalom napja, míg a többi hétköznapon magunk is dobunk egy lapáttal a környezetrombolás fékevesztetten robogó mozdonyának kazánjába. egyetlen nap tehát nem elég. A Föld Napja a környezet évtizedeként indította el a kilencvenes éveket. Nem szabad elfelednünk, hogy az év 365 napból áll, s minden nap illene valamit tenni "mindennapi környezetünkért".

De talán mégsem haszontalan ez a nap, hisz a szokásosnál is hangosabban hívhatjuk fel a figyelmet, hogy magunk alatt vágjuk a fát, amikor szennyezzük levegőnket, szennycsatornává züllesztjük folyóinkat, szemétdombbá városainkat, esztelenül írtjuk erdeinket, pusztítjuk a Földet, Földünket.

Reméljük az idén is települések, iskolák, munkahelyek, közösségek, mozgalmak, társaságok, szervezetek, magánszemélyek fognak tiltakozó akciót szervezni, petíciót megfogalmazni, tartalmas rendezvényeken hangot adni elégedetlenségüknek, a jobbítás szándékával, hogy környezetünk szebb, tisztább, egészségesebb, és nem utolsó sorban emberibb legyen.

IV. Szentes Antal: Vízszennyezés és minőségvédelem

A vizek főbb szennyezői a szerves anyagok, továbbá a termikus és radioaktív tényezők. Az élet alapfeltétele az oxigén, de víz nélkül nincs élet. Fölöttébb lehangoló a víz színén lebegő holt elemek látványa, ami azt jelenti, hogy a víz minőségével nagy baj van. Az utóbbi időkben gyarapodott azoknak az intézkedéseknek a köre, amelyek a vizek védelmét célozzák. Ez érthető, hiszen a civilizáció, az iparfejlesztés, a mezőgazdaság, a nagyüzemi állattenyésztés és nem utolsó sorban az emberi települések sokasága, az urbanizáció mind a vizek minőségét veszélyeztetik. A víz minőségének romlása színének, szagának, egyéb fizikai és vegyi jellemzőinek elváltozásából ítélhető meg. A víz minőségének védelme a vízgazdálkodás és a környezetvédelem része és legfőbb célja, hogy a vízkészletek minőségét olyan állapotban tartsa, amely lehetővé teszi a társadalom számára annak optimális felhasználását, egyben a környezet értékeinek megőrzését.

V. Bőjte Ildikó: Védjük természeti értékeinket!

Az emberiség számának növekedésével és a technikai eszközök fejlődésével egyre nagyobb területek váltak lakó-, termőterületté.

A technikai és kulturális fejlődés egyrészt egyre fokozódó jólétet teremt, másrészt a természeti környezetet kedvezőtlenül módosítja és sok esetben el is pusztítja. Ennek felismerése a XX. század első felében környezetvédelmi törekvésekhez vezetett.

Néhány szép területet már a múlt században kivontak a gazdasági hasznosításból, és gondoskodtak fenntartásáról. Az Egyesült Államok kongresszusa 1872-ben törvénnyel biztosította egy csaknem 900 ezer hektáros terület védelmét és kijelölte a Föld első nemzeti parkját, a Yellowstone Nemzeti Parkot.

Európában a múlt század végén egyesületek alakultak szép tájak, sziklaalakzatok megvédésére.

A természetvédelem a természet élettelen és élő, tudományos vagy kulturális szempontból jelentős értékeinek (tárgyainak), a védelemre szoruló területeknek, valamint a kedvező tulajdonságú, szép és jellegzetes tájaknak a megőrzésével és fenntartásával foglalkozik.

A természeti értékek a természetvédelem tárgyai:

- földtani alakzatok és képződmények (szurdokvölgyek, sziklafalak, karsztformák, barlangok);
- a víz különféle megjelenési formái (forrás, vízesés, tó, mocsár, láp);
- a ritka és tudományos értékű növények, az idős és nagyméretű fák, fasorok, erdők, parkok és arborétumok;
- hasznos, ritka vagy kipusztulás veszélyével fenyegetett vadon élő állatfajok;
- műemlékeknek a természeti környezete;
- a szép tájak, tájrészek;

A védett terület lehet:

- természetvédelmi terület (a természeti értékek megóvása és fenntartása céljából kijelölt és védetté nyilvánított terület);
- tájvédelmi körzet (az a táj vagy tájrészlet, amelyet jellegzetessége, szépsége kedvező természeti tulajdonságai, természeti értékei miatt védetté nyilvánítottak);
- nemzeti park (az országra jellemző, viszonylag nagy kiterjedésű terület, ahol egy vagy több ökoszisztéma van jelen);

Vadon élő állatok védelme: a vadon élő állatokat legnagyobb számban az ember pusztította húsáért, bőréért, tolláért, agyaráért.

A növényvilág védelme: az egyes növényfajok megóvásának két útja van: a növényfajok előfordulási helytől független védelme, illetve a termőhellyel való együttes védelme.

Földtani értékek védelme: földtani érték a sziklafal, a felszínből kiemelkedő kőoszlop, ősállatok és ősnövények lenyomatait őrző kövületek, barlangok.

A táj védelme: a táj általában a bennünket körülvevő természeti és mesterséges környezet területileg el nem határolt része.

Nemcsak törvények által előírt, de lelkiismereti kötelességünk, saját érdekünk is óvni környezetünket a szennyezéstől, rongálástól, a csonkítástól, a pusztítástól.

Még nem késő! Még megmenthető! Talán nem szól hiába a felszólítás. Védjük természeti értékeinket!

VI. File István: Fenntartható fejlődés

A környezetterhelés az utóbbi évtizedekben annyira erősödött, hogy káros hatásait nap mint nap érzékelni lehet. Sajnos csak ez a szomorú tény késztette a tudósokat és szakembereket az 1980-ban elkészített Global 2000 prognózis átadására az USA elnökének. A jelentésben a Föld mindhárom nagy környezeti elemében, a szárazföldön, a hidroszférában és a levegőben mélyreható változásokat ismertek fel. A fejlett országok ezen súlyos betegség felismerése után megkezdték a gyógyítást, és ami ennél fontosabb, ráirányítják a figyelmet a megelőzésre. A megelőzést a fenntartható fejlődés fogalma és koncepciója fedi. A fenntartható fejlődés olyan gazdasági fejlesztési modell, amely megőrzi a természeti erőforrásokat a következő nemzedék számára is, de anyag- és energiatakarékos termeléssel, a megújuló erőforrások hasznosításával, a fogyasztás ésszerű módosításával azt is célul tűzi ki, hogy a ma élő népesség számára biztosítsa az alapvető emberi szükségleteket. Az ENSZ 1992-ben megalakította a Fenntartható Fejlődési Bizottságot, amelynek feladata, hogy ösztökélje a kormányokat ezen a téren vállalt kötelezettségeik betartására.

Felhívás

Az ***Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága*** és a ***Kiskunsági Erdészeti és Faipari Részvénytársaság*** felhívással fordul valamennyi **1997. évben végzős erdőmérnökhöz és erdésztechnikushoz**, hogy külső munkatársként vegyen részt az

atlaszcédrus (Cedrus atlantica)

honosításában.

Kérjük, hogy tanulmányai elvégeztének mintegy megörökítésére is, ki-ki ültessen el egy konténeres cédrus csemetét munka- vagy lakóhelyén!

A csemeték **Dr. Tóth János**, Franciaországban élő magyar erdőmérnök, nyugdíjas INRA kutató szaporítóanyagából származnak.

A csemetéket az intézményeknél leadott igények alapján a **KEFAG Rt. Juniperus Parkerdészete (6000 Kecskemét, Kisfái 285. Telefon: 76/481-536)** ingyenesen bocsátja rendelkezésükre.

Kérjük szíves részvételüket!

Vajda Zoltán II. erdőmérnök - hallgató:

Nevelés és Ökológia

Február 28. és március 2. között részt vettem az Ökológiai Akadémia ezirányú tréningjén, az ott szerzett tapasztalatokat szeretném Önökkel megosztani. A tréningen főleg tanárnők, tanítónők, ovónők vettek részt, így egy kicsit kívülesőnek éreztem magam, bár ezt a többiek nem érezteték velem. A foglalkozások kiscsoportos formában(kb. 15 fő) zajlottak. A három nap alatt bizalmas légkör alakult ki közöttünk, amit elősegített az is, hogy kezdettől fogva tegeződtünk. A tréning két fő irányvonala az elméleti oktatás és a szituációs játékok voltak. Az első napon a család és az iskola környezeti nevelésben betöltött szerepéről beszélgettünk. Megjelentek a különböző korú gyerekek által követett azonosulási minták, az ebben rejlő veszélyek és lehetőségek. Szó esett a rejtett tantervről ami azt takarja, hogy a gyermeknek ugyanazt kell látnia, tapasztalnia, amit tanítanak neki. Jelen formájában az iskola alakoskodni tanít, reménytelenül lejáratja magát az intézmény a tanuló előtt hazugságaival. Ha ez az állapot fennmarad, nem lehet eredményes nevelésre számítani. Fontos probléma, hogy otthon más mintákat kap a gyerek, mint az iskolában. A tanár feladata, hogy tájékozódjon a családról és törekedjen kapcsolat létesítésére, hogy a diák homlokegyenest ne más elvárásokkal találkozzon. A délután folyamán felidéztük egy családi élményünket, erről és a kapcsolat érzéséről beszéltünk a csoport tagjaival. A második nap a környezetszennyezésről esett szó. A problémát három fő részre bontottuk:

Hulladék: Egyre inkább nyilvánvalóvá válik ezen probléma ereje. Magyarországon jelenleg a szemét 85%-át lerakják és csak 15%-át semmisítik meg. A lerakók 5O-6O%-a alulról szigetelt, a többiből az esővíz bármit a talajba moshat. A gyereknek meg kell mutatni ezeket a lerakóhelyeket. Nagy hatással van rá ,sokkal jobban átérzi a problémát. Beszélni kell neki az újrahasznosításról. Ne keveredjünk ellentmondásba, ha valamit tanítunk, törekedjünk arra, hogy tőlünk is ezt lássák.

Víz: A rendelkezésre álló ivóvíz mennyisége korlátozott. Egyre valószínűbb az a régen hihetetlennek tetsző gondolat, hogy a tiszt ivóvíz lesz a kűlegdrágább. Takarékosságra kell nevelni.Minimalizálni kell a tisztító és kozmetikai szerek használatát. A nevelésben törekedni kell a kritikai gondolkodás kialakítására, ne a reklám irányítsa az ember életét.

Energia: A fosszilis energiahordozók kimerülőben vannak, megújuló energiaforrásokat kell keresni. Szintén nagyon fontos a takarékosságra nevelés.

Ezen a napon a környezetszennyezéssel kapcsolatos élményeinkről, és az iskolák környezetvédelemmel kapcsolatos problémáiról beszélgettünk. A felmerült helyzeteket szituációs játékok segítségével elemeztük. A harmadik napon a környezeti szokások alakításának lehetőségeit néztük át. Szó esett a közvetlen illetve közvetett pedagógiai módszerekről, a családokkal való kapcsolatteremtésről. Ezt követően egy környezetvédelmi programot terveztünk egy fiktív iskola vagy óvoda számára. A napot a program értékelése zárta.

Ennyi lett volna a három nap tevékenysége vázlatosan, gondolatébresztő jeleggel.

ÖKO STÚDIUM TÁRSASÁG

Az Öko Stúdium Társaságot a *kolozsvári biológia-, kémia- és ökológia szakos diákok* hozták létre 1995 tavaszán az *Erdélyi Múzeum Egyesület Természettudományi és Matematikai Szakosztályának* keretében, ifjúsági tagozatként. Jelen pillanatban az Öko Stúdium több mint 80 taggal rendelkezik. A társaság megalakulásának oka: egy olyan szakmai testület hiánya, mely összehangolná a felsorolt szakok hallgatóinak szakmai irányultságú, tudományos tevékenységét.

Öko Stúdium Társaság célja:

-biológia, biológia-kémia és ökológia szakos hallgatók tudományos tevékenységének támogatása és összehangolása közös kutatási programok szervezésével és a szükséges anyagi alapok megteremtésével;

-a diákok szakmai képzésének elősegítése az egyetemi oktatással párhuzamos speciális előadássorozatok szervezésével;

-tudománynépszerűsítő előadások szervezése a nagyközönségnek a természettel szembeni felelős civil magatartás kialakítása céljából;

-kutatási eredményeink segítségével aktívan hozzájárulni bizonyos területek, fajok állapotának felméréséhez és az esetlegesen szükséges természtevédelmi intézkedések kidolgozásához;

-tudományos diákkonferenciák szervezése az éves kutatási programok eredményeiből;

-tudományos dolgozatgyűjtemény összeállítása és kiadása évente a diákok munkáiból;

Az Öko Stúdium Társaság felvállalja a kolozsvári magyar diáktudományos élet biológiai részének a felszínentartását, remélve azt, hogy távlatilag bekapcsolhatjuk Kolozsvárt is úgy a magyarországi, mint az európai diáktudományos körforgásba.

Kutatási programok:

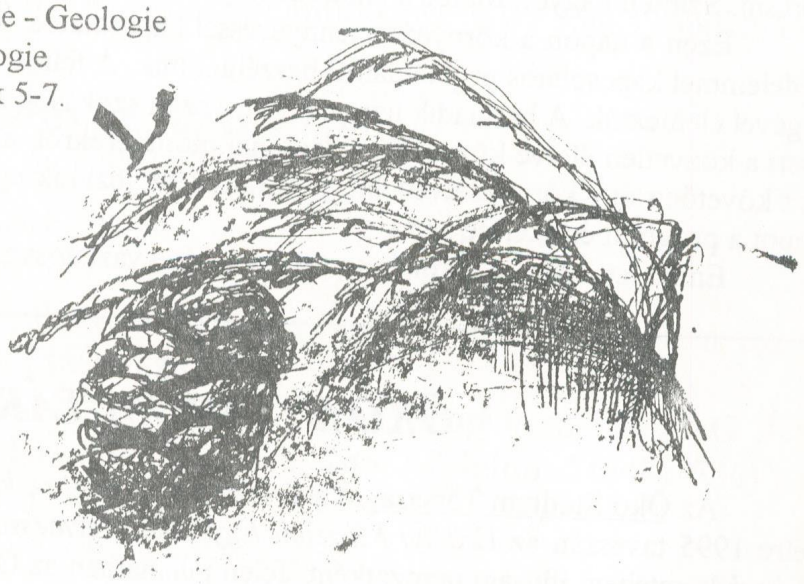
1. Vízirigó (Cinclus cinclus) - program
2. Ragadozóstabilitási - program
3. Bakcsó (Nyctycorax nyctycorax) - program
4. Fecske (Hirundo rustica) - program
5. Vidra (Lutra lutra) - program
6. Kis őrgébics (Lanius minor) - program
7. Patakfigyelő - program
8. Szénafüvek - program
9. Mikó-kert-program
10. Denevér - program

Megjegyzés: A fenti kutatási programok Erdélyben, Kolozsvár környékén történnek, a maguk nemében egyediek, eddig még nem szerepeltek tudományos vizsgálódás tárgyaiként.

Bankszámlaszám: **Banca Comercialâ Românâ, Cluj-Napoca-S.M.A. (Societatea Muzeului Ardelean) nr. cont: 451003122 (lej), 472141631220 (USD). Kérik támogatása esetén jelölje meg, hogy az Öko Stúdium Társaságnak szánja.**

Bővebb információ:

Szodoray-Parádi Farkas
3400 Cluj Napoca
UNIV. BABES - BOLYAI
FAC. Biologie - Geologie
Depart. Ecologie
Str. Clinicilok 5-7.

Sequoiadendron giganteum

Váray Ibolya II. formatervező-hallgató

Facskó Ferenc számítástechnikai laboratórium vezető:

Bevezetés az Internet használatába II.

5.2.3. Interaktív adatböngészés

Aki az Internet-re kapcsolódik, egyben egy több terabájtnyi (1 TB = 2^{40} B) információt tartalmazó világméretű adatbankhoz fér hozzá, sôt ezt az adatbankot saját, közhasznúnak ítélt adataival bôvítheti is.

Mindez csak úgy lehetséges, ha minden Internetre kapcsolódó felhasználó egységes elvekre épülô adatkezelô rendszert alkalmaz. Ezáltal olyan nagyméretű információs rendszer jöhet létre, amelynek egyes részeit különbözô gépek tárolják és kezelik, mégis az egész egyetlen nagy rendszerként használható.

5.2.3.1. A gopher rendszer

A **gopher** rendszert alapvetően szöveges információk böngészésére hozták létre, kezelése rendkívül egyszerű: hierarchikusan egymásra épülô menükbôl választhatjuk ki a kívánt témakört a menüpontok sorszámának begépelésével vagy a menüpontra való rámutatással. Az egyes menüelemek különféle típusúak lehetnek, melyet a sor végére toldott karaktersorozat (grafikus böngésző esetén ikonok) alapján ismerhetünk fel:

/	a menüelem egy újabb menübe vezet;
<Bin>	a kiválasztott fájl egy bináris állomány;
<)	a kiválasztott fájl egy hangállomány;
<Picture>	a kiválasztott fájl egy képállomány;
<HTML>	a menüelem egy hypertext állományra mutat;
?	a menüelem kiválasztása után egy űrlapot kell kitölteni, és a kiszolgáló gép a választól függően lép tovább.

```
                    Internet Gopher Information Client v2.1.1

Országos és világhálózatok (WAN) -- Wide Area Networks, Internet *

 1. ////////// MAGYAR ELEKTRONIKUS KÖNYVTÁR - OLVASOTEREM \\\\\\\\\\/
 2. ------------------------------------------------------
 3.    Országos és világhálózatok -- Wide Area Networks, Internet
 4. ------------------------------------------------------
 5.  --> Könyvtártan, informatika -- Library and information science/
 6. ------------------------------------------------------
 7. A "hasznos hálózat"
 8. A Jáva programozási nyelv/
 9. Dialup Internet-elérés /
10. Egy Internet narkós vallomásai
11. Elektronikus vitacsoportok
12. A Mátrix Metamorfózisa
13. A University of Minnesota Internet Gopher rendszere
14. A kábeltér eljövetele
15. A nélkülözhetetlen Internet: a virtuális kultúra kialakulása...
--> 16. A pine levelező program
17. Az IIF szerepe a hazai információs infrastruktúra kiépítésében
18. Az IRC nyelvezete

Press ? for Help, q to Quit, u to go up a menu          Page: 1/4
```

Ha a menüpont mögött nincs semmilyen jelzés, akkor az "normális" szövegállományra mutat. A bináris-, hang- és képállományokat nem lehet a gopher böngészővel megjeleníteni. Ezek a fájlok, ha kiválasztjuk őket letöltődnek a helyi gépre, ahol a megfelelő szoftvereszközökkel megtekinthetők,

lejátszhatók. A szövegek elolvashatók a terminálunk képernyőjén, de arra is lehetôségünk van, hogy ezeket az állományokat is elmentsük.

Az alább látható képernyőlenyomat a gopher klienssel elérhető Magyar Elektronikus Könyvtár Internettel foglalkozó "polcának" egy részlete látható. A kiválasztó-nyíl éppen a 16-os tételre mutat, mely egy szövegállományt takar. (A képernyő legalsó sorában a program kezelésére használható legfontosabb vezérlőbillentyűkre vontakozó útmutatás olvasható.)

5.2.3.2. Hypertext az Interneten: a World Wide Web (WWW)

A **WWW** (= World Wide Web) tulajdonképpen egyetlen nagy hypertext jellegű dokumentáció. A hypertext információs adatbázisok megjelenését az Interneten több ok váltotta ki:

- A hálón tárolt információ mennyisége robbanásszerűen kezdett növekedni: a tárolt adatok közötti eligazodás egyre nehezebbé vált.
- Újabb és újabb szolgáltatások jelentek meg: külön-külön programot kellett használni az egyes szolgáltatások igénybevételéhez.
- A multimédia eszközök elterjedése: a felhasználók hasonló jellegű kiszolgálást igényeltek a világhálón is.
- A felhasználók egyre nagyobb hányada került ki a laikusok közül: minél egyszerűbb kiszolgálást követeltek meg.

Ebben a környezetben (talán a teljes káosz előtti utolsó pillanatban) jelent meg a különböző információk egységes kezelését lehetővé tevő WWW.

Hypertexten olyan számítógépen tárolt szöveges dokumentációt értenek, amelynek egyes részei egymással hivatkozási kapcsolatban állnak. Ennek segítségével egy adott szövegrészhez könnyen megtalálhatók a tartalmilag kapcsolódó további szövegrészek. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a képernyôn megjelenő szövegben egyes szavak, szövegrészek kiemelve (például eltérô színnel, betűtípussal, effektussal) szerepelnek, ezek a kapcsolómezôk. Egy kapcsolómezô kiválasztásával a dokumentáció tartalmilag kapcsolódó része jelenik meg a képernyôn, amely további kapcsolómezôket tartalmazhat, és így tovább. Ilyen módon tartalmi kapcsolatok mentén könnyen keresgélhetünk nagyméretű dokumentációkban.

A www egy olyan hypertext elven felépülô dokumentáció, amelyhez minden Internet felhasználó saját részeket csatolhat. A teljes dokumentáció tehát nagyszámú szerzô közös „műve", és egyes részei különbözô számítógépeken szétosztva helyezkednek el. Mindez mégis egyetlen egységként kezelhetô, és minden felhasználó számára elérhetô.

A www nem csak szöveges információkat, hanem digitalizált kép- és hanganyagot, akár videofelvételt is tartalmazhat, ezért **hypermédia** dokumentumnak is szokták nevezni (hypertext + multimédia).

Persze ahhoz, hogy a www sajátos adatstruktúráját használni tudjuk, megfelelô programra van szükségünk. UNIX környezetben a legegyszerűbb ilyen program a lynx, kezelése: a le-fel nyíl billentyűk segítségével mozoghatunk a kapcsolómezôkön, a jobbra nyíl billentyű leütésével az aktuális kapcsolómezőhöz tartozó szövegre térhetünk át, a balra nyíl billentyűvel pedig visszatérünk az elôzô helyre.

A lynx programmal azonban van egy probléma: a www-nek csak a szöveges információit tudja kezelni, a kép- és hanganyagot nem. Ez utóbbiakat például a Netscape, WinWeb, Internet Exproler, Mosaic rendszerek segítségével lehet megjeleníteni illetve megszólaltatni.

Sopron Címer (p1 of 3)

Sopron Megyei Jogú Város Címere

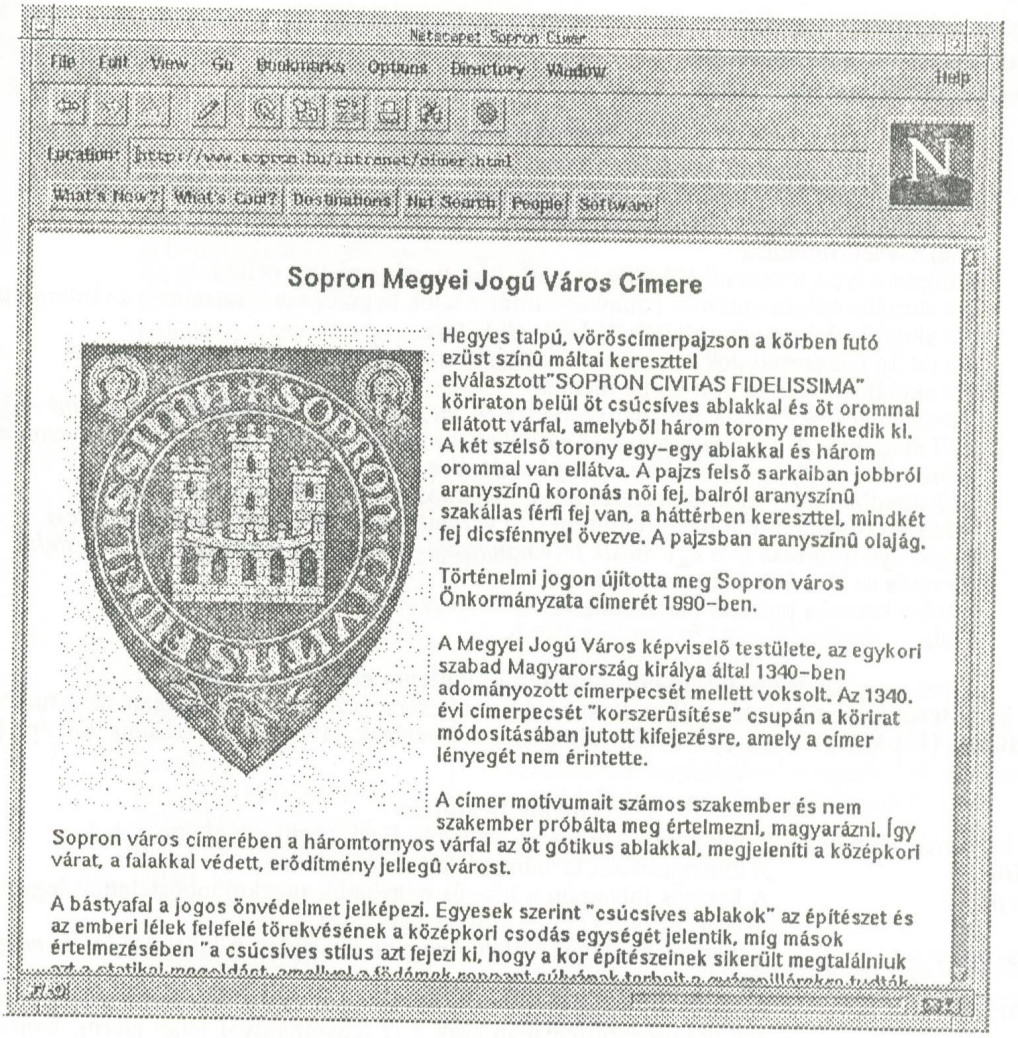
[IMAGE] Hegyes talpú, vöröscímerpajzson a körben futó ezüst színű máltai kereszttel elválasztott"SOPRON CIVITAS FIDELISSIMA" köriraton belül öt csúcsíves ablakkal és öt orommal ellátott várfal, amelyből három torony emelkedik ki. A két szélső torony egy-egy ablakkal és három orommal van ellátva. A pajzs felső sarkaiban jobbról aranyszínű koronás női fej, balról aranyszínű szakállas férfi fej van, a háttérben kereszttel, mindkét fej dicsfénnyel övezve. A pajzsban aranyszínű olajág.

Történelmi jogon újította meg Sopron város Önkormányzata címerét 1990-ben.

A Megyei Jogú Város képviselő testülete, az egykori szabad Magyarország királya által 1340-ben adományozott címerpecsét mellett voksolt. Az 1340. évi címerpecsét "korszerűsítése" csupán a körirat módosításában jutott kifejezésre, amely a címer lényegét nem érintette.

-- press space for more, use arrow keys to move, '?' for help, 'q' to quit.
Arrow keys: Up and Down to move. Right to follow a link; Left to go back.
H)elp O)ptions P)rint G)o M)ain screen Q)uit /=search [delete]=history list

Oldalt egy WWW-lap karakteres böngészővel megjelenített ábrája látható. A lynx program csak a szöveget tudta megjeleníteni. Egy kép meglétét csak jelezte [IMAGE] felirattal. A következő oldalon bemutatjuk ugyanennek a Web-oldalnak a megjelenését egy grafikus böngésző használata közben. A Netscape program a grafikát is meg tudta jeleníteni.

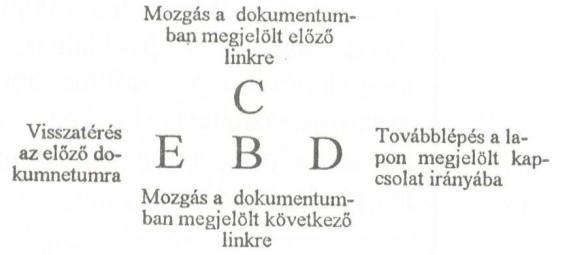
A Weben elhelyezett információk böngészését lehetővé tevő (fentebb említett) programok alkalmasak arra is, hogy az Internet egyéb szolgáltatásait (E-mail, ftp, gopher, telnet, rlogin) is kezeljék.

A lynx HASZNÁLATA

A Web-kliens indítása:**lynx** {*IP-cím|host-név}*[*:port*][[*/könyvtár/*][*fájlnév*]]

A Web-dokumentumok hypertext-állományok, melyekben csatolók (linkek) mutathatnak a másik (gépen lévő) dokumentumra. A lynx a kapcsolópontokat kiemelt (például inverz) betűkkel jelzi.

Mozgás a Web-térben

Mozgás a Web-dokumentumban

szóköz	Lapozás a következő képernyőre
Gb	Lapozás az előző képernyőre
Ga	Ugrás a dokumentum elejére
Ge	Ugrás a dokumentum végére
)	Lapozás fél képernyővel tovább
(	Lapozás fél képernyővel vissza

Egyéb parancsok

a	Aktuális tétel helyének berakása a könyvjelzők közé
v	A könyvjelzők listájának bemutatása, válogatási lehetőség a könyvjelzők között
r	Az aktuális könyvjelző kivétele a listából
!	UNIX-shell futtatása
q, Hq	Kilépés a lynx programból külön megerősítéssel, megerősítés nélkül
=	Az aktuális dokumentumra vonatkozó információk bemutatása/Visszatérés az interpretált formára
l	Az aktuális dokumentumtalálható URL-ek listája
Backspace	Az eddig felkeresett dokumentumok listája/Visszatérés az eredeti dokumentumra
d	Az aktuális dokumentum fájlba mentése
g	Továbblépés egy másik internet-szerverre *(A megnyíló sorban a felkeresni kívánt erőforrás URL-jét kell megadni. A lynx, mint minden más Web-böngésző képes az összes Internet-szolgáltatás [mailto, telnet, rlogin, ftp, gopher, http] igénybe vételére.)*
Gg	Folyamatban lévő letöltés megszakítása, megkezdett művelet törlése. (Cancel)
Gr	Aktuális dokumentum újbóli letöltése *(Ha valamilyen okból megszakadt a letöltés)*
Gl	Képernyő újraírása *(Ha egy másik felhasználótól jövő üzenet eltakarja a Web-oldalt)*
/	Keresés az akutális dokumentumban
n	Utolsó keresési parancs megismétlése
?	Help

A Web-dokumentumokban különleges effektusok jelzése

Mivel a lynx karakteres módot használ a Web-lapok megjelenítésére, bizonyos effektusokat nem tud bemutatni, csak jelzi a meglétüket: **[IMAGE]:** Kép; **[INLINE]**: Grafika a szövegben; **[ISMAP]:** Érzékeny térkép: **[LINK]**: URL-kapcsolat

Opciók beállítása

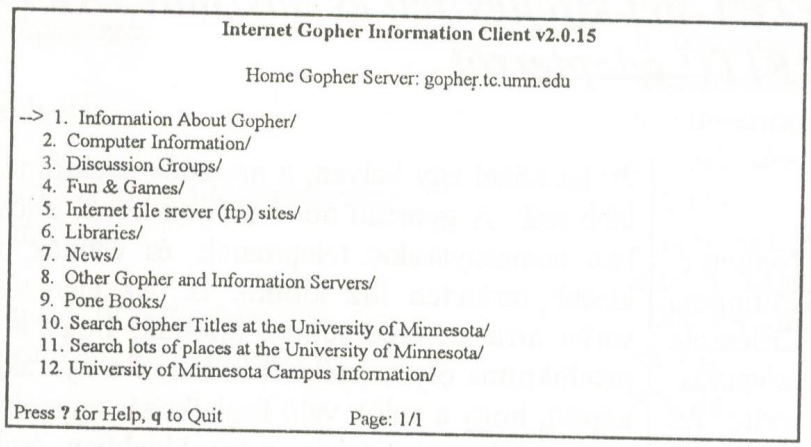
A o billentyű lenyomás után beállíthatók a lynx környezeti változói. Ezek közül a legfontosabbak:

B)ookmark file	A könyvjelzőket tartalmazó fájl megnevezése
S)earching type	A keresés folyamán a kis- és nagybetűk megkülönböztetettek legyenek-e vagy sem (CASE SENSITIVE = különbséget tesz)
display (C)haracter set	Képernyő karakterkészlete *(magyar szöveghez a latin-2 a jó, de megfelelő a latin-1 is)*
K)eypad as arrows ...	A Links are numbered beállítás esetén az egyes linkeket a program megszámozza és egy dokumentumot nem csak a D lenyomásával lehet elérni, hanem olymódon is, hogy a megfelelő sorszámot begépeljük. *(Ez akkor lehet jó, ha egy olyan terminál előtt ülünk, amelyik nem ismeri a nyílbillentyűket.)*
U)ser mode	Felhasználói mód: Novice = Kezdő; Intermediate = középhaladó; Advanced = haladó. Ha felsőbb szintet választunk, a gép a képernyő alján kevesebb sort ajánl használ fel a folyamatos segítségnyújtásra

(A változtatni kívánt tételt a kiemelt (a „)" előtti) betű lenyomásával lehet aktivizálni. Az előre beállított értékeket a szóköz nyomogatásával lehet végiglapozni. A normál képernyőre visszatérni az r *leütésével lehet.)*

A gopher HASZNÁLATA

A gopher-kliens indítása: **gopher** {*IP-cím|host-név*}[*:port*]

A gopher szervereket arra találták ki, hogy hierarchikus menürendszerbe szervezett szöveges állományokban lévő információt szolgáltassanak. Egy gopher-képernyőn a --> jel a kiválasztott tétlre mutat, mely lehet egy újabb menüpont (/ jel van a sor végén) vagy fájl. A szövegfájlokat a gopher-kilens a képernyőn bemutatja, a többit letölti a helyi gépre. A mutató mozgatása a kurzormozgató-nyilakkal vagy az egyéb mozgató-billentyűkkel történhet. Ha a jel a megfelelő tételre mutat, az L lenyomásával kérhető a menüpont „végrehajtása" (bemutatás, továbblépés, letöltés).

Mozgás a gopher-térben

D vagy Gf vagy l vagy L	Belépés a kiválasztott tételbe|A kiválasztott tétel bemutatása
E vagy Gb vagy h vagy u	Kilépés az aktuális szintről|Mozgás egy szintet vissza
B vagy Gn vagy j	Mozgás a következő tételre
C vagy Gp vagy k	Mozgás az előző tételre
> vagy + vagy T vagy *szóköz*	Mozgás a következő lapra
< vagy - vagy S vagy b	Mozgás az előző lapra
szám	A sorszámmal megjelölt tétel kiválsztása
m	Vissza a főmenübe

Egyéb parancsok

a	Aktuális tétel helyének berakása a könyvjelzők közé
v	A könyvjelzők listájának bemutatása
d	Az aktuális könyvjelző kivétele a listából
!	UNIX-shell futtatása
q	Kilépés a gopher programból külön megerősítéssel
Hq	Gyors kilépés a gopher programból
s	Az aktuális tétel fájlba mentése
Hd	Fájl letöltése
=	Az aktuális tétel technikai információinak megjelenítése
o	Továbblépés egy másik gopher-szerverre
Ho	Beállítások megváltoztatása
/	Keresés az akutális menüben
n	Utolsó keresési parancs megismétlése

A listákon szereplő tételek típusának jelzése

semmi	Szövegfájl	*A fájl a képernyőn megtekinthető*
/	Menüpont	*A menüpont kinyitható*
<)	Hangfájl	*A fájlok nem hallgathatók, tekinthetők meg, illetve nem futtathatók, csak letölthetők a helyi gépre, és ott a megfelelő hardver- és szoftvereszközök segítségével vizsgálhatók, illetve megfelelő környezetben lefuttathatók*
<Picture>	Képfájl	
<Movie>	Mozgókép-fájl	
<Bin>	Bináris fájl	
<PC Bin>	MS-DOS bináris fájl	
<CSO>	Telefonkönyv-szerver	
<?>	Index szerinti keresés	*A tételek segítségével keresni lehet*
<??>	Űrlap	
<TEL>	Telnet-kapcsolat	
<3270>	Telnet-kapcsolat	*IBM 3270 emuláció*
<MIME>	MIME-típusú fájl	*Az ékeztes karakterek kezelésének egy formája*
<HTML>	Hypertext-fájl	*WWW-dokumentum, Web-böngésző kell a megtekintéséhez*

Kürtösi András IV. évf. erdőmérnök - hallgató:

Tanulmány a Hessen tartományban (Németország) található DIEMELSTADT-i ERDÉSZET-nél kifejlesztett és használt JÁRVA-APRÍTÓ adapterről

A tanulmányút célja

1996 október 23-án elutaztam Németországba, ahol megtekintettem egy a Göttingeni Egyetem Diemelstadt-i Tanulmányi Erdészete által kifejlesztett gépet. Ez a gép egy mezőgazdasági vontató elejére felszerelhető járva-aprító. Az erdészet vezetője, Karl Döhrer, irányította ennek a gépnek a kifejlesztését, és ő végzett elemzéseket és gazdaságossági számításokat a gép munkájával kapcsolatban.

A Diemelstadt-i Erdészet területén 34 ha gyorsannövő fafajokból kialakított állomány van. 20 ha közel egy helyen, a maradék ezektől távolabb esik. A gyorsan növő fafajok közül elsősorban nemesnyárakat telepítenek, és vannak még kisebb területen fűz klónok is. Az elemzéseik során arra az eredményre jutottak, hogy a fűz produktuma oly mértékben elmarad a nyárakhoz képest, hogy a velük való foglalkozás egyszerűen nem gazdaságos, tehát a továbbiakban csak a nyárültetvényekkel fogok foglalkozni. Ilyen hőmérséklet és csapadékviszonyok mellett a nyárakat mezőgazdasági termelésből kivont területeken telepítik.

A klíma az erdészet területén:

Csapadék	580-700 mm (amely NY-K irányban változik így) ebből 50 % a vegetációs időszakban hullik
Az évi középhőmérséklet	8 C^0
Vegetációs időszaki középhőmérséklet	14 C^0

Az ültetvények

A nyárdugványokat anyaállományokon termelik meg. Itt a sortávolság 120 cm, a tőtávolság pedig 30-40 cm. Többféle nyár és fűz klónnal foglalkoznak. Évente, 20-25 cm-es dugványokat vágnak és ezekkel végzik azoknak az állományoknak a telepítését, amelyeket fatömegtermelésre fognak fölhasználni.

A fatömeg-termelésre szánt állományokat 1 m-es sortávolsággal és 70 cm-es tőtávolsággal ültetik. Így 14300 tő jut egy ha-ra. A nyár állományokat 3, a fűz állományokat pedig 4 éves korukban vágják. Az átmérőnövedék 1 éves korban kulminál, a legnagyobb fatömegnövedéket 2 éves korban hozza az állomány. Az utolsó évben 1-2,5 cm az átmérőnövedék. A vágásérettségi korban a fák 5-7 m magasak az átmérőjük a talaj közelében 6-7 (10) cm körül van.

A sor és tőtávolság szigorúan kötött értékek és az átmérő is maximalizálva van. E megkötések a gép paraméterei miatt szükségesek.

A kitermeléseket vagy inkább betakarításokat télen, a nyugalmi időszakban végzik. A fafajmegválasztás elsősorban termőhelyfüggő. Ezen kívül még figyelembe kell venni az ellenállóképességet a faggyal, gombával és rovarral szemben. Feltehetőleg nálunk más lesz az a klón, amely majd a legkedvezőbb értékeket fogja mutatni.

A járva-aprító adapter

A cél az volt, hogy egy egyszerű, masszív és kedvező árú gépet állítsanak elő. A gépet mezőgazdasági vontató elejére vagy valami speciális gyűjtőgépre lehet fölszerelni (ez utóbbi megoldás bár kétségtelenül jobb, de drágább is). Mivel mezőgazdasági területekről van szó, a mezőgazdaságban használatos gépekkel járhatók ill. művelhetők ezek a területek.

A gép műszaki adatai

Szélesség	1720 mm
Hosszúság	1000 mm (a röpítőcső nélkül)
Felfüggesztés	a traktorhoz elülső 3 pont felfüggesztéssel kapcsolódik
Meghajtás	a teljesítményt a traktoron elöl lévő TLT (teljesítmény-leadó tengely)-ről kapja
Minimális meghajtóteljesítmény	75 kW
Vágótárcsa	1000 mm átmérőjű, 72 vágófoggal, 13,5 mm effektív vágásszélesség
A tárcsa forgási sebessége	1000 fordulat / perc
Az elméleti aprítékhossz	88 mm
Súly	800 kg

Ott a gép üzemeltetéséhez használt traktor

Típus	Fendt 514 C, Turboshift
Teljesítmény	85 kW
TLT lehajtás fordulatszáma	1000 fordulat / perc
Abroncsok	elöl 16.914-28, 10 PR (diagonál) hátul 580 / 70 R 38 (radiál)
A gép és a traktor súlya együtt	7100 kg

Működés

A traktor elejére 3 pont felfüggesztéssel kapcsolható. A nyomatékot a traktor elülső TLT-jéről kapja a munkagép. A TLT-ről a hajtás egy kúpfogaskerekes áttételen, majd pedig egy láncháton át, adódik az aprítódobra.

A dobhoz fixen kapcsolódik egy vágótárcsa, amely a földfelszínhez közel nagy sebességgel forog. Ez a fűrésztárcsa a fákat, a földhöz közel, elválasztja a tőtől és a vágás pillanatában egy kicsit meg is dobja felfelé. A visszaeső törzs a tárcsa lapjára esik, és az ott lévő bütykök a tőrészt a forgásirányba terelik. A fa felső részénél terelőkorlátok szolgálnak arra, hogy a törzset egyenesben tartsák és a koronát egy kicsit összébb húzzák a könnyebb aprítás érdekében.

A dobon 3 spirálkés van körbefuttatva 1,3 fordulaton. A dob és a gépház-fal között alig több mint 10 cm van, így az átmérő is maximum csak ennyi lehet. (Ha ennél nagyobb, akkor a gép megakad, mintha kőnek ütközött volna.) A fát a spirálkések felaprítják, úgy hogy a kések és a fal közé szorulva az élek közé kényszerül a törzs. A kések által keltett légáromlat segítségével a röpítő-csőbe jut az apríték. Innen a röpítő csatornába, amely magasan a traktor fölé nyúlik. A csatorna végén egy állítható terelőlap található, amellyel a röpítési távolság úgy állítható be, hogy az apríték éppen a vontatott gyűjtőbe kerüljön.

Tisztításhoz a röpítő-csatorna elemekre szedhető szét, ez előnyös közúton való közlekedéskor is, mivel a szélességi méret a traktor szélességénél kisebbre csökken.

Ha a géppel munkát végzünk a tárcsa ill. a dob tengelyével kell a sorra állni.

Ezeken a működéshez szükséges berendezéseken kívül el van még látva biztonsági berendezéssel is, amely egy hidraulikus fék a gyorsan forgó tárcsa lefékezésére.

A gép 5 m / sec sebességgel húzza be a törzset, és egyidejűleg több törzset is be tud húzni (ez szükséges feltétel, hiszen a sarjaztatott állományoknál sarjcsokrok fejlődnek).

A teljesítés a traktor teljesítményétől függ. Egy 140 LE (103 kW) teljesítményű traktorral kb. 30 t / óra is elérhető (természetesen ez tiszta mun-

kaidőre vonatkozik). 100-120-160 LE -s traktorokkal üzemeltethető a munkagép.

1992 / 93 és 93 / 94 telén 1500 t anyagot takarítottak be (90 % 3 éves nyár és 10 % 4 éves fűz) anélkül, hogy a gépen valami értékelhető kár keletkezett volna.

A gyűjtő

Térfogata 18 m^3 (=6 t). Ez a kapacitás 0,1 ha területen betakarított apríték tárolására elegendő. Célszerű úgy kialakítani az állomány sorait, hogy üríteni csak a sor végén kelljen (tehát a sorhosszúság max. 1000 m lehet ill. ennek maradék nélküli osztója). Ilyen gyűjtők használatosak a mezőgazdaságban is, a kritérium azonban az, hogy a szélessége ne haladja meg a 2 m-t (mivel a sortávolság 1 m).

A gyűjtő ürítése hidraulika segítségével történik. A gyűjtőn található hidraulikus szivattyú a hajtást a traktor TLT-jéről kapja. Útváltókkal irányíthatók az emelő-billentő munkahengerek ill. egy hidromotor, amely láncokat hajtva az aprítékot kiviszi a gyűjtőből.

Talajnyomás

Nagyon fontos, hogy nagy hangsúly fektessünk a gépek által okozott talajnyomás vizsgálatára.

Ezeket az ültetvényeket kb. 30 évig kívánják fenntartani 3-4 évenkénti sarjaztatással, tehát 7-9-szer végig fog menni a gép a területen, míg újra telepítik az ültetvényt. Nem elhanyagolható tehát, hogy a talajnyomás által bekövetkezett gyökérsérülések visszavetik-e a növedéket vagy nem. Megnyugtattak azonban, hogy ezeknek a korszerű mezőgazdasági gépeknek már kicsi a talajnyomásuk.

Gerely Gábor V. erdőmérnök-hallgató:

Mi is az a DME?

1. Bevezetés, mi is az a DME?

Az erdészet és az erdészeti tudományok terén igen gyakran fordulnak elő rövidtávú, 30 m-en belüli távolságmérések. Ezekhez a feladatokhoz hagyományosan mérőszalagot szokás alkalmazni, a gyakorlatban viszont sok kényelmetlenséggel és problémával járhatnak a terepi mérőszalagos mérések. Emiatt a szakemberek igen gyakran lépés- illetve szembecsléshez folyamodnak, amely "mérések" jelentős szubjektív hibákkal lehetnek terheltek, és ezek a hibák ismétlődő mérések esetén (pl. valamilyen mintavételezés) esetleg szisztematikusak is lehetnek.

A hagyományos mérőszalagok leváltására célszerű megoldást jelentenének az ultrahangos alapelven működő digitális távolságmérő műszerek, amiket az angol "Digital Measurement Equipment" kifejezés alapján a DME mozaikszóval illetünk. Mint a legtöbb hasonló dolog, ezek a műszerek is a hadiiparban lettek kifejlesztve, de azóta már megjelentek, és egyre nagyobb teret foglalnak az élet legkülönbözőbb területein (repülőgépes navigáció, mérnöki munkák, vagy pl. a magyar erdőrendezési gyakorlatban az FNM-méréseknél, stb...).

A DME-műszerek a "denevér elvhez" hasonlóan működnek. Általában 2 egységből állnak: egy ún. transzponderből és egy mérőegységből. A mérőegységből kibocsátott jelet (ami a mi esetünkben ultrahang) a transzponder felfogja, és válaszjelet ad ki (művisszhang) a transzponder számára. A transzponder eközben méri a jelkibocsátás és a válaszjel beérkezése között eltelt időt, amiből a két egység közötti távolságra következtet. Vannak olyan műszerek is, amelyek nem művisszhanggal, hanem transzponder nélkül, reflektáló felületekről visszaverődő igazi visszhang segítségével is működtethetők. Ilyen műszerek jól alkalmazhatók pl. az építészetben (a szemközti falról visszaverődő jellel a szoba egyik hosszmérete határozható meg, így egyszerűen és gyorsan végrehajtható feladat lesz a szobák területének meghatározása, illetve belső terek köbözése).

2. A DME-műszerek erdészeti jelentősége

A hagyományos mérőszalagok DME-műszerekkel való leváltása sok esetben indokoltnak látszik. Ezt a megállapítást a DME műszerek szalaggal szembeni előnyei támasztják alá. Ezek az előnyök a következők:

- A mérési idő lerövidülésével, és ebből következően munka illetve költség-megtakarítással számolhatunk, mivel nincs szükség a szalag le- és feltekerésére, a szalag egyenes vezetésének figyelésére illetve igazítgatására, a közbeeső akadályok kerülgetésére és még sok egyéb "nyűgös" tennivalóra (részletesebben ld. az I. számú kísérletből levont következtetéseknél).
- A szalag lineáris skálája helyett digitális skálát kell leolvasnunk, ami a mérési hibák és a leolvasási tévedések lehetőségét csökkenti, valamint szintén időbeli megtakarítást jelent.
- A mérőszalagos távolságméréseket sok esetben 2 személy tudja célszerűen végrehajtani, ezekben az esetekben a DME alkalmazásával az egyik személy jelenlétét mellőzhetjük, ami szintén élőmunka, és ezen keresztül újabb költség-megtakarításokhoz vezet.
- Ergonómiai megfontolások is alátámasztják a DME-műszerek használatát. A mérőszalagot egy sűrű málnáson vagy szedresen áthúzni fölöttébb kellemetlen munka, főleg ha a fekvését is igazgatnunk kell. Itt nem csak a tüskék és egyéb növényi részek okozta kényelmetlenségekkel ill. sérülésekkel kell számolnunk, hanem a felszerelésen és a ruhán fellépő értékcsökkenést is figyelembe lehet venni (pl. kiszakad a ruha). De példaként ugyanígy felhozható egy mocsaras-ingoványos terep is, ahol egy mélyebb fekvésű terület szintén kellemetlen akadály lehet mérőszalag használata közben, vagy akár egy valamilyen okból veszélyes helyzet (pl. egy fennakadt fa alatt kellene távolságot mérnünk), esetleg egy nehéz ág arrébbhelyezésének a szükségessége.

3. Távolságmérő eszköz tanulmány, gazdasági elemzés

Az előző pontban említett gazdasági előnyöket a kézzelfoghatóság érdekében egy gazdasági elemzés segítségével számszerűsítettem. Ebben az elemzésben a hagyományos mérőszalagot hasonlítottam össze a DME-készülékekkel. Az elemzéshez szükséges adatok megszerzéséhez két kísérletet állítottam fel.

Az első kísérlet a két műszer használatából adódó mérési időkülönbség feltárását célozta meg. Ennek a kísérletnek a tárgyai véletlenszerűen felállított mintavételi középpontok, és az azokat körülvevő fák között - bizonyos szabályok szerint - mért távolságok összefüggéseinek vizsgálata volt. A terepi munkákat a zavaró tényezők kiküszöbölése végett egy jól kezelt nyárültetvényben végeztem el, a kiértékeléshez statisztikai eszközként T-próbát és regressziókat alkalmaztam. A kísérleti eredményekből nem tudtam szoros kapcsolatot kimutatni a mért távolságok és a mért idők között, de a T-próba tanúsítja, hogy a műszerek használata között időben kiemelten szignifikáns a különbség (p=0,000) (1. ábra).

A gazdasági elemzés alapadatainak biztosításához tehát egy másik, komplexebb kísérletre volt szükség. Ennek a kísérletnek a tárgya a mérés időbeni hossza, és a törzsszám közötti kapcsolat meghatározása volt. Ahhoz hogy valós, erdészetben is használható információra tegyek szert, a kísérlet folyamán körös próbákat végeztem különböző adottságokkal rendelkező vörös éger (Alnus Rubra) állományokban. Mintavételi eljárásként itt is véletlenszerű próbát, statisztikai eszközként pedig egyszerű regressziókat alkalmaztam. Független változóként a hektáronkénti törzsszámot, a középpontban mérhető körlapösszeget, a mért fák számát, valamint a mért távolságok összegét vizsgáltam az idő függvényében. A kategórikus változó természetesen a két műszer volt (DME / szalag). Érdekességképpen, mint kiegészítő változót, kovariánsként figyelembe vettem az aljnövényzetet és egyéb terepi akadályokat, amiket előzetesen egy alkalmas szisztéma szerint pontoztam-osztályoztam.

Mivel a második kísérletemben a legszorosabb összefüggéseket a mérési időkkel a hektáronkénti törzsszám mutatta, ezért gazdasági elemzésemet is egy ilyen regresszióra építettem fel. Ennek során azt vizsgáltam, hogy különböző törzsszámok mellett az egyes műszerekkel évi 1000 pont megmérése mennyi költséget vonz maga után. Ez az elemzés mind Washington államokbeli (USA), mind pedig hazai bérviszonyokra elkészült, különböző bérszintekre (pl. technikusi, mérnöki ...). Az adatokat öt éves periódusokra vizsgáltam, ami a DME műszerek feltételezett élettartalma, a költségeket a helyi viszonyoknak megfelelő rátával diszkontálltam. Az eredmények szerint még a hazai viszonyokban is figyelemre méltó megtakarításokat érhetünk el ilyen műszerek alkalmazásával.

4. Néhány gyakorlati kérdés

Az Erdőrendezési Szolgálat már beszerzett néhány darab DME-műszert, tudtommal csak Proxxon MCX típusúakat. Ezek a műszerek építészeti, és nem erdészeti célokra lettek kifejlesztve. Összehasonlítva a direkt erdészeti célokra kifejlesztett DME-műszerekkel (pl. az általam ismert Haglöf Forestor DME - 201), kevés előnyös tulajdonságuk eltörpül a hátrányos tulajdonságaik mellett.

A Proxxon műszer legsúlyosabb hátrányaként az hozható fel, hogy a bázisműszerre történő (művisszhangos) méréseket csak a bázisműszer hangszórójával szemben tudjuk végrehajtani. Emiatt centrális méréseket csak körülményesen tudunk végezni. Pl. egy kör lemérésekor a bázist rendszeresen a mérőegység irányába kellene fordítani, amit csak úgy tudnánk megoldani, ha a mérő személy minden mérés előtt a kör középpontjába gyalogolna és a bázist irányba állítaná, vagy pedig egy segédszemélyt alkalmazna a bázis tartására és irányítására. A Haglöf cég műszerének bázisa ezzel szemben a tér minden irányába ad le jelet, a bázis pedig leszúrható segédrúdon helyezhető el. Ennek a segédrúdnak a célja a bázis tartása és a középpontosság biztosítása. Ezek miatt centrális méréseknél figuráns használatára nincs szükség.

A Proxxon műszer további hátrányai a Haglöffal szemben a kevésbé robusztus kivitel (nem terepi munkára fejlesztették), valamint a hatalmas energiaigénye.

A Proxxon műszer előnyeként felhozható az, hogy sok olyan funkciót el tud látni, amit a Haglöf műszere nem (pl. visszhangos mérés, belső terek köbözése stb. - de ezeknek erdészeti jelentősségére még nem derült fény). Ugyancsak

előnye még, hogy ellentétben a Haglöf műszerével, hőmérséklet-változáskor nem kell kalibrálni.

A proxxon műszer hatalmas előnye az ára (kb. 15 ezer Ft, szemben a Haglöf műszer 100-150 ezer Ft-os árával, amit külföldi katalógusárak alapján becsültem). Ez az árkülönbség a jelenlegi hazai viszonyokat figyelembe véve el is dönti a választás kérdését, bár ha belegondolnánk, hogy mennyi pénzt lehetne megtakarítani az elemekkel (a Haglöf műszer - tapasztalataim szerint - 2-3 hónapig elműködik egy pár tartós elemmel, a Proxxonnál ez 1-2 nap alatt lemerül), valamint azt is figyelembe vennénk, hogy a Haglöf műszer robusztus kivitele miatt nagy valószínűséggel jóval hosszabb ideig működőképes marad (több helyen tapasztalták pl. hogy a Proxxon műszerek gombjai rendeltetésszerű használat mellett is gyakran kiesnek, tönkremennek), már nem biztos, hogy nem a Haglöf műszerét olcsóbb megvásárolni. És ekkor még nem is beszéltünk arról az esetleges élőmunka-megtakarításról, amit a centrális mérések lehetősége miatt érhetünk el.

5. Jövőbeni terveim

A közeljövőben az említett DME-műszereket tesztelni szeretném a következő szempontok szerint: pontosság, pontosság a mért távolság függvényében, működés fedett terepen. Emellett ha időmből kitelik, olyan mérési módszereket szeretnék kidolgozni, amik jól ki tudnák használni a DME készülékek nyújtotta előnyöket, valamint tovább kutatnám a DME-műszerek alkalmazásának lehetőségeit a hazai erdészeti gyakorlatban.

Nyull Balázs okleveles erdőmérnök - DigiTerra Bt.

Beszámoló az Erdészeti Információs Rendszer szoftverbemutatójáról

Egyetemünkön 1997. március 14-én az ország szakmai közönsége megismerkedhetett a DigiTerra Bt. erdészeti informatikai fejlesztésével. A rendezvényt nagy érdeklődés kísérte, mintegy százhetvenegyven szakember vett részt az erdőgazdasági részvénytársaságok, Állami Erdészeti Szolgálat, ÁPV Rt., a Természetvédelem és az ERTI, valamint egyetemi oktatók és hallgatók részéről.

Dr. Koloszár József, a rendezvény védnöke nyitotta meg a fórumot. Ezután működés közben ismerkedhettek meg a résztvevők a térinformatika gazdálkodói, hivatali alkalmazásának korszerű módjáról. A társaság által kifejlesztett programok lehetőséget kínálnak az erdőrészlet szintű egységes tervezésre és nyilvántartásra, valamint az erdőrészlethez rendelt adatok grafikus megjelenítésére. A délelőtti programot kérdések zárták.

A délutáni program két helyszínen folytatódott. Az egyetemi tanácsteremben az erdészeti részvénytársaságok és az ÁPV Rt. vezetői értekezleten vitatta meg az elhangzottakat. A bemutató ez idő alatt közvetlen kérdésekkel és válaszokkal folytatódott számítógépek mellett.

Általános véleményként pozitív benyomások alakultak ki a résztvevők többségében. A továbbiakban a rendszer gyakorlati tesztelésére, valamint további részletes bemutatókra és szakmai konzultációkra kerül sor.

Kővári Szilárd
III. o. faiparimérnökhallgató:

Franciaországban tanultam...

1993 augusztusában léptem kapcsolatba a nantes-i Écoles Superieure du Bois tanulmányi igazgatójával, Bertrand Charrier úrral, ottani részképzés után érdeklődve, mire tavaly májusában írt nekem, hogy az 1996/97-es tanév első félévére szívesen látnak, az ottani másodév első felét fogom majd hallgatni. A szerencsére tandíjmentességet kaptam erre az időszakaszra, enélkül az egész vállalkozás keresztülvihetetlen lett volna.

Kicsit szorongva érkeztem az ESB-be szeptember 9-én reggel. Féltem, hogy esetleg nehéz lesz egy olyan társaságba beilleszkedni döcögő nyelvtudással, akiknek már van egy év közös múltjuk, de hamar rájöttem, kár volt ennyire ijedezni. Első komoly benyomásaim közé tartozott, hogy az intézet-igazgató, Xavier Martin úr keményen lehordta az évfolyamot, amiért nyári gyakorlatukat az egyetemen csinálták a tanműhelyben, ahelyett, hogy Franciaországban, vagy külföldön kerestek volna munkalehetőséget. Az ESB-n ezt igen szigorúan nézik, a munkanaplót sem franciául, hanem angolul köteles minden diák elkészíteni.

A képzés itt három év, de ebbe nem tartozik bele az a két éves előkészítő iskola amit mindenki köteles elvégezni mielőtt az ESB-be felvételizne. Valahogy úgy lehet ezt elképzelni, mintha nálunk csak az a hallgató kezdhetné a harmadévet, akinek a szigorlataiból vett átlaga legalább négyes. A tanterv nem különül olyan élesen el az erdésztől, mint nálunk. A másodéven tantárgy pl. a közbözés és az erdőhasználattan, harmadéven az erdészeti jog, viszont teljesen hiányoznak olyan igen fontos tantárgyak, mint pl, gépelemek vagy a faipari géptan.

A nyelvoktatás példamutatóan van megszervezve. Minden diák köteles igen magas heti óraszámmal angolt tanulni, és ezenkívül egy szabadon választott nyelvet ami német, olasz vagy spanyol lehet. November óta fakultatív tárgy a japán nyelv.

A vizsgák minden tantárgyból iásban történnek, egyrészt tartalmaznak elméleti és gyakorlati kérdéseket, külön gyakorlati jegy nincs. Az eredményeket 0 és 20 között osztályozzák. Elégtelen, vagyis utóvizsgaköteles eredmény, ha a hallgató legalább egy 12/20-as átlagot ér el. Természetesen a fontosabb tantárgyak súlyozva vannak (a szilárdságtan pl. 30-szorosan!) tehát ezekből mindenképpen jó eredményt kell elérni.

Maga az ESB 1934-ben alakult, 1993-ig Párizsban székelt a Mitterrand-féle decentralizációs program kapcsán került Nantes-ba, évente mintegy 30-40 faipari mérnök szerez itt diplomát. Megvannak a mieinkhez hol hasonlatos, hol eltérő diákhagyományai, én is egy jól összeérett, víg kedélyű társaságba csöppentem bele, azt hiszem elsősorban nekik köszönhetem, főleg az ő hozzáállásukon múlott hogy az ott töltött öt hónap alatt tűrhetően megtanulhattam franciául és Franciaország jelentős részét bebarangolhattam különböző diákprogramok keretében.

Éhség

Domahidy Miklós oroszországi (Szovjetunióbeli) hadifogoly verse

Az éhség aljas, furcsa jószág
Nagycsontú, bordás, borzas állat.
Konyult fejjel nyomodba ődöng
Szemében szűkölő alázat
Nem tágít nyomorult nyomodtól,
Lesi lomhán, lapítva lépted,
sunyin lábadhoz dörgölőzik,
Pállott szagát orrodban érzed.
Ott nyüszörög ágyadra ülve,
Vered, hajtod, rúgod, hiába.
Ha kimeséled a fejedből,
Belevonít az éjszakádba.
Futsz, menekülsz, bujkálsz előle,
S rábotlasz reggel, délben, este.
S ha végre elfulladva megtörsz,
Beleül két kókadt szemedbe,
S akkor egyszerre zsarnokod lesz.
Kitárja lényét, a valódit,
Vakondfészkét szemedbe túrja.
S ha kidüllednek szemgolyóid,
Az étel minden kis szagára,
Onnan duzzad rád fenekedre.
Miatta régmúlt konyhák gőze
Ömlik be vér helyett eredbe.
Csak ételekre bírsz
Gondolni görcsös meredten
Úgy érzed őrültként rohangálsz
Valami istenvert veremben,
A levegő vibrál körülötted
Agyagban összefolyva minden.

A világ már csak egy nagy tányér
S rajta két sültkrumpli az Isten.

"A vers hadifogolytáborban készült. Mint vers is érték, méginkább jól festi azt az érzésvilágot, ami az ilyen lágerben raboskodókban élt. A költő Svájcban él, ez a verse sehol nem jelent meg nyomtatásban, a költő hadifogolytársa, dr. Madas András hozta haza magával. Köszönet azért, hogy közlésre rendelkezésre bocsátotta."

Dr. Szodfridt István megjegyzése

A soproni erdészek 40. évfordulója Vancouverben

Október 23-án emlékeztek meg a volt soproni erdészeti fakultás hallgatói, illetőleg végzett erdőmérnökei az 56-os forradalomról Vancouverben. Mintegy százan jöttek össze a volt diákok és tanárok: a volt tanárok közül Dr. Roller Kálmán, a fakultás volt dékánja Torontoból, a UBC erdészeti fakultásáról Adamovich volt dékánhelyettes, Dr. Sziklai és Kozák Antal tanárok, Klíma Endre, Szy Ferenc Victoriából, Dr. Szablya János és felesége, Ilona, aki a magyar konzul az USA-ban, Seattleban, továbbá Miska János, a Vancouverben megjelenő Tárogató magazin szerkesztő igazgatója. a fakultás régi, jó barátja. Az összejövetelek szervezését Baraksó János, Benkő Géza, Pendl Feri, és Palkovich János vállalták. Három helyen volt találkozó: Victoriában, Nanaimoban és Vancouverben, a UBC Faculty Clubjában. Az ünnepély után vacsora, majd tánc következett. Dr. Roller és felesége, Aglája nyitották meg a táncot. Ez a nagy találkozó feleleventette a már-már szunnyadó kapcsolatokat az észak-amerikai kontinensen szétszóródott hallgatók és tanárok között és megerősítette az Alma Mater jelentőségét és a Selmec-Soprontól örökölt történelmi hagyományok ápolását. Dean Roller üdvözlő szavaiban, mind a három összejövetelen kiemelte a soproni erdészek exodusának demonstrációs jelentőségét, ami bizonyságtétele volt a soproni erdészek kommunistaellenes felfogásának.

A volt Sopron Divisio működésének két emléke maradt meg csupán a UBC egyetem területén. Egy emléktábla a Sopron House diákszálló előcsarnokában, ami az exodus rövid történetét írja le, a másik emlék egy 40 éves tölgyfa, a biológiai épület előtti térségben, amit Dean Allen a UBC erdészeti fakultás dékánja és Dean Roller ültettek el 1961-ben, amikor a Sopron Divisio befejezte a működését Vancouverben.

Az 1996. október 23-án tartott ünnepi bálon a köszöntőt Jandó Tibor erdőmérnök mondotta:

Soproni Alma Mater tagjai, tisztelt vendégek, hölgyek és urak!

Köszönet elsősorban a bál rendezőinek a szép rendezésért, amivel elősegítették a nagyszámú vendég megjelenését ezen az emlékezetes bálon, amikor az 1956-os forradalom és kivándorlásunk negyven éves évfordulójáról kívánunk megemlékezni.

A ma esti összejövetel jó alkalom a visszaemlékezésre és a baráti találkozóra. Jólesik néha látni egymást. Egy híres amerikai komikus, Red Scelton, mondta egyszer, hogy életünk folyamán három korszakon megyünk át: ifjúkoron, középkoron és jaj de jól nézel ki koron. Én örömmel látom, hogy sokan közülünk elértük ezt a felsőbbrendű kort, és valóban "de jól nézünk ki".

Bennünket, a Soproni Alma Mater tagjait az 1956-os eseményekről való megemlékezés mindig emlékeztet az egyéni és csoportos döntésre, ami késztetett, hogy elhagyjuk Sopront és új életet kezdjünk valahol egy új hazában. Ez negyven évvel ezelőtt történt. Ma este én arról szeretnék szólni, hogy ez a fontos negyven éves évforduló mit jelent ma is számunkra. Egy jó alkalom egyben, hogy kifejezzük köszönetünket és hálánkat Kanadának, a kanadai népnek és sok más kanadai egyénnek, vezetőnek, akik segítettek bennünket új életünk megalapozására az új hazában.

Ez az évforduló arra is alkalom, hogy értékeljük tradícióinkat közös múltunkat Selmec, Sopron, Powell River és Vancouver szellemében. Negyven év után nehéz visszaemlékezni arra, hogy milyen nagy mértékben kaptunk egymástól fizikai és lelki támogatást a kezdeti nehéz napok és évek alatt. Negyven év után az emlékek elhomályosodnak. A kapcsolatok fenntartása sok esetben nehéz, mivel a szerencse szekere minden irányba elvitt minket Kanada és Amerika szerte. Sok időnek tűnik, hogy dékánunkat, Dr. Roller Kálmánt, kedves feleségével itt köszönthetjük majdnem 40 év után, és ezt az évfordulót együtt ünnepelhetjük.

Néhány évvel ezelőtt feleségem és én megálltunk Canby városkában, Oregon államban, hogy virágot vegyünk és érdeklődjünk, hogy merre találjuk a helybéli temetőt. Ugyanis meg akartuk látogatni kedves barátunk és évfolyamtársam, Horváth Ottó nyughelyét. Sajnos sírhelyét nem találtuk meg, és a neki szánt virágcsokrot egy, a bejáratnál növő Douglas fenyő

tövébe helyeztük el. Ez a fenyő inkább emlékeztet Ottóra, mint egy sírkő. Mindig egy kicsit szélnekdőlve ment, csendes határozottsággal, és szerény, de egy missé mégis kihívó tudatossággal. Felesége, fia és gyönyörűen kezelt mogyorófás telke volt és van ma is, mint Ottó hagyatéka Canbyban.

Horváth Ottó története a mi történetünk is. Valamilyen formában mi is megteremtettük hagyatékunkat. Mi is elültettük mogyorófáinkat, elértük életcélunkat, mindent, ami elérhető volt számunkra hivatásunkban. Menet közben ugyan felhasználtuk ambíciónk és erőnk jórészét, de még mindig van tennivalónk. Talán ennek a negyven éves évfordulónak az ünneplése alkalmából annak is eljött az ideje, hogy emlékezzünk soproni múltunkra és tradícióinkra. Emlékezzünk arra, hogy mit jelentettünk egymásnak negyven évvel ezelőtt a nehéz időkben. Ígérjük meg, hogy továbbra is fogjuk értékelni és fenntartani a soproni hagyományokat és a baráti kapcsolatokat. Ugyanakkor ígérjük meg, hogy soproni hagyományainkat változás nélkül adjuk át utódainknak. Nekik is legalább annyira fontos, mint nekünk, hogy tudják, honnan jöttünk, miért hagytuk el Sopront, és milyen lehetőségeket szereztünk az új hazában.

Soproni hagyományaink ilyen formában való ápolása, életben tartása lenne talán életünk ebben a szakaszában a legfontosabb kötelességünk. A legmaradandóbb emlékmű, amit magunknak és utódainknak adhatunk

Ehhez kívánok mindannyiuknak jó szerencsét... Üdv az erdésznek.

Magyar erdészek elismerése British Columbia Erdészeti Egyesülete (ABCPF) által

Az ABCPF 1997. február 20-án Kellownaban (250 km-rel Vancouvertől északra) tartotta éves közgyűlését. Ez alkalomból a Soproni Divizió képviselői egy közös emlékplakettet vehettek át, hiszen az elismerés minden a British Columbia Egyetemen végzett magyar erdésznek szólt. Az alábbiakban Greg Templeman elnöknek a gyűlésen elmondott beszédét közöljük:

Hölgyeim és Uraim!

Magyarországról történt emigrációjuk 40. évfordulóján a BC Erdészeti Egyesülete örömmel tesz eleget annak a kötelességének, hogy elismerését fejezze ki a soproni EFE erdészeinek British Columbia erdészetéért végzett kimagasló tevékenységükért.

A magyar erdészek képviselői egy emlékplakettet vehetnek át az ABCPF rendes ülésén 1997. február 20.-án, Kelownában.

1956-ban, az oroszok invázióját követően, a magyar forradalom utolsó napjaiban több, mint 200 egyetemi oktató és hallgató hagyta el az országot. Menekülésük után sokan folytatták a tanulást ill. a tanítást abban az országban, ahol menedéket kaptak.

A hallgatók nagy része a British Columbia Egyetemen kapott menedéket. Lehetőséget kaptak, hogy befejezzék tanulmányaikat a UBC-n, míg "technikailag" saját országuk egyetemének hallgatói maradtak. 40 évvel később már nyilvánvaló, hogy ezek a végzett erdészek nagyon fontos részét alkották az erdész társadalomnak British Columbiában.

Az ABCPF szeretné átadni a soproni EFE végzett erdészeinek az emlékplakettet, hogy elismerését fejezze ki 40 éven át végzett kiváló munkájukért, azért, amit az erdészetért áldoztak British Columbiában.

Eddig a mai estéig csak olyan kitüntetéseket volt módom átadni, melyek egyéneknek szóltak, akik valami kimagaslót értek el az erdész szakmában itt British Columbiában.

Ez a mostani átadás egy kicsit más, mivel ez egy csoportnak szóló elismerés, nem pedig egyéneknek.

De mielőtt az átadásra sor kerülne, szeretnék önöknek egy-két háttérinformációval szolgálni.

Önök csodálkozhatnak azon, hogyan lehet egy kis európai ország 40 évvel ezelőtt lezajlott forradalmának bármilyen hatása is B.C. erdészetére napjainkban. De meglepő módon nagyobb hatása van, mint gondolnák.

40 évvel ezelőtt emberek egy kicsi csoportja elmenekült Magyarországról. Ők a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem oktatói és hallgatói voltak. Az országukban lezajló forradalom miatt kényszerültek elhagyni hazájukat.

A Szovjetunió lerohanta Magyarországot és bár sok magyar megpróbálta kivédeni az inváziót, őket leverték. Az invázió miatt több mint 200 ember döntött úgy, hogy az erdészeti iskolából a hegyek mögé menekülnek. Ők Kanadában kértek menedéket és többségük British Columbiában telepedett le.

A menekültek hihetetlennek tűnő története sok kedves részletet tartalmaz, amiket ma este nincs időm elbeszélni, de a végeredmény az ő erdészeti iskolájuk újraalapítása volt a UBC keretein belül.

A következő 5 év folyamán a magyarok befejezték erdészeti oktatásukat. Végzésük után sokan letelepedtek és gyakorló erdészek lettek British Columbiában.

Ma este elismerésünket fejezzük ki azért az óriási eredményért, amit ez a magyar erdészcsoport ért el az erdészszakmában ebben a tartományban. A kezdeti szörnyű nehézségek ellenére nincs más olyan erdészcsoport, akik ennyit tettek volna a szakmáért.

Valójában a magyaroknak olyan hatása volt, hogy kevés erdész van itt, aki nem részesült abban a kiváltságban, hogy vagy együtt dolgozhatott, vagy tanítványa lehetett ezen kíváló emberek valamelyikének.

Mostanra már a soproni erdészek többsége vagy nyugdíjba vonult, vagy hamarosan nyugdíjas lesz. Most jutottunk el oda, hogy a társaság szeretné elismerését kifejezni azért a munkáért, amit ők az erdészetért végeztek fogadott hazájukban.

Szeretném a színpadra szólítani a következő urakat, hogy átvegyék az emlékplaketteket:

Józsa László, aki az 1. évfolyamot képviseli;
Gyöngyösi Sándor, aki a 2. évfolyamot képviseli;
Jákói András, aki a 3. évfolyamot képviseli;
Paszner László, aki az 5. évfolyamot képviseli;

Dr. Adamovich Lászlót is meghívtuk az átadásra, de ő sajnos nem tud jelen lenni.

Uraim, British Columbia Erdészeti Egyesülete nevében azt a megtisztelő szerepet kaptam, hogy átadjam Önöknek ezt a plakettet az elmúlt negyven évben az erdészet területén végzett kimagasló tevékenységükért. Az elismerés Önöknek és kollégáiknak egyaránt szól.

Ez az emléktábla pedig egy arra méltó helyen lesz elhelyezve a UBC új erdészeti épületében, hogy a jövőbeni erdészgenerációknak is tudtára adja, milyen páratlan és kivételes embercsoport tevékenykedett az erdészet területén ebben a provinciában.

Egy másik ugyanilyen emléktábla az egyesület hivatalában kerül elhelyezésre.

Mégegyszer, köszönet a munkájukért.

Greg Templeman
elnök
Association of British Columbia Professional Foresters

Fordította: Wesztergom Viktorné

Állandó szolgálatban voltam

1997. március 12-én **Wentzely Dénes erdész-író** a Soproni Egyetemen író-olvasó találkozót tartott, bemutatva legújabb: "Elmegyek a lombhullással" című könyvét. A Soproni Egyetem oktatói, erdőmérnök-hallgatói ill. a Soproni Erdészeti Technikum tanárai és tanulói szép számmal képviseltették magukat, hogy e méltán népszerű írások legendás szerzőjét személyesen is megismerjék.

Az erdész-író lapunknak mostani gondolatairól nyilatkozott.

"Írásaim vallomások, amelyekben hitet teszek, elkötelezettséget vállalok az erdei MUNKÁS, az ERDŐ, a VAD, a TERMÉSZET és a mindezeket magához ölelő HAZÁM szeretete mellett!"

Milyennek hallja most az erdő zúgását az-az erdész, aki szakmaszeretetből már sokunknak példát adott?

Örömmel vegyes várakozással érkeztem az Egyetemre, azokhoz a fiatalokhoz, akik reményeim szerint a jövőben az erdőt fogják szolgálni, mert remélem, hogy szolgálni szeretnének.

Sajnos nagyon keserűen látom az elmúlt "privatizációs" időszakot, és az ebből következő fejleményeket is. Ezek a körülmények sem kedveznek egy elkötelezett, alkotó élet megvalósításának. Kényszer lett az ügyeskedés. Az elmúlt fél évszázadban a belső elkötelezettségből fakadó helytállás a hatalom fura urainak rosszallását eredményezte, de megvalósítható életcél lehetett. Ma már a különböző gazdasági kényszerek mindinkább meghiúsítják egy nemesebb ars poetica megvalósítását, megélését. A körülmények kényszerítő ereje mindjobban beszűkíti az igazán tartalmas célok iránt lángoló lelkek mozgásterét. Ma a minden hájjal megkent atyafiaké a jövő, az érvényesülés.

Ez a kétszínűség tagadtatta le sokakkal az 50-es években az elődök birtokait, hogy annál hangosabban követelnek vissza sokszor jóval többet az elmúlt években. Úgy hiszem, életem példa arra, hogy képmutatás, hazugság nélkül is lehet boldogulni. Emberi kapcsolataimban soha nem udvaroltam körül senkit, hogy aprócska előnyöket szerezzek, *s nem hazudtam senkinek a szemébe kedvességeket, hogy a háta mögött be-*

sározzam, de a békességhez igyekeztem ragaszkodni.

Ezt az egyenességet, őszinteséget az erdőn dolgozó parasztemberek, kedves munkásaim megbecsüléssel fogadták, mert megegyezett az ő természetükkel is, és egy őszinte, igyekvő közös munka alapja lehetett. *Nagyon vigyáztam, hogy a kimondott szónak, az adott ígéretnek az értékét mindig megőrizzem.* Édesapám intelme szerint: a magyar parasztembert csak egyszer csaphatod be, vagy bánthatod meg, utána már soha nem bízik benned. Tárgyalni fog majd veled, de az idegenségedet mindig érezni fogod. *A magyar paraszt bizalma pedig mindennél sokkal többet ér, mint amit annak megcsalásával elérhetsz.*

Mind a mai napig hatalmas fájdalom számomra ennek az embertípusnak a kiveszését látnom. S mi lép helyébe? A jellegtelen, gátlástalan tömeg, ami mindent az egyenszűrkeségbe akar taszítani, s mindentől ösztönösen fél, aminek tartama, üzenete és ígérete van.

Fáj látnom mint pusztulnak a hajdani kerületek erdészházai, hogy válik az elmúlás "zöld angyala" minden ilyen hajdani csodás emlékű portán egyedüli úrrá. Pedig milyen nagyszerű élet zajlott itt egykoron: a környék részeként támpont, munkalehetőség forrása volt a téli fakitermeléseknél, tavaszi ültetéseknél, nyári ápolásoknál. Az erdész itt valódi gazdája tudott lenni a reá bízott erdőnek, amelynek minden rezdülését, sóhaját láthatta, s vigyázni tudta békéjét. (Így nemegyszer az erdőtervezők hibáit is orvosolni lehetett a nevelővágások ütemezésénél.) A feleség, a társ a mindennapok szorgos helytállásában csodás kis birodalomban vezethette a háztartás ügyes-bajos dolgait. Ennek a mikrokozmosznak a békéjén, nyugalmán számtalan hű eb és a mindennapos használati tárggyá vált puska őrködött. Ez utóbbit sok erdészfeleség ugyanolyan biztonsággal használta. Sőt járt is vele! Így aztán nem sok félnivaló akadt.

Sajnos ez már csak a múlt. Itt állítólag hátrányos helyzetben voltunk (de szeretném 20 évesen ismét ilyen cudar hátrányok között tengetni napjaimat), s ezek fenntartása, korszerűsítése egyébként sem gazdaságos... S tessék most az erdész csak bejáró, látogató saját területén, s a neje már fél is egyedül az erdőben. Most még nem szembeötlő, hogy a szakma mit is vesztett ezáltal, hisz nem csupán meglevő és működő infrastruktúra pusztult el, de a tekintélyen a bizalmon is csorba esett, amit már nem lehet pénzben kifejezni.

Persze nem csak mi erdészek vagyunk ilyen kibicsaklott helyzetben, hisz a katona- és rendőrtiszti állomány sem tekinti hivatásnak a szakmáját, munkáját. Ezért próbálja elkerülni, hogy munkaideje lejártával intézkednie, irányítania kelljen. Sőt az egyenruha, a mundér számára már csak kellemetlen sallang! Amíg szolgáltam, de mind a mai napig büszkén hordom az erdész egyenruhát -mindig- mert *esküm szerint én állandó szolgálatban voltam, az erdő állandó szolgálatában.*

Persze sokak számára kellemesebb mindenféle hermafrodita holmikban való megjelenés, hisz azok jellegtelensége miatt az ember szabadon könnyelműsködhet bennük, feledheti kisebb-nagyobb kötelezettségeit, állítólag kényelmesek is, de a jellegtelenségnek hatalmas árat kell fizetnie. Ez az ár pedig a kiüresedés, megalkuvás, a jellegtelenné válás ára, aminek ezek az öltözködési kapcaságok csak a felszínét mutatják.

Ugyanez a helyzet a vadászatnál is. Az új vadászati törvény kapcsám megengedhetetlen az a tendencia, melyet Suchmann Tamás az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnöke is megerősített, miszerint: "egyes vadásztársaságok a törvény hatályba lépése előtt megengedhetetlen mértékű vadkilövésekbe kezdtek". Tudják, hogy előbb-utóbb elveszítik a jelképes összegekért bérelt területeiket, ahol eddig szabadon garázdálkodtak. Ezekben az emberekben nem látom a vadászatnak gróf Széchenyi Zsigmond, vagy Nadler Herbert - féle megközelítését, ők nem ismerik az erdő zúgását, nem figyelnek fel, *nincsenek érzékeik arra, hogy ezt a csodálatos élményt rangjához méltóan megéljék és élvezni tudják.* Ők inkább mészárlók, húsvadászok, akik szívesen értékesítik feketén az elejtett vad húsát, s "vadászszenvedélyükre" pedig csak filléreket hajlandók költeni. Tudomásul kell venni, hogy a vadászat drága sport, a vadlétszám büntetlenül nem növelhető, és csak az vadásszon aki ezt meg tudja fizetni. Azt az erdész szakszemélyzetet, aki az erdő és vad gondját együtt felvállalta -hisz ez egy józanabb világban magától értetődő volt- sok esetben a vadásztársaságok nyomására tiltották el attól, hogy kerületükbe fegyverrel is beléphessenek. Ki tudja mikor lesz itt rend, ha lesz egyálta-

lán, de ennek a gazemberségnek nem csupán az erdő, a vad, hanem a magyar nép is kárát látta, és látja mind a mai napig.

Ezek a fejlemények -még ha nincs is összehasonlítási alapunk- sokunknak feltűntek, bár nem látjuk ennyire egyértelműen a gondokat, érezzük, itt orvosolni, javítani kell. Ön milyen cselekvési lehetőségeket látna a jelenlegi helyzetben?

Eddig inkább azt mondtam el, hogy mi bánt, de ezeket a lehetetlen helyzeteket első sorban a kor hozta, melybe a fiatalabb generáció tagjai már beleszülettek, s akik ezért értékteremtő példák nélkül könyebben elkallódnak. Bár pellengére állítom a ma emberét, a mai fiatalságot, de elítélni már nem tudom. Beleszületik egy szürke taposómalomba, és életét ösztönösen a túlélés határozza meg, pedig megélni kéne az életünket. Keszthelyi agrár-egyetemistákkal beszélgetve megtudtam, azért vannak az egyetemen, mert ott öt évig úgymond "biztonságban" lehetnek. Ez egy rossz szemlélet, a tanulóéveknek normális esetben a helytállásra való felkészülést kéne szolgálniuk.

Nehéz bármi biztosat mondanom, de ebben az önmagából kifordult világban is szem előtt kell tartanunk: legyen valaki utcaseprő, mérnök, orvos, ferences rendi szerzetes, *ha rendes ember a barátom, ha egy rongy ember, megvetem.*

Nyári László IV. erdőmérnök-hallgató

Dr. Szodfridt István Professor Emeritus:

Wentzely Dénes előadásának margójára

Megvallom, elfogult vagyok Wentzely Dénes írásaival szemben. Mert nagyon szépen tud írni, mesterien festi a természet ezerféle színét, varázsát. Örömömet lelem, ha olvashatom sorait. Ami azonban írásaiban legjobban tetszik, az az, hogy a természeti környezet inkább csak háttér a benne mozgó ember bemutatására, a vele lejátszódó színes történetek aláfestésére. Vagyis nála az ember a természetbe ágyazottan mutatkozik és ez a vonás az, ami miatt annyira kedvelem Wentzely Dénes történeteit. Ráadásul soraiban a Hubertusz, Szebike, Sarvaly, Tátika vidéke rejtőzik, az a vidék, amit az ország egyik legszebb tájának tartok.

Talán azért is, mert pályakezdő, gyakorlati erdész időszakom is ehhez a térséghez kötött. Hadd csatlakozzam hát én is két történetemmel a Wentzely írásaiban bemutatottakhoz. Ezeknek is emberek a szereplői, olyanok, akikre mindig szeretettel és hálával emlékezem, mert tanulhattam tőlük.

Erdészetvezető voltam akkortájt az említett vidéken. Abban az időben még nem voltak gépek az erdőn, a faanyagot lovakkal mozgattuk, hoztuk ki a köves utak mellé. Volt is az erdészetemnek vagy 24 megtermett, jobbára muraközi és sodrott lova. Reggelente csuda jól esett kinézni az istállóba, amikor már a hajnali órákban jöttek a kocsisok etetni, és a lovak szájában egyenletesen ropogott az abrak.

Ennyi lóhoz kellett egy kovács, aki a patkókat, meg a közelítéshez használt szekereken a vasalásokat rendben tartotta. Egy bognárra is szükségünk lett volna, de erre nem volt keretünk. Ezért időnként Keszthelyről jött ki egy idős bognár aki a szekereket, tél elején pedig a szánkókat tette rendbe. Akkortájt őt teljesítményben kellett fizetnünk, és ez volt a gond, mert az öreg Feri bácsi csuda szép, gondosan kimunkált szekéralkatrészeket készített, de e miatt kicsi volt a teljesítmény, vékony a boríték a fizetségnél.

Egyszer megszólítottam: " Feri Bácsi " - szóltam hozzá- " nem kell ezt olyan tökéletes simára eldolgozni, a szekéroldal zápjainak az a dolga, hogy a nehéz rönköket fenntartsák a kocsin, lehetnek ezek durvábban eldolgozottak is, és akkor mindjárt hasasabb lesz a boríték."

Feri bácsinak csak a szeme villant, de a feljebbvaló iránti tisztelet visszatartotta attól,

hogy gorombán szóljon, ezért csak ennyit mondott: " Ugyan, ne tessék már nekem ilyeneket mondani! Én megszoktam, hogy csak jó munkát adok ki a kezemből. "

Eddig a történet, többet nem szóltam, csak gondolatban megemeltem előtte a kalapomat, mert megtanított a tisztességes munka becsületére, és ez egy egész életre szólóan belém ívódott.

A másik történet későbbi keltezésű. Már Sopronban dolgozhattam az egyetemen. Egyik nyáron ismeretségem révén kellő fizetség ellenében egy álló hétig lakhattam feleségestől a sümegsarvalyi vadászházban. Csendes, nyugalmas, pihenésre kivcáló hely volt. Napközben gépkocsival jártuk be a környéket. A Tátikára szerettem volna feleségemmel eljutni, de elvétettem az utat, és egyszerre csak az erdő szélén találtam magunkat. Ott pedig, ahol az erdő végződik, a szőlőskertek kezdődnek. Itt is így volt.

A legközelebbi szőlőben idős bácsi dolgozott a sorok között. Hozzá fordultam tanácsért, hogy is juthatunk el a Tátikához? No, ha megkérdeztem, mindjárt be is hívott a pincéhez azzal az indokkal, hogy ott jobban el tudja magyarázni a dolgot. Leültetett a pince előtti kis asztalhoz, és térült-fordult, majd egyszerre csak három pohárral tért vissza és a frissen megszívott lopóval. Mivel sofőr voltam, nem ihattam, így aztán elhárítottam a szíves kínálást. De a házigazda nem engedett. " Van itt egy pintes üvegem, ezt megtöltöm borral, és aztán ha hazaérnek, majd ott megihatják az egészségemre. " - szólt, és így is történt.

Most is tisztelettel gondolok rá, mert a segítőkészség, az ajándékozás örömét mutatta meg nekem a számára teljesen ismeretlennek.

Bár a két ember - bognármester és szőlősgazda- együttvéve sem járt ki annyi osztályt, mint én, mégis tanítómestereimnek tartom őket. Életreszóló leckét kaptam tőlük a jól elvégzett munka tiszteletéről és az ajándékozás örömérőL A két történet szereplője valószínűleg már nincs az élők sorában, de példájukat soha nem felejtettem, és a tanulságot igyekeztem továbbadni. Talán ez illik legjobban emlékükhöz.

Ahol megtollazzák a hattyút

Sopron őrzi a selmecbányai hagyományokat

/Magyar Nemzet 1997. január 3. péntek/

A Soproni (Erdészeti és Faipari) Egyetemen az első félévben alaposan megrostálják a hallgatókat. Számtalan történet hagyományozódik szájról szájra a különösen szigorú tanárokról, köztük is az egyik legszigorúbbról, a néhai matematikaprofesszorról, Moór Artúrról. Őt tartják az úgynevezett "hattyútollazás" atyamesterének is. Az anekdota szerint a professzor egyszer azt mondta az egyik diákjának: fiam, maga csak akkor megy át nálam, ha az a kőhattyú, ott az épület előtt, megtollasodik. A hallgató nem volt rest. Éjszaka bekente szurokkal a hattyút, és fölékesítette tollakkal, a professzor állta a szavát. Átengedte a fiút, ha gyönge kettessel is. Azóta minden évben megtollazzák az Ifjúsági Ház előtt álló hattyút. Igen szigorú és rendkívül korrekt vizsgáztató hírében állt az ábrázoló geometria tanszék immár nyugdíjas professzora, Hajdu Endre is -meséli a kollégista Tönköl Péter harmadéves erdőmérnök-hallgató, akit érdemes volna órákig hallgatni, olyan szeretettel beszél a kollégiumról és egyeteméről, ahol hűségesen őrzik a hajdani nagy elől, a selmeci Bányászati Akadémia hagyományait a külsőségekben is. A diákok többsége csak waldenben (ünnepi viselet) jár vizsgázni, és diákok, tanárok egyaránt "Jó szerencsét!"-tel köszöntik egymást.

A Soproni Egyetem az országban az egyetlen, ahol erdő- és faipari mérnököket képeznek. Aki a szakmában akar maradni, annak nincs lehetősége rá, hogy egyszerűen átsétáljon egy másik egyetemre vagy főiskolára. Szembe kell tehát néznie azzal, hogy magasak a követelmények, és teljesíteni kell. Sok hallgató szerint a reáltárgyakból: matematikából, ábrázoló geometriából a legnehezebb vizsgázni. De a tanárok és a diákok között is vannak, akik úgy tartják, hogy ezek nagyon fontosak ugyan, de helyesebb volna, ha a szaktárgyakra helyeződne még nagyobb hangsúly.

Péter hét vizsgája közül hármat már letett. Ebben a félévben az erdőismerettant tartja a legnehezebbnek, mert ehhez több korábbi tárgyat (termőhelyismeretet, meteorológiát, növénytant) fel kell eleveníteni. - A könyvtár nagyon jó Sopronban, de érdekes módon viszonylag kevesen látogatják - mondja Péter, aki vizsgaidőszak utánra több kiló könyvet gyűjt be, merthogy a képzeletet meg kell dolgoztatni. Amikor a kollégiumról kérdezősködöm, elmondja, hogy bizonyos fokú toleranciára mindig szükségük van, vizsgaidőszakban is, de azért jól megvannak. Ilyenkor mindenki csendesebb, a menzán is tilos mindenfajta rendezvény. Aki komolyan tanulni akar, az mindig talál magának csendes helyet.

Hajdu Endre egyetemi docens:

*Egy fontos könyvről**

Az alábbiakban egy igen érdekes és hasznos műre szeretném a hallgatóság -és oktatótársaim- figyelmét felhívni. Nem vállalkozom arra, hogy a világhírű író és esztétikaprofesszor szerző könyvét részletesen ismertessem, mert a terjedelemre nézve kicsiny, de nagyon tartalmas műről sokat kellene írni, csupán ajánlani szeretném. Aki a szerző híres művét (A rózsa neve) ismeri, az sejtheti, hogy a maga nemében remekművet vesz kezébe -és nem fog csalódni.

A szakdolgozatírás eléggé tisztázatlan műfajában teremt rendet a szerző, hatalmas felkészültséggel, és a tőle megszokott szellemességgel. Igaz ugyan, hogy elsősorban humán tudományokat tanulókhoz szól, de tanácsait mérnökhallgatók is hasznosíthatják.

Legértékesebb része művének talán az, amit a szakdolgozatírás "filozófiájáról" ír. Néhány gondolata:

"Szakdolgozatot írni tehát annyit jelent, hogy az ember megtanulja, hogyan kell rendet teremteni saját gondolatai között s rendszerezni az adatokat: tapasztalatokat szerez a módszeres munkáról, vagyis létrehoz egy tárgyat, amely lényegét tekintve másoknak is javára szolgál. Nem is a téma fontos tehát, hanem a magáról a munkáról szerzett tapasztalat."

"...mert nincs az az ostoba téma, amelyen ne lehetne jól dolgozni."

"...minél szűkebb a téma, annál jobban dolgozik az ember, annál biztosabbra megy."

Rengeteg érdekes bibliográfiai ismeretet közöl a szerző. Ki gondolná, hogy az alábbi bibliográfiai idézés:

Wilson, J., "Philosophy and religion", Oxford, 1961.

Annyira hibás, hogy Eco másfél oldalt szentel a hibák ismertetésére. Vannak olyan észrevételei, melyek egyenesen a mi hallgatóinkhoz szólnak, úgy látszik azonban, az olasz fiatalok is hasonló cipőben járnak...

"... az olasz diák általában úgy jön ki a középiskolából, hogy tud írni, mivel ott rengeteg olasz nyelvű fogalmazást írattak vele. Utána eltölt négy, öt, hat évet az egyetemen, ahol senki nem kívánja tőle, hogy írjon, s amikor eljön a szakdolgozatírás ideje, már teljesen kijön a gyakorlatból."

Ugye, ismerős jelenség?

Rendkívül fontos tanácsa: válasszon a szakdolgozatíró bármilyen apró témát, de abban aztán váljon szakértővé!

"... nagyon óvatosnak kell lenni a téma kiválasztásakor [...] ajánlatos körülhatárolt, akár nagyon könnyű, sőt kisszerűnek látszó témát választaniuk. De a választott téma -legyen az akár "A Via Pisacane és a Via Gustavo Modena sarkán álló újságárus forgalmának alakulása 1976 augusztus 24-től 28-ig"- legnagyobb élő szaktekintélyének önöknek kell lenniük."

Eco szellemes, közvetlen stílusára jellemző az alábbi részlet:

"Jobb, ha a számok balra terjeszkednek, nem pedig jobbra, tehát így:

7.	nem pedig így:	7.
8.		8.
9.		9.
10.		10.

Szőrszálhasogatás? Nem, tisztaság. Ha ferdén áll a nyakkendőjük, megigazítják, és még egy hippi sem szereti, ha galambszar van a vállán."

Befejezésül még két gondolatát idézem:

"... a szakdolgozatírás szórakozás, a szakdolgozat pedig olyan, mint egy hízott disznó, az ember semmit nem dob el belőle."

"Az a fontos, hogy a dolgokat kedvvel csináljuk. [...] Ha kedvvel írják a szakdolgozatot, akkor később bizonyosan folytatni akarják.

* Umberto Eco: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Gondolat, Bp. 1991.

Dr. hc. Dr. Winkler Oszkár születésének kilencvenedik évfordulójára

Dr. Winkler Oszkár Ybl-díjas egyetemi tanár, a korai modern építészet jeles képviselője 1907. január 19-én Sopronban született. Kiváló grafikai készsége és a reál tárgyak iránti fogékonysága először rajztanárának, Soproni Horváth Józsefnek tűnt fel. Emlékirataiból tudjuk, hogy a híres akvarellistának és rajzpedagógusnak nagy szerepe volt abban, hogy érettségi után a Budapesti Műegyetem Építészeti Osztályára jelentkezett. 1930-ban friss diplomával, Sopron Város ösztöndíjasaként a berlin-charlottenburgi műszaki egyetemre iratkozott be. Itt abban az időben az európai építészet legkiválóbbjai tanítottak: a fiatal építész Bruno Taut és Hans Poelzig kurzusain gazdagította ismereteit. Mesterei és a nyugat-európai modernizmus friss alkotásai egyaránt nagy hatást tettek rá. Németországból visszatérve mégis új és összetéveszthetetlenül helyi stílust teremtett.

Első jelentős műve az 1934-ben felépült Károlymagaslat sajátos avantgardista alkotás: tömegének lendületes megformálása az 1920-as évek "áramvonalas" építészetének hatásáról árulkodik. Az épület egésze mégis sajátos soproni alkotás. A Frankenburg út 6. számú erkélyes társasház 1936-ban épült: az épület vakítóan fehér vakolt felületeivel, íves, egyenes erkélyeivel vonja magára a figyelmet. Winkler Oszkár korai alkotásait az építészettörténészek a modernizmus első, jelentős emlékei között tartják számon.

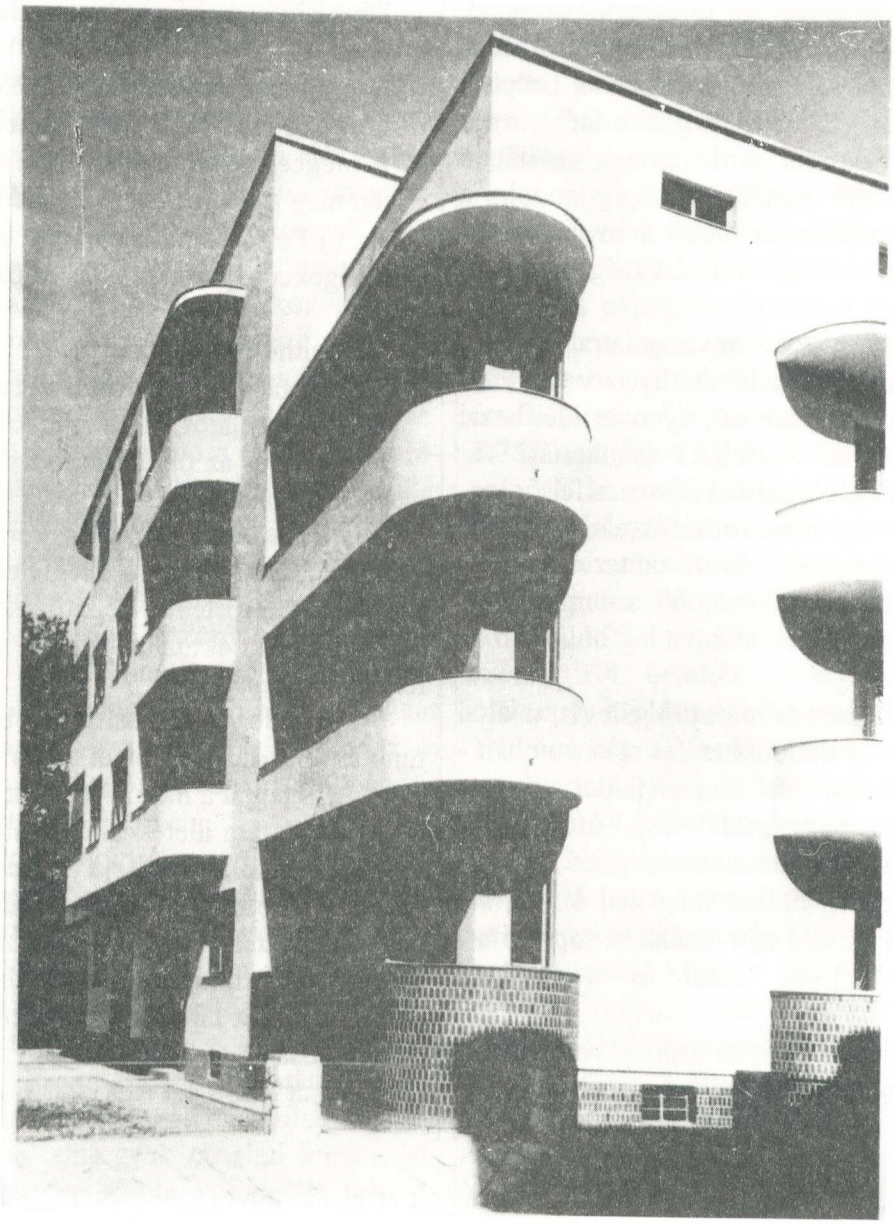
A nemzetközi szakirodalom először az építész 1950-ben tervezett Soproni Épületasztalosipari Gyárára figyelt fel: e korszerű épületet kiemelkedően jól megoldott alaprajzaival és tömegformájával a legismertebb német építész újság, a DBZ publikálta.

Dr. Winkler Oszkár hosszú alkotó pályája során nagyszámú, fontos épületet tervezett. Emellett kiváló szakíró volt: szakmai tapasztalatait tudományos kutatásainak eredményeit szaklapokban adta közre. Szülővárosának építészetével különösen szívesen foglalkozott. Mesteréről, Bruno Tautról és Alvar Aaltóról nagysikerű könyvet írt.

A jóhírű gyakorlati szakembert 1948-ban nevezték ki a Budapesti Műegyetem Soproni Bányász-Kohász- és Erdészkarának tanárává; ezzel egyidőben megbízták az Építestani Tanszék vezetésével is. 1965 és 1969 között a Faipari Mérnöki Kar dékánja volt. 1975-ös nyugdíjazásáig tanította az építéstant város- és területrendezést és épülettervezést. Tucatnyi kiváló egyetemi jegyzetet írt, megkönnyítve ezzel a hallgatók felkészülését a vizsgákra, ugyanakkor jegyzeteit a hazai építészek hiánypótló szakkönyvekként hasznosították.

Gazdag pályája során sok kitüntetést kapott. 1953-ban az elsők között vehette át a frissen alapított Ybl-díjat. Egyetemünk tiszteletbeli doktori címben részesítette, szülővárosa pedig a "Pro Urbe Sopronért" díjjal fejezte ki hálája mindazért, amit városáért tett.

Dr. Winkler Oszkár 1984. december 19-én hunyt el Sopronban. A kiváló építész, tehetséges művész, következetes és emberséges pedagógus és jeles szakíró életműve azonban máig nem vesztett időszerűségéből. Emléke nem halványodott: gondolatait, találó megjegyzéseit, bölcs szólásait egykori kollégái és tanítványai nap mint nap emlegetik. De az építész szakma sem feledkezett meg róla. A "Műemlékvédelem" folyóirat éppen minap emlékezett meg születésének évfordulójáról. Munkásságáról angol nyelven a New Yorkban most megjelent "A keleteurópai modernizmus" című könyvben olvashatunk. E kiadvány lapjain örömmel fedezhetjük fel a Frankenburg út 6. számú társasház egészoldalas képét is. Ha élne, január 19-én lenne kilencven éves. Emlékezzünk rá szeretettel!

Winkler Oszkár tervei alapján épült korai modern bérház Sopronban 1936-ban Frankenburg út 6.

**Dr.Faragó Sándor mb.tszv.egyetemi docens,
dékánhelyettes a Bizottság elnöke:**

Az Erdőmérnöki Szak tantervének korszerűsítése és új tanterve

Az állandóan változó természeti, társadalmi és gazdasági környezet az oktatásban is szükségessé teszi a folyamatos megújulást. Különösen vonatkozik ez arra az időszakra, amikor a rendszerváltás következtében a fentiekben gyökeres fordulat következett be. A megújulás igénye a korszerű oktatatásban folyamatos, s ennek letéteményese a kutatásban is helyt álló, a tudomány eredményeit az oktatásba azonnal beépítő, a hallgatóságnak azt átadó, a gyakorlat igényeit nyomon követő oktatói gárda. Ennek tudatában is célszerű időnként megállni, s végiggondolni a képzés céljait, struktúráját (belső arányait), feltételrendszerét, a változtatások szükségességét és annak mértékét.

A megállásra és önvizsgálatra sokszor kívülről is kapunk intenciókat. Ilyen volt 1995-ben az amerikai akkreditáció, ilyen az idei hazai megméretés, s ide sorolhatók a Felsőoktatási Törvény várható előírásai is,s sajnos a felsőoktatást érintő gazdasági megszorítások,elvonások is.

Az Erdőmérnöki Szak tantervi korszerűsítésének elhatározásakor több szempontot is figyelembe vettünk, ezek közül a legfontosabb az alábbiak:

- Megőrizzük a képzés mérnöki jellegét, miáltal az erdőmérnöki diploma széles spektrumban - erdőgazdálkodás, elsődleges faipar, természetvédelem, vadgazdálkodás, útépítés,geodézia -, biztosít munkalehetőséget.
- Minden nehézség dacára meg kell őrizni, sőt emelni kell a képzés színvonalát, a soproni erdőmérnöki diploma hazai és nemzetközi rangját.
- Megtartjuk az ökológiai-erdőművelési, műszaki és ökonómiai tantárgycsoportok eddigi arányát.
- A korszerűsítés folyamatában a tartalomra helyezzük a hangsúlyt, s azzal legyen összhangban a formai változtatás.
- Biztosítsa szakirányok választásának lehetőségét és kellő alapokat nyújtson a későbbi posztgraduális (szakmérnöki, doktor/PhD) képzéshez, megteremtve a specializáció feltételeit is.
- Döntéshozásra képes, vezetői kvalitásokat hordozó mérnökök végezzenek.
- A megcélzott munkaterületek igényeinek feleljen meg az itt megszerzett tudás és diploma.
- Az új Felsőoktatási Törvény biztosította lehetőségeket (párhuzamos képzés, áthallgatás stb.)
  kielégíthesse a képzés.
- Az oktatás formáiban őrizzük meg azt a tanár-diák kapcsolatot, mely selmeci alapokon
  nyugszik és az oktatást emberközpontúvá, így hatékonyabbá teszi.

Oktatásunk korábbi koncepciója mindezeknek többé-kevésbé megfelelt, így alapvető változás nem történt a célkitűzésekben, de annak finomítására, aktualizálására, modernizálására feltétlen szükség volt.

Mindezek biztosítására bizottságot hoztunk létre a Karon, melyet a Kar dékánhelyettese vezetett, s tagjai a három említett tantárgycsoport felülvizsgálatára illetékes munkabizottság vezetői voltak. A munka dandárja a munkabizottságokra hárult, a bizottság a három tantárgycsoport közti végső egyeztetést végezte. A munkabizottságok összetétele is tükrözte a fentebb felvázolt kívánalmakat, azaz tagja volt minden tanszékvezető, a hallgatóság 2-2, az Országos Erdészeti Egyesület delegált 2-2, s a TAEG Rt. 1-1 képviselője.

A Munkabizottságok vezetői és a külső tagok az alábbi neves szakemberek voltak:

1. Ökológiai-erdőművelési Munkabizottság

Elnök: dr.Bartha Dénes tanszékvezető egyetemi docens
Tagok: Román József erdőgazdálkodási igazgató - TAEG Rt.
Bodor László igazgató - Mecseki Erdőgazdasági Rt.
Gencsi Zoltán igazgató-helyettes - Hortobágyi Nemzeti Park
Minden érintett tanszékvezető és 2 hallgató

2. Erdőrendezési-ökonómiai Munkabizottság

Elnök: dr.Mészáros Károly tanszékvezető egyetemi docens

Tagok:dr.Jámbor László vezérigazgató-helyettes - TAEG Rt.

dr.Péti Miklós igazgató - Erdőrendezési Szolgálat Veszprémi Iroda

Horváth Ferenc vezérigazgató-helyettes - ZALAERDŐ Rt.

3. Műszaki Munkabizottság

Elnök: dr.Kosztka Miklós tanszékvezető egyetemi tanár

Tagok: Ormos Balázs vezérigazgató - TAEG Rt.

Káldy József vezérigazgató - Mecseki Erdőgazdaság Rt.

Bogdán József igazgató - Somogyi Erdészeti Rt.

Az Erdőrendezési-ökonómiai Munkabizottság 1996.március 6-án, az Ökológiai-erdőművelési Munkabizottság március 7-én, a Műszaki Munkabizottság március 12-én tartotta meg ülését, természetesen megfelelő előkészületek után. A sokszor estébe nyúló 4-6 órás vitákban jelentős tartalmi kérdésekben jutottunk dűlőre. Sikerült új hangsúlyokat adni a tárgyaknak, az átfedéseket kiküszöbölni, ugyanakkor az egymásra épülést biztosítani. Érvényre jutottak az oktatás és a gyakorlat korszerű irányvonalai, átfogó, koncepciózus és szakszerű véleménycsere történt. Mind a belső, mind a külső munkabizottsági tagok elégedetten álltak fel az asztaltól, s azóta is jó a belső és külső visszhang egyaránt.

A Munkabizottságokban hozott Döntéseket a Kari Bizottság 1996.március 18-án tárgyalta, a tantárgycsoportok közötti egyeztetéseket elvégezte, s azt a Kari Tanács elé való terjesztésre alkalmasnak találta. A Kari Tanács 1996.április 3-án egyhangúlag jóváhagyta az új Tantervet, amit az Egyetemi Tanács 1996.április 10-én megerősített.

Ezzel eldőlt, hogy az 1996/97-es tanévet az új tanterv szerint kezdjük. Az őszi szemeszterekben oktatott tárgyak új tantárgyi programjait a tanszékeknek meghatározott sorrendben az 1996.május 23-i, június 13-i és az első szeptemberi Kari Tanácsülés elé kell terjeszteniük elfogadásra. A tavaszi szemeszterek új tantárgyi programjait az őszi időszakban kell elkészíteni.

Az egyes tantárgyak tartalmi korszerűsítéséről ehelyütt nincs módunk beszélni, azt reményeink szerint az oktatás során érzékelik majd hallgatóink. A hallgatóságot és az oktatókat egyaránt érinti az óraszám alakulása. Elöljáróban azt kell elmondani, hogy a **régi tanterv szerint a nagygyakorlatokkal együtt az összóraszám, szemeszterenként 14 hetet figyelembe véve 4.832 óra volt a 10 félévben. Az új tanterv szerint ez ugyancsak 14 hetes szemeszter szerint 4.744 óra lesz, ami 88 órás összóraszám-csökkenést jelent.**

Ha a Felsőoktatási Törvény a **15 hetes félévet** teszi kötelezővé, akkor aszerint az **összóraszám 5.058 órát tesz ki.**

A nagygyakorlatokkal együtti **145 oktatási héten (még szemeszterenkénti 14 hetet figyelembe véve) a heti összóraszám 34,9 óra/hét lesz. A kötelező órák száma** összesen **3.757** lesz, ami **25,9 óra/hét** leterheltségnek felel meg. A **konzultációs órák száma 1.301** a 10 félév során, azaz átlagban **9.0 óra/hét** lesz. Ez az óraszerkezet csaknem hiánytalanul megfelel a Felsőoktatási Törvény tervezett paramétereinek. A korábbi tantervhez képest a **kötelező órák száma 1,4 óra/hét értékkel** (27,3-ról 25,9 óra/hétre) **csökkent**, a **konzultációs órák száma 1,1 óra/hét** (7,9-ről 9,0 óra/hétre) **értékkel emelkedett, ami összességében 0,3 óra/hét** (35,2-ről 34,9 óra/hétre) **értékkel csökkent.**

Négy korábbi tárgyból elmaradt a vizsga, így megszűnt a **Filozófia I.** tárgy, nem lesz vizsga **Ábrázoló geometria I.** tárgyból, s a korábbi **4 helyett csak 2 kötelezően választandó tárgy, s egyúttal vizsga** lesz. Vizsgázni kell viszont **Makrogazdaságtanból** ami eddig nem volt vizsgaköteles, **s új tárgyként jelenik meg az Ökológia. Mindezek alapján a korábbi 74 vizsga 72-re csökken, ebből továbbra is 6 szigorlat lesz és 66 a kollokvium.**

A tantárgycsoportok óraszám aránya lényegében nem változott, az ökológiai-erdőművelési csoport mintegy 1,0 %-os növekedése volt tapasztalható a műszaki illetve, ökonómiai szekciók rovására:

	Régi tanterv	Új tanterv
Ökológiai-erdőművelési blokk	35,6 %	36,6 %
Műszaki blokk	38,4 %	37,6 %
Ökonómiai blokk	26,0 %	25,8 %

Egyes tantárgyak címének módosítása is megtörtént, amely új címek jobban fedik, illetve néven nevezik a tartalmat. Erre a kreditrendszer általános bevezetése, az áthallgatás és a párhuzamos képzés során felmerülő vizsgaelismertetések miatt is szükség volt.

A tanterv revíziója nem foglalkozott külön a szakirányokkal, azt egy későbbi időpontban tekintjük át, amikor több tapasztalattal rendelkezünk oktatásuk hatékonyságáról.

Ismertetőnkhöz mellékeljük az új tanterv elfogadott változatát, ami a következő években mindnyájunk munkájának vezérfonala lesz. Érdemes böngészni!

Az új tanterv, -tudjuk-, nem tökéletes, mindazonáltal tükrözi a megváltozott világ új szemléletével való azonosulásunkat. Ez lehet a biztosítéka annak, hogy az erdőmérnöki diplomát, - úgy is mint eurodiplomát és akkreditál, az amerikaival egyenértékű diplomát -, fenntartások nélkül elismerjék mint magas képzettséget igazoló okiratot itthon és a nagyvilágban.

Glavanovics Orsolya II. belsőépítész-hallgató

Szabó József IV. erdőmérnök-hallgató:

Sífutóverseny Csehországban

Az idén Csehországban került megrendezésre a XXIX. Európai Erdészeti Északi Sífutóverseny (EFNS). Az Egyetemet Sári Zsolt és jómagam Szabó József képviseltük. A rendezvény célja, a verseny mellett, hogy az európai erdészek egymással találkozhassanak, tapasztalataikat kicserélhessék.

A verseny a festői szépségű Óriás-hegységben, Csehország északkeleti csücskében rendezték meg vendéglátóink. Az Óriás-hegységet főleg gránit és pala alkotja, legmagasabb pontja az 1602 méteres Sněžka (Havas). Jelentős az üvegipar és a fűrészipar.

Az Óriás-hegység nagy részét a Krkonôse Nemzeti Park foglalja el. Sajnos ez a Nemzeti Park csak nevében az, hiszen nagyon komoly turistaforgalom van itt. Harrachov eme síparadicsom egyik fő központja, kiépítettségére jellemző a rengeteg hotel, panzió, nagyon sok lesiklópálya, sífutópálya illetve négy síugrósánc. A Nemzeti Park jelképe Krakonoš (Rübezahl), egy ősz, szakállas remete, aki a mondák szerint kincseket őrző hegyiszellem volt hajdanán. A Nemzeti Park általunk megismert része úgy tűnt csak a szórakoztatást, a turisták céljait szolgálja, annak ellenére, hogy itt rengeteg, nagyon jelentős természeti érték található.

Az előző versenyhez hasonlóan az első két napon kirándulások, tanulmányutak voltak betervezve. Két napra hat programból választhattunk. Ezek közül egy volt igazából szakmainak nevezhető, első nap ezen vettünk részt. Sajnos a cseh szervezők nem voltak a helyzet magaslatán. A program egyrészt késve indult, másrészt az útvonal és a szállító busz nem volt összeegyeztetve. Ennek az lett a következménye, hogy az Óriás-hegységben található, még a századfordulón épített alacsony, zömök vasúti hidak alatt nem fért át a nagy panorámás busz, emiatt vissza kellett fordulnunk és kerülő úton megközelítenünk a tervezett célt. A program keretében keresztülutaztunk egy magánbirtokon, amelyen két idős fát láthattunk. Az egyik egy több mint ötszáz éves tölgy volt. A nálunk Farkas-erdőn látható banyafákhoz hasonlított leginkább. Hatalmas kocsányos tölgy volt, törzsében már hatalmas üregek láthatók, amelyeket a további állapotromlás elkerülése végett léczsaluzattal fedtek be. A másik egy igazi borovi fenyő volt, amelynek életkora háromszáz év körül járt. További érdekességként megmutattak néhány albínó dámszarvast. Az előzetes tájékoztató erdei fenyő felújítási és nevelési problémákat ígért, de vendéglátóink csak a felújításra tértek ki. Az Óriás-hegységtől már jócskán eltávolodva dél-délnyugati irányban 200 km-re a Cseh-medencében homokon erdei fenyő állományokat hoztak létre. Ezeken a területeken külszíni fejtéssel kitermelték a homokot egy-két méter mélységig, ahol már a talajvíz található. A homokot elszállították, majd a munkagépek továbbvonulása után soros ültetéssel elegyetlen erdei fenyő állományokat telepítettek. Különböző korú állományok állna egymás mellett, mindegyik nagyon jó növekedést, minőséget, állékonyságot mutat. Ez az erdőkép egyébként igen jellemző a homokos termőhelyekre, hiszen utazásunk során többször is felfigyeltünk az ilyen és ehhez hasonló állományokra.

A másik szakmai programrész egy szaporítóanyag előállító üzem volt. Ez Csehország legnagyobb magkezelő üzeme. Fő profilja a fenyőmag: luc, vörös és erdei fenyő mag kezelése. Az alkalmazott módszerek, elvek ugyanazok mint nálunk. A tobozokat száraz, szellős helyen tárolják feldolgozásig. Majd nagy kemencékbe teszik, ahol 20-30 °C-on tartják. A meleg hatására a tobozok kinyílnak, a kipergő mag különböző tisztítókba, osztályozókba kerül. A válogatott, tisztított magokat csomagolják és értékesítésig hűtőkamrákban tárolják. A fenyőmag mellett azonban rengeteg más maggal is foglalkoznak. Legnagyobb arányban a bükk és a tölgy szerepel, amelyek kezelése szintén a nálunk is ismert módszerekkel történik. Sok cserjefaj és elegyfa magját is kezelik itt, felsorolásszerűen: Taxus baccata, Euonymus europaeus, Cerasus avium, Viburnum opulus, stb. Az üzem jól felszerelt,

modern, valóban kitűnő minőségű szaporítóanyagot állít elő.

A szakmai programokat egyéb, kulturális érdeklődést kielégítő kiállítások megtekintése szakította meg. Ezek közé tartozott Csehország legnagyobb betlehemes játék gyűjteménye, ahol a régi betlehemek mellett kortárs művészek látásmódját tükröző alkotásokat is láthattunk. A másik különlegesség egy hatalmas, félszobányi méretű játék. Ez egy fából készült modell, amelyben apró fabábuk, szerkezetek mozognak, dolgoznak. Egy nagy életkép, amelyben különböző mesterségek, foglalkozások képviselői, kovácsok, bányászok, molnárok, kereskedők, favágók végzik a munkájukat. Csehország bővelkedik kulturális és történelmi emlékekben. Még odautazásunk közben megálltunk Kutna Horában, amely egy középkori kisváros képét mutatja. Csodálatos főtérrel és egy fenséges, gótikus templommal büszkélkedhet. A templomot Szent Borbálának szentelték. Több mellékoltár és egy díszesen faragott, roppant méltóságteljes főoltár ékesíteti.

A második napra egy cseppkőbarlang, ékszerkiállítás és egy féldrágaköveket megmunkáló műhely megtekintése lett betervezve. Azonban még előző nap megtudtuk, hogy a cseppkőbarlangban már hetek óta nem működött a világítás, így ezt a programot lemondtuk, helyette inkább folytattuk a versenyre való készülést, illetve a helyi tereppel való ismerkedést. Az általunk visszamondott programon történtekről és a többi programról csapattársainktól érdeklődtünk.

A féldrágakő-megmunkáló műhely helybeli anyagot dolgoz fel és ékszereket állít elő. Többféle anyagot munkálnak meg: hematitot, cseh gránátot, achátot, jáspist, hegyi kristályt. Bemutatásra került a Nemzeti Park legmagasabb része is, azonban ez a program elég veszélyesnek bizonyult, mert a túra sífutólécen történt, viszont a hóviszonyok nem voltak megfelelőek. Egy norvég résztvevő sajnos komolyabban megsérült.

A csehek a megnyitóünnepségen tettek magukért leginkább. Igen nagyvonalú, látványos ünnepségen vehettünk részt. 19 országból, mintegy 1200 résztvevő érkezett. A magyar csapat 20 főből állt, csapatfőnökünk Gerely Ferenc volt. A köszöntő beszédeket, zászlófelvonás, a helyi vadászok díszlövései, majd tűzijáték követte. Az öreg Krakonoš is személyesen üdvözölt minden csapatot hűséges kísérőjével, egy krampusszal egyetemben.

Harmadik napon reggel kilenckor kezdődött a hivatalos edzésnap. A napközben várható komoly kalóriaszükségletet igyekeztünk megalapozni a reggelivel. Ennek semmi akadálya nem volt, hiszen mint minden reggel akkor is bőséges, igen gazdag svédasztallal vártak vendéglátóink. Ott tartózkodásunk ideje alatt szinte mindig gyönyörű, tiszta, derült időben gyönyörködhettünk, azonban ez azt eredményezte, hogy a pályákon nem volt megfelelő mennyiségű és minőségű hó. Előző nap még az a rémhír is elterjedt, hogy lesz egy 200 méteres szakasz, amit lecsatolt lécekkel, futva kell megtenni, szerencsére ez hamisnak bizonyult. A pálya vonalvezetése is roppant nehéz volt. Rutinos versenyzőtársaink szerint hosszú évek óta ez a legnehezebb pálya. Ezeken a versenyeken az egyéni táv 12 km, a másnap lévő váltóverseny 4*10 km. Sári Zsolt a H19 (férfi 19 éves) kategóriában 21., én a H21 (férfi 21 éves) kategóriában 108. helyezést értünk el. Az egyéni versenyen 11 km-nél 3 lövést is le kellett adni bukócélra. Sajnos az edzésnapon elért eredménynyel szemben a versenyen nagyon rossz találati aránnyal lőttünk, ebben nagy szerepet játszott, hogy nagyon a táv végén és mintegy 30 méter magas domb tetején helyezték el a lőteret. Természetesen a legjobb eredményeket a finnek, csehek, olaszok érték el. A mi csapatunkban Szuromi György volt a legeredményesebb, aki a H41 kategóriában 10. helyen futott be.

Az utolsó napon este volt az ünnepélyes eredményhirdetés, majd a rendezvény hivatalos bezárása illetve a búcsúvacsora. A vacsorán a pompás gasztronómiai élvezetek mellett szellemi táplálékkal is kedveskedtek házigazdáink. Cseh előadóművészek és a helyi aerobic táncstúdió produkciói gondoskodtak a szórakoztatásunkról.

Másnap reggel, szombaton újabb élményekkel, tapasztalatokkal, új barátokkal gazdagodva mondtunk búcsút Csehországnak.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a Nemzetközi Ösztöndíjas Alapítványnak, hogy lehetővé tette az EFNS-en való részvételünket.

5. Európai Erdészeti Tájfutóverseny 1998. június 24-27. MAGYARORSZÁG, BUGAC

European Forester's Orienteering Championship
24-27 th June, 1998 BUGAC
HUNGARY
E F O C

Europäischer Forstlicher Orientierungslaufwettkampf
24-27. Juni 1998 BUGAC
UNGARN
E F O L

Versenyközpont: Bugac, az ország középső részén, Budapesttől 120 km-re délre fekvő, nemzetközileg ismert idegenforgalmi központ, jelentős erdészeti hagyományokkal.

Verseny: Egyéni és váltóverseny valamennyi korosztálynak. Versenyterep jellegzetes homokbuckavidék természetes borókásokkal és telepített erdőkkel. A versenyre új tájfutó térkép készül.

Szállás: Szálláslehetőségek a versenyközpont 20 km-es körzetében: szállodák, pusztai és falusi vendégházak, camping.

Szakmai kirándulások: alföldfásítás, erdőtelepítés, homoki erdőgazdálkodás, városi erdők.

Szabadidős programok: Kiskunmajsai Termálfürdő, Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark, történelmi városok (Kecskemét, Szeged, Kalocsa), lovasbemutató.

*Versenykiírás és részletes program: **1998. januárban.***

Erdészbarátsággal, magyaros vendégszeretettel várjuk az ezerszázéves Magyarországon!

Országos Erdészeti Egyesület

Előzetes jelentkezés, további információk:

Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága

Kecskemét
Pf.:130
H-6001
Magyarország

Fax: 36-76-321-951

E-mail: keer@ kiskun.hungary.net

Gosztonyi Miklós:

A gazdag múltban van a jövőnk is

Kossuth-díjas formatervező soproni keresztapa szerepben

Nagy várakozás előzte meg a napokban a Soproni Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézete belsőépítész- és formatervező-hallgatóinak vizsgadarabjaiból rendezett kiállítás megnyitóját, amelyen Csernyi József Kossuth-díjas formatervező mondott szinte akadémiai székfoglalónak is beillő, nagyívű beszédet. A Művészeti Akadémia tagja a Soproni Egyetem selmecbányai hagyományairól, a kultúra és a hétköznapok viszonyulásairól, annak módosulásairól, a művészetek napjainkban betöltött szerepéről és mindezek átfogó összefüggéseiről szólt. Egy fél mondat erejéig utalt ősei soproni kötődésére is.

A miskolci születésű neves tervezőművész - akinek szellemi produktumai tárgyi valósága hajó, sporthajó, autóbusz s teherautó formájában naponta körülvesz bennünket - elmondta: dédapja, de még ükapja is Selmecen végezte el a bányaakadémiát; az egykoron Selmecbányáról Sopronba áttelepült tanárok között ott volt nagynénikéje és nagybátyja is, akiket később a soproni temetőben helyeztek örök nyugovóra.

- Ami a soproni intézményt illeti - ha szabad úgy mondanom -, kicsit keresztapának érzem magam - mondta érdeklődésünkre a neves tervezőművész, amikor az intézet életében betöltött szerepéről kérdeztük. A - soproni Alkalmazott Művészeti Intézet tanácsának elnökeként immár három éve tevékenyen részt veszek az intézet életének szervezésében. Egyik legfőbb feladatomnak tekintem a soproni szellemi műhely kapcsolatainak ápolását, úgy a művészeti szövetség, mint a különböző nemzetközi szimpóziumok és más mozgalmak vonatkozásában.

Hogy hol tart ma hazánkban a formatervezés? Cserny József szerint, ha óvatosan szeretnénk fogalmazni, akkor a magyar design, már ami a gyártásra és a tervezésre vonatkozik, átmenetileg megbukott. Évek óta nincs megbízásuk a hazai tervezőknek. Hogy mi ennek az oka? Azok a külföldi cégek, amelyek a privatizáció során bekerültek az ország ipari és gazdasági vérkeringésébe, szinte kivétel nélkül kintről hozzák a "szürkeállományt", a programokat és a tervezőket.

- Csak előremenekülhetünk - vélekedett a Művészeti Akadémia tagja -, amelybe beleértendő a szakma magas szintű művelése, alapjainak megteremtése. A soproni Alkalmazott Művészeti Intézet elindításával már megvalósult a cél, hogy egy oktatóbázist hozzunk létre; a továbblépés érdekében pedig csak a fejlesztés lehet a járható út. Ellenben Sopronban egy kicsit másképp és egy kicsit többről szól a designkutatás és -keresés , mint általában. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a selmeci bányaakadémia komoly hagyományokkal rendelkező jogutódja égisze alatt működünk. A sok-sok évtized tükrében tudjuk jól, hazánkban a selmeci akadémia - később Sopron, Miskolc, Dunaújváros - mindig valami országos jelentőségű technológiát kutatott és oktatott, kialakítva egyszersmind a műszaki értelmiség tekintélyes részének egyfajta hierarchiáját is. Úgy érzem, ebben az értékekben gazdag múltban van a jövőnk is: ha a most körvonalazódó közös európaiságban nem akarjuk elveszíteni saját kultúránkat, tudományunkat akkor mindenféleképpen meg kell őriznünk sokszínű örökségünket, s számon kell tartani erőt adó hagyományainkat, amelyekre büszkék lehetünk. Mindezeket figyelembe véve úgy gon-

dolom, létfontosságú számunkra, hogy ezzel együtt kompatibilisek legyünk, azaz a nálunk diplomázott fiatalok képzettségük és szakmai tudásuk révén a világon mindenütt megállják a helyüket.

A laikusok úgy hiszik, ma már nehéz feladat előtt álnak a formatervezők, hiszen a világ tárgyi formagazdagságát látva, bajosan lehet - úgymond - merőben új formát "kitalálni", létrehozni, jegyeztük meg, amire a neves tervező azt mondta:

- Már az ókorban Arisztotelésznek vagy az újplatonisták, majd később a középkorban a bencések három alapformát említenek: a négyzetet, a háromszöget és a kört. Megjegyzendő, hogy a bencés "gótika" ebben a három formátumban egyenesen ideológiai és csillagászati tényezőket lát. nos, eszerint a négyzet a négy világtájat, valamint a négy anyagfajtát jelképezi: a tüzet, a földet, a vizet, a levegőt. A háromszög az Atya, Fiú, Szentlélek tehát a dialektika háromszöge. De a hármasság mint trigonometria, magával a világmindenség mérhetőségével és az építészet méréstechnikájával is azonos. A harmadik forma, a kör nem más, mint mindezek összefoglalása: a körben voltaképpen minden centrumba kerülhet, illetve centrummá válhat. Ugyanakkor a körben elhelyezkedő egykereszt, mint a fény szimbóluma. Örömmel veszem észre, hogy mivel Sopron johannita hagyományokkal rendelkezik, ennek megfelelően sok helyütt találkozhatunk ilyen fénykeresztekkel. Nos, ezekből az alapformákból a formatervező ugyanúgy, mint ahogyan az író az ábécéből, valójában bármilyen variációt létrehozhat. Ilyen vonatkozásban dr. Beke László kollégám a funkciót és a formát kapcsolta össze, jómagam ezt az elgondolást az anyag fogalmával egészítettem ki. Ebből eredően gyakorlatilag a lehetőségek kimeríthetetlen tárháza áll a formatervezők előtt.

Tóth Péter III. belsőépítész-hallgató:

WORKSHOPRON

"Egy születő rendezvény történetéből"

1997. február 17.-én megalakult az Alkalmazott Művészeti Intézetben a WORKSHOPRON csoport, azzal a szándékkal, hogy sajnálatosan ingerszegény kulturális környezetünket és az információhiányt aktív feladatvállalással orolja.

Azonban ez az akció már egy fejlemény az események sorában. A történet jóval korábban kezdődik: a szakmai műhely -iparművészeti alkotótelep- junior szekciójában felgyülemlett lendület és szándék mozdított ki álmukból egy úttörő ötletet a Sopronban megrendezendő Workshop rendezés lehetőségét. A program létrejöttének alapgondolata egy évenként megrendezésre kerülő Workshop (műhely) rendezvény hagyományának megalapozása. (Választott pályánkon a kapcsolatteremtés, a kapcsolattartás, a szakmai fejlődés ilyen műhely ill. symposion formában zajlik.) Első perctől kezdve a program elméleti vázát, a csoportkreativitás problémájának feszegetése képezte. Célunk tehát egy olyan rendezvény megteremtése lett, melyben a csoportkreativitás készségének jelentésén túl, művészeti felsőoktatásban résztvevő hallgatók és a Soproni Egyetem hallgatóságának bevonásával ifjú intézetünknek sajátos arculatát kölcsönözzük.

Fontos körüményként vettük figyelembe céljaink kitűzésénél azt a sajnálatos tényt, hogy három éves hallgatói ténykedésünk alatt semmilyen szakmai kapcsolat nem létesült az egyetem egyéb már régóta működő szakán és a fiatal művészeti intézet között a szigorúan vett tantárgyi összemosódásoktól eltekintve.

Számos beszélgetés, egyeztetés után megszületett 1996. őszén a szándék a kivitelezésre is, melyhez a lendületet az egyetem vezetésétől és az intézet kitartó szakmai "keresztapájától" Csernyi Józseftől kaptuk. A projekt kidolgozása Kiss Dániel Tamás (III. beép.) workshopron csoport vezetőjének, Lipák Gábor (III. formaterv.) tanácsadónak és személyemnek Tóth Péter (III. formaterv.) projektvezetőnek a munkája volt.

Intézeti és egyetemi egyezetések után arra jutottunk, hogy a megrendezést az anyaintézmény hiányos költségvetése nem teszi lehetővé, ezért részben a Felsőoktatási Programfinanszírozást melyben pedig a Soros Alapítvány Szakkolégiumi Pályázatához fordultunk támogatói kérelemmel.

A program története most egyenlőre eddig tart sikeressége távlati lehetőséget az alapítványi támogatások függvényei.

Dr. Horváth Jenő tanszékvezető egyetemi tanár:

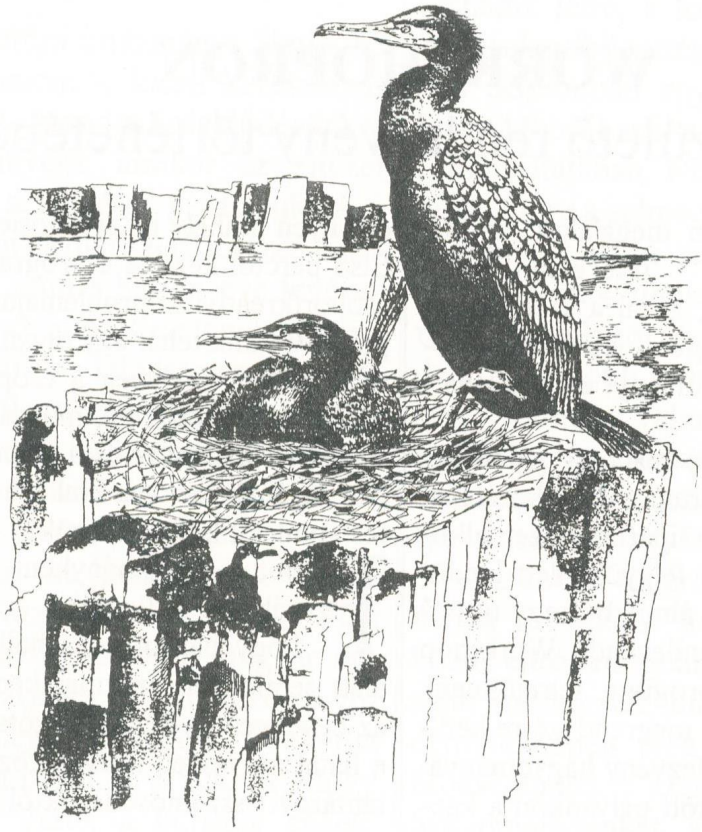
MEGJELENT!

A Matematikai Intézet oktatói az utóbbi egy-két évben az alábbi jegyzeteket és tankönyvet írták.

1. **MATEMATIKAI STATISZTIKA,** egyetemi jegyzet, 1995.
   Szerzők: Csanády Viktória, Horváth Róbert, Szalay László
   Használják a II. éves okleveles mérnök hallgatók.
2. **KONSTRUKTÍV GEOMETRIA,** tankönyv, 1996.
   Szerzők: Hajdu Endre, H. Temesvári Ágota
   Használják az I. éves okleveles mérnök és faipari mérnök hallgatók.
3. **MATEMATIKA I.,** egyetemi jegyzet, 1996.
   Szerző: Horváth Jenő
4. **MATEMATIKA II.,** egyetemi jegyzet, 1997.
   Szerző: Horváth Jenő

A Matematika I. és II. jegyzetet használják az I. éves okleveles mérnök, a faipari mérnök (üzemesek a szerk.) és a gazdálkodás szakos hallgatók.

Így az Intézet által oktatott alapozó tárgyakból jegyzet ill. tankönyv áll a hallgatók rendelkezésére. Minden adott a jó eredmény eléréséhez.

Phalacrocorax carbo

Endrődi Katalin I. erdőmérnök-hallgató

Bódig József Professor Emeritus, Colorado State University:

MINDENKINEK IGAZA VAN

Érdeklődéssel olvastam Bús Mária jelentését és értelmezését az "Egyesületi est az oktatásról" címmel a SOPRONI MŰHELY-ben. Én magam is foglalkoztam az egyetemi oktatás témájával egy pár alkalommal. Először diákkoromban Sopronban és Vacouverben, később pedig mint egy egyetemi tanár Colorado State University-ben.

Negyven év távlatán keresztül nekem úgy tűnik, hogy az egyetemi oktatás rengeteg módosításainak ellenére is lényegileg semmi sem változott. Ez természetesen nem csak a Soproni Egyetemre, de az egész világ egyetemi oktatására is mondható. Na én nem azt állítom, hogy az oktatási módszerek nem változnak a computerek alkalmazásával és a nemzetközi kapcsolatok változásaival. Inkább én arra célzok, hogy a tanárok most is úgy adják le a tárgyaikat ahogy ők jónak látják és tudják, a hallgatók pedig csak arra figyelnek ami őket személyileg érdekeli.

Mivel valószínű, hogy a fenti megjegyzésemet az olvasók többsége már kételkedéssel fogadja, hagy adjak egy-két bizonyítást tézisem alátámasztására. Ha a régi (1950-es) erdészeti és faipari oktatás problémái megoldódtak vagy legalább is megoldhatók, akkor miért merülnek fel ma olyan kérdések Sopronban amik negyven évvel ezelőtt is hangsúlyozódtak? Itt említek egy pár olyan kérdést, amelyek az én soproni diák koromban felhangzottak az erdőmérnöki oktatás problémáiról, legalább is a hallgatók által:

-Miért kell nekünk olyan sok biológiai tárgyakat hallgatni amikor a szükséges műszaki tárgyakra nincs elég idő?

-Miért van az, hogy azoknak a tárgyaknak melyeknek nincs sok tanítani valójuk, több az óraszáma mint azoknak a tárgyaknak amikben igazi tudomány van?

-Miért kell nekünk a rengeteg latin nevet bemagolni? Úgy sem fogjuk ezt mi soha használni.

-Miért van az, hogy a tanárok több energiát fektetnek be a vizsgáztatásra mint az oktatásra?

-Miért kell nekünk a rengeteg komplikált zömök képleteket megtanulni, ahelyett hogy megtanítanánk velünk ezek mire jók és hol lehet őket megtalálni?

-Miért szükséges a könyvtár fenntartása, hiszen a tanárok minden kérdésre úgyis tudnak választ adni és az egész tudomány benne van a jegyzet könyvekben.

Ha már felsoroltam egy pár volt diáki kétségeket a soproni oktatásról, akkor már illik egy néhány oktatói meglátást is elmondani. Néhányat ezekből magam is hangsúlyoztam:

-A hallgatókat nem érdekli a jövő. Ők inkább szórakozni akarnak mint tanulni.

-Honnan tudná egy hallgató, hogy mit kellene tanulnia, hiszen neki nincs ebben semmiféle gyakorlata, hogy ezt eldöntse?

-Az oktatónak kötelessége, hogy megkövetelje a hallgatótól a tudás elsajátítását, mert végzés után a tanárnak kell javasolni a diákot egy állásra.

-Nincs olyan tudomány amelynek a szakember nem tudná hasznát venni.

-Ha az alapvető tudományt a hallgatók nem sajátítják el, akkor az alkalmazott tárgyakat soha nem tudják gyakorolni.

-Az én tantárgyam sokkal fontosabb mint a többi témakörök és nekem sokkal több előadásra van szükségem mint a másik tárgynak.

Mielőtt belemerülnénk az oktatás részletes felboncolásába, tegyünk fel egy alapvető kérdést. Ez a kérdés az, hogy mi a célja az egyetemi oktatásnak? Az én nézetem ebben az, hogy az egyetemi oktatás fő célja a problémák megoldási módszereinek elsajátíttatása a hallgatókkal. A probléma megoldását ne egy szűk szakmai értelemben nézzük, hanem mint egy teljesen átfogó gondolatot ami magába foglalja az ember életében szükséges problémák megoldását: legyen az technikai, gazdasági, társadalmi, politikai vagy egyéni.

A lényeg az, hogy az egyetemen nem a tanításról, hanem az oktatásról van szó. Nem az a fontos, hogy mennyi tudományt lehet egy hallgató fejébe bepréselni, hanem hogy milyen legkönnyebb módon lehet a problémák megoldásának módszereit megismertetni. Ha például úgy látjuk, hogy egy erdőmérnök egy fontos szakmai problémát ügyesebben képes megoldani, ha ő fejből tudja ezer növény latin nevét, akkor el kell várni a hallgatóktól, hogy tanulják meg a latin neveket. Azonban, ha a probléma gazdaságosabban megoldható, amikor nem ismeri fejből a latin neveket, de tudja hogy milyen alapon nevezték el a növényeket és ezek a nevek hol találhatók, akkor ne nyomorgassuk a hallgatókat a latin nevek magolásával még akkor sem, ha a tanárok ezt elszenvedték az ő diákkorukban.

Hasonló elgondolásom van a képletek fejbentartására is. Szakemberként még negyven éves gyakorlat után sem bízom az emlékezetemre, és minden szükséges alkalommal megkeresem a képletet a szakkönyvben. A hallgatók hozhattak minden könyvet és jegyzetet, amikor én vizsgáztattam. Nem volt szükség arra hogy csalással a képleteket körmükre felírják. A fontos az volt, hogy meg tudták-e oldani a problémákat olyan módszerekkel és segéd-

eszközökkel, amiket a szakemberek használnak. Az viszont más kérdés, hogy amikor nem találtak egy olyan képletet amire szükségük lett volna akkor az összefüggést neki kellett levezetni.

Nehéz kérdés az egyetemi oktatásban, hogy milyen problémák megoldására készítsük fel a szakembereinket. Egy alkalommal kérdőívet küldtünk a szakmát gyakorló volt hallgatóinknak. Címzettek között erdészek és faiparosok is voltak. A kérdés a következő volt: Melyek azok a tárgyak azok a tárgyak, amelyeknek hasznát veszik a gyakorlatban, és melyek azok a témák, amiket mi nem tanítottunk, de szükségünk lenne rá? Válaszuk alapján a következő összefüggést találtuk a szükséges tárgyak és a gyakorlati évek között. Frissen végzett hallgatók a gyakorlati, technikai tárgyak ismeretének fontosságát hangsúlyozták. Szakemberek 10 éves gyakorlat után az alapvető tudományok ismeretét tartották a legfontosabbnak. Hosszabb gyakorlatú szakemberek hiányolták a társadalmi, gazdasági és emberi viszonyok tárgyait.

Függetlenül a szakmai gyakorlat éveitől minden szakembernek problémákat kell megoldani. A problémák megoldása egy folyamat, ami alkalmazható különböző témakörökre. A fő lépések egy probléma megoldásában a következők:
-a probléma felfedezése
-a probléma fontosságának meghatározása
-a problémával kapcsolatos adatok összeállítása
-a befolyásoló tényezők kiértékelése
-a legmegfelelőbb megoldási lépések összeállítása
-a megoldás végrehajtása

Mivel lehetetlen minden szükséges tárgyat előadni az egyetemi oktatás keretében, azokat a témákat kell erősíteni amiket egy szakember a gyakorlati életben már nem tud könnyen elsajátítani. Azonban ha egy speciális szakma elsajátítása meghatározza a szakember érvényesülési körét, és a kezdő állásában fontosak a szaktárgyak ismerete, ne felejtsük el, hogy nem tud eredményesen működni, anélkül hogy ne tanulná meg az emberi viselkedés alapvető törvényeit. Sajnos elég sok szakember nem tud érvényesülni az életben, mert nem sajátította el az emberi viselkedés ismereteit és ennek alkalmazását, mint a magán életben.

Amikor az oktatás az oktatás részével foglalkozunk fogadjuk el, hogy mindenkinek igaza van:
-A tanárnak, akinek gyakorlata és ismerete van arra, hogy azokat a tárgyakat adja elő, amikre szükségük lesz az életben.
-Az állásadónak, aki elvárja a szakemberektől, hogy megoldja a munkával járó problémákat
-A hallgatóknak, akinek fő célja az hogy minél egyszerűbben és rövidebb idő alatt sajátítsa el a szükséges tudományt.
-Az adófizetőknek és szülőknek, akik pénzelik az oktatást.

Az oktatás nem lehet olyan nagy kiterjedésű, hogy minden hallgató teljes érdeklődéskörét képes kielégíteni. Ha az alapoktatás nem elégít ki egy hallgató teljes érdeklődési körét, a és mértékeit akkor a továbbtanulás és az önképzés ad alkalmat az egyéni cél elérésére. Fontos felismerés az, hogy az oktatás egy dinamikus folyamat és annak módosítására szükség van. Minden kiértékeléskor újabb tényezők lépnek fel. Ma is vannak új tényezők, amiket figyelembe kell venni. Ezek az új tényezők alapvetően befolyásolják a szükséges oktatást a Soproni Egyetemen. Néhány ilyen tényező a következő:
-A jelen és az előrelátható jövő legfontosabb szakmai szerszáma a computeres adat kezelés.
-Folyamatosan növekszi a nemzetközi kereskedelem hatása az ország gazdasági állapotára.
-A mai problémák megoldásához nemcsak speciális tudásra, hanem széleskörű ismeretekre van szükség.
-A közvélemény egyre jobban meghatározza a szakmai problémák megoldásának módszereit.
-Egyéni kezdeményezések és magán vállalkozások szükségessé teszik a gazdasági és kereskedelmi ismereteket.
-Ökológia és ökonómia két témakör, aminek összefüggését még nem tesszük fel.

Fontossá kell tenni azt a meglátást, hogy egy szakembert az egyetem a következő negyven évre képzi. Így az oktatásnak előrelátónak kell lenni. Meg kell nézni, hogy mi történt az utolsó negyven évben, és mi fog történni a következő negyven évben. Ha ilyen előrelátással határozza meg az egyetem az oktatás alaprendszerét, akkor a Soproni Egyetem nemcsak magyar vonatkozásban, de a világ viszonylatában is elsőrendű intézmények közé fog tartozni.

Jó szerencsét, üdv az Erdésznek!

Tóth Lajos:	*Bordal*	3
	Séta a Soproni erdőben	4
	Találkozás	5
	Idősebb Wisnovszky Károly megjegyzése	5
Dr. Király Pál:	*Mi lesz veled, Soproni Egyetem?*	6
Dr. Madas András:	*Kedves Barátaim!*	9
Agócs József:	*Gondolatok az új szakokról*	12
Krisch Imre:	*Kedves Barátom!*	13
Kerekes Árpád:	*Tempora mutantur...*	14
Szenthéné Madas Anna:	*Legyen a Soproni Egyetem "zöld egyetem"!*	15
Hajdu Endre:	*Biztos, hogy baj?*	16
Feiszt Ottó:	*Az új vadászati törvényről és hatásairól a zalai vadgazdálkodásban*	17
Donkó Ferenc:	*Szalonkavadászaton anno '97*	18
Dr. Molnár Sándor:	*Beszéljünk őszintén a hántáskárról!*	20
Gőbölös Péter:	*Tisztelt Természetet kedvelő, Vadat tisztelő Firmák!*	24
Sándor Gyula:	*Immobilizáció- a korszerű vadgazdálkodás eszköze*	26
Dr. Somkuti Elemér:	*Az erdőgazdálkodás hosszú távú fejlesztési irányelveit érintő javaslatok*	29
Ormos Balázs:	*Megalakult az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály*	34
	OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály programja	35
Dr. Szendrődi László:	*Európa felé, félúton....*	37
Szmorad Ferenc:	*Elrettentő példaként...*	39
Jeszenszky Géza:	*Szarajevotól Sopronig 1914-1921*	40
Nemeskürty István:	*Megbűnhődött jövendőnk*	42
Géczy Nóra:	*Gondolatok a hazai felsőoktatás történetéből*	44
Bindes Ferenc:	*Vigyázat! Feltámadás-veszély!*	51
Gőbölös Péter:	*Egy szelet mamutfenyő Ópusztaszeren*	53
Dr. Szodfridt István:	*Hallgató voltam az ötvenes évek elején*	56
id. Wisnovszky Károly:	*Kedves Fiatal Barátaim!*	57
Gombás László:	*1948. május 7-én tartott rendkívüli közgyűlésen elmondott beszéde*	59
Dr. Márkus László:	*A magyar erdészeti irodalom bibliográfiájáról*	61
Dr. Barna Tamás:	*Termesztési előírások a Tuber melanosporum és a Tuber uncinatum termesztéséhez*	65
Dr. Koloszár József:	*A hidegvízvölgyi szálalóvágásos erdőrészlet*	70
TAEG Rt. kollektívája:	*Vágásszervezési terv*	73
	Az erdélyi távoktatás hallgatóinak Föld Napja alkalmából közzétett tanulmányainak kivonata	75
Vajda Zoltán:	*Nevelés és Ökológia*	79
Facskó Ferenc:	*Bevezetés az Internet használatába II.*	81
Kürtösi András:	*Tanulmány a járvaaprító adapterről*	86
Gerely Gábor:	*Mi is az a DME?*	89
Nyull Balázs:	*Beszámoló az Erdészeti Információs Rendszer szoftverbemutatójáról*	91
Kővári Szilárd:	*Franciaországban tanultam...*	92
Domahidy Miklós:	*Éhség*	93
	A soproni erdészek 40. évfordulója Vancouverben	94
Greg Templeman:	*Magyar erdészek elismerése a British Columbia Erdészeti Egyesülete által*	95
Nyári László:	*Állandó szolgálatban voltam (beszélgetés Wentzely Dénessel)*	97
Dr. Szodfridt István:	*Wentzely Dénes előadásának margójára*	99
Hajdu Endre:	*Egy fontos könyvről*	101
	Dr. h. c. Dr. Winkler Oszkár születésének 90. évfordulójára	102
Dr. Faragó Sándor:	*Az Erdőmérnöki Kar tantervének korszerűsítése és új tanterve*	104
Szabó József:	*Sífutóverseny Csehországban*	107
Gosztonyi Miklós:	*A gazdag múltban van a jövőnk is*	110
Tóth Péter:	*WORKSHOPRON*	111
Dr. Horváth Jenő:	*Megjelent!*	112

